

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ:
ΝΕΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΨΑΡΡΕΑ
(Α.Μ.:1012202003055)

Θέμα: «Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964: Αφετηρίες, πρωταγωνιστές και προοπτικές»

Επιβλέπων Καθηγητής: Ιάκωβος Μιχαηλίδης
Συνεπιβλέπων Καθηγητής: Θανάσης Χρήστου
Συνεπιβλέπων Καθηγητής: Σωτήριος Ριζάς

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2022

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος:.....	3
Εισαγωγή.....	5

Α΄ Κεφάλαιο

Περίοδος πριν από τη μεταρρύθμιση.....	10
1.1.Οι διεθνείς εξελίξεις.....	10
1.2. Η κατάσταση στην Ελλάδα	10
1.3. Η Επιτροπή Παιδείας.....	12
1.4. Ο Αθηναϊκός Τεχνολογικός Όμιλος.....	17
1.5 Το νομοθετικό διάταγμα 3970/59: «Περί αυξήσεως του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού της Στοιχειώδους Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως».	17
1.6. Το διάταγμα 3971/1959: «Περί Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Οργανώσεως της Μέσης Εκπαιδεύσεως και Διοικήσεως της Παιδείας».	19
1.7. Το διάταγμα 3972/1959: «Περί των αποδοχών του Βοηθητικού διδακτικού προσωπικού των Ανωτάτων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και του Βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού του Εθνικού Αστεροσκοπείου.....	32
1.8. Το διάταγμα 3973/1959: «Περί ενοποιήσεως και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης»	33
1.9. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια του 1959	35
1.9.1. Οικονομικοκοινωνική κατάσταση.....	35
1.9.2. Οι αλλαγές στην Εκπαίδευση.....	36
1.9.3. Οι αντιδράσεις στις προοδευτικές τάσεις	38

Β΄ Κεφάλαιο

Η μεταρρύθμιση του 1964.....	40
2.1. Παρουσίαση της μεταρρύθμισης του 1964.....	40
2.2. Ν.Δ. 4379/1964 «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως»	41
2.2.1. Στοιχειώδης και Μέση Εκπαίδευση.....	41
2.2.2. Το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο.....	46
2.2.3. Η Ανώτατη Εκπαίδευση.....	47
2.2.4. Εποπτικά Συμβούλια και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.....	49

Γ' Κεφάλαιο

Κριτική θεώρηση.....	52
3.1. Οι αλλαγές στο οικονομικοκοινωνικό και πολιτικό πεδίο.....	52
3.2. Οι αλλαγές στην εκπαίδευση.....	53
3.3. Η συνέχεια μιας παλιάς ριζοσπαστικής προσπάθειας.....	54
3.4. Κριτική και αντιδράσεις.....	56
3.4.1. Η θέση της Ρόζας Ιμβριώτη για το Ν.Δ. 4379/64.....	56
3.4.2. Η θέση του Ευάγγελου Παπανούτσου για το Ν.Δ. 4379/64.....	61
3.4.3. Η θέση της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών για το ΝΔ 4379/64.....	66
3.4.4. Οι απαντήσεις του Ε. Παπανούτσου στους επικριτές.....	75
3.4.5. Η θέση της Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων	80
3.4.6. Η θέση της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης.....	81
3.4.7. Η θέση της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας.....	81
3.4.8. Η θέση του Δ. Ν. Μαρωνίτη στο περιοδικό «Φιλολόγος».....	82
3.4.9. Άποψη για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο περιοδικό «Φιλολόγος»... ..	87
3.5. Η πτώση της κυβέρνησης Παπανδρέου και το τέλος της μεταρρύθμισης.....	89
Επίλογος.....	94
Πηγές και Βιβλιογραφία	96
Παράρτημα	100
Περίληψη	132

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία αποτελεί συνέχεια της σειράς των εργασιών που έχω εκπονήσει στο Α΄ και Β΄ εξάμηνο του μεταπτυχιακού προγράμματος και έχουν σχέση με την εκπαίδευση στη σύγχρονη Ελλάδα. Σκοπός μου είναι να δω τις δομές της ελληνικής εκπαίδευσης μέσα από νέους τρόπους και καινούργιες προοπτικές. Επιθυμώ να δω τον εκπαιδευτικό χώρο, όχι ως ένα στατικό φαινόμενο που μένει αναλλοίωτο μέσα στο χρόνο και ανεπηρέαστο από κοινωνικές συγκρούσεις και από τους κραδασμούς που επιφέρουν οι πολλαπλές συγκρούσεις από τα μητροπολιτικά κέντρα του δυτικού καπιταλισμού αλλά ως μια κοινωνική περιφερειακή δομή που κινείται με τους ρυθμούς που της επιβάλλονται χωρίς έλεος από τους δανειστές και διαχειριστές τη χώρας μας. Ειδικά σήμερα με την οικονομική κρίση που επιδεινώθηκε λόγω της πανδημίας, η εξάρτηση αυτή είναι εμφανέστατη σε όλους τους τομείς, στην υγεία και στην εκπαίδευση.

Θα προσπαθήσω να δω την παιδεία της Ελλάδας ως ένα κοινωνικό και παιδαγωγικό μηχανισμό που, αν και κατά καιρούς καταβάλλονται γενναίες προσπάθειες, δεν μπορεί να αυτονομηθεί και να αποκτήσει τους ρυθμούς, οι οποίοι ανταποκρίνονται στα βασικά αιτήματα του λαού και στις κοινωνικοοικονομικές ανάγκες του.

Με την εργασία αυτή βάζω ένα μικρό λιθαράκι στην αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας στα γεγονότα τα σχετικά με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964. Θα προσεγγίσω αναλυτικά και κριτικά την συγκεκριμένη περίοδο στοχεύοντας στην εξέταση των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών, ιδεολογικών και πολιτιστικών παραγόντων που επηρέασαν θετικά ή αρνητικά τη μεταρρυθμιστική αυτή προσπάθεια.

Θέλω να ευχαριστήσω στο σημείο αυτό τον κ. Θανάση Χρήστου για την δυνατότητα που μου παρέχει να επιλέξω ελεύθερα το θέμα της εργασίας μου, γιατί έτσι η προσέγγιση της γνώσης γίνεται με ευχάριστο τρόπο και χωρίς βιασύνη και άγχος. Επίσης ευχαριστώ το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και το Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, διότι μου πρόσφερε τη δυνατότητα εμβάθυνσης στην επιστήμη της Ιστορίας σε μια περίοδο της διδασκαλικής μου πορείας που απείχα δυο και κάτι δεκαετίες από το πανεπιστημιακό κλίμα. Έτσι μου προσέφερε μια πνευματική αναζωογόνηση επιστρέφοντας στα

πανεπιστημιακά έδρανα, έστω κι αν συνέπεσε με την περίοδο της πανδημίας και στο μεγαλύτερο μέρος πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως.

Εισαγωγή

Στην εργασία επιχειρείται μια προσέγγιση, παρουσίαση και κριτική της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1964.

Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζεται η διεθνής κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε με την πτώση του καπιταλισμού μετά το Β. Παγκόσμιο πόλεμο, τα μεταναστευτικά κύματα και τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χώρες.

Στην Ελλάδα η κατάσταση είναι απελπιστική μετά τον εμφύλιο πόλεμο και την καταστρατήγηση των δημοκρατικών αρχών. Η Ελλάδα αποτελεί χώρο πειραματισμού των ιμπεριαλιστών και αναγκάζεται να ενταχθεί στο ΝΑΤΟ και να συνδεθεί με την ΕΟΚ, γεγονότα που αυξάνουν τον βαθμό εξάρτησης από ξένες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι παραμελημένη, υπάρχει πολύ μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων ειδικά γυναικών και η εκπαίδευση που προσφέρεται είναι ελλιπής. Ειδικά η τεχνική εκπαίδευση είναι ανεπαρκής.

Ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής, αντιλαμβανόμενος την κρισιμότητα της κατάστασης, συγκροτεί την επιτροπή παιδείας, η οποία τον Ιανουάριο του 1958 του παραδίδει τα πορίσματά της διατυπωμένα σε οχτώ αρχές. Επισημαίνεται η σπουδαιότητα της εκπαίδευσης στην πρόοδο και την ευημερία του λαού, ζητείται από το κράτος να διαθέσει τους απαραίτητους πόρους για την ανόρθωση της εκπαίδευσης και τονίζεται η αναγκαιότητα να παραμείνει ανθρωπιστική και προσηλωμένη στα αγαθά της κλασσικής αρχαιότητας.

Επίσης τονίζεται η αναγκαιότητα της καλλιέργειας της εθνικής συνείδησης των νέων και η χρησιμοποίηση της δημοτικής γλώσσας και της καθαρεύουσας σε όλες τις βαθμίδες. Γίνεται αναφορά στη σπουδαιότητα της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, στη δωρεάν παιδεία για όλες τις κοινωνικές τάξεις και τέλος γίνεται επίκληση, τα μέτρα που θα ληφθούν, να διαρκέσουν για ικανό χρονικό διάστημα, ώστε να βγουν αξιόπιστα συμπεράσματα και να αξιολογηθούν σωστά.

Παρουσιάζεται ο Αθηναϊκός Τεχνικός Όμιλος, ένας εκπαιδευτικός σύλλογος, που ιδρύθηκε το 1957, από τον Παπανούτσο και τον Κωνσταντίνο Α. Δοξιάδη με σκοπό την ανάπτυξη της τεχνολογικής έρευνας και της τεχνολογικής αγωγής των νέων στη χώρα. Το πρόγραμμά του περιελάμβανε τον τομέα των Τεχνικών και

Επαγγελματικών Σχολών και το Κέντρο Οικιστικής, το οποίο οργάνωνε διεθνή συνέδρια για τη μελέτη των πολεοδομικών προβλημάτων.

Ακόμα παρουσιάζεται το νομοθετικό διάταγμα 3970/59: «Περί αυξήσεως του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού της Στοιχειώδους Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως», που περιλαμβάνει έξι άρθρα σχετικά με την αντιμετώπιση πρόσθετων αναγκών σε διδακτικό και υπαλληλικό προσωπικό, με την ίδρυση νέων σχολείων μέσης εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών Περιφερειών, με την αύξηση των θέσεων Γενικών Επιθεωρητών, με τις υποτροφίες απόρων μαθητών και οργανωτικά θέματα των ολιγοθέσιων δημοτικών σχολείων.

Το διάταγμα 3971/1959: «Περί Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Οργανώσεως της Μέσης Εκπαιδεύσεως και Διοικήσεως της Παιδείας» αναφέρεται στη γενική, τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και στοχεύει με πολλά μέτρα στην οργάνωσης της επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης, για να καλυφθούν οι ανάγκες που προκύπτουν από την ταχεία τεχνολογική πρόοδο και να αποκτήσουν πρόσβαση στα αγαθά της ανθρωπιστικής παιδείας όλα τα λαϊκά στρώματα.

Στο διάταγμα 3972/1959: «Περί των αποδοχών του Βοηθητικού διδακτικού προσωπικού των Ανωτάτων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και του Βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού του Εθνικού Αστεροσκοπείου», δίνονται διευκρινήσεις για οργανωτικά και μισθολογικά θέματα του τεχνικού και βοηθητικού υπαλληλικού προσωπικού στην εκπαίδευση.

Στο διάταγμα 3973/1959: «Περί ενοποιήσεως και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης», ορίζεται ότι όλες οι επαγγελματικές σχολές κάθε ειδικότητας και βαθμίδας, υπάγονται με το προσωπικό τους στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και μέσα από έξι άρθρα δίνονται οι απαραίτητες διευκρινήσεις για την ενσωμάτωση αυτή. .

Τα μέτρα που αναφέρθηκαν δεν επιτυγχάνουν κάτι ιδιαίτερα σημαντικό, γιατί οι μεταβολές που εισάγονται είναι επιφανειακές και δεν προκαλούν ουσιαστικές αλλαγές στα εκπαιδευτικά προβλήματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Ν.Δ. 4379/1964 «Περί οργάνωσης και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως» και επισημαίνονται οι αλλαγές στη Στοιχειώδη και Μέση Εκπαίδευση, με την παροχή δωρεάν εκπαίδευσης για όλους και την εισαγωγή της Δημοτικής γλώσσας, στην οποία γράφονται τα νέα σχολικά βιβλία.

Το γυμνάσιο προορίζεται να συμπληρώσει την μόρφωση που έχει προσφερθεί στους μαθητές του Δημοτικού σχολείου και να την επεκτείνει σε ανώτερο επίπεδο, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της εποχής και χωρίζεται σε δυο τριετείς κύκλους, με τον ανώτερο να αποτελεί το Λύκειο. Αυτό είναι ενιαίο όσον αφορά το πρόγραμμα των μαθημάτων και τους παιδευτικούς στόχους και καταργείται το Γενικό και Τεχνικό Γυμνάσιο. Καθιερώνεται το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο με βάση το οποίο γίνεται η εισαγωγή στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο είναι δυο τύπων. Το πρώτο δίνει το δικαίωμα εγγραφής στη Θεολογική, στην Νομική και στη Φιλοσοφική Σχολή. Το δεύτερο δίνει το δικαίωμα εγγραφής στη Φυσικομαθηματική, στην Κτηνιατρική, στην Οδοντιατρική, στη Γεωπονική και Δασολογική και στις σχολές του Πολυτεχνείου. Οι Παιδαγωγικές Ακαδημίες ενισχύονται με περισσότερα μαθήματα και αναβαθμίζονται από διετή φοίτηση σε τριετή. Σε αυτές εισάγονται με βάση το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο και από τους δυο τύπους Λυκείου.

Επίσης ιδρύεται στην Αθήνα το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, που είναι δημόσια υπηρεσία και υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έργο του είναι: Α). η επιστημονική έρευνα των εκπαιδευτικών προβλημάτων στη θεωρία και στην πράξη, Β). η μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών στελεχών κάθε τύπου σχολείου και Γ). η καθοδήγηση του εποπτικού προσωπικού των σχολείων στην σωστή άσκηση των καθηκόντων του.

Τα Εποπτικά Συμβούλια είναι δυο ένα για τον έλεγχο και συντονισμό της πρωτοβάθμιας και το άλλο για τη Δευτεροβάθμια.

Στο τρίτο κεφάλαιο επιχειρείται μια κριτική ανάλυση της μεταρρύθμισης η οποία περιλαμβάνει ριζοσπαστικά μέτρα για την παιδεία που στόχευαν να ωφελήσουν τις κατώτερες κοινωνικά τάξεις που για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους έμεναν μακριά από το σχολείο ή περιορίζονταν στα ελάχιστα αγαθά αυτού. Το αίτημα αυτό που είναι παλιό από τις μεταρρυθμίσεις του 1913 και του 1917 παραμένει επίκαιρο ως τις μέρες μας.

Παρουσιάζονται οι θέσεις της Ρόζας Ιμβριώτη για την μεταρρύθμιση κρίνει θετική την μεταρρύθμιση και χαρακτηρίζει γόνιμα στοιχεία την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας, την επέκταση της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στα νέα σχολικά βιβλία, τη δωρεάν εκπαίδευση και τα αυξημένα κονδύλια της κυβέρνησης για την εκπαίδευση.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται και οι θέσεις του Ευάγγελου Παπανούτσου, ο οποίος αρχικά ζητά την κατανόηση όλων και τους ζητά να κρίνουν, να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν, να διορθώσουν και να κάνουν προτάσεις για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών μέτρων, διατηρώντας σεμνή στάση απέναντι σε τέτοια μέτρα εθνικής σημασίας. Χαρακτηρίζει πρωτόγνωρη την αποδοχή του Νομοσχεδίου από τους υπουργούς της κυβέρνησης και από το λαό και αναφέρεται στις δυσκολίες του έργου του λόγω των συκοφαντιών από τους επικριτές του, ειδικά τους προερχόμενους μέσα από τους κόλπους της κυβέρνησης.

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου των Αθηνών, όπως και η Ένωση Ελλήνων Φιλολόγων αντιτίθενται στην εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας, στη μετάφραση των αρχαίων κειμένων, στην κατάργηση των λατινικών, στην ίδρυση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Στους επικριτές ο Παπανούτσος απαντά μέσα από διαλέξεις και άρθρα στον τύπο με επιχειρηματολογία για τον ιδανικό άνθρωπο, τον φωτισμένο, το δημοκράτη, τον ανδρείο, τον υπερήφανο, το γενναίο, τον δραστήριο, τον υψηλόφρονα όχι τον παθητικό ουραγό αλλά τον πρωτοπόρο στην κίνηση του πολιτισμού, στον οποίο στοχεύει η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Βεβαίως υπάρχουν και στον κύκλο των πανεπιστημιακών και αρκετοί που επιδοκιμάζουν την μεταρρύθμιση εκτός από τη Ρόζα Ιμβριώτη, Ο Δημήτριος Μαρωνίτης υποστηρίζει ότι το νομοσχέδιο ξεκάθαρα δεν απαξιώνει και καταργεί την κλασική παιδεία αλλά αντιθέτως την στηρίζει όπως της αρμόζει. Κυρίως αναφέρεται με τους τρόπους που μπορούν να επιλυθούν κάποια προβλήματα σχετικά με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου και συγκεκριμένα στη μετάφραση των κειμένων των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, στην υπερβολική εισαγωγή έργων, στην υπέρβαση του ορίου της βιολογικής και πνευματικής ανάπτυξης του ανθρώπου που φοιτά στο γυμνάσιο, στη δυσκολία προσέγγισης ενός αρχαίου κειμένου ακόμα και μεταφρασμένου και στη βαθιά επιστημονική γνώση του αντικειμένου από το δάσκαλο. Γενικά κάνει μια γόνιμη κριτική στο Ν.Δ. 4379 κάνοντας και τις δικές του προτάσεις.

Η μεταρρύθμιση του 1964 αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη και ριζοσπαστική πρόταση αστικού εκσυγχρονισμού της Ελληνικής εκπαίδευσης, γιατί προσπαθεί να συνδέσει την εκπαίδευση με την κοινωνία και την οικονομία και να επαναπροσανατολίσει τη σχολική γνώση συσχετίζοντας παρόν και παρελθόν. Δυστυχώς θα εφαρμοστεί τμηματικά για μικρό χρονικό διάστημα, διότι τα πιο

συντηρητικά τμήματα της αστικής τάξης θα δημιουργήσουν ένα αντιμεταρρυθμιστικό μέτωπο που θα αναστείλει τις προσπάθειες αυτές και η δικτατορία που θα ακολουθήσει θα επαναφέρει την εκπαίδευση στα προηγούμενα δύσκολα χρόνια.

Α' Κεφάλαιο

Περίοδος πριν από τη μεταρρύθμιση

1.1. Οι διεθνείς εξελίξεις

Η κατάρρευση της καπιταλιστικής κοινότητας είχε οδηγήσει στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Μετά το τέλος αυτού ο ιμπεριαλισμός θα περάσει σε νέα φάση στα πλαίσια του καπιταλισμού και στην σχέση παραγωγική και καταναλωτική ικανότητα των κρατών. Οι καταστροφές του πολέμου έχουν σαν συνέπεια της ανάγκη ανοικοδόμησης και ανασυγκρότησης της Δυτικής Ευρώπης. Προκύπτουν τεράστιες ευκαιρίες για το μητροπολιτικό-αμερικάνικο κεφάλαιο να καταλάβει νέες αγορές. Η μητρόπολη αναλαμβάνει την ανάπτυξη της ελαφριάς βιομηχανίας καταναλωτικών αγαθών στην περιφέρεια. Ταυτόχρονα εμποδίζεται η ανάπτυξη της περιφέρειας, γιατί παράγονται κυρίως προϊόντα πολυτελείας προς εξαγωγή, ο αγροτικός τομέας αποτελεσματώνεται, οι παραδοσιακές μέθοδοι παραγωγής καταστρέφονται και δημιουργείται μεγάλος αριθμός ανέργων που αργότερα αντιμετωπίζεται με τη μετανάστευση.

1.2. Η κατάσταση στη Ελλάδα

Ο εμφύλιος πόλεμος που ακολούθησε το Β' παγκόσμιο πόλεμο, δημιούργησε ακόμα περισσότερα και μάλιστα μακροχρόνια προβλήματα, όσον αφορά την ελεύθερη έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων και τη δημοκρατία. Ο εθνικός αγώνας του λαού εναντίον του ξένου κατακτητή θα αναγνωριστεί 40 χρόνια αργότερα το 1981. Μέχρι τότε κυριαρχούν διώξεις, φυλακίσεις και εξορίες και είναι ευνόητο ότι δεν υπάρχουν περιθώρια για δημοκρατικά ανοίγματα.

Τη δεκαετία του 1950 η Ελλάδα θα μετατραπεί σε χώρο πειραματικής εφαρμογής των ιμπεριαλιστικών σχεδίων της Αμερικής με αποτέλεσμα ο κρατικός μηχανισμός να διαβρωθεί σε μεγάλο βαθμό.

Η Ελλάδα το 1952 εντάσσεται στο NATO και το 1961 συνδέεται με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Με τις ενέργειες αυτές προσδένεται και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από διεθνείς στρατιωτικοοικονομικούς συνασπισμούς που περιορίζουν την ελευθερία και την ανάπτυξη του ελληνικού κράτους, που προσπαθεί να σταθεί στα πόδια του και να επουλώσει τα τραύματα από την κατοχή και τον εμφύλιο.

Με αυτές τις κοινωνικοοικονομικές συγκυρίες δεν μπορούν να υπάρξουν ουσιαστικές μεταβολές στην εκπαίδευση, που παραμένει ο «άταφος νεκρός» σύμφωνα με το Δ. Γληνό. Τα στατιστικά στοιχεία της εποχής επιβεβαιώνουν το αδιέξοδο στο οποίο βρισκόταν η ελληνική παιδεία.

Σύμφωνα με τα απογραφικά στοιχεία του 1951, το 33% του αγροτικού πληθυσμού άνω των 10 ετών ήταν αναλφάβητοι ενώ στις γυναίκες το ποσοστό ήταν 55%. Το 95% των μαθητών που φοιτούν στο δημοτικό δε συνεχίζει στο γυμνάσιο και το 40% απολύεται ενώ το 60% διακόπτει από την Γ και Δ τάξη. Το 15% των παιδιών δεν φοιτά στο σχολείο. Στο σύνολο της χώρας το 33% είναι αγράμματοι, το 30% δεν τελειώνει το υποχρεωτικό δημοτικό σχολείο, το 3% κατέχει απολυτήριο σχολών μέσης εκπαίδευσης και μόλις το 1% κατέχει πτυχίο ανώτατης σχολής.¹

Όσον αφορά την παρεχόμενη μόρφωση χαρακτηρίζεται ελλιπής και για κάθε εκπαιδευτικό της στοιχειώδους εκπαίδευσης αναλογούν 47 μαθητές ενώ στη μέση αναλογούν 37. Οι δαπάνες που διατίθενται είναι οι χαμηλότερες, μόλις 1,8% του εθνικού εισοδήματος, ενώ στις ΗΠΑ είναι 3,4%, στη Σουηδία 3,2%, στην Αγγλία 2,9%, και στη Δ. Γερμανία 3,2%. Στην Ελλάδα δαπανώνται για την παιδεία 5 δολάρια ανά άτομο ενώ στην Αγγλία 24,3, στο Βέλγιο 18,3, στη Σοβιετική Ένωση 80,3 και στις ΗΠΑ 56,3.

Πολύ χαμηλό είναι και το επίπεδο της τεχνικής εκπαίδευσης, όπου στους 1000 κατοίκους οι 5,2 είναι τεχνικής εκπαίδευσης ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά στην Ευρώπη είναι σαφώς υψηλότερα. Στη Δ. Γερμανία 44, στη Δανία 22, στην Ολλανδία 18 και στη Βουλγαρία 12. Μπορεί την εποχή αυτή για την παιδεία να διατίθενται ελάχιστα χρήματα για τις στρατιωτικές δαπάνες διατίθενται το 53% του προϋπολογισμού.²

Η κατάσταση αυτή προκαλεί έντονη κριτική από την επιστημονική και παιδαγωγική κοινότητα. Η Ρ. Ιμβριώτη τονίζει ότι χρειάζεται στροφή 180° στην τεχνική εκπαίδευση, που εξακολουθεί να κυριαρχείται από το αρχαϊστικό και νεοκλασικιστικό πνεύμα. Ακόμα και ο Ν. Εξαρχόπουλος εκφραστής του υπερσυντηρητισμού στην Ελλάδα, θα δηλώσει ότι με τα ημίμετρα που λαμβάνονται,

¹Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, Αθήνα 1987, σ. 96, στο εξής βλ. Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*

²Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 96

η εκπαίδευση αδυνατεί να εκπληρώσει την αποστολή της και απαιτούνται αλλαγές από τα θεμέλια³.

1.3. Η Επιτροπή Παιδείας

Ο πρωθυπουργός αντιλαμβανόμενος την κρισιμότητα της κατάστασης των εκπαιδευτικών πραγμάτων στις 14 Ιουνίου 1957 συγκροτεί επιτροπή με σκοπό τη μελέτη των προβλημάτων της ελληνικής παιδείας.

Ο Παπανούτσος που αποτελούσε μέλος της Επιτροπής εξηγεί τους λόγους που τον κάλεσε η κυβέρνηση Καραμανλή να λάβει μέρος στην Επιτροπή Παιδείας και στην Επιτροπή Γραμμάτων και Τεχνών που συγκρότησε το 1957 για την μελέτη και την ανόρθωση των γραμμάτων και των τεχνών. Από τη μια συμμετείχε στη σύνταξη των εκπαιδευτικών προτάσεων του κόμματος των «Φιλελευθέρων» μαζί με Γ. Παπανδρέου, Α. Δελμούζο, Θεμιστοκλή και Κ. Τσάτσο και από την άλλη οι ιδέες του για την εκπαίδευση έβρισκαν ευρεία απήχηση ειδικά στα λαϊκά στρώματα. Μέσα από ομιλίες και συμμετοχές σε πολλές σχετικές εκδηλώσεις είχε καταφέρει να τοποθετήσει το εκπαιδευτικό πρόβλημα στο κέντρο του γενικού ενδιαφέροντος και σχεδόν πάντοτε τον καλούσαν ως ομιλητή για τα εκπαιδευτικά δρώμενα της χώρας.⁴

Σύμφωνα με τον Παπανούτσο η συγκεκριμένη Επιτροπή δημιουργήθηκε από πρόταση του Γεωργίου Παπανδρέου, την άνοιξη του 1957, στην ελληνική Βουλή με την οποία ζητούσε τη σύσταση διακομματικής επιτροπής με σκοπό την έρευνα της εκπαιδευτικής κατάστασης της χώρας και τη χάραξη εθνικού εκπαιδευτικού προγράμματος. Λογικά πρόεδρος της κοινοβουλευτικής επιτροπής θα ήταν ο Γ. Παπανδρέου και ο πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής, για να μη φανεί ότι η κυβέρνησή του αδρανούσε μπροστά σε ένα τόσο σημαντικό ζήτημα, συγκάλυψε μια «Επιτροπή Ειδικών» που θα διατύπωνε συγκεκριμένες προτάσεις, προετοιμάζοντας έτσι ο έργο της βουλής. Αυτό έγινε κατόπιν πρότασης του Κωνσταντίνου Τσάτσου, ο οποίος κάλεσε στο γραφείο του τον Ευάγγελο Παπανούτσο και συμφώνησαν να συνεργαστούν με τις προϋποθέσεις που είχε προαποφασίσει η Κυβέρνηση.⁵

Σύμφωνα με αυτές τις προϋποθέσεις θα έπρεπε:

α). να αντικατασταθεί ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας Κ. Γεωργούλης από κάποιο πρόσωπο, εκτός του εκπαιδευτικού χώρου, που θα

³ Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 97

⁴ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, Αθήνα 1982, σ.89, στο εξής βλ. Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*

⁵ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 90

ασπάζεται τις προοδευτικές ιδέες. Σημειώνεται ότι ο Κ. Γεωργούλης με τον υπουργό Κωνσταντίνο Καλλία για μια ολόκληρη τετραετία είχαν παρουσιάσει μια προσήλωση σε αναχρονιστικές ιδέες και έντονη αντίδραση σε καθετί προοδευτικό. Τους διαδέχθηκαν ο ιστορικός της τέχνης Μαρίνος Καλλιγιάς ως Γενικός Γραμματέας και ο Αχιλλέας Γεροκωστόπουλος ως υπουργός. Β). στην Επιτροπή θα συμμετείχαν εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί παράγοντες από όλες τις παρατάξεις που θα πρέσβευαν διάφορες τάσεις και ύστερα από γόνιμο διάλογο θα κατέληγαν σε προτάσεις αποδεκτές από όλους σύμφωνα με τη βούληση της ελληνικής κοινωνίας και τις τάσεις της εποχής. γ). Η κυβέρνηση να παρουσιάσει τα πορίσματα της Επιτροπής στη βουλή και να υποστηρίξει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα απορρέει από αυτά τα πορίσματα και θα μπορέσει να γίνει αποδεκτό από την πλειοψηφία της βουλής ως εθνική εκπαιδευτική πολιτική.⁶

Στην επιτροπή συμμετέχουν μαζί με τον Ε. Παπανούτσο ο Κωνσταντίνος Μπόνης των θεολογικών επιστημών, ο Λεωνίδας Ζέρβας των φυσικών, ο Ν. Λούρος των ιατρικών, Ι. Θεοδωρακόπουλος της φιλοσοφικής, Γ. Παλαιολόγος της Μαράσλειου Ακαδημίας, ο επίτιμος εκπαιδευτικός σύμβουλος Θεόδωρος Παρασκευόπουλος, ο Αλέξανδρος Τσιριντάνης της νομικής, ο λιμενολόγος Δημοσθένης Πίπας, ο βουλευτής Ανδρέας Λαιμός και ο Χαρίλαος Φραγκίστας της νομικής. Από αυτούς μόνο ο Παρασκευόπουλος και ο Παλαιολόγος ήταν σχετικοί και γνώστες των εκπαιδευτικών θεμάτων ενώ κάποιοι είχαν τελείως αναχρονιστικές ιδέες και επίμονα, όπως ο Δημοσθένης Πίπας, ζητούσαν την επιστροφή στο βαυαρικό μοντέλο εκπαίδευσης με διδασκαλία της καθαρεύουσας από την πρώτη τάξη του Δημοτικού. Μπροστά σε αυτή την ιδεολογική ανομοιογένεια της ομάδας και τη συντηρητική γραμμή ο Παπανούτσος κράτησε μετριοπαθή στάση περιορίζοντας τα ριζοσπαστικά του αιτήματα στο ελάχιστο, προκειμένου να γίνει μια αρχή για τη ρεαλιστική και ουσιαστική αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών προβλημάτων της χώρας.⁷

Παρόλα αυτά όμως κάποια μέλη της Επιτροπής Παιδείας δυσκολεύονταν να απαγκιστρωθούν από παλιές αναχρονιστικές αντιλήψεις σχετικά με τους στόχους της Εκπαίδευσης ιδιαίτερα με το γλωσσικό ζήτημα. Τελικά κατόρθωσαν να διατυπώσουν

⁶ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 91

⁷ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 92

ομόφωνα κάποια πορίσματα οι ιδέες των οποίων θεωρήθηκαν από τολμηρές ως επικίνδυνες για το έθνος.⁸

Στις 11 Ιανουάριου 1958 η Επιτροπή Παιδείας θα παραδώσει στον Πρωθυπουργό τα πορίσματά της που στηρίζονται σε οχτώ αρχές.⁹

Στην πρώτη αρχή τονίζεται ιδιαίτερα η απόλυτη προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί στα εκπαιδευτικά θέματα γιατί από την καλή και αποδοτική λειτουργία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εξαρτάται όχι μόνο η πνευματική καλλιέργεια και πρόοδος του λαού αλλά και η οικονομική ανόρθωση. Η παιδεία αποτελεί την πιο θετική και παραγωγική επένδυση, ώστε το έθνος να μη μείνει πίσω στην ανοδική πορεία που διαγράφει και να μη υπερκερασθεί από τα άλλα κράτη. Δίχως καλή εκπαίδευση δεν μπορεί να αυξηθεί το εθνικό εισόδημα και να εξασφαλιστεί η κοινωνική ευημερία και ευστάθεια.

Στη δεύτερη αρχή ζητά από την πολιτεία να εκδηλώσει έμπρακτα το ενδιαφέρον για την ανόρθωση της εκπαίδευσης αφενός με την κινητοποίηση όλων των δυνάμεών της και αφετέρου με τη διάθεση των απαραίτητων οικονομικών μέσων. Επίσης, επισημαίνει ότι η κοινή γνώμη έχει συγκινηθεί από τις κυβερνητικές ενέργειες και προσδοκά ότι η ελληνική εκπαίδευση θα βρει το δρόμο της. Το γεγονός αυτό δημιουργεί στην πολιτική ηγεσία την υποχρέωση να βρει το συντομότερο δυνατόν τους αναγκαίους πόρους για να αποκτήσει η χώρα μας διδακτήρια επαρκή σε αριθμό, υγιεινά, και πλήρως εξοπλισμένα με εγκαταστάσεις και όργανα διδασκαλίας για όλους τους τύπους σχολείων. Ακόμα θα πρέπει να καταρτισθεί κατάλληλα και το διδακτικό προσωπικό, που θα πρέπει να είναι επαρκές σε αριθμό και καλά αμειβόμενο. Χωρίς αυτές τις προϋποθέσεις κανένα μέτρο για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος δεν πρόκειται να τελεσφορήσει.

Στην τρίτη αρχή αναφέρεται στην ανάγκη ανακαινίσεως του προγράμματος των σχολείων, γιατί το πρόγραμμα που ισχύει είναι ίδιο με τα παλιότερα συστήματα του 1929 και του 1911. Για την εποχή εκείνη κάλυπτε τις ανάγκες αλλά για τη σημερινή είναι ακατάλληλο. Το διεθνές κλίμα και οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες έχουν μεταβληθεί μετά το Β΄ Παγκόσμιο και τον εμφύλιο πόλεμο. Επιβάλλεται να γίνει αναθεώρηση του προγράμματος και της οργάνωσης των σχολείων, ώστε οι απόφοιτοι να είναι επαρκώς συγκροτημένοι, έτοιμοι για τον αγώνα

⁸ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 93

⁹ Αλέξης Δημαράς, *Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε*, τ. 2, 1895-1967, Αθήνα 1990, σ. 230

της ζωής, δημιουργικοί και αισιόδοξοι. Έτσι θα προωθήσουν τον υλικό και πνευματικό πολιτισμό των Ελλήνων σε θετική πορεία.

Στην τέταρτη αρχή επισημαίνει ότι ο ανθρωπισμός, που έχει βαθιές ρίζες στο ελληνικό και χριστιανικό πνεύμα, έχει δημιουργήσει για το έθνος μια μακρά και ιερά παράδοση η οποία πρέπει να αποτελεί το απαρασάλευτο βάθρο για την εκπαίδευση. Η ελληνική παιδεία υπήρξε κατά βάση ανθρωπιστική και έτσι πρέπει να μείνει. Το ελληνικό σχολείο προσηλωμένο σε αυτό το ιδανικό θα πρέπει να δώσει στο πρόγραμμά του εξέχουσα θέση στα αγαθά της κλασσικής παιδείας αλλά όχι με τη στενή έννοια του όρου. Με την έννοια αυτή δεν εννοούνται μόνο τα κείμενα των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων αλλά και τα μαθηματικά, στα οποία διέπρεψε το αρχαίο ελληνικό πνεύμα.

Στην πέμπτη αρχή τονίζεται η υποχρέωση του Ελληνικού Σχολείου να καλλιεργήσει στη συνείδηση των νέων την αρραγή ενότητα του Έθνους στη διάρκεια της μακραίωνης σταδιοδρομίας του. Με αυτό τον τρόπο οι νέοι δε θα αντλούν μόνο αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία αλλά με την κατάλληλη βοήθεια θα μπορούν να ερμηνεύουν πολλά φαινόμενα του σύγχρονου βίου. Θα πρέπει να διδαχθούν οι νέοι ότι υπάρχει ένας αρχαίος, ένας μεσαιωνικός και ένας νεότερος «Ελληνισμός» με διαφορετικά χαρακτηριστικά στις διάφορες φάσεις του αλλά με ουσιαστική ενότητα και ψυχή.

Μέσα σε αυτό το ηθικό και πνευματικό κλίμα θα πρέπει να τεθεί και το γλωσσικό ζήτημα στη σωστή του βάση ώστε να σταματήσει να ταλαιπωρεί την ελληνική εκπαίδευση. Οι μαθητές πρέπει να διδάσκονται και τη δημοτική και την καθαρεύουσα, διότι και οι δυο χρησιμοποιούνται και αποτελούν τη σημερινή πραγματικότητα. Μέσα από τη διδασκαλία και των δυο θα πρέπει να αποδειχθεί ότι είναι ισότιμες και η διαφορά τους οφείλεται στη μακραίωνη ιστορία και στον πλούσιο πνευματικό κόσμο της πατρίδας. Έτσι σε όσους την μελετούν γίνονται σαφείς η βραδεία εξέλιξη και η εσωτερική ενότητα της εθνικής γλώσσας.¹⁰

Στην έκτη αρχή η επιτροπή αναφέρεται στην επιτακτική ανάγκη θεμελίωσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και ιδιαίτερα της τεχνικής, γιατί η Ελλάδα είναι μια μικρή και φτωγή χώρα με χαμηλό βιοτικό επίπεδο και με εξελισσόμενη οικονομία. Η τεχνική εκπαίδευση θα τροφοδοτήσει την παραγωγή με τεχνικούς όλων των βαθμίδων και μαζί με την υλική θα εξασφαλίσει και την ηθική αυθυπαρξία του

¹⁰Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 233

ανθρώπου. Άλλωστε όλος ο κόσμος βρίσκεται στον αιώνα της τεχνολογικής ανάπτυξης και η Ελλάδα θα πρέπει να προσαρμοστεί στους νέους όρους της παραγωγής καταρτίζοντας εκπαιδευτικά ειδικευμένα στελέχη στους διάφορους τομείς εργασίας.¹¹

Στην έβδομη αρχή επισημαίνεται ότι η Ελλάδα ανήκει διαχρονικά στις δημοκρατικές χώρες και δεν επιτρέπεται το μεγάλο αγαθό της παιδείας να αποτελεί προνόμιο μόνο των λίγων, οικονομικά εύρωστων, που διαθέτουν τα οικονομικά μέσα για μεγάλης διάρκειας σπουδές. Επιπλέον είναι ασύμφορο και επιζήμιο να αποκλείονται από την εκπαίδευση και να μην αξιοποιούνται οι προερχόμενοι από λαϊκά στρώματα και πνευματικά προικισμένοι νέοι, οι οποίοι, αν ακολουθούσαν σπουδές, θα προσέφεραν τα μέγιστα στην οικονομική και πνευματική πρόοδο του έθνους. Γι' αυτό θα πρέπει η πολιτεία να εξασφαλίσει στους άπορους και ικανούς νέους τα οικονομικά μέσα ώστε να σπουδάσουν σύμφωνα με την κλίση τους και να μη στερηθεί το Έθνος τα πολύτιμα πνευματικά κεφάλαια.¹²

Στην όγδοη αρχή γίνεται λόγος για την «κακοδαιμονία» που χαρακτηρίζει την ελληνική εκπαίδευση και αποτελούν οι συχνές αλλαγές στην οργάνωση και στο πρόγραμμα των σχολείων. Τονίζεται ότι καμία εκπαιδευτική πολιτική δε μπορεί να είναι επωφελής, εάν δεν εφαρμοστεί στην πράξη για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αυτό θα γίνει μόνο εάν η εκπαίδευση σταματήσει να αποτελεί αντικείμενο κομματικών και προσωπικών αντιπαραθέσεων και τεθεί σε νέα επιστημονική και εθνική βάση. Ο πολιτικός κόσμος θα προσφέρει τα μέγιστα στην εκπαίδευση, εάν ύστερα από συνεννόηση χαράξει μια κοινή εκπαιδευτική πολιτική, που θα εφαρμοστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και δε θα ανατραπεί με την πρώτη κυβερνητική αλλαγή.

Το κείμενο έγινε δεκτό με ικανοποίηση από τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή που είχε σχηματίσει νέα κυβέρνηση με την «Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση» μετά από τις εκλογές του 1958. Όμως στη νέα κυβέρνηση αντικαταστάθηκε ο υπουργός Αχιλλέας Γεροκωστόπουλος και ο γενικός γραμματέας Μαρρίνος Καλλιγιάς από τους Γ. Βογιατζή και Χρ. Σολομονίδη, που ήταν ξένοι προς την εκπαίδευση με αποτέλεσμα τα πορίσματα της Επιτροπής «να ταφούν στο χρονοντούλαπο του υπουργείου», σύμφωνα με τον Ε. Παπανούτσο.¹³

¹¹ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 232

¹² Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 233

¹³ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 97

Όμως φαίνεται ότι ο κόπος της Επιτροπής Παιδείας δεν πήγε χαμένος γιατί τα νομοθετικά διατάγματα 3971 και 3973 του 1959 ήταν επηρεασμένα από τις παραπάνω αρχές και θεσπίστηκαν αρκετά ευεργετικά μέτρα για την ανάπτυξη της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τον Παπανούτσο επιπλέον έδειξε ότι δεν είναι εφικτή στην Ελλάδα εκείνη την εποχή μια υπερκομματική ή διακομματική εκπαιδευτική πολιτική.¹⁴

1.4. Ο Αθηναϊκός Τεχνολογικός Όμιλος

Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό σύλλογο που υλοποιήθηκε το 1957 από τον Παπανούτσο και τον Κωνσταντίνο Α. Δοξιάδη, και με συμβούλους 14 επίλεκτα πρόσωπα της αθηναϊκής κοινωνίας, με σκοπό την ανάπτυξη της τεχνολογικής έρευνας και της τεχνολογικής αγωγής των νέων στη χώρα. Το πρόγραμμά του περιελάμβανε τον τομέα των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών και το Κέντρο Οικιστικής, το οποίο οργάνωνε διεθνή συνέδρια για τη μελέτη των πολεοδομικών προβλημάτων. Τη διεύθυνση του πρώτου τομέα είχε ο Παπανούτσος και του δεύτερου ο Δοξιάδης. Αρχικά ιδρύθηκαν σχολές Σχεδιαστών έργων, αρχιτέκτονα και πολιτικού μηχανικού και εργοδηγών για δομικά έργα. Αργότερα προστέθηκαν σχολές Διακοσμητικής, Γραμματέων και Λογιστών και στα χρόνια ακμής φοιτούσαν δυο χιλιάδες φοιτητές και φοιτήτριες και δίδασκαν 100 τουλάχιστον καθηγητές σε πρωινά, απογευματινά και εσπερινά τμήματα. Η σχολή αποτέλεσε πρότυπο για τις υπόλοιπες σχολές της εποχής και κράτησε τα δίδακτρα αρκετά χαμηλά, κάνοντας προσιτή τη φοίτηση σε όλα τα κοινωνικά στρώματα και δίνοντας τελικά μεγάλη ώθηση στην επαγγελματική εκπαίδευση, στην οποία έστρεψε επιτέλους την προσοχή του το κράτος.¹⁵

1.5. Το νομοθετικό διάταγμα 3970/59: «Περί αυξήσεως του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού της Στοιχειώδους Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως»

Στο 1^ο άρθρο ορίζεται ότι για την αντιμετώπιση των πρόσθετων αναγκών σε διδακτικό προσωπικό ιδρύονται 560 θέσεις από τις οποίες οι 140 ορίζονται για το βαθμό Βοηθού Γυμνασιάρχου και επιθεωρητού Φυσικής Αγωγής. Επίσης ρυθμίζονται τα σχετικά με τους κλάδους, τις ειδικότητες, τους βαθμούς και τους μισθούς του διδακτικού προσωπικού τεχνικής και επαγγελματικής εκπαιδεύσεως και του ειδικού

¹⁴ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 97

¹⁵ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 99

προσωπικού των τμημάτων νέων κατευθύνσεων του Γυμνασίου. Επίσης ρυθμίζονται η κατανομή των νέων ιδρυόμενων θέσεων στους προκαθορισμένους κλάδους και ειδικότητες με την πρόβλεψη να είναι δυνατή η ανακατανομή των νέων θέσεων ανά κλάδο και ειδικότητα.¹⁶

Στο 2^ο άρθρο προβλέπει την εφαρμογή των νέων διατάξεων και στην περίπτωση ίδρυσης Σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης με ταυτόχρονη αύξηση των οργανικών θέσεων ανάλογα με τις ανάγκες.¹⁷

Το 3^ο άρθρο ορίζει την αύξηση των θέσεων του Γενικού Επιθεωρητή κατά πέντε και η κατανομή τους κατά ειδικότητες, η Περιφέρεια, η έδρα και η αρμοδιότητές τους ορίζονται με βασιλικό διάταγμα. Μάλιστα, αν προκύψουν ανάγκες μπορεί να ιδρυθούν και νέες θέσεις Γενικών Επιθεωρητών Μέσης Εκπαίδευσης.¹⁸

Το 4^ο άρθρο ορίζει ότι αυξάνονται οι 123 εκπαιδευτικές περιφέρειες κατά είκοσι οχτώ και οι εννέα Περιφέρειες Ανώτερων Εποπτικών Συμβουλίων Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως μετονομάζονται σε περιφέρειες Γενικών Επιθεωρητών Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως και αυξάνονται κατά δυο. Επίσης με βασιλικό Διάταγμα προβλέπεται ο καθορισμός των ορίων και των εδρών των νέων Εκπαιδευτικών Περιφερειών και Περιφερειών Γενικών Επιθεωρητών Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως.¹⁹

Οι θέσεις των Γενικών Επιθεωρητών αυξάνονται κατά 2. Από τους τριακόσιες πενήντα μία θέσεις 3^{ου} βαθμού οι εκατόν πενήντα μια ορίζονται ως θέσεις Επιθεωρητών Στοιχειώδους Εκπαίδευσης κι από το 2^ο βαθμό οι εξήντα οι υπόλοιπες από τον 3^ο βαθμό είναι θέσεις Διευθυντών Πρότυπων Δημοτικών Σχολείων ή Διευθυντών πεντατάξιων ή εξατάξιων Δημοτικών Σχολείων.

Επίσης, οι διοριζόμενοι στις νέες θέσεις εργασίας οι οποίοι προέρχονταν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών- Δημοσίων έργων ή από άλλα υπουργεία διέθεταν προϋπηρεσία με αποτέλεσμα να είναι μόνιμοι και να μην απαιτείται δοκιμαστική υπηρεσία ή επιμόρφωση και άσκηση νεοδιοριστού.²⁰

Με το 5^ο άρθρο ορίζεται ότι τα μονοθέσια, διθέσια κ.λ.π. σχολεία χαρακτηρίζονται σχολεία μιας θέσεως δημοδιδασκάλου και ο όρος «προαγωγή» και «υποβιβασμός» δημοτικών σχολείων αντικαθίσταται με τους όρους «αύξηση» και

¹⁶Νομοθετικό Διάταγμα 3970/59 «Περί αυξήσεως του Διδακτικού και εποπτικού προσωπικού, της Στοιχειώδους, Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης», στην *Εφημερίς της Κυβερνήσεως* φ. 187, 7.9.1959, άρθρο 1, σελ. 1637, στο εξής βλ. *ΕτΚ*

¹⁷ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1637

¹⁸ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1637

¹⁹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1637

²⁰ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1637

«μείωση» του αριθμού των θέσεων του προσωπικού. Σε όσα Δημοτικά Σχολεία υπερβαίνουν τους διακοσίους πενήντα μαθητές, μπορεί να δημιουργηθούν περισσότερες οργανικές θέσεις, μέχρι δώδεκα, με αναλογία ένας εκπαιδευτικός ανά σαράντα μαθητές. Όσον αφορά την κατανομή κατά φύλο των θέσεων δασκάλων δεν αλλάζει η ισχύουσα διάταξη.²¹

Με το 6^ο άρθρο επικυρώνεται η πράξη περί απαλλαγής των απόρων μαθητών των Δημόσιων Σχολείων από την εκπαιδευτική εισφορά στην οποία συμμετέχουν όλοι οι μαθητές χωρίς διακρίσεις. Έτσι εγκρίνεται η απαλλαγή των φτωχών μαθητών από την εκπαιδευτική εισφορά σε ποσοστό 75%. Η επιλογή των φτωχότερων γίνεται με βεβαίωση των οικείων Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας. Επίσης τα ποσά που εισπράττονται διατίθενται σε δυο χιλιάδες υποτροφίες σε ποσοστό 10% και μέχρι έξι εκατομμύρια δραχμές ετησίως σε φτωχούς κι επιμελείς μαθητές, κατά προτίμηση τους προερχόμενους από την ύπαιθρο και σε ποσοστό 10% και μέχρι 6.000.000 δραχμές για την αγορά εποπτικών οργάνων διδασκαλίας. Το υπόλοιπο 80% διατίθενται για την αντιμετώπιση δαπανών επισκευής, κατασκευής και συντηρήσεως των .διδασκαστηρίων.

Τα κονδύλια και οι υποτροφίες διατίθενται μετά από συνεννόηση και κοινή απόφαση των Υπουργών Συντονισμού, Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.²²

1.6. Το διάταγμα 3971/1959: «Περί Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Οργανώσεως της Μέσης Εκπαιδεύσεως και Διοικήσεως της Παιδείας»

Το Σεπτέμβρη του 1959 θα ψηφιστεί το διάταγμα του 3971 για τη γενική, τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση που διέπεται από την βασική αρχή «της οργάνωσης της επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης για την κάλυψη της ανάγκης ταχείας και εντόνου τεχνολογικής προόδου» και «την προσφορά των αγαθών της ανθρωπιστικής παιδείας εις όσο το δυνατόν ευρύτερα στρώματα του λαού».²³

Με το πρώτο άρθρο ιδρύονται στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη Δημόσιες Τεχνικές Σχολές Υπομηχανικών, που υπάγονται στο υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και εποπτεύονται από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Οι σχολές αυτές περιλαμβάνουν τμήματα Δομικών, συγκοινωνιακών και υδραυλικών έργων,

²¹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1638

²² *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1638

²³ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 238

θερμικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων, βιομηχανικής παραγωγής, ισχυρών ρευμάτων, ηλεκτρονικών και τηλεπικοινωνίας, ναυτικών μηχανών, μεταλλευτικού, μεταλλουργικού, υφαντουργικού και τοπογράφων.²⁴

Με το δεύτερο άρθρο ορίζεται ότι δεκτοί για φοίτηση στις σχολές αυτές γίνονται μετά από εξετάσεις, όσοι έχουν απολυτήριο Γυμνασίου Μέσης Εμπορικής Σχολής ή κάποια άλλης Δημόσιας Σχολής. Ο αριθμός των εισακτέων καθορίζεται με υπουργική απόφαση. Η φοίτηση είναι τετραετής και περιλαμβάνει υποχρεωτική πρακτική άσκηση 12-18 μηνών.²⁵

Με το τρίτο άρθρο ορίζεται ότι οι πτυχιούχοι των σχολών αυτών αποκτούν αντίστοιχο πτυχίο και οι πρωτεύσαντες εισάγονται στο Ε.Μ.Π. και στην Πολυτεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης χωρίς εξετάσεις. Επίσης, κατόπιν ειδικής επιμόρφωσης μπορούν να εργαστούν ως διδακτικό προσωπικό Τεχνικής ή Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Στο 4^ο άρθρο διευκρινίζονται ότι με υπουργική απόφαση γίνεται η αναγνώριση των άλλων Τεχνικών σχολών ως ισότιμες με τις Σχολές υπομηχανικών και οι απόφοιτοι αυτών των σχολών με κατατακτήριες εξετάσεις μπορούν να εισαχθούν στο Ε.Μ.Π. κατόπιν έγκρισης του Συλλόγου καθηγητών της σχολής.²⁶

Στο 5^ο άρθρο καθορίζεται το σύνολο των θέσεων καθηγητών στις σχολές σε 35 από τους οποίους οι 14 είναι μόνιμοι και οι υπόλοιποι συγκεκριμένου χρόνου.

Στο υπουργείο καθορίζει την κατανομή των θέσεων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και καθηγητής διορίζεται αυτός που κατέχει πτυχίο Ε.Μ.Π. ή κάποιου άλλου σχετικού πανεπιστημίου και πενταετή πείρα. Μετά από τρία χρόνια μπορεί να μονιμοποιηθούν ή να ανανεώσουν τη σύμβασή τους για μια τριετία ακόμα. Ακόμα ο μισθός τους είναι ίσος με το μισθό καθηγητών υπομηχανικών του ΕΜΠ και μπορούν να εργάζονται και σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες και να λαμβάνουν επιπλέον αποδοχές το 1/3 της λιγότερο αμειβομένης θέσεως.²⁷

Στο 6^ο άρθρο ορίζεται ότι οι καθηγητές σε καταργημένες σχολές υπομηχανικών μπορούν να εργαστούν στα αντίστοιχα τμήματα του Ε.Μ.Π.²⁸

²⁴ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1639

²⁵ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1639

²⁶ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1639

²⁷ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1639

²⁸ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1640

Στο 7^ο άρθρο αναφέρεται στο διορισμό των διευθυντών των σχολών και των τμημάτων που γίνεται με απόφαση του Υπουργού και της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π. Ο διορισμός γίνεται τον Ιούνιο κάθε τρία χρόνια και η θητεία ξεκινά το Σεπτέμβρη.

Το 8^ο άρθρο αναφέρεται στο βοηθητικό προσωπικό 4 ατόμων για τη Σχολή της Αθήνας και τεσσάρων για τη Σχολή της Θεσσαλονίκης. Πρόκειται για μια θέση γραμματέα, μια λογιστή, μια δακτυλογράφου-γραφέα και θέση τεχνικών εργαστηρίων. Αναφέρεται ότι τα προσόντα των υπαλλήλων αυτών ορίζονται με Β. Διάταγμα του Υπουργείου.²⁹

Το 9^ο άρθρο ορίζει για κάθε Σχολή την ίδρυση Τεχνικών Εργαστηρίων, βιβλιοθήκης με αναγνωστήριο και Εργαστηρίων Διδακτικών Οργάνων.

Στο 10^ο άρθρο ορίζεται ότι οι απαιτούμενες πιστώσεις για τη λειτουργία των σχολών αναγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας.

Οι σπουδαστές στις σχολές πληρώνουν τέλη εγγραφής ενώ οι άποροι απαλλάσσονται. Οι εισπράξεις από τα τέλη αυτά διατίθενται αποκλειστικά για τις ανάγκες των Σχολών.³⁰

Στο 11^ο άρθρο ορίζεται ότι οι αμοιβές του προσωπικού, τα λειτουργικά έξοδα και ο τεχνικός εξοπλισμός καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Στο 12^ο άρθρο ορίζεται ότι δυο καθηγητές Ε.Μ.Π. εκτελούν χρέη επιθεωρητή κάθε έτος και τα έξοδα μετακίνησης καλύπτονται από το υπουργείο Παιδείας και Οικονομικών.³¹

Στο 13^ο άρθρο ορίζεται ότι με κοινή απόφαση του Υπουργείου, της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π. και του Συλλόγου των εκπαιδευτικών των Σχολών, καθορίζονται οι λεπτομέρειες της οργάνωσης των Σχολών Υπομηχανικών, οι εξετάσεις, τα πτυχία, το αναλυτικό και το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων, η διδακτέα ύλη, οι πρακτικές ασκήσεις, τα καθήκοντα των Επιθεωρητών, των διευθυντών και του καθηγητών. Για τον καθορισμό της διδακτέας ύλης και των τύπων των πτυχίων λαμβάνεται υπόψη η γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου, που θα πρέπει να προσφερθεί εντός δεκαπενθήμερου από τη στιγμή που θα ζητηθεί.

Επίσης το κράτος καλύπτει τις αποζημιώσεις των σχολών ή των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούνται για τις ασκήσεις των μαθητών.³²

²⁹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1640

³⁰ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1640

³¹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1640

³² *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1641

Το 14^ο άρθρο αναφέρεται στην επικύρωση της πράξης ίδρυσης των Σχολών Υπομηχανικών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Στο 15^ο άρθρο ορίζει ότι η Πολυτεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης εποπτεύει τη Σχολή Υπομηχανικών της πόλης και τα καθήκοντα επιθεωρητή αναλαμβάνει καθηγητής της ίδιας Σχολής του Πανεπιστημίου.³³

Στο 16^ο άρθρο ορίζεται ότι ιδρύονται στην Κοζάνη, στα Ιωάννινα, στην Καβάλα, στα Ιωάννινα, στην Αλεξανδρούπολη, στην Καλαμάτα, στη Χαλκίδα, Δημόσιες Τεχνικές Σχολές Τεχνικών Βοηθών Εργοδηγών, που υπάγονται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας. Κάθε σχολή μπορεί να περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα: α). Εργοτάξιο Δομικών Έργων, Β). Μηχανουργικών Εγκαταστάσεων, Γ). Ηλεκτρικών εγκαταστάσεων. Επίσης σε κάθε σχολή μπορεί να προστίθενται και τμήματα άλλων ειδικοτήτων. Επίσης επιτρέπεται η ίδρυση παρόμοιων σχολών και τμημάτων και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Γίνεται αναφορά και στους όρους ίδρυσης Ιδιωτικών Επαγγελματικών Σχολών παρομοίων με της Δημόσιες. Οι δαπάνες για τη λειτουργία και την εποπτεία των Δημοσίων Τεχνικών Σχολών και των Εργαστηρίων καλύπτονται από το κράτος.³⁴

Το 17^ο άρθρο ορίζεται ότι δεκτοί στις παραπάνω σχολές γίνονται οι κάτοχοι ενδεικτικού Ε΄ τάξεως οκτατάξιου Γυμνασίου ή Γ΄ τάξεως Γυμνασίου, Εμπορικής Σχολής ή απολυτηρίου σχολείων κατωτέρου επαγγελματικής εκπαίδευσης τριετούς τουλάχιστον φοίτησης. Οι φοίτηση στις Σχολές είναι τριετής ή τετραετής και το αναλυτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει μαθήματα γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης και πρακτικής άσκησης ενός ή δυο ετών. Επιτρέπονται οι μετεγγραφές και οι μαθητές εκτός από τους αριστούχους, τους άπορους και τους ασφαλισμένους στο ΙΚΑ, πληρώνουν τέλη για τις ανάγκες της σχολής.³⁵

Το 18^ο άρθρο αναφέρεται στη σύνθεση του διδακτικού προσωπικού των Σχολών, που απαρτίζεται από τον Διευθυντή, τον υποδιευθυντή, τρεις καθηγητές και τρεις τεχνικούς εκπαιδευτές. Οι οργανικές θέσεις αυξάνονται με την ίδρυση νέων σχολών και τμημάτων. Τα προσόντα του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού καθορίζονται με σχετικά άρθρα.³⁶

Για τη συμπλήρωση των ωρών διδασκαλίας αν κριθεί απαραίτητο μπορεί να προσληφθούν ως καθηγητές ωρομίσθιοι δάσκαλοι, τεχνικοί εκπαιδευτές, δημόσιοι

³³ *ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1641*

³⁴ *ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1641*

³⁵ *ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1642*

³⁶ *ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1642*

υπάλληλοι, στρατιωτικοί και ιδιώτες που κατέχουν τα απαραίτητα προσόντα. Όλο το διδακτικό προσωπικό αποτελεί το Σύλλογο Διδασκόντων της Σχολής, στο οποίο προΐσταται ο διευθυντής. Επίσης, σε κάθε Σχολή συνίσταται Επταμελής Εφορευτική Επιτροπή η διοίκηση της οποίας μπορεί να ανατεθεί σε ενδιαφερόμενο νομικό πρόσωπο. Η Εφορευτική Επιτροπή διευθύνει το Σχολικό Ταμείο που ιδρύεται σε κάθε Σχολή. Με σχετικό νόμο συνίσταται σε κάθε σχολή μια θέση επιστάτη και δυο θέσεις καθαριστριών.³⁷

Στο 19^ο άρθρο επικυρώνονται οι αποφάσεις ίδρυσης των Σχολών και μέχρι τη συμπλήρωση του διδακτικού προσωπικού, χρέη καθηγητών εκτελούν δημόσιοι υπάλληλοι, στρατιωτικοί ή ιδιώτες που διαθέτουν τα απαιτούμενα επιστημονικά προσόντα. Μέχρι τη συγκρότηση Εφορευτικής Επιτροπής χρέη αυτής εκτελεί επταμελής επιτροπή με την έγκριση του Νομάρχη και του επιθεωρητή.³⁸

Στο άρθρο 20 ορίζεται ότι μπορούν να ιδρυθούν Δημόσια, Γεωργικά, Τεχνικά ή άλλα Επαγγελματικά Σχολεία, κατώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης διάφορων ειδικοτήτων μονοετούς έως τριετούς φοίτησης, στα οποία γίνονται δεκτοί οι απόφοιτοι του Δημοτικού Σχολείου. Επίσης δύναται η δυνατότητα ιδρύσεως και ιδιωτικών σχολείων αντίστοιχα με τα παραπάνω.³⁹

Στο 21^ο άρθρο διευκρινίζεται πως ό,τι ισχύει για τις Επαγγελματικές Σχολές ισχύει και για τα Σχολεία και καθορίζονται το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων, ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, των προαγωγικών, κατατακτηρίων και απολυτηρίων εξετάσεων, η εγγραφή και κατάταξη των μαθητών από άλλες σχολές, ο τύπος του απολυτηρίου, οι πρακτικές ασκήσεις, η έναρξη και η λήξη του διδακτικού έτους, οι αργίες οι διακοπές και όλες οι υπόλοιπες λεπτομέρειες.

Στο 22^ο άρθρο διευκρινίζεται ότι για τους μαθητές των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών που εκτελούν πρακτική άσκηση, ισχύει η ισχύουσα εργατική νομοθεσία. Οι δημόσιες υπηρεσίες και Οργανισμοί, οι ιδιώτες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και οι δημόσιες επιχειρήσεις του κράτους υποχρεώνονται να προσλαμβάνουν σε ποσοστό 10% μαθητές με αμοιβή για την πρακτική άσκησή τους. Οι ασκούμενοι μαθητές είναι για τη διετία ασφαλισμένοι στο

³⁷ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1642

³⁸ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1642

³⁹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1642

ΙΚΑ μόνο σε περιπτώσεις ατυχήματος ή ασθένειας, σε ποσοστό 1/10 του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη.⁴⁰

Το 23^ο άρθρο αναφέρεται στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων των παραπάνω Σχολείων σε δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς ή επιχειρήσεις για να εξασκήσουν το επάγγελμα που πιστοποιεί το πτυχίο τους αλλά χωρίς να έχουν δικαίωμα υπογραφής και άσκησης επίβλεψης σε μελέτη, εκτός κι αν πρόκειται για μικρό έργο σε πόλη μικρότερη των 10.000 κατοίκων.

Με το 24^ο άρθρο ιδρύεται στην Αθήνα Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, με σκοπό την επιμόρφωση και την παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών στις Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές και στα Επαγγελματικά Γυμνάσια. Η διάρκεια σπουδών κυμαίνεται από έξι μήνες έως δυο χρόνια. Κάθε Σχολή έχει ένα διευθυντή, δυο υποδιευθυντές και έξι καθηγητές ενώ για τη διδασκαλία κάποιων ειδικών μαθημάτων μπορεί να προσλαμβάνονται ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί. Επίσης ορίζεται με βασιλικό διάταγμα ένας γραμματέας και ένας κλητήρας.⁴¹

Με το 25^ο άρθρο ρυθμίζεται η υπηρεσιακή κατάσταση κάποιων ειδικοτήτων, διδασκαλισσών οικοκυρικών και γεωπόνων που ανήκουν στο διδακτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και εργάζονται σε σχολές που καταργούνται.⁴²

Στο 26^ο άρθρο ορίζεται ότι οι ιδιωτικές σχολές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Ξένων γλωσσών καταβάλουν τέλη ιδρύσεως και λειτουργίας και ανανέωσης της άδειας όπως τα Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Τα έσοδα που προκύπτουν εισάγονται στον κρατικό προϋπολογισμό και διατίθενται για υποτροφίες φτωχών μαθητών και μετεκπαίδευση του διδάσκοντος προσωπικού. Το Ίδρυμα Ευγενίδη αναλαμβάνει με Β. Διάταγμα την έκδοση των βοηθητικών και διδακτικών βιβλίων των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών.⁴³

Σύμφωνα με το 27^ο άρθρο ιδρύονται εξατάξια γυμνάσια που καταργούν τα μέχρι τώρα οχτατάξια. Διδάσκονται τα Θρησκευτικά, τα Αρχαία Ελληνικά, τα Μαθηματικά, Φυσικά, Ιστορία, Γεωγραφία, Ξένες γλώσσες, Τεχνικά, Ωδικά, Γυμναστική, Αγωγή του Πολίτη και για της μαθήτριες η Οικιακή Οικονομία. Επίσης στις πρώτες τάξεις υπάρχει ο επαγγελματικός προσανατολισμός των μαθητών. Οι τρεις πρώτες τάξεις έχουν ενιαίο ανθρωπιστικό πρόγραμμα ενώ οι υπόλοιπες τρεις

⁴⁰ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1643

⁴¹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1643

⁴² *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1643

⁴³ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1643

ακολουθούν διαφοροποιημένο πρόγραμμα μέσα από τμήματα κλασικής και πρακτικής κατεύθυνσης, δηλαδή τμήματα τεχνικής, αγροτικής, οικονομικής, ναυτικής, ξένων γλωσσών και οικιακής οικονομίας. Τα απολυτήρια όλων των κατευθύνσεων είναι ισότιμα. Για κάθε τμήμα διορίζονται εκτός από τους καθηγητές με οργανική θέση, δυο επιπλέον καθηγητές τεχνολογικών ή άλλων ειδικών μαθημάτων ανάλογα με την κατεύθυνση του τμήματος. Για την κάλυψη των ωρών διδασκαλίας και τις πρακτικής άσκησης των μαθητών προσλαμβάνονται ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων κυρίως δημόσιοι υπάλληλοι. Όλες οι δαπάνες των σχολείων αυτών καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Τέλος υπάρχει η δυνατότητα ίδρυσης Ιδιωτικών Σχολείων ίδιου τύπου με τα παραπάνω δημόσια.⁴⁴

Με το 28^ο άρθρο οι ημερήσιες και νυχτερινές Εμπορικές Σχολές μετατρέπονται σε Γυμνάσια οικονομικής κατεύθυνσης ή Γυμνάσια ξένων γλωσσών. Το ίδιο ισχύει και για τις Ιδιωτικές εμπορικές σχολές οι οποίες μπορούν να μετατραπούν σε οικονομικά Γυμνάσια και Γυμνάσια ξένων γλωσσών. Τα αστικά σχολεία μετατρέπονται σε Επαγγελματικές Σχολές και το προσωπικό τους τοποθετείται στις σχολές ή σε δημόσια γυμνάσια της έδρας του.⁴⁵

Με το 29^ο άρθρο ιδρύονται 10 αυτοτελή Εσπερινά Γυμνάσια επταετούς φοίτησης και σταδιακά καταργούνται τα νυχτερινά παραρτήματα των ημερησίων Γυμνασίων.

Στο 30^ο άρθρο ορίζεται ότι οι απόφοιτοι της Γ΄ τάξεως του Γυμνασίου παίρνουν απολυτήριο της πρώτης βαθμίδας μετά από εξετάσεις εφ' όλης της ύλης και μπορούν να εγγραφούν στην επόμενη τάξη ή στις τεχνικές και επαγγελματικές σχολές ή να διορισθούν σε δημόσιες θέσεις ή σε θέσεις νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ανάλογα με τα προσόντα τους. Τα Γυμνάσια που λειτουργούν μετατρέπονται σε τριτάξια Α΄ βαθμίδας ή σε πλήρη εξατάξια Γυμνάσια. Σε μικρές πόλεις και κωμοπόλεις με λίγους μαθητές ιδρύονται Γυμνάσια Α΄ βαθμίδας. Κάθε Γυμνάσιο πρώτης βαθμίδας αποτελεί τμήμα πλήρους Γυμνασίου και απαγορεύεται στο εξής η λειτουργία παραρτημάτων Γυμνασίων.

Με το 31^ο άρθρο ιδρύεται το Ζάννειο Πειραματικό Εξατάξιο Γυμνάσιο Αρρένων τεχνικής κατεύθυνσης κοντά στο Ζάννειο Ορφανοτροφείο Αρρένων Πειραιώς. Το Δημοτικό Σχολείο που λειτουργεί δίπλα στο Ζάννειο Ορφανοτροφείο, προσαρτάται στο Πειραματικό Γυμνάσιο και αποτελούν μαζί το «Ζάννειο

⁴⁴ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1644

⁴⁵ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1644

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα». Με ειδικό Βασιλικό Διάταγμα καθορίζονται η οργάνωση και η εποπτεία από το Α.Σ.Ε.Π, τα προσόντα και ο τρόπος τοποθέτησης των εκπαιδευτικών, οι μεταθέσεις, το αναλυτικό πρόγραμμα κι όλες οι λεπτομέρειες της λειτουργίας του Ιδρύματος. Ακόμα το Εσπερινό Γυμνάσιο του Πειραιϊκού Συνδέσμου μετατρέπεται σε Γυμνάσιο οικονομικής κατεύθυνσης. Με ειδικές διατάξεις καθορίζονται τα προσόντα των καθηγητών και του διευθυντή στα αντίστοιχα σχολεία της ιδιωτικής εκπαίδευσης.⁴⁶

Με το 32^ο άρθρο παρατείνεται η προθεσμία διορισμού ως καθηγητές σε Γυμνάσια των αποφοίτων της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και Θεσσαλονίκης για μια τριετία με την πρόβλεψη της ανανέωσης της παράτασης. Επίσης εκπαιδευτικοί με δεύτερη ειδικότητα μπορούν να μετατάσσονται σε θέση της δεύτερης ειδικότητας στα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης. Ακόμα επιτρέπεται να διοριστούν ξανά σε κενές οργανικές θέσεις της Στοιχειώδους και Μέσης εκπαίδευσης, εκπαιδευτικοί που παραιτήθηκαν ή απολύθηκαν λόγω εγκατάλειψης της θέσης τους, ακόμα κι αν έχουν ξεπεράσει το ηλικιακό όριο διορισμού με την προϋπόθεση ότι έχουν δεκαετή προϋπηρεσία.⁴⁷

Με το 33^ο άρθρο συνίσταται θέση Γενικού Διευθυντή στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας Γενικής Διεύθυνσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Στη θέση αυτή προάγεται πτυχιούχος Ανώτατης Σχολής με διετή μετεκπαίδευση στο εξωτερικό στην επαγγελματική Εκπαίδευση, αξιόλογο συγγραφικό έργο, δεκαετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στην εκπαίδευση και δεν έχει υπερβεί το 60^ο έτος της ηλικίας του. Στη Γενική Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης συνιστώνται δυο διευθύνσεις, με δυο διευθυντές. Εδώ μεταφέρεται η μια θέση από το Υπουργείο Βιομηχανίας, όπου καταργείται και επίσης εδώ υπάγεται η Διεύθυνση Εποπτικών Οργάνων. Στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας αυξάνονται κατά 9 οι θέσεις του προσωπικού, δυο θέσεις δακτυλογράφου και μια θέση κλητήρα.⁴⁸

Για την εποπτεία και επιθεώρηση των Δημόσιων και Ιδιωτικών Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών συνίσταται μια θέση Γενικού Επιθεωρητή Τεχνικής Εκπαίδευσης, της οποίας καθήκοντα μπορούν να αναλάβουν καθηγητές Ε.Μ.Π. ή της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης. Καθήκοντα Επιθεωρητών των

⁴⁶ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1644

⁴⁷ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1645

⁴⁸ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1645

Επαγγελματικών και Τεχνικών Σχολών μπορούν να ανατεθούν σε ειδικούς στην Επαγγελματική παιδεία και θητεία από δυο έως πέντε χρόνια.⁴⁹

Με το 34^ο άρθρο συνίσταται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας Γενική Διεύθυνση Γενικής Εκπαίδευσης διευθυντής, ο οποίος είναι πτυχιούχος Ανωτάτης Σχολής, με αξιόλογο επιστημονικό συγγραφικό έργο, με προϋπηρεσία τουλάχιστον δέκα χρόνια στην εκπαίδευση και στη διοίκηση της εκπαίδευσης και δεν έχει υπερβεί το 60^ο έτος της ηλικίας του. Ο Γενικός Διευθυντής είναι υπεύθυνος για τις Διευθύνσεις Στοιχειώδους, Μέσης και Ιδιωτικής Εκπαίδευσης, Σωματικής Αγωγής, Διδακτικών Βιβλίων, Σχολικής Υγιεινής και το τμήμα Λαϊκής Επιμόρφωσης.⁵⁰

Με το 35^ο άρθρο ιδρύεται στο Υπουργείο Παιδείας τμήμα Διεθνών Σχέσεων με μια επιπλέον θέση τμηματάρχη και μια δακτυλογράφου. Στη Διεύθυνση Στοιχειώδους Εκπαίδευσης ιδρύεται Δ' Τμήμα Προσωπικού αυξάνοντας κατά μία τις θέσεις τμηματάρχων του Υπουργείου.⁵¹

Με το 36^ο άρθρο συνίσταται Εθνικό Συμβούλιο Εκπαιδευσεως, (Ε.Σ.Ε.) με σκοπό το γενικό προγραμματισμό της Εκπαίδευσης και την προσαρμογή της στις εκάστοτε οικονομικές και εθνικές συνθήκες της χώρας. Αυτό αποτελείται από αντιπροσώπους των Υπουργείων, των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας, της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας, του Ιδρύματος Ευγενίδη, της Πανελληνίου Ομοσπονδίας Συνδέσμων Γεωπόνων Ελλάδας και Οργανώσεων των παραγωγικών τάξεων, των Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, των εκπαιδευτικών και των γονέων. Σε αυτό μετέχουν ο προϊστάμενος της Υπηρεσίας Μελετών και Συντονισμού, οι πρόεδροι Α.Σ.Δ.Ε.Π και Α.Σ.Ε.Π. και οι γενικοί διευθυντές του Υπουργείου Παιδείας. Τα μέλη του Ε.Σ.Ε. έχουν διετή θητεία, συνεδριάζουν δυο φορές το χρόνο και χρέη γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του Υπουργείου.⁵²

Με το 37^ο ιδρύεται από την κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας «Ανώτατον Εκπαιδευτικόν Συμβούλιον», (Α.Ε.Σ.) το οποίο απαρτίζεται από δυο ειδικά συμβούλια, το Ανώτατο Συμβούλιο Εκπαιδευτικού Προγράμματος (Α.Σ.Ε.Π.) και το ανώτατο συμβούλιο διοικήσεως εκπαιδευτικού προσωπικού (α.ς.δ.ε.π.). Το

⁴⁹ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1645

⁵⁰ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

⁵¹ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

⁵²ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

Α.Ε.Σ. έχει είκοσι τρία μέλη από τα οποία τα δεκατρία είναι μόνιμα, τα δύο αιρετά, πέντε με θητεία και τρία με απόσπαση.⁵³

Το 38^ο άρθρο αναφέρεται στη σύνθεση και στην ιδιότητα των μελών του Α.Ε.Σ. Στα μόνιμα μέλη ανήκουν ένας ειδικευμένος στα παιδαγωγικά της Στοιχειώδους Εκπαίδευσης, ένας φιλόλογος ειδικός στην οργάνωση και στη Διοίκηση της Εκπαίδευσης, τρεις φιλόλογοι, δυο φυσικοί, δυο μαθηματικοί, δυο Θεολόγοι, ένας οικονομολόγος και ένας τεχνικός του Ε.Μ.Π. ή της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης. Στα μέλη του Α.Σ.Ε.Π. με θητεία ανήκουν δυο τεχνικοί πτυχιούχοι ΕΜ.Π. ή της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης, ένας ειδικός της ναυτικής εκπαίδευσης, ένας γεωπόνος και ένας ειδικός της βιοτεχνίας και της οικοτεχνίας. Στα μέλη με απόσπαση ανήκουν ένας ειδικός στη σωματική αγωγή που έχει το βαθμό του Γενικού Επιθεωρητή και δυο από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση που έχουν το βαθμό του Γενικού Επιθεωρητή.⁵⁴

Το 39^ο άρθρο αναφέρεται στα προσόντα που θα πρέπει να διαθέτουν τα μέλη του Α.Ε.Σ. Ειδικότερα τα μόνιμα μέλη θα πρέπει να διαθέτουν πτυχίο Πανεπιστημιακής Σχολής, αξιόλογη επιστημονική συγγραφική δραστηριότητα, να μην ξεπερνούν το 60^ο έτος της ηλικίας τους, να έχουν τουλάχιστο δεκαετή εκπαιδευτική προϋπηρεσία και διδακτορικό δίπλωμα με διετείς σπουδές μετεκπαίδευσης στο εξωτερικό. Εναλλακτικά μπορούν να διαθέτουν εικοσαετή εκπαιδευτική προϋπηρεσία, στην οποία τα πέντε έτη πρέπει να τα έχουν υπηρετήσει σε θέση Γενικού Διευθυντή, ή Διευθυντή Παιδαγωγικής Ακαδημίας ή Γενικού Επιθεωρητή ή επιθεωρητή Εκπαιδευσεως ή Γυμνασίου ή καθηγητή Ανώτατης Σχολής. Ο ειδικός στα παιδαγωγικά μπορεί αντί πτυχίου φιλόλογου να διαθέτει πτυχίο μετεκπαίδευσης σε Πανεπιστήμιο. Ο οικονομολόγος και ο τεχνικός μπορεί να διαθέτει τα προσόντα των υπόλοιπων μόνιμων μελών. Τη θέση του φιλόλογου ειδικού στην οργάνωση και τη διοίκηση της εκπαίδευσης καταλαμβάνει ο εκάστοτε προϊστάμενος της Υπηρεσίας Μελετών και Συντονισμού.⁵⁵

Στη θέση των μελών επί θητεία διορίζονται Πτυχιούχοι Ανώτατων Σχολών με διετή τουλάχιστον μετεκπαίδευση στο εξωτερικό και τουλάχιστον πενταετή εκπαιδευτική προϋπηρεσία ή άσκηση του επαγγέλματος για τουλάχιστον είκοσι χρόνια. Τέλος το πτυχίο του ειδικού στη ναυτική εκπαίδευση μπορεί να

⁵³ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

⁵⁴ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

⁵⁵ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

αντικατασταθεί με πτυχίο της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων ή Ειδικής Ναυτικής Σχολής.⁵⁶

Το 40^ο άρθρο αναφέρεται στη σύνθεση και στην ιδιότητα των μελών του Α.Σ.Δ.Ε.Π. το οποίο απαρτίζεται από πέντε μόνιμα ή με απόσπαση μέλη του Α.Ε.Σ. ενώ τα υπόλοιπα απαρτίζουν το Α.Σ.Ε.Π. Η κατανομή γίνεται με απόφαση του υπουργού και ανά τριετία μετατίθενται τρία μέλη του Α.Σ.Ε.Π. στο Α.Σ.Δ.Ε.Π. και αντικαθίστώνται με ισάριθμο αριθμό μελών που έχουν συμπληρώσει τριετή προϋπηρεσία.⁵⁷

Στο 41^ο άρθρο ορίζεται ότι το Α.Σ.Ε.Π χωρίζεται σε δυο ειδικότερα συμβούλια, το Ανώτατο Συμβούλιο Εκπαιδευτικού Προγράμματος Γενικής Εκπαίδευσης και το Ανώτατο Συμβούλιο Εκπαιδευτικού Προγράμματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με εννέα μέλη το καθένα.⁵⁸

Στο 42^ο άρθρο ορίζεται ότι είναι δυνατόν τα τρία πρώτα χρόνια από την δημοσίευση του Διατάγματος να αποσπώνται στο Α.Σ.Ε.Π. μέχρι έξι καθηγητές Ανώτατων Σχολών ή εκπαιδευτικοί με πενταετή προϋπηρεσία, αξιολογη επιστημονική συγγραφική δραστηριότητα και σπουδές στο εξωτερικό. Για τη νομοτεχνική κατάρτιση των διαταγμάτων μπορούν να αποσπασθούν μέχρι τρεις δημόσιοι υπάλληλοι⁵⁹.

Το 43^ο άρθρο αναφέρεται στη δομή του Α.Σ.Ε.Π. Γενικής Εκπαίδευσης που χωρίζεται στο τμήμα της Στοιχειώδους και της Μέσης Εκπαίδευσης και στη δομή του Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που χωρίζεται σε τμήμα Τεχνικής Εκπαίδευσης, Ναυτικής Εκπαίδευσης και σε Σχολές Κοινωνικών Υπηρεσιών. Παράλληλα με τα Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης συνίστανται Γνωμοδοτικές Επιτροπές που αποτελούνται από 15 το πολύ μέλη η καθεμία. Συγκεκριμένα αποτελούνται από αντιπροσώπους των ενδιαφερομένων για κάθε κλάδο της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, από πρόσωπα με επιστημονικές γνώσεις και πείρα για κάθε κλάδο της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αντιπροσώπους από τα ενδιαφερόμενα υπουργεία, ή οργανισμούς ή ιδρύματα και έναν αντιπρόσωπο από το Ευγενίδειο Ίδρυμα. Τέλος οι επιτροπές συνεδριάζουν όλες μαζί υπό την Προεδρεία του Γενικού

⁵⁶ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

⁵⁷ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1646

⁵⁸ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1647

⁵⁹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1647

Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας με τη συμμετοχή των αντίστοιχων τμημάτων του Α.Σ.Ε.Π Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.⁶⁰

Στο 44^ο άρθρο αναφέρει πως το Α.Ε.Σ. γνωματεύει για την ίδρυση νέων σχολείων, εκτός από την ίδρυση σχολείων Στοιχειώδους Εκπαίδευσης, τη μετατροπή σχολείων Γενικής Εκπαίδευσης σε επαγγελματικά και αντίστροφα, για τα κοινά προγράμματα κάποιων βαθμίδων εκπαίδευσης και για άλλα⁶¹.

Το 45^ο άρθρο αναφέρεται στην κάλυψη των αναγκών σε διοικητικό προσωπικό με την πρόσθεση πέντε οργανικών θέσεων στις Κεντρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου, τρεις υπαλλήλων και δυο δακτυλογράφων.⁶²

Στο 46^ο άρθρο ορίζεται ότι τα ενεργά μέλη του «Κεντρικού Διοικητικού και Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Εκπαιδύσεως» θεωρούνται ότι διαθέτουν τα προσόντα, ώστε να καταλάβουν ισάριθμες θέσεις και ειδικότητες μονίμων μελών του Α.Ε.Σ. Επίσης τα αιρετά μέλη του Α.Ε.Σ., που βρίσκονται σε ενεργό υπηρεσία, καθίστανται ενεργά μέλη του Α.Ε.Σ. μέχρι τη λήξη της θητείας τους. Οι αποφάσεις του «Κεντρικού Διοικητικού και Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Εκπαιδύσεως» είναι έγκυρες όσο αυτό ήταν σε ισχύ.⁶³

Στο 47^ο άρθρο αναφέρεται ότι οι νέες θέσεις μόνιμου διδακτικού προσωπικού περιλαμβάνονται σε διάταγμα σχετικό με την πρόσθεση πεντακοσίων εξήντα νέων θέσεων διδακτικού προσωπικού.⁶⁴

Στο 48^ο και 49^ο άρθρο ορίζεται ότι μέχρι την έκδοση νέων διαταγμάτων για τα εκπαιδευτικά θέματα, μεταθέσεις προγράμματα κ.λ.π., ισχύουν οι υπάρχουσες διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες διεκπεραιώνονται τα ζητήματα που έμειναν εκκρεμή, όταν καταργήθηκε το αρμόδιο για τη διεκπεραίωσή τους όργανο.⁶⁵

Το 50^ο άρθρο αναφέρεται στην επικύρωση παλαιότερων χρηματικών ενταλμάτων για την πληρωμή των δαπανών των Τεχνικών Σχολών.⁶⁶

Το 51^ο άρθρο αναφέρεται στο σκοπό του Ι.Κ.Υ. που είναι η παροχή οικονομικής ενίσχυσης: α). σε μαθητές Ε' και ΣΤ' τάξεως των Δημοτικών Σχολείων, β). σε σπουδαστές της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, γ). σε μαθητές των Ελληνικών Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, δ). σε σπουδαστές Ανώτερων και Ανώτατων Σχολών,

⁶⁰ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1647

⁶¹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1647

⁶² *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1647

⁶³ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1647

⁶⁴ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1647

⁶⁵ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1648

⁶⁶ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1648

ε). σε πτυχιούχους Ανώτερων ή Ανώτατων Σχολών για μετεκπαίδευση στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Τις παραπάνω υποτροφίες τις δικαιούνται οι οικονομικά ασθενείς που διακρίνονται για τις επιδόσεις τους στα μαθήματα, την αξία τους και το ήθος τους. Όλα τα διαδικαστικά των υποτροφιών κανονίζονται με Βασιλικό Διάταγμα.⁶⁷

Στο 52^ο άρθρο καταργείται το «Κεντρικόν Διοικητικόν και Γνωμοδοτικόν Συμβούλιον Εκπαιδύσεως» και η Επιτροπή Μελέτης Εκπαιδευτικών Ζητημάτων όπως και κάθε νομοθετική διάταξη που αντιτίθεται στις διατάξεις του παρόντος νομοθετικού διατάγματος.⁶⁸

Η ίδρυση δύο δημόσιων τεχνικών σχολών στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη με διάφορα τμήματα ειδίκευσης, όπως δομικά έργα, συγκοινωνιακά και υδραυλικά έργα, τοπογράφοι προκαλεί σημαντικές αλλαγές στην ελληνική Εκπαίδευση. Όσοι επιθυμούν να φοιτήσουν στις σχολές αυτές απαιτείται να κατέχουν απολυτήριο γυμνασίου ή μέσης εμπορικής σχολής και εισάγονται μετά από επιτυχείς εισαγωγικές εξετάσεις.⁶⁹

Οι μεταβολές που εισάγονται είναι επιφανειακές και δεν προκαλούν ουσιαστικές αλλαγές στα εκπαιδευτικά προβλήματα, στη γλώσσα, στον προσανατολισμό, στα βιβλία, στα προγράμματα, στην εκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.⁷⁰ Η παιδεία εξακολουθεί να μένει προνόμιο των λίγων, γιατί διατηρείται ο χωρισμός σε σχολεία μικρής διάρκειας για τους πολλούς φτωχούς μαθητές και μακράς διάρκειας για τους μαθητές της elite. Το κλασσικό γυμνάσιο εξακολουθεί να δέχεται τη συντριπτική πλειοψηφία, το 75% των μαθητών του δημοτικού, ενώ τα σχολεία φυσικομαθηματικής κατεύθυνσης δέχονται μόνο το 20%. Μόλις το 2% δέχονται οι ξένες γλώσσες ενώ το 2,7% δέχονται οι εμπορικές σχολές.⁷¹

Η επομένη δεκαετία του 1960 θα βρει απροετοίμαστη την ελληνική εκπαίδευση που δεν μπορεί να ακολουθήσει την άνοδο της βιομηχανικής παραγωγής που ξεπερνά την γεωργική μέσα σε ένα ευνοϊκό πλαίσιο σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας. Για κάθε ειδικευμένο απόφοιτο τεχνικής σχολής αντιστοιχούν 35 ανειδίκευτοι εργάτες.

Από τον πίνακα 1 διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα είναι πρώτη σε αποφοίτους λυκείων αλλά τελευταία σε αποφοίτους τεχνικών σχολών. Αυτό δε συμβαδίζει με την

⁶⁷ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1648

⁶⁸ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1648

⁶⁹ Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 99

⁷⁰ Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 99

⁷¹ Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 99

τάση της εποχής που επιτάσσει τη σύνδεση της εκπαίδευσης στις νέες συνθήκες της κοινής αγοράς. Την προσπάθεια αυτή αναλαμβάνει η κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου που έρχεται στη εξουσία με τις εκλογές της 16^{ης} Φεβρουαρίου 1964.⁷²

1.7. Το διάταγμα 3972/1959: «Περί των αποδοχών του Βοηθητικού διδακτικού προσωπικού των Ανωτάτων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και του Βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού του Εθνικού Αστεροσκοπείου»

Στο 1^ο άρθρο ορίζεται ότι το βασικό μισθό των τεχνικών υπαλλήλων, τα γενικά επιδόματα και την αποζημίωση του Νομοθετικού διατάγματος 3001/1954 λαμβάνουν οι Επιμελητές, οι βοηθοί, οι παρασκευαστές και οι διδάσκαλοι των Πανεπιστημίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, του Ε.Μ.Π., της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής και της Ανωτάτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών που κατέχουν το πτυχίο α). της Φυσικομαθηματικής, Πολυτεχνικής, Γεωπονοδασολογικής και Κτηνιατρικής Πανεπιστημίου, β). του Ε.Μ. Πολυτεχνείου και γ). της Ανωτάτης Γεωπονικής.⁷³

Στο 2^ο άρθρο ορίζεται ότι οι επιμελητές, οι παρασκευαστές, οι βοηθοί και οι διδάσκαλοι των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, που κατέχουν πτυχίο της Φιλοσοφικής και Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου και της Ανωτάτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών, εξομοιώνονται βαθμολογικά και μισθολογικά με το διδακτικό προσωπικό Μέσης Εκπαίδευσης. Με τον ίδιο τρόπο η εκάστοτε ισχύουσα βαθμολογική και μισθολογική κλίμακα των καθηγητών Σωματικής Αγωγής της Εθνικής Ακαδημίας Σωματικής Αγωγής, ισχύει και για τους γυμναστές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, εφόσον κατέχουν τα απαιτούμενα προσόντα. Τέλος, ορίζεται ότι με Βασιλικό Διάταγμα θα καθορισθούν οι αποδοχές των επιμελητών, των βοηθών, των παρασκευαστών και διδασκόντων Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και των κατόχων πτυχίο της Ιατρικής, της Οδοντιατρικής και της Νομικής.⁷⁴

Στο 3^ο άρθρο ορίζεται ότι οι βαθμολογικές και μισθολογικές διατάξεις που ισχύουν για το προσωπικό των τεχνικών κλάδων της Πολιτικής αεροπορίας του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Δημοσίων Έργων που εφαρμόζονται και για το μόνιμο

⁷² Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 100

⁷³ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1648

⁷⁴ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1648

προσωπικό της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, επεκτείνονται και στο προσωπικό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών.⁷⁵

Τεχνικό προσωπικό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Α΄ κατηγορίας θεωρείται το προερχόμενο από επιμελητές, βοηθούς και παρασκευαστές και πτυχιούχους των Ανωτάτων Σχολών και Β΄ κατηγορίας θεωρείται το προσωπικό των παρασκευαστών, των παρατηρητών που δεν κατέχουν πτυχίο ανωτάτων σχολών.⁷⁶

1.8. Το διάταγμα 3973/1959: «Περί ενοποίησης και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης»

Με το 1^ο άρθρο ορίζεται ότι όλες οι επαγγελματικές σχολές κάθε ειδικότητας και βαθμίδας, όσες λειτουργούν ως δημόσια, νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, οι ιδιωτικές, όσες υπάγονται στα υπουργεία Βιομηχανίας και Εμπορικής Ναυτιλίας, εκτός των κρατικών σχολών Εμπορικής Ναυτιλίας Ύδρας, Ασπρόπυργου και Κύμης, η Ανώτατη Γεωπονική Σχολή και οι Ανώτατες Βιομηχανικές Σχολές, υπάγονται με το προσωπικό τους στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σε αυτό υπάγονται, μετά τη δημοσίευση του παρόντος διατάγματος, όλες οι αρμοδιότητες των υπουργείων Βιομηχανίας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Γεωργίας ως προς τις μεταφερόμενες σχολές. Μάλιστα σημειώνει ότι, όπου αναγράφεται υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας, Γεωργίας και Βιομηχανίας, από εδώ και στο εξής θα εννοείται υπουργός Παιδείας. Επισημαίνεται ότι με υπουργική απόφαση μεταφέρονται ακριβώς όπως ήταν στα άλλα υπουργεία οι αρμοδιότητες, το προσωπικό κ.λ.π. στο Υπουργείο Παιδείας. Μάλιστα στο τελευταίο προστίθενται τόσες θέσεις όσες οι μεταφερόμενες που καταργούνται από τα τρία υπουργεία. Τέλος, με υπουργική απόφαση μεταφέρονται κι άλλες ειδικές ή επαγγελματικές σχολές στο Υπουργείο Παιδείας, εκτός από αυτές που αναφέρθηκαν προηγουμένως.⁷⁷

Στο 2^ο άρθρο ορίζεται ότι οι πιστώσεις που είχαν προβλεφθεί για τις σχολές στα υπουργεία Βιομηχανίας, Γεωργίας και Εμπορικής Ναυτιλίας μεταφέρονται στο Υπουργείο Παιδείας⁷⁸.

Στο 3^ο άρθρο αναφέρεται ότι η Ανώτατη Γεωπονική Σχολή εξακολουθεί να επιχορηγείται από το Κεντρικό Ταμείο Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών. Οι υπάρχουσες διατάξεις σχετικά με την απόσπαση ή την οριστική τοποθέτηση

⁷⁵ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1649

⁷⁶ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1649

⁷⁷ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1649

⁷⁸ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1649

Γεωπόνων του Υπουργείου Γεωργίας στην Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή εξακολουθούν να ισχύουν. Επιπλέον οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Γεωργίας στην Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή περιέρχονται στο Υπουργείο Παιδείας χωρίς η Σχολή να χάνει την κινητή και ακίνητη περιουσία της. Οι επιμελητές, οι βοηθοί και παρασκευαστές, το τακτικό, διοικητικό και το υπηρετικό προσωπικό της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής διατηρεί την ιδιότητα του, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ως δημόσιος υπάλληλος. Οι καθηγητές της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής μπορούν να εκτελούν επιστημονικές γεωργικές εργασίες, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο στα αγροκτήματα και στα εργαστήρια της Σχολής. Οι καθηγητές και το επιστημονικό προσωπικό λαμβάνει κανονικά την υπερωριακή αποζημίωση που προβλέπεται.⁷⁹

Με το 4^ο άρθρο συνίσταται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Συντονιστικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαιδευσεως υπό την προεδρεία του Γενικού Γραμματέα, με σκοπό το συντονισμό της επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα εκτός από την Ανωτάτη. Έργο του είναι η εποπτεία και η γνωμάτευση της ίδρυσης, της οργάνωσης και λειτουργίας κάθε ειδικότητας και βαθμίδας επαγγελματικής σχολής. Επίσης αναλαμβάνει την κατάταξη των επαγγελματικών σχολών σε βαθμίδες εκπαίδευσεως και ταξινομεί τα προσόντα των αποφοίτων τους. Εντάσσει στις βαθμίδες αυτές και μετονομάζει τις υπάρχουσες τεχνικές και επαγγελματικές σχολές. Οργανώνει κάθε είδους επαγγελματικά επιμορφωτικά προγράμματα που προτείνονται από το Υπουργείο. Το συμβούλιο αυτό έχει διετή θητεία και συγκροτείται με έναν αντιπρόσωπο από το υπουργείο Συντονισμού, Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Εθνικής Αμύνης, Δικαιοσύνης, Γεωργίας, Συγκοινωνιών και Δημοσίων Έργων, Κοινωνικής Πρόνοιας, Εμπορίου, Εργασίας, Βιομηχανίας και Εμπορικής Ναυτιλίας. Το Συμβούλιο διαιρείται σε τμήματα με χωριστές αρμοδιότητες.⁸⁰

Στο 5^ο άρθρο αναφέρεται ότι με τη σύμπραξη του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, του Συντονιστικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Εκπαιδευσεως και του Ανωτάτου Συμβουλίου Εκπαιδευτικού Προγράμματος Επαγγελματικής Εκπαιδευσεως, υπάρχει η πρόβλεψη να ρυθμιστούν οι διαβαθμίσεις, οι ειδικότητες, οι ονομασίες, οι παρεχόμενοι τίτλοι σπουδών και τα προσόντα των αποφοίτων. Η ίδρυση επαγγελματικών σχολείων, εκτός από αυτά που υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας, πραγματοποιείται με κοινή απόφαση του Υπουργείου Παιδείας

⁷⁹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1650

⁸⁰ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1650

και του αρμόδιου υπουργού, η οποία καθορίζει τη βαθμίδα και την ειδικότητά του. Στο μέλλον αποκλείεται η ίδρυση επαγγελματικών σχολών με άλλη διαδικασία, εκτός την περίπτωση της ίδρυσης σχολών σε στρατιωτικές μονάδες από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης.⁸¹

Στο 6^ο άρθρο επισημαίνεται η αντικατάσταση της φράσης «Δια Διατάγματος εφ' άπαξ εκδιδόμενου» με τη φράση «δια Βασιλικών Διαταγμάτων εκδιδόμενων».⁸²

1.9. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια του 1959

1.9.1. Οικονομικοκοινωνική κατάσταση

Οι πολιτικές δυνάμεις που εξήλθαν νικήτριες μετά τον Εμφύλιο πόλεμο θα καθορίσουν τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα. Η πολιτική ζωή της Ελλάδας κινείται στα πλαίσια της αμφίβολης συνταγματικής νομιμότητας που δήλωνε ότι η κρίση στην εκπροσώπηση και στη νομιμοποίηση εξακολουθούσε να υφίσταται. Στο πολιτικό προσκήνιο επικρατεί η δεξιά που μονοπωλεί την εξουσία παραμερίζοντας τα φιλελεύθερα και δημοκρατικά στοιχεία, οργανώνει το κράτος με βάση τον αυστηρό έλεγχο των πολιτικών φρονημάτων και αποκλείει από την εξουσία αλλά και κάθε πολιτική, πνευματική και ιδεολογική δραστηριότητα τους πολίτες που αντιτίθενται ιδεολογικά. Έτσι οι πελατειακές σχέσεις, ο κομματαρχισμός και ο πολιτικός φεουδαρχισμός κυριαρχούν και χαρακτηρίζουν την πολιτική ζωή της χώρας. Η κατάσταση επιδεινώνεται με την ανάμειξη του βασιλιά στην πολιτική και τις ξένες επεμβάσεις κυρίων των ΗΠΑ, που αντικαθιστούν την Αγγλία.⁸³

Όπως είναι λογικό μέσα στο αρνητικό αυτό πλαίσιο οι μεταρρυθμίσεις δεν μπορούσαν να έχουν θέση και η οικονομική, κοινωνική, εκπαιδευτική και πολιτιστική πρόοδος ήταν ανέφικτη.

Οι καταστρεπτικές συνέπειες του εμφυλίου πολέμου θα δυσκολέψουν την οικονομική ανάπτυξη του κράτους, η οποία σημειώνει βραδεία πορεία. Τα ξένα κεφάλαια που εισρέουν δε θα βελτιώσουν την γενική κατάσταση του κράτους οι ντόπιες δραστηριότητες του οποίου παρουσιάζουν μια παρασιτική λειτουργία. Αν και η βιομηχανική παραγωγή τη δεκαετία του 1960 διπλασιάζεται, οι διάφοροι κλάδοι δεν αναπτύσσονται ομοιόμορφα και παρατηρείται έντονο το φαινόμενο της

⁸¹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1650

⁸² *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, σ. 1651

⁸³ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, Αθήνα 2002, σ. 42, στο εξής βλ. Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ.2

αστυφιλίας με τη διόγκωση του τριτογενούς τομέα και την ανάπτυξη των μικροαστικών στρωμάτων.

Στο ιδεολογικό πολιτιστικό τομέα εμφανίζεται μια τάση αναζήτησης της εθνικής ταυτότητας με ταυτόχρονα εθνικιστική ιδεολογία με αντιδυτικά χαρακτηριστικά. Σε αυτό συνέβαλλαν κάποιοι παράγοντες προερχόμενοι από τα γεγονότα του εμφυλίου, ο αντιστασιακός αγώνας, οι ξένες επεμβάσεις και η επιρροή στο εσωτερικό της χώρας αλλά και η ιδεολογία των μεσαίων στρωμάτων.⁸⁴

Όλες αυτές οι συνθήκες σε οικονομικό, πολιτικό, ιδεολογικό και πολιτιστικό πεδίο δεν είναι πρόσφορες και ευνοϊκές για να οδηγήσουν σε ριζοσπαστικές και προοδευτικές μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση. Βέβαια η ανάπτυξη της βιομηχανίας αλλάζει τις οικονομικοκοινωνικές ισορροπίες, που ωθούν σε αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα προκειμένου να γίνει πιο αποτελεσματικό, να συνδεθεί με την παραγωγή και να βγάλει στην αγορά εργασίας εργατικό δυναμικό, νέους ανθρώπους, με τις κατάλληλες γνώσεις και τα προσόντα. Οι νέοι αυτοί με τα κατάλληλα εφόδια θα ενταχθούν παραγωγικά στην κοινωνία που έχει τώρα πια νέες οικονομικές συνθήκες και απαιτήσεις.⁸⁵

Όμως οι πιέσεις που δέχεται η εκπαίδευση δεν επιφέρουν ιδιαίτερο αποτέλεσμα, διότι από τους παράγοντες που αναφέρθηκαν υπερισχύει σχεδόν καθολικά ο πολιτικός παράγοντας. Συγκεκριμένα το κράτος, προκειμένου να ελέγχει ιδεολογικά όλες τις εκπαιδευτικές λειτουργίες και πρωτίστως τους εκπαιδευτικούς, θα δώσει έμφαση στο πολιτικό ιδεολογικό στοιχείο, παραμελώντας και εμποδίζοντας τις άλλες λειτουργίες του και εμποδίζοντάς το έτσι να εκσυγχρονιστεί.⁸⁶

1.9.2. Οι αλλαγές στην Εκπαίδευση

Οι αλλαγές στο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και πολιτικό πεδίο προσδιορίζουν τις αλλαγές στην εκπαίδευση, οι οποίες χαρακτηρίζονται ελλιπείς, κρίνοντας τα πορίσματα της Επιτροπής Παιδείας του 1957-58 αλλά και τα νομοσχέδια 3970, 3971, 3972 και 3973 του 1959, που αφορούσαν την οργάνωση της στοιχειώδους, της μέσης, της τεχνικής – επαγγελματικής και της Ανωτάτης εκπαίδευσης.⁸⁷

⁸⁴ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 43

⁸⁵ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 43

⁸⁶ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 43

⁸⁷ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 43

Από τα κείμενα της Επιτροπής Παιδείας προκύπτει ότι το σχολείο απαιτείται να έχει κοινωνικό, οικονομικό, πολιτιστικό και αναπτυξιακό ρόλο, ώστε να προάγει τον πνευματικό πολιτισμό, να ανορθώσει οικονομικά την τραυματισμένη από τους πολέμους χώρα και να οδηγήσει σε κοινωνική ευημερία.⁸⁸

Άλλωστε το Ν.Δ. 3970/59 και 3971/59 αναφέρονται στην οργάνωση της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ώστε να καλυφθούν οι νέες ανάγκες στην παραγωγή και την εργασία μετά την έντονη τεχνολογική πρόοδο και την είσοδο της βιομηχανίας στην οικονομία. Στόχος είναι η παραγωγή τεχνικού και εργατικού δυναμικού που θα μπορέσει να ανταποκριθεί στην τεράστια τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο. Σε αυτή την θέση, ότι δηλαδή το σχολείο πρέπει να προσφέρει χρήσιμη γνώση, φαίνεται ότι συμφωνούν όλοι, και οι εισηγητές αλλά και η αντιπολίτευση. Αυτό όμως είναι φαινομενικό, γιατί εξετάζοντας προσεκτικότερα τις εισηγήσεις διαφαίνεται ένα συντηρητικό πνεύμα διακατεχόμενο από τον ψευτοκλασικισμό και εθνικισμό του παρελθόντος, που τελικά εμποδίζουν τον φιλελεύθερο και οικονομικό ρόλο του σχολείου. Επίσης σε άλλα σημεία τονίζεται ότι η Ανθρωπιστική Παιδεία είναι η μορφωτική βάση της Μέσης Εκπαίδευσης.

Εκτιμώντας τις αλλαγές στο οικονομικό, πολιτικό, πολιτιστικό – ιδεολογικό και στο εκπαιδευτικό πεδίο, το κράτος δεν μπορεί να επιτελέσει μεταρρυθμιστικό ρόλο, γιατί διακατέχεται από συγκεντρωτική, αυταρχική και γραφειοκρατική νοοτροπία και στις συγκρούσεις που γίνονται στο εσωτερικό του κάθε φορά επικρατούν οι αυταρχικές, συντηρητικές δυνάμεις που προσανατολίζονται στο παρελθόν κι όχι στον εκσυγχρονισμό.⁸⁹

Από την άλλη οι εμπλεκόμενες ομάδες των γονέων και των εκπαιδευτικών, είναι εξαρτημένες και εγκλωβισμένες μέσα σε αυτό το πολιτικό πλαίσιο, μένουν προσκολλημένες στο παρελθόν, είναι συντηρητικές στην πλειοψηφία τους και δεν αποδέχονται το καινούριο και το διαφορετικό. Συνεπώς δεν μπορούν να επιτελέσουν μεταρρυθμιστικό έργο και ο ρόλος τους είναι πολύ υποτονικός, σχεδόν δεν υπάρχει.⁹⁰

Επίσης παρατηρείται μια έλλειψη προσώπων, διανοούμενων που θα μπορούσαν να ορθώσουν το ανάστημα τους. Οι εναπομείναντες, όπως ο Δελμούζος δε λειτουργούν ομαδικά όπως στο παρελθόν, προφανώς κουρασμένος και απογοητευμένος. Ο Παπανούτσος συμμετέχει στην Επιτροπή Παιδείας και προσπαθεί

⁸⁸Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 44

⁸⁹Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 46

⁹⁰Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 46

να εισάγει το φιλελεύθερο δημοκρατικό χαρακτήρα, τη δημοτική γλώσσα κ.λ.π. αλλά φαίνεται ότι κυριαρχούν οι εκπρόσωποι της καθαρεύουσας της Ερβαρτιανής παράδοσης.⁹¹

Κατά τον Παπανούτσο η πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής Παιδείας διακατέχεται από συντηρητική ιδεολογία. Αυτό το γεγονός σε συνδυασμό με την άνοδο στην εξουσία συντηρητικών παιδαγωγών θα δώσει μια συντηρητική τροχιά στην εκπαίδευση. Σε αυτό θα συντελέσει και η στάση κάποιων φορέων, όπως η Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων και η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών που από το παρελθόν αντιστέκονται σθεναρά σε κάθε προσπάθεια γλωσσοεκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.⁹²

Οι παραπάνω ομάδες ήταν πάντα εξαρτημένες από το κράτος και οι οργανώσεις των λαϊκών τάξεων δεν κατάφεραν να εκφραστούν αυτόνομα και να επηρεάσουν τις πατερναλιστικές τάσεις του κράτους.

Βεβαίως οι διανοούμενοι της αριστεράς συσπειρώθηκαν γύρω από την ΕΔΑ εκφράζοντας τις προοδευτικές τάσεις, αλλά λόγω του «πιστοποιητικού κοινωνικών φρονημάτων», δεν είχαν πρόσβαση σε κρατικές και εκπαιδευτικές θέσεις, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να επιδράσουν ουσιαστικά στα εκπαιδευτικά δρώμενα της χώρας.⁹³

1.9.3. Οι αντιδράσεις στις προοδευτικές τάσεις

Η Φιλοσοφική Σχολή από την πρώτη στιγμή αντέδρασε στα νέα προοδευτικά εκπαιδευτικά μέτρα και, μέσω του κοσμήτορα Νικόλαου Τωμαδάκη στις 24 Μαρτίου 1959, ανακοίνωσε ότι δεν είναι αντίθετη με την αντικατάσταση αρκετών προβληματικών Γυμνασίων με Τεχνικές Σχολές αλλά εκφράζει το φόβο ότι θα νοθευτεί το εκπαιδευτικό πνεύμα των νέων εάν οι εκπαιδευτικοί δεν διακατέχονται από επιστημονική και παιδαγωγική ικανότητα και δεν διαθέτουν εθνικά φρονήματα και ήθος. Επίσης αντιτίθεται στο χωρισμό της Μέσης Εκπαίδευσης σε δυο τριετείς κύκλους και στη χορήγηση δυο απολυτηρίων, ένα σε κάθε κύκλο, και προτείνει ο πρώτος κύκλος να είναι τριετής και ο δεύτερος τετραετής.⁹⁴

⁹¹ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 47

⁹² Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 47

⁹³ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 48

⁹⁴ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Ανακοίνωση της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών επί της Εκπαιδευτικής Μεταρρυθμίσεως», Περίοδος Β' τομ. 9 (1958-1959), σ. 563, στο εξής βλ. Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Ανακοίνωση της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών επί της Εκπαιδευτικής Μεταρρυθμίσεως»

Διαφωνεί με την χωρίς εξετάσεις εισαγωγή των αριστούχων στα πανεπιστήμια και τη θεωρεί αντιπαιδαγωγική και επικίνδυνη φοβούμενη την επέμβαση τοπικών και πολιτικών παραγόντων. Υποστηρίζει ότι η διδασκόμενη ύλη και τα κριτήρια δεν είναι ίδια για όλα τα σχολεία γεγονός που θα προκαλέσει αναστάτωση. Η εξίσωση των νεοϊδρυθέντων οικονομικών, αλιευτικών και επαγγελματικών γυμνασίων με τα κλασσικά, δίνει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να εγγραφούν χωρίς εξετάσεις στα Πανεπιστήμια και έτσι δε θα ασχολούνται με τα τεχνικά επαγγέλματα αλλά θα φοιτούν απροετοίμαστοι στις θεωρητικές σχολές. Εκφράζει επίσης τη βεβαιότητα ότι τα μεταρρυθμιστικά μέτρα θα υποβιάσουν την επιστημονική στάθμη της χώρας και σε καμία περίπτωση τα ξένα πανεπιστήμια δε θα δεχθούν αποφοίτους των επαγγελματικών γυμνασίων.⁹⁵

Κρίνει, τέλος, απαράδεκτη την ίδρυση Παιδαγωγικών Σχολών εκτός των Πανεπιστημίων, απαιτεί οι καθηγητές των Ιδρυόμενων Τεχνικών Σχολών να είναι απόφοιτοι των Πανεπιστημίων και προτείνει την στροφή προς την Τεχνική εκπαίδευση μόνο μετά την μελέτη των σχέσεων τεχνικής και γενικής Εκπαίδευσης.⁹⁶

Η θέση της Ρόζας Ιμβριώτη ήταν επικριτική απέναντι στην Επιτροπή Παιδείας, εκφράζοντας αντιρρήσεις και επιφυλάξεις για τη σύνθεσή της, υποστηρίζοντας ότι έπρεπε να περιλαμβάνει και εκπροσώπους του Τεχνικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, των εργατών, των αγροτών, των λογοτεχνών, των καλλιτεχνών, των ιατρών, της σωματικής αγωγής. Εκφράζει την αντίθεσή της στο αντιλαϊκό, αντιοικονομικό, αναχρονιστικό πρόγραμμα σπουδών και θεωρεί ότι η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση αντιμετωπίζεται ως κατώτερη της γενικής και ότι ως «μόρφωση» θεωρείται η κλασσική κι όχι η τεχνικοεπαγγελματική, που τόσο ανάγκη έχει ο τόπος. Υποστηρίζει ότι οι παραπάνω εκπαιδευτικά μέτρα δεν έφεραν κανένα ουσιώδες αποτέλεσμα στην οικονομία, την εκβιομηχάνιση στην παραγωγή γενικά, απλά ώθησαν το εργατικό λαϊκό δυναμικό στη μετανάστευση. Μέχρι το 1964, επιβεβαιώνεται ιστορικά η Ρόζα Ιμβριώτη, γιατί οικονομικά, πολιτιστικά και ιδεολογικά η Ελλάδα δεν έχει σημειώσει αισθητή πρόοδο από την εποχή του εμφυλίου πολέμου.⁹⁷

⁹⁵Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Ανακοίνωσις της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών επί της Εκπαιδευτικής Μεταρρυθμίσεως», σ. 564

⁹⁶Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Ανακοίνωσις της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών επί της Εκπαιδευτικής Μεταρρυθμίσεως», σ. 564

⁹⁷Χρονοπούλου Χρύσα – Πανταζή, *Ρόζα Ιμβριώτη Της ζωής και του σχολείου*, Αθήνα 2011, σ. 114

Β' Κεφάλαιο

Η μεταρρύθμιση του 1964

2.1. Παρουσίαση της μεταρρύθμισης του 1964

Στις εκλογές της 3^{ης} Νοεμβρίου 1963 η «Ένωση Κεντρώων» με επικεφαλής τον Γεώργιο Παπανδρέου κερδίζει και σχηματίζει κυβέρνηση. Μάλιστα ο ίδιος ορκίζεται υπουργός Παιδείας θέλοντας να δείξει το ενδιαφέρον του για την ανόρθωση της παιδείας. Ο Ευάγγελος Παπανούτσος ορίζεται Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας και παρά τους ενδοιασμούς του σχετικά με τη εφαρμογή του προγράμματός τους, διότι ήταν κυβέρνηση μειοψηφίας, ο πρωθυπουργός δίνει εντολή στον υπουργό προεδρίας Γ. Αθανασιάδη Νόβα να τον εγκαταστήσει στο υπουργείο παιδείας.⁹⁸

Στις επόμενες ημέρες το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα της κυβέρνησης που είχε συνταχθεί από τον Ε. Παπανούτσο, δημοσιεύεται στις εφημερίδες, με επιπλέον στοιχείο, που είχε προσθέσει ο πρωθυπουργός, την παροχή δωρεάν παιδείας σε όλες τις βαθμίδες, τηρώντας τις προεκλογικές του υποσχέσεις. Σύμφωνα με τον Ε. Παπανούτσο το συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν το μόνο σωστά μελετημένο από τα υπόλοιπα προγράμματα της κυβέρνησης και αυτό βρήκε βαθιά απήχηση στις λαϊκές μάζες και γι αυτό το λόγο έδωσε ευρεία νίκη στην «Ένωση Κεντρώων» στις επόμενες εκλογές του Φεβρουαρίου του 1964.⁹⁹

Ο Παπανούτσος στην πραγματικότητα διεύθυνε μόνος του το Υπουργείο Παιδείας, διότι ο πρωθυπουργός ασχολείτο με τα βαριά προεδρικά καθήκοντα. Ο Παπανούτσος έκρινε σωστό να απομακρύνει τον πρόεδρο του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου Π. Γεωργούντζο και την ειδική σύμβουλό Νίκη Δενδρινού – Αντωνακάκη, γιατί πρέσβευαν το παραδοσιακό μοντέλο εκπαίδευσης και εάν έμεναν στη θέση τους θα υπονόμευαν κατά την κρίση του το εκπαιδευτικό έργο. Αρχικά και οι δυο αρνήθηκαν τη μακρά άδεια απουσίας που τους πρόσφερε και στη συνέχεια με εισήγηση του στον πρωθυπουργό τέθηκαν σε διαθεσιμότητα. Η κίνηση αυτή προκάλεσε την οργή της αντιπολίτευσης, που τον κατηγόρησαν για εμπάθεια και εκδικητικότητα και ο τύπος, που πρόσκειντο στην αντιπολίτευση,

⁹⁸ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 101

⁹⁹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 102

κινητοποίησε τους κύκλους που υποστήριζαν την καθαρεύουσα και γενικά το παραδοσιακό σύστημα εκπαίδευσης.¹⁰⁰

Κρίνοντας τη θερμή υποδοχή που επιφύλαξε το κοινό της Θεσσαλονίκης και της Βέροιας στον Παπανούτσο, όταν μετέβη για να τους ενημερώσει για τα εκπαιδευτικά θέματα, συμπεραίνουμε ότι ο λαός ασπαζόταν το εκπαιδευτικό έργο της κυβέρνησης και με λαχτάρα ανέμενε την υλοποίησή του σε αντίθεση με την αντιπολίτευση, που πάσχιζε να βρει τρόπο να ανακόψει το νέο ρεύμα.¹⁰¹

Ακολουθούν νέες εκλογές το Φεβρουάριο του 1964 και η «Ένωση Κέντρου» επικρατεί με το πολύ υψηλό ποσοστό του 53%. Υπουργός Παιδείας παραμένει ο πρωθυπουργός, υφυπουργός παιδείας ο Λουκής Ακρίτας και Γενικός Γραμματέας ο Ευάγγελος Παπανούτσος.

Ο τελευταίος στην εισηγητική έκθεση του Ν. Διατάγματος 4379/64 αναπτύσσει τις θέσεις του για τις κοινωνικές και εθνικές ανάγκες που επέβαλλαν τη μεταρρύθμιση καθώς επίσης και τη βαθύτερη φιλοσοφία της αλλαγής.¹⁰²

Η κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου θα υποβάλλει στη Βουλή 3 νομοσχέδια. Το 1964 υποβάλλει το νομοσχέδιο «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως» και το 1965 τα νομοσχέδια «Περί τεχνικής Εκπαιδεύσεως» και «Περί ιδρύσεως Πανεπιστημίου», που δεν ψηφίστηκαν, γιατί η κυβέρνηση αναγκάστηκε σε παραίτηση τον Ιούλιο του 1965. Γίνονται τρεις εισηγήσεις που αποτυπώνουν τη φιλοσοφία της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας και αναλύεται σε βάθος η ελληνική κοινωνικοοικονομική, πολιτιστική και εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Με την εισηγητική έκθεση του Ν.Δ 4379/64 θεωρείται πως η παιδεία πρέπει να έχει ουμανιστικό χαρακτήρα και να συντελεί στην οικονομική και πνευματική ανάπτυξη του έθνους.

2.2. Ν.Δ. 4379/1964 «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως»

2.2.1. Στοιχειώδης και Μέση Εκπαίδευση

Στο 1^ο άρθρο της εισηγητικής έκθεσης του νομοσχεδίου γίνεται αναφορά στη διάρθρωση της εκπαίδευσης που περιλαμβάνει την Εκπαίδευση πρώτου βαθμού (Στοιχειώδη) και την εκπαίδευση δεύτερου βαθμού (Μέση). Η Στοιχειώδης

¹⁰⁰ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 102

¹⁰¹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 103

¹⁰² Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 104

εκπαίδευση περιλαμβάνει το εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο, που είναι υποχρεωτικό για τα παιδιά ηλικίας 6-12 ετών, ενώ η Μέση το τριτάξιο Γυμνάσιο και Λύκειο. Τα Νυχτερινό Λύκειο είναι τετρατάξιο. Στο Γυμνάσιο που διαχωρίζεται σε τεχνικής ή πρακτικής κατεύθυνσης, εισάγονται χωρίς εξετάσεις οι απόφοιτοι του Δημοτικού. Στο Γενικό Γυμνάσιο διδάσκονται Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος, ξένες γλώσσες, και πρακτικές γνώσεις σχετικά με τα βασικά επαγγέλματα με στόχο «την επιμελημένη θρησκευτική και ηθική αγωγή». Στο Τεχνικό Γυμνάσιο διδάσκονται τα ίδια μαθήματα με το Γενικό αλλά με την προσθήκη 4-6 ωρών εβδομαδιαίως για την παροχή στοιχειωδών θεωρητικών και πρακτικών τεχνικών γνώσεων στους μαθητές. Στο Λύκειο εισάγονται με εξετάσεις οι απόφοιτοι του Γυμνασίου. Και οι τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης αποτελούν αυτοτελείς τύπους σχολείων με δικό τους προσωπικό, κτίριο και αρχεία.¹⁰³

Στο δεύτερο άρθρο γίνεται αναφορά στην ίδρυση Σχολείων με την προϋπόθεση να υπάρχουν 15 τουλάχιστον μαθητές, που έχουν την κατάλληλη ηλικία. Συγκεκριμένα προβλέπεται μια οργανική θέση για 15-40 μαθητές, 2 οργανικές για 41-80 μαθητές, τρεις οργανικές για 81-120 μαθητές, 4 οργανικές για 121-160 μαθητές, 5 οργανικές για 161-200 μαθητές και έξι οργανικές για 201-250 μαθητές. Σε όσα σχολεία φοιτούν περισσότεροι των 250 μαθητών, ιδρύονται μέχρι 12 οργανικές θέσεις με ανώτατο όριο 40 μαθητές ανά εκπαιδευτικό. Επίσης τα Δημοτικά σχολεία μπορεί να υποβιβαστούν να προαχθούν ή να καταργηθούν με βάση τον αριθμό των φοιτούντων την τελευταία τριετία. Οι μεταβολές αυτές γίνονται τους καλοκαιρινούς μήνες των διακοπών με εισήγηση του περιφερειακού Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Τα γυμνάσια και τα Λύκεια ιδρύονται μετά από πρόταση πενταμελούς επιτροπής, η οποία λαμβάνει υπόψη τον πληθυσμό της περιοχής, της εκπαιδευτικές ανάγκες και τη γενικότερη γεωοικονομική μορφή του τόπου. Το κατώτερο όριο είναι 40 μαθητές, εκτός κι αν πρόκειται για ακριτικές περιοχές και νησιά.¹⁰⁴

Το τρίτο άρθρο αναφέρεται στην παροχή δωρεάν εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες και στην κατάργηση κάθε μορφής οικονομικής επιβάρυνσης των μαθητών και σχετικά με τους πόρους ισχύουν μόνο οι διατάξεις που δεν προβλέπουν υποχρεωτικές οικονομικές εισφορές. Για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών στα σχολεία προβλέπονται στον Οικονομικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής

¹⁰³ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 895

¹⁰⁴ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 896

Παιδείας. πιστώσεις ανάλογα με τον τύπο του σχολείου και τον αριθμό των τμημάτων. Επίσης προβλέπονται πιστώσεις για την παροχή γεύματος, βιβλίων και δωρεάν μεταφοράς των μαθητών σε απομακρυσμένες περιοχές.

Στο τέταρτο άρθρο γίνεται αναφορά στην υποχρεωτική εκπαίδευση όλων των μαθητών της επικράτειας, αγοριών και κοριτσιών, από το 6^ο έως το 15^ο έτος της ηλικίας τους. Η φοίτηση στο Δημοτικό και στο Γενικό ή στο Επαγγελματικό Γυμνάσιο είναι υποχρεωτική.¹⁰⁵

Στο πέμπτο άρθρο εισάγεται η ελληνική δημοτική γλώσσα ως χρησιμοποιούμενη από όλους, μαθητές και διδάσκοντες σε όλους τους τύπους των βαθμίδων, διότι αυτή μιλά και καταλαβαίνει ο ελληνικός λαός. Στις δυο τελευταίες τάξεις του δημοτικού διδάσκονται κείμενα σε καθαρεύουσα απλά για την εξοικείωση των μαθητών. Στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο διδάσκεται η γραμματική και το συντακτικό της καθαρεύουσας. Επίσης οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διδάσκονται γραμματική και συντακτικό μέσα από πρότυπα νεοελληνικά κείμενα, γραμμένα στη δημοτική γλώσσα.

Στο έκτο άρθρο αναφέρεται στη συγγραφή των διδακτικών Βιβλίων για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο, από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ανατίθεται χωρίς διαγωνισμό σε αναγνωρισμένης αξίας λογοτέχνες, επιστήμονες και εκπαιδευτικούς λειτουργούς. Μάλιστα για τα μαθηματικά, τις φυσικές επιστήμες και τη γεωγραφία επιτρέπεται η διασκευή και η μετάφραση ξένων βιβλίων με την εποπτεία και την καθοδήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Η έγκριση των βιβλίων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στα σχολεία γίνεται από επιτροπή ορισμένη από τον Υπουργό και αποτελούμενη από παρόντες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και επιστήμονες και λόγιους αναγνωρισμένου κύρους κατά κατηγορία βιβλίου. Με σχετικό διάταγμα η έκδοση των βιβλίων από τον ΟΕΔΒ απαλλάσσεται από κάθε δασμό και χαρτόσημο.¹⁰⁶

Το έβδομο άρθρο αναφέρεται στο Δημοτικό Σχολείο ορίζοντας ως στόχους του, να θέσει τις βάσεις της ηθικής, εθνικής και θρησκευτικής αγωγής των μαθητών, να τους δώσει στοιχεία γενικής μόρφωσης με τρόπο προσαρμοσμένο στην εμπειρία, τον συναισθηματικό κόσμο και την αντίληψή τους και να τους οπλίσει με γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για τον αγώνα της ζωής. Ακόμα αναφέρονται τα μαθήματα

¹⁰⁵ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 896

¹⁰⁶ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 896

που διδάσκονται στο Δημοτικό και είναι τα Θρησκευτικά, η Ελληνική Γλώσσα, η Μελέτη του Περιβάλλοντος, η Ιστορία, τα Μαθηματικά, τα Στοιχεία των Φυσικών Επιστημών, η Γεωγραφία, τα Τεχνικά, η Ωδική και η Γυμναστική. Το αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθημάτων που καθορίζεται με Βασιλικό Διάταγμα αφού έχει γνωμοδοτηθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και εγκριθεί από το Υπουργείο, εφαρμόζεται προοδευτικά σε όλες τις τάξεις ξεκινώντας από την Α' δημοτικού.¹⁰⁷

Το όγδοο άρθρο αναφέρεται στο γυμνάσιο, που προορίζεται να συμπληρώσει την μόρφωση που έχει προσφερθεί στους μαθητές του Δημοτικού σχολείου και να την επεκτείνει σε ανώτερο επίπεδο, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της εποχής. Σκοπός της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι: α). Η θρησκευτική αγωγή των μαθητών σύμφωνα με την Ορθόδοξη Χριστιανική Θρησκεία και η εθνική και ηθική διαπαιδαγώγηση σύμφωνα με τις αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος. β). Η διδασκαλία του αρχαίου ελληνικού κόσμου, η ιστορία του, η τέχνη και τα έργα της νεότερης ελληνικής γραμματείας. γ). Η στροφή των μαθητών προς την στοχαστική διερεύνηση του φυσικού περιβάλλοντος και της κοινωνικής πραγματικότητας και ο επαγγελματικός προσανατολισμός αυτών.¹⁰⁸

Στο Γυμνάσιο διδάσκονται τα μαθήματα των Θρησκευτικών, της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, των Νέων Ελληνικών, της Ξένης Γλώσσας, της Ιστορίας, των Μαθηματικών, των Φυσικών Επιστημών, της Γεωγραφίας, της Υγιεινής, των Στοιχείων Δημοκρατικού Πολιτεύματος, των Καλλιτεχνικών Σπουδών, της Μουσικής, της Γυμναστικής και των Εθνικών Χορών, των Πρακτικών Γνώσεων για τα κύρια επαγγέλματα, των Στοιχείων Οικιακής Οικονομίας, της Νοσηλευτικής και της Παιδοκομίας για τις μαθήτριες. Βασικά μαθήματα θεωρούνται τα Αρχαία Ελληνικά, τα Νέα Ελληνικά, τα Μαθηματικά, τα Φυσικά, η Ιστορία και η Ξένη Γλώσσα.¹⁰⁹

Επίσης αναφέρεται ότι τα αρχαία ελληνικά διδάσκονται από μεταφρασμένα δοκίμια και παράλληλα υπάρχει και το αρχαίο κείμενο, ώστε οι μαθητές να έχουν εικόνα και της Αττικού Λόγου. Τα αρχαία ελληνικά διδάσκονται στην Τρίτη Γυμνασίου τρεις φορές την εβδομάδα.

Το ένατο άρθρο αναφέρεται στην αναγνωρισιμότητα του απολυτηρίου του νέου γυμνασίου, που αντικαθιστά το υπάρχον.

¹⁰⁷ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 897

¹⁰⁸ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 897

¹⁰⁹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 897

Το δέκατο άρθρο αναφέρεται στο Λύκειο, που προορισμός του είναι να προσφέρει πλουσιότερη γενική μόρφωση στους νέους που θα προωθηθούν στα ελεύθερα επαγγέλματα και στις δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, που απαιτούν μόρφωση ανώτερου επιπέδου. Επίσης προετοιμάζει τους μέλλοντες φοιτητές των Ανωτάτων Σχολών. Στόχοι του Λυκείου ορίζονται οι εξής. α). Οι μαθητές θα πρέπει να εμβαθύνουν στο πνεύμα του Χριστιανισμού και να κατανοήσουν το ρόλο της ορθοδοξίας στην ιστορία του Ελληνικού Έθνους. β). Να εξευγενίσουν την προσωπικότητά τους μέσα από τη μελέτη πρωτότυπων αρχαίων και εκκλησιαστικών συγγραφέων. γ). να διδαχθούν την ιστορία των μέσων και νεότερων χρόνων και να γνωρίσουν τις μεγάλες μορφές της πνευματικής ιστορίας αυτής της εποχής. δ). να γνωρίσουν πληρέστερα και σαφέστερα τους νόμους του φυσικού και κοινωνικού κόσμου και να προσαρμοστούν καλύτερα σε αυτόν.¹¹⁰

Στο Λύκειο διδάσκονται τα μαθήματα των Θρησκευτικών, της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, της Ξένης Γλώσσας, της Γενικής Ιστορίας και της Ιστορίας του Πολιτισμού, των Μαθηματικών, της Κοσμογραφίας, των Φυσικών Επιστημών, των Στοιχείων της Φιλοσοφίας, της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας, των Στοιχείων Δημοκρατικού Πολιτεύματος και του Δικαίου, των Στοιχείων Οικονομικής Επιστήμης, της Γυμναστικής και της Υγιεινής. Η Οικιακή Οικονομία, η Παιδοκομία και η Νοσηλευτική διδάσκονται στις μαθήτριες. Βασικά μαθήματα θεωρούνται τα Αρχαία Ελληνικά, τα Νέα Ελληνικά, τα Μαθηματικά, τα Φυσικά, η Ιστορία και η Ξένη Γλώσσα. Μαθήματα επιλογής αποτελούν τα Λατινικά, το Ελεύθερο Σχέδιο και το Γραμμικό Σχέδιο.¹¹¹

Το Λύκειο είναι ενιαίο όσον αφορά το πρόγραμμα των μαθημάτων και τους παιδευτικούς στόχους και καταργείται η διάκριση σε κλασσικά Γυμνάσια θεωρητικής κατεύθυνσης και Πρακτικά Γυμνάσια πρακτικής κατεύθυνσης, τα πρακτικά Λύκεια.¹¹²

Το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα των δυο τελευταίων τάξεων του Λυκείου περιέχει κοινές ώρες διδασκαλίας για όλους τους μαθητές και ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων επιλογής από τους μαθητές. Έτσι διαμορφώνονται δυο κύκλοι σπουδών, του πρώτου με ενισχυμένα τα φιλολογικά και ιστορικά μαθήματα

¹¹⁰ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 897

¹¹¹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 897

¹¹² *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 897

και του δεύτερου με ενισχυμένα τα μαθηματικά και τα φυσικά μαθήματα. Οι μαθητές παρακολουθούν υποχρεωτικά τον ένα ή τον άλλο κύκλο από την Δευτέρα Λυκείου.

Στα άρθρα 11 και 12 δίνονται οδηγίες για την οργάνωση και τη μετάβαση στο νέο σχολείο και διευκρινίζονται διάφορα θέματα όπως η κατάργηση, η σύμπτυξη τμημάτων, η διαίρεση των τάξεων σε νέα τμήματα, οι συμφοίτηση αρρένων και θηλέων, οι ώρες υποχρεωτικής διδασκαλίας και άλλα οργανωτικά θέματα που ενδεχομένως να προκύψουν.

2.2.2. Το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο

Το άρθρο 13 αναφέρεται στο Απολυτήριο Λυκείου και στα Ακαδημαϊκό Απολυτήριο. Το πρώτο πιστοποιεί ότι ο μαθητής, -τρια ολοκλήρωσε επιτυχώς τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αποτελεί προσόν για κάποιες περιπτώσεις όχι όμως για την εγγραφή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, στις Εθνικές Ακαδημίες Σωματικής Αγωγής, στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, στις Ανώτατες Σχολές Οικιακής Οικονομίας και στις Σχολές Νηπιαγωγών. Όσοι επιθυμούν να φοιτήσουν στις παραπάνω Ανώτατες Σχολές θα πρέπει να αποκτήσουν το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο, μέσα από εξετάσεις σε ορισμένα μαθήματα, που διενεργούνται σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας από επιτροπές αποτελούμενες από καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και των Ανώτατων Ιδρυμάτων.¹¹³

Το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο είναι δυο τύπων. Το πρώτο δίνει το δικαίωμα εγγραφής στη Θεολογική, στην Νομική και στη Φιλοσοφική Σχολή. Το δεύτερο δίνει το δικαίωμα εγγραφής στη Φυσικομαθηματική, στην Κτηνιατρική, στην Οδοντιατρική, στη Γεωπονική και Δασολογική και στις σχολές του Πολυτεχνείου. Τέλος στο βαθμό του Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου συνυπολογίζονται και οι βαθμοί της Β΄ και Γ΄ τάξης του Λυκείου. Με βάση το γενικό βαθμό εγγράφονται κατά σειρά επιτυχίας στη Σχολή της προτίμησής, τους μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εισακτέων που έχει προκαθοριστεί. Ακόμα δίνεται η δυνατότητα βελτιώσεως του βαθμού Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου. Οι μαθητές εξετάζονται στα μαθήματα του Λυκείου και επιπλέον στα Λατινικά για τους υποψηφίους του πρώτου τύπου και στο γραμμικό σχέδιο για τους υποψηφίους του δεύτερου τύπου Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου. Όλες οι δαπάνες για το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

¹¹³ΕτΚ, τχ. Α΄, αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 898

Σχετικά με το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο ο Ευάγγελος Παπανούτσος γράφει στα «Απομνημονεύματά» του ότι οι υποψήφιοι φοιτητές όλης της χώρας έγραφαν σε εξεταστικά κέντρα όλης της χώρας κι όχι μόνο στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, θέματα κοινά που μεταδίδονταν από το ραδιόφωνο και το τηλέφωνο, τα οποία είχαν επιλεχθεί τυχαία με κλήρωση στο γραφείο του. Τα γραπτά συγκεντρώνονταν στην Αθήνα και, αφού διορθώνονταν από εκατοντάδες καθηγητές μέσης εκπαίδευσης, βαθμολογούνταν και ταξινομούνταν με σειρά επιτυχίας, που για πρώτη φορά τότε έγινε με τη βοήθεια υπολογιστή. Οι επιτυχόντες ενημερώνονταν με προσωπικό ταχυδρομικό μήνυμα. Οι μαθητές απαλλάσσονταν έτσι από τα έξοδα μετάβασης στην Αθήνα και την ταλαιπωρία. Ο τρόπος αυτός εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν αδιάβλητος και αξιοκρατικός, γιατί μέχρι τότε υπήρχαν περιπτώσεις εισαγωγής δίχως εξετάσεις, φοιτητών που άνηκαν στον οικογενειακό κύκλο των καθηγητών του πανεπιστημίου. Αυτό διαπιστώνεται από τηλεγράφημα του καθηγητή πανεπιστημίου Ιωάννη Φλαμπουριάρη, στον Παπανούτσο, που του ζητά να θεσπιστεί νόμος ελεύθερης εισαγωγής το Πολυτεχνείο των παιδιών και των ανιψιών των καθηγητών, προκειμένου το συγκεκριμένο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα να διατηρήσει το κύρος του.¹¹⁴

2.2.3. Η Ανώτατη Εκπαίδευση

Το 15^ο άρθρο αναφέρεται στην εντατική εκπαίδευση Καθηγητών, προκειμένου να καλυφθούν οι ελλείψεις σε διάφορα σχολεία. Συγκεκριμένα δίνεται η δυνατότητα επιμήκυνσης των σπουδών με την παρεμβολή και τρίτου εξαμήνου σπουδών τους καλοκαιρινούς μήνες. Οι αποφοιτήσαντες των τμημάτων αυτών υποχρεώνονται να υπηρετήσουν πέντε χρόνια στη Δημόσια Εκπαίδευση. Τόσο στα εντατικά όσο και στα τακτικά τμήματα των Σχολών του Πανεπιστημίου, μπορεί να εγγραφεί χωρίς εξετάσεις ορισμένος αριθμός εισακτέων που άριστευσαν στο Λύκειο και να του χορηγηθεί υποτροφία για τις σπουδές. Όσοι δεχτούν υποτροφία, πρέπει να υπηρετήσουν για πέντε χρόνια στη δημόσια εκπαίδευση. Το 14^ο άρθρο αναφέρεται στην υπερωριακή αποζημίωση των καθηγητών και σε μερικές περιπτώσεις και στα έξοδα μετακίνησης.

Το 16^ο άρθρο αναφέρεται στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες όπου καταρτίζεται θεωρητικά και πρακτικά το προσωπικό της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Από το 1965 η φοίτηση γίνεται τριετής και αναπροσαρμόζεται το πρόγραμμα σπουδών και το

¹¹⁴ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 117

διδασκτικό προσωπικό. Στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες εισάγονται με βάση το γενικό βαθμό του Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου κατά σειρά επιτυχίας όσοι έχουν καλή υγεία, είναι αρτιμελείς και αποδεδειγμένα, κατόπιν εξετάσεως, διαπιστωθεί ότι δεν έχουν προβλήματα στον προφορικό λόγο και δεν είναι παράφωνοι. Σε περίπτωση που παρουσιάζονται ελλείψεις μπορεί να εισαχθούν και απόφοιτοι Λυκείου χωρίς Ακαδημαϊκό Απολυτήριο, εφόσον διαθέτουν απολυτήριο Λυκείου με βαθμό άριστα και έχουν τα απαραίτητα προσόντα.

Στο πρώτο έτος κάθε τμήματος των Παιδαγωγικών Ακαδημιών εισάγονται το πολύ 40 φοιτητές, ο αριθμός των οποίων ορίζεται κάθε χρόνο από τον υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως και ο αριθμός εισαχθέντων από Έλληνες του εξωτερικού.

Στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες διδάσκονται μαθήματα υποχρεωτικά και επιλογής: εισαγωγή στη Φιλοσοφία, Ιστορία της Φιλοσοφίας, Γενική και Παιδαγωγική Φιλοσοφία (Ψυχολογία της μαθήσεως, Ψυχολογία της Προσαρμογής, Εξελικτική Ψυχολογία, Ψυχολογία των Ατομικών Διαφορών), Θεωρία και Ιστορία της Αγωγής, Γενική και Ειδική Διδακτική, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης και Πατρολογία, Νεοελληνική Γλώσσα, Νεοελληνική Γραμματεία, Αγωγή του Λόγου, Γενική Ιστορία και Ιστορία του Πολιτισμού, Ξένες γλώσσες, (Αγγλικά, Γαλλικά ή Γερμανικά), Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες, Στοιχεία Γεωπονίας, Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος και του Δικαίου, Εισαγωγή στην Οικονομική, Λαογραφία, Κοινωνιολογία, Υγιεινή, Μουσική, Ελεύθερο σχέδιο και Χειροτεχνία, Οικιακή Οικονομία, Γυμναστική. Στο τρίτο έτος οι φοιτητές υποχρεωτικά επιλέγουν τη διδασκαλία σε ειδικές ώρες του προγράμματος, Νεοελληνική Γραμματεία, Ξένες Γλώσσες, Γενική Ιστορία και Ιστορία του Πολιτισμού και Λαογραφία ή Μαθηματικά και Φυσικές Επιστήμες.¹¹⁵

Στο άρθρο 17 καθορίζονται οι βαθμοί του Παιδαγωγικού Προσωπικού των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Πρόκειται για το Γενικό Διευθυντή των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, το Διευθυντή Παιδαγωγικής Ακαδημίας, τον Υποδιευθυντή Παιδαγωγικής Ακαδημίας και τον Πρωτοβάθμιο Καθηγητή Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Ακόμα διευκρινίζονται θέματα προβιβασμού και αμοιβών του Εκπαιδευτικού Προσωπικού. Το Μάιο του 1965 κατατίθεται στη βουλή η έκθεση «περί ιδρύσεως, Πανεπιστημίων» η οποία προβλέπει την ίδρυση ενός δεύτερου

¹¹⁵ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 900

Πανεπιστημίου «του Αττικών», που θα περιλαμβάνει τις σχολές Α.Σ.Ο.Ε.Ε., Γεωπονική, Πάντειο και Βιομηχανική Πειραιώς. Επίσης προτείνεται η ίδρυση πανεπιστημίου στα Γιάννενα και στην Κρήτη, παράρτημα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στη Λάρισα και η ίδρυση της Ιονίου Ακαδημίας στην Κέρκυρα με σχολή Καλών Τεχνών και Τουριστικής Οικονομίας.

2.2.4. Εποπτικά Συμβούλια και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Το άρθρο 18 αναφέρεται στα δυο Συμβούλια που συγκροτούνται παρά τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την επιλογή του εποπτικού προσωπικού των σχολείων. Το ένα σχετίζεται με την επιλογή Επιθεωρητών και Γενικών Επιθεωρητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και το άλλο στους Γενικούς Επιθεωρητές της Δευτεροβάθμιας και τους Νομαρχιακούς Επιθεωρητές και Γενικούς Επιθεωρητές Σωματικής Αγωγής.¹¹⁶

Τα άρθρα 19 και 20 αναφέρονται στα προσόντα των υποψηφίων και τους θέσεις του εποπτικού προσωπικού των σχολείων και σε άλλα διαδικαστικά θέματα.

Το άρθρο 21 αναφέρεται στην ίδρυση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στην Αθήνα, που είναι δημόσια υπηρεσία και υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έργο του είναι: Α). η επιστημονική έρευνα των εκπαιδευτικών προβλημάτων στη θεωρία και στην πράξη, Β). η μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών στελεχών κάθε τύπου σχολείου και Γ). η καθοδήγηση του εποπτικού προσωπικού των σχολείων στην σωστή άσκηση των καθηκόντων του. Ειδικότερα: α). η συγκέντρωση στοιχείων και η κατάρτιση μελετών για τον καθορισμό της διδακτέας ύλης, την εξακρίβωση των καταλληλότερων μεθόδων διδασκαλίας και την ορθολογική διοίκηση και οργάνωση των σχολείων. β). η οργάνωση μαθημάτων, ασκήσεων, συζητήσεων και συνεδρίων με σκοπό την ανύψωση του επιστημονικού επιπέδου των εκπαιδευτικών λειτουργών, την ενημέρωσή τους στις νέες τάσεις και μεθόδους της σχολικής εργασίας και στην καθοδήγησή τους, ώστε με επιστημονικό τρόπο να ερευνούν και να επιλύουν τα σχολικά ζητήματα. γ). η καθοδήγηση των περιφερειακών οργάνων της διοίκησης της εκπαίδευσης με σκοπό να σταθμίζουν με ακρίβεια τις ανάγκες των σχολείων και να επιλέγουν τον καταλληλότερο τρόπο για την επίλυσή τους, να ελέγχουν και να κρίνουν σωστά τις ικανότητες και τις επιδόσεις

¹¹⁶ΕτΚ, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 901

των διδασκόντων και των διδασκομένων και να γίνουν άξιοι προϊστάμενοι και φορείς πολιτισμού στον τομέα των δραστηριοτήτων τους.¹¹⁷

Στα άρθρα 22-26 διευκρινίζονται οργανωτικά θέματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, θέματα στελέχωσης των υπηρεσιών του και άλλα.¹¹⁸

Το άρθρο 27 αναφέρεται στα τρία Κεντρικά Υπηρεσιακά Συμβούλια Εκπαιδύσεως τα οποία ασκούν το διοικητικό και πειθαρχικό έργο. Το πρώτο επιλαμβάνεται τα ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης του διδακτικού και εποπτικού υλικού της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το δεύτερο επιλαμβάνεται τα ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης του διδακτικού και εποπτικού υλικού της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το τρίτο επιλαμβάνεται τα ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης του διδακτικού και εποπτικού υλικού της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Εκπαίδευσης.¹¹⁹

Ο Ευάγγελος Παπανούτσος προσπάθησε να αναδείξει και να κάνει συνειδητή στα λαϊκά στρώματα τη φιλοσοφία της αγωγής που υπήρχε πίσω από αυτά τα μέτρα, πραγματοποιώντας ομιλίες και γράφοντας άρθρα. Στη Γενική Διάσκεψη της Unesco, στις 26 Οκτωβρίου 1964, αναφέρει ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν σε αναπροσανατολισμό της χώρας, ώστε να ξεφύγει από το πολυβασανισμένο παρελθόν των πολέμων και ιδιαίτερα του εμφυλίου, αρχίζοντας από την παιδεία. Ακόμα σε ραδιοφωνική ομιλία στον Κεντρικό Σταθμό Αθηνών, αναφέρει ότι: «έναν τύπο ανθρώπου, τον πολίτη της Ελληνικής Δημοκρατίας φιλοδοξεί να διαπλάσει η σημερινή κυβέρνηση με το εκπαιδευτικό της σύστημα... ο πολίτης αυτός πρέπει να είναι ένας άνθρωπος ελεύθερος». Και συνεχίζοντας τονίζει ότι ο πολίτης πρέπει να είναι απαλλαγμένος από προκαταλήψεις, να πολεμά εξωτερικά και εσωτερικά για την ελευθερία του, ώστε να απαλλαγθεί από την αμάθεια, τις προλήψεις, τις πλάνες και γενικά ό,τι τον υποδουλώνει εσωτερικά και δεν του επιτρέπει να σταθεί στα πόδια του. Επίσης αναφέρει ότι ο ελεύθερος άνθρωπος είναι ηθικά αυθύπαρκτος και ο ηθικά αυθύπαρκτος πρέπει να είναι πολιτικά ελεύθερος, γιατί η πολιτική ελευθερία χωρίς την ηθική μπορεί να οδηγήσει στην υπερβολή και στην καταστροφή του ατόμου και της κοινωνίας.¹²⁰

Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964 συνδέεται άμεσα όχι μόνο με τον Γεώργιο Παπανδρέου, ο οποίος την ενέταξε στο κυβερνητικό του πρόγραμμα αλλά και με τους συνεργάτες του και συγκεκριμένα, εκτός από τον Παπανούτσο και τον

¹¹⁷ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 902

¹¹⁸ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 904

¹¹⁹ *ΕτΚ*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.19.1964, σ. 905

¹²⁰ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 106

υφυπουργό παιδείας Λουκή Ακρίτα. Ο τελευταίος ήταν κυπριακής καταγωγής, στάθηκε στο πλευρό του στρατηγού Πλαστήρα και με ενθουσιασμό και ευγλωττία ενστερνίστηκε τις ιδέες της μεταρρύθμισης. Συνεργάστηκε άψογα με τον Παπανούτσο και αναγνώριζε την προσφορά και το έργο του στο υπουργείο. Μετά τον πρόωρο θάνατο του Λουκή Ακρίτα τον διαδέχθηκε ο Γεώργιος Μυλωνάς και η εξαιρετική συνεργασία τους συνεχίστηκε μέχρι την πτώση της κυβέρνησης Παπανδρέου.¹²¹

¹²¹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 107

Γ' Κεφάλαιο

Κριτική θεώρηση

3.1. Οι αλλαγές στο οικονομικοκοινωνικό και πολιτικό πεδίο

Το 1961 ιδρύεται από το Γεώργιο Παπανδρέου η Ένωση Κέντρου, η οποία συσπειρώνει τους αντιστασιακούς και τους προοδευτικούς ανθρώπους της εποχής. Γρήγορα αυξάνει τον κύκλο των υποστηρικτών του και διεκδικεί την εξουσία από τις συντηρητικές κυβερνήσεις του «Ελληνικού Συναγερμού» με τον Αλέξανδρο Παπάγου και της ΕΡΕ του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Κερδίζει τις εκλογές του 1963 χωρίς την απαραίτητη πλειοψηφία, την οποία επιτυγχάνει στις επαναληπτικές εκλογές του 1964 με το συντριπτικό ποσοστό του 53%.

Στο πολιτικό επίπεδο εμφανίζονται οι πολιτικές δυνάμεις που διακατέχονται από μεταρρυθμιστικό πνεύμα επιζητώντας αλλαγή, ισότητα, δικαιοσύνη και εκδημοκρατισμό.¹²²

Στο οικονομικό επίπεδο οι προϋπάρχουσες κοινωνικές ανισότητες από την δεκαετία του 1960 αρχίζουν να μειώνονται, ενώ παρατηρείται σημαντική βελτίωση στο βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού. Αυξάνεται το ΑΕΠ στο 6% και η ασκούμενη κοινωνική πολιτική της φιλελεύθερης κυβέρνησης Παπανδρέου οδηγεί σε ανακατανομή του εθνικού εισοδήματος, περιορίζει τα προνόμια των ξένων κεφαλαίων, συντελεί στον ορθό οικονομικό προγραμματισμό και στην εξισορρόπηση των κοινωνικών δομών. Η βιομηχανική παραγωγή αυξάνεται ξεπερνώντας τελικά τη γεωργική και η χώρα συνδέεται με την ΕΟΚ επιβεβαιώνοντας τον ευρωπαϊκό της προσανατολισμό και την τάση για σταδιακή απεξάρτηση από τις ΗΠΑ.¹²³

Την περίοδο αυτή παρατηρείται μια οικονομική άνθιση που οφείλεται στα χρήματα που εισέρχονται από τα εμβάσματα των μεταναστών, το συνάλλαγμα που εισρέει από τους τουρίστες και την εμπορική ναυτιλία. Η οικονομική αυτή ανάπτυξη δεν οφείλεται σε εσωτερικές μεταβολές στην παραγωγική διαδικασία αλλά εισάγεται έτοιμη στην Ελλάδα και στις οικονομίες των νοτιοευρωπαϊκών χωρών, όντας αποτέλεσμα της σύνδεσής τους με την δυτικοευρωπαϊκή πορεία.

Όσον αφορά την κοινωνική διαστρωμάτωση παρατηρείται η εμφάνιση της μεσοαστικής τάξης, που σχηματίζεται λόγω της αύξησης του τριτογενούς τομέα της οικονομίας, της παροχής υπηρεσιών, που παρεμβλήθηκε στον πρωτογενή τομέα της

¹²² Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 48

¹²³ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 49

παραγωγής και στο δευτερογενή της μεταποίησης των προϊόντων. Μάλιστα αναπτύχθηκε κι απέκτησε μεγάλη δύναμη, ώστε με αξιώσεις διεκδικούσε την εξουσία από τις υπάρχουσες ισχυρότερες κοινωνικές τάξεις του παραγωγού και του ιδιοκτήτη της παραγωγής.¹²⁴

Στο ιδεολογικό - πολιτιστικό πεδίο δύναμης παρατηρείται μια αντιμοναρχική τάση, ένα πνεύμα εθνικής ανεξαρτησίας και απαλλαγής από ξένες επιρροές με ταυτόχρονη αναζήτηση της εθνικής ταυτότητας.¹²⁵

3.2 Οι αλλαγές στην εκπαίδευση

Οι μεταβολές στο οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο με την ταυτόχρονη πίεση των κοινωνικών και ριζοσπαστικών δυνάμεων για δικαιοσύνη, ισότητα για εκδημοκρατισμό των δομών και τις συγκρούσεις μεταξύ ομάδων με διαφορετικά συμφέροντα, έχουν ως συνέπεια την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Στην εισηγητική έκθεση του Ν.Δ. 4379/64 τονίζεται η συμβολή της εκπαίδευσης στην παραγωγή και στην πρόοδο ενός τόπου, εφόσον αποδεδειγμένα συντελεί στην οικονομική ανάπτυξη και στην πνευματική προκοπή.¹²⁶

Στην εισηγητική έκθεση τονίζεται ιδιαίτερα ο ρόλος της εκπαίδευσης στην ανάπτυξη και στην οικονομία ενός τόπου, γι αυτό θεωρείται επιτακτική η ανάγκη στροφής στην τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση. Ο εισηγητής θεωρεί ότι πρέπει να στραφεί το ενδιαφέρον των νέων στα τεχνικά επαγγέλματα και, αν δεν εκπαιδευτούν θεωρητικά και πρακτικά με το σωστότερο τρόπο, δεν είναι δυνατόν να καταστεί η ελληνική οικονομία ανταγωνιστική με τις οικονομίες των ευρωπαϊκών κρατών.¹²⁷

Μελετώντας τις εισηγήσεις των μελών της κυβέρνησης διακρίνουμε όλα τα χαρακτηριστικά του φιλελεύθερου μοντέλου εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, διότι αναφέρονται σε εκδημοκρατισμό, ισότητα ευκαιριών, κοινωνική δικαιοσύνη, αξιοκρατία, τα οποία αποτελούν βασικούς άξονες του συγκεκριμένου προοδευτικού μοντέλου. Από την αρχή της Εισηγητικής Έκθεσης φαίνονται τα παραπάνω στοιχεία, γιατί αναφέρεται στην εννιάχρονη, υποχρεωτική δωρεάν εκπαίδευση για τα Ελληνόπουλα όλων των τάξεων. Νέα μαθήματα εισάγονται με σκοπό την ανανέωση του. Επίσης δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ισότητα ευκαιριών στην εκπαίδευση για όλους, ανεξαρτήτως καταγωγής και οικονομικής κατάστασης, ώστε να μπορούν να

¹²⁴ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 49

¹²⁵ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 49

¹²⁶ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 49

¹²⁷ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 50

έχουν πρόσβαση στα αγαθά της παιδείας. Ο εισηγητής θεωρεί αντιδημοκρατικό το να μην μορφώνονται όλα τα παιδιά και μεγαλύτερη μορφή κοινωνικής ανισότητας το να αποκλείονται από την εκπαίδευση οι φτωχοί.¹²⁸

Ιδιαίτερος προβληματισμός επικρατεί σχετικά με το ερώτημα ποια γνώση είναι σημαντική και ο εισηγητής Ν. Αλαβάνος διευκρινίζει ότι σημαντική γνώση είναι η ανθρωπιστική παιδεία αλλά χωρίς τη θεωρητική μονομέρεια. Τονίζεται ότι η ανθρωπιστική παιδεία πρέπει να έχει ουμανιστικό χαρακτήρα δίχως παθητική προσήλωση στη λατρεία των νεκρών τύπων του παρελθόντος και δίχως απόρριψη των θετικών επιστημών και της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Η κλασική παιδεία δεν απορρίπτεται αλλά τα σημαντικότερα αρχαία ελληνικά κείμενα θα διδάσκονται στο Γυμνάσια από μετάφραση. Αυτές τις θέσεις δεν τις συμερίζεται η αντιπολίτευση που αναφέρεται δια του εισηγητή Γ. Λύχνου σε παραμέληση και κατάργηση της κλασικής παιδείας.¹²⁹

Στην εισηγητική έκθεση γίνεται αναφορά και στο ρόλο του εκπαιδευτικού που αποτελεί τη βασικότερη προϋπόθεση της επιτυχούς διδασκαλίας, όταν μάλιστα διαθέτει τα κατάλληλα υλικά, βιβλία, αίθουσες, επιμορφώσεις που διευκολύνουν το έργο του. Δυστυχώς μαζί με την αντιπολίτευση η μεταρρυθμιστική προσπάθεια θα συναντήσει σφοδρή αντίδραση κι από άλλους φορείς και οργανισμούς, όπως η Ακαδημία Αθηνών, η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, η Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων, οι Γενικοί Επιθεωρητές και άλλα στελέχη της εκπαίδευσης.¹³⁰

Η Φιλοσοφική Σχολή θα υποστηρίξει ότι τα μέτρα είναι αντίθετα προς το συμφέρον της ελληνικής εκπαίδευσης και η εννιάχρονη εκπαίδευση περιορίζει το Γυμνάσιο.¹³¹ Η Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων εκφράζει την αντίθεσή της υποστηρίζοντας ότι με τα συγκεκριμένα μέτρα γυρίζουν την εκπαίδευση πολλά χρόνια πίσω και υποβαθμίζουν το εθνικό φρόνημα.¹³²

Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια θα ανακοπεί από τις πολιτικές εξελίξεις, την πτώση της κυβέρνησης Παπανδρέου που θα παραιτηθεί το 1965.

3.3. Η συνέχεια μιας παλιάς ριζοσπαστικής προσπάθειας

Ύστερα από τη μεταρρυθμίσεις του 1913-17 και του 1929 η μεταρρύθμιση του 1964 αποτελεί την τρίτη προσπάθεια μέσα στον 20^ο αιώνα προκειμένου να

¹²⁸ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 51

¹²⁹ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 52

¹³⁰ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, σ. 52

¹³¹ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 275

¹³² Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 276

αλλάξει το αρχαιολατρικό πνεύμα, η τυπολατρία, ο κλασικισμός, η λογοκοπία κ.λ.π. που κυριάρχησαν κυρίως μετά τη Βαυαροκρατία. Το 1961 η Ελλάδα συνδέεται με την ΕΟΚ, μεταβάλλει τις κοινωνικοοικονομικές πραγματικότητες του τόπου και γίνεται επιτακτική η ανάγκη για οικονομικές αναδιαρθρώσεις. Επομένως, πρέπει η εκπαίδευση να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα και να προμηθεύσει την παραγωγή με το κατάλληλο εργατικό δυναμικό. Η ανάγκη καπιταλιστικής ολοκλήρωσης της περιφέρειας θα απαιτήσει τον αντίστοιχο εκσυγχρονισμό της Εκπαίδευσης, ένα αίτημα παλαιό και ανεκπλήρωτο.

Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια του 1964 θα επιχειρηθεί από τα φιλελεύθερα στρώματα της αστικής τάξης, που συνειδητοποιούν την αναγκαιότητα των αλλαγών αυτών και καταφέρνουν να εκφραστούν πολιτικά και να διεκδικήσουν την εξουσία συμμαχώντας με ένα τμήμα της μικροαστικής, της αγροτικής και της εργατικής τάξης. Τα ίδια στρώματα είχαν επιχειρήσει τις αλλαγές το 1913, το 1917, και το 1929 χωρίς τελικά να επικρατήσουν αλλά να καταστραφούν από τις συντηρητικές αστικές δυνάμεις.¹³³

Οι αλλαγές στην εκπαίδευση φανερώνουν την προσπάθεια επαναπροσανατολισμού και κυριάρχησης ενός νέου πνεύματος στην εκπαίδευση. Η παραγωγή θα δεχόταν εργατικό δυναμικό με διαφορετικό επίπεδο ειδίκευσης προερχόμενο από ένα σχολείο πολλών επιπέδων, τεχνικό γυμνάσιο, τεχνικοεπαγγελματικό λύκειο, σχολές ειδίκευσης τεχνικών, σχολές υπομηχανικών, όπως διατυπώνεται στο διάγραμμα 1.

Με το τεχνικοεπαγγελματικό σχολείο καταργείται ο μονόδρομος της ελληνικής εκπαίδευσης, διότι στα δεξιά του διαγράμματος φαίνεται ένα δεύτερο κανάλι που διοχετεύει εργατικό δυναμικό την παραγωγή. Μετά τη στοιχειώδη Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν Γενική Εκπαίδευση από τη μια ή Τεχνικοεπαγγελματική από την άλλη και έτσι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αποκτά ένα από τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά των αντίστοιχων εκπαιδευτικών συστημάτων των καπιταλιστικών μητροπόλεων.

Συγκρίνοντας το σύστημα του 1964 με του 1929 διαπιστώνουμε ότι είναι δημοκρατικότερο όσον αφορά την κάθετη και οριζόντια κινητικότητα και πιο ποιοτικό όσον αφορά το τεχνικοεπαγγελματικό σχολικό δίκτυο, που επιτρέπει την ειδίκευση σε διάφορα επίπεδα, από το κατώτερο ως το ανώτερο. Παρόλα αυτά το

¹³³Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 105

δεύτερο σχολικό δίκτυο δεν παύει να απευθύνεται σε παιδιά κατώτερων κοινωνικά στρωμάτων.¹³⁴

3.4. Κριτική και αντιδράσεις

3.4.1. Η θέση της Ρόζας Ιμβριώτη για το Ν.Δ. 4379/64

Η Ρόζα Ιμβριώτη επισημαίνει ότι στόχος της Παιδείας είναι να γίνει «χτήμα του λαού» και για το λόγο αυτό το σχολείο δεν πρέπει να χωρίζεται σε σχολεία για τους φτωχούς και σε σχολεία για τους πλούσιους. Αντίθετα πρέπει να αποτελέσει τη βάση πάνω στην οποία θα στηριχτούν όλοι οι τύποι σχολείων και να εξαλειφθούν όλοι οι παράλληλοι τύπου σχολείων και τάξεις στο χώρο του νέου εννιάχρονου σχολείου. Υποστηρίζει ότι οι μαθητές πρέπει να έχουν ελεύθερη πρόσβαση δίχως εξετάσεις αρχικά μέχρι τη Μέση και στην πορεία σε όλες τις βαθμίδες και αντιτίθεται στους πολέμιους της θεωρίας αυτής, αναφέροντας ότι η ελεύθερη πρόσβαση των λαϊκών μαζών στην εκπαίδευση δεν υποβαθμίζει το επίπεδο αλλά αντιθέτως το προάγει. Στόχος είναι να ανυψωθεί το σύνολο και όχι μια ισοπέδωση μέσα στη μετριότητα ή μια άνοδος μέχρι μια μέση στάθμη. Επομένως η παιδεία πρέπει να καταστεί προωθητική και παραγωγική κι όχι παιδεία της ανισότητας και του αποκλεισμού των λαϊκών τάξεων από τις ανώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης.¹³⁵

Η νέα ύλη των μαθημάτων θα πρέπει να διδαχθεί στη δημοτική γλώσσα και οι μαθητές πρέπει να την χειρίζονται τέλεια προφορικά και γραπτά. Οι μαθητές θα αποκτήσουν γενικές γνώσεις της εποχής τους σε σχέση με τις μεγάλες τεχνολογικές εξελίξεις. Κυρίως θα διδαχθούν τις γενικές αρχές και μεθόδους έρευνας και εφαρμογής των επιστημών. Αυτό θα γίνεται παράλληλα με την μετάδοση της πολιτιστικής, ανθρωπιστικής κληρονομιάς του παρελθόντος μέσα από τη διδασκαλία των ανθρωπιστικών σπουδών, της ψυχολογίας και της φιλοσοφίας, που θα συντελέσουν στην εξάσκηση του πνεύματος και την ηθική διαπαιδαγώγηση.

Ύστερα από την εννιάχρονη εκπαίδευση οι μαθητές ακολουθούν σχολείο γενικής ή τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και η προσπέλαση θα πρέπει να είναι ελεύθερη από τύπο σε τύπο. Επίσης πρέπει η θεωρία να συνδέεται με την πράξη και το σχολείο με τη ζωή.¹³⁶

Επίσης δίνει ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο του δασκάλου, θεωρώντας τον κλειδί για την επιτυχία της μεταρρύθμισης. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να λάβει υψηλό

¹³⁴Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 106

¹³⁵Ρόζα Ιμβριώτη, *Παιδεία και κοινωνία*, Αθήνα 1980, σ. 47

¹³⁶Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 48

κύρος στο έργο του και ικανοποιητικές υλικές απολαβές. Απαιτείται υψηλή επιστημονική κατάρτιση, της οποίας τις τεχνικές και επιστημονικές γνώσεις θα πρέπει να ανανεώνει κατά τακτά χρονικά διαστήματα, γεγονός που απαιτεί πολλές διευκολύνσεις από την πλευρά της πολιτείας. Επίσης αναφέρεται και στην ισοτιμία που θα πρέπει να υπάρχει ανάμεσα στους δασκάλους της δημοτικής εκπαίδευσης και στους καθηγητές της μέσης, τονίζοντας ότι όλοι θα λαμβάνουν πανεπιστημιακή μόρφωση και η μόνη μεταξύ τους διαφορά θα είναι στα μαθήματα που διδάσκουν. Δε παραλείπει να αναφερθεί και στην απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, σχολικά κτίρια σε πόλεις και κωμοπόλεις, εργαστήρια, βιβλιοθήκες, γυμναστήρια, κήπους, αίθουσα για νυχτερινές διαλέξεις, τραπεζαρία κ/α., που απαιτείται προκειμένου να υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση. Επίσης ζητά ειδική μέριμνα για τους εργαζόμενους μαθητές, να εργάζονται λιγότερες ώρες χωρίς περικοπή μισθού και η παιδεία στα νυχτερινά σχολεία να είναι δωρεάν, όσον αφορά τα συσσίτια, τα βιβλία, τις υποτροφίες κ.α.¹³⁷

Αναφερόμενη στην Ανώτατη Εκπαίδευση ζητά να αναδιοργανωθεί από τη βάση σύμφωνα με τις νέες επιστημονικές και τεχνικές απαιτήσεις και το οικονομικό πρόγραμμα της κυβέρνησης. Προτείνει να γίνουν δεκτά όλα τα φοιτητικά αιτήματα, που αναφέρονται στα συγγράμματα, στις βιβλιοθήκες, στα συσσίτια, στις υποτροφίες σε ποσοστό 60% και στα εισιτήρια. Κυρίως επιμένει στη διατήρηση της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών στο χώρο του Πανεπιστημίου, στην ελευθερία γνώμης, στον ελεύθερο συνδικαλισμό, στις ειλικρινείς, δίχως αντιδικίες και στηριζόμενες στον αμοιβαίο σεβασμό, σχέσεις μεταξύ καθηγητών και φοιτητών.

Η Ρόζα Ιμβριώτη κρίνοντας το νομοσχέδιο 4379/64 θεωρεί σημαντική έλλειψη τη ελάχιστη βαρύτητα που δίνεται στην προσχολική αγωγή, επισημαίνοντας ότι έπρεπε να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν νηπιαγωγεία σε όλες τις απομακρυσμένες περιοχές της χώρας. Επίσης δεν λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση του αναλφαβητισμού και για τα σχολεία ενηλίκων, που θα έπρεπε να προωθηθούν ως κατεπείγοντα. Αναφορικά με την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση θεωρεί σωστό να στηριχτεί στο εννιάχρονο βασικό σχολείο.¹³⁸

Τα μέτρα που παίρνονται για την παιδεία είναι ριζοσπαστικά, γιατί θα ωφελούνταν οι κατώτερες κοινωνικά τάξεις, που για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους θα έμεναν μακριά από το σχολείο ή θα περιορίζονταν στα ελάχιστα αγαθά αυτού. Η Ρ. Ιμβριώτη τονίζει ότι το σχολείο θα εκσυγχρονιστεί και θα

¹³⁷Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 48

¹³⁸Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 48

εκδημοκρατιστεί, εάν εφαρμοστούν τα συγκεκριμένα μέτρα, όπως η χρήση της δημοτικής γλώσσας, η δωρεάν φοίτηση, το 9χρονο υποχρεωτικό σχολείο, η ίδρυση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Η Ρόζα Ιμβριώτη χαρακτηρίζει γόνιμα τα παραπάνω μέτρα αλλά, όσον αφορά τη δημοτική γλώσσα θεωρεί ότι είναι άτολμο το βήμα, γιατί βρίσκεται εκτός των επιστημονικών δεδομένων, Η δημοτική γλώσσα αποτελεί το φυσιολογικό και νόμιμο τελευταίο σταθμό της εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας, γι αυτό θα έπρεπε να διδαχθεί ως κύρια γλώσσα κι όχι παράλληλα με την καθαρεύουσα.¹³⁹

Αναφορικά με την εννιάχρονη υποχρεωτική φοίτηση υποστηρίζει ότι πρέπει να προετοιμάσει το ανθρώπινο δυναμικό παρέχοντας σωστό προσανατολισμό μέσω της γενικής και πολυτεχνικής μόρφωσης και να του δώσει τα εφόδια, ώστε να αντιμετωπίσει τις νέες καταστάσεις που προκάλεσε η κολοσσιαία τεχνική πρόοδος και επιστήμη. Εάν επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, τότε θα έχει συντελεστεί ένα βασικό βήμα για τον εκδημοκρατισμό και τον εκσυγχρονισμό της παιδείας. Προσθέτει ότι είναι απαραίτητη η ίδρυση πολλών σχολείων τέτοιου τύπου σε μικρές πόλεις και κωμοπόλεις και με κρατικά έξοδα να γίνεται η μεταφορά των παιδιών σε αυτά. Προτείνει τον πλήρη εξοπλισμό τους, την κατάργηση των εξετάσεων στην έκτη τάξη και την ελεύθερη πρόσβαση των μαθητών, ώστε να καταστούν πνευματικά κέντρα με ενδοσχολική και εξωσχολική δράση. Χαρακτηρίζει «πλάνη» τις κατηγορίες ότι με τις παραπάνω αλλαγές υποβαθμίζονται οι ανθρωπιστικές σπουδές, η διδασκαλία Λατινικών και Αρχαίων Ελληνικών και τονίζει ότι δεν υπάρχει καμία αντιδικία μεταξύ της γενικής μόρφωσης, των ανθρωπιστικών σπουδών και της τεχνικής μόρφωσης. Η τεχνική εκπαίδευση και κουλτούρα δεν αμαυρώνει τα ελληνοχριστιανικά ιδανικά και είναι από όλους αποδεκτό ότι δεν θα πολεμήσουν και δε θα καταργήσουν τις πνευματικές αξίες και θα αγωνιστούν για τη διατήρηση του κλασσικού ουμανισμού. Επειδή όμως από μόνος του αδυνατεί να λύσει τα προβλήματα του σύγχρονου τεχνικού πολιτισμού, γι αυτό θα πρέπει να συνδυαστούν οι νέες ανθρωπιστικές αξίες με την τεχνική κουλτούρα, ώστε να δημιουργηθεί ένας ουμανισμός που θα εκφράζει το σύγχρονο άνθρωπο. Κρίνει, στη συνέχεια, επιτυχημένο το συνδυασμό της αρχαιογνωσίας με τις επιστημονικές γνώσεις αλλά επιζημίες τις εξετάσεις και το διαχωρισμό των τριών τελευταίων τάξεων λόγω του κινδύνου αναβίωσης του σχολαρχείου. Τέλος θεωρεί θετικό το πρώτο βήμα και

¹³⁹Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 43

εκτιμά πως η πείρα και η συμμετοχή των εκπαιδευτικών μπορεί να οδηγήσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα.¹⁴⁰

Σχετικά με την ίδρυση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου επισημαίνει ότι αποτελεί γόνιμο στοιχείο αλλά μέχρι εκείνη τη στιγμή, αν και η πατρίδα μας διαθέτει σπουδαίους επιστήμονες, αυτοί δεν είναι ειδικά καταρτισμένοι και γνώστες των νέων ψυχολογικών, παιδαγωγικών και τεχνικών προβλημάτων και της νέας ποιότητας της παιδαγωγικής επιστήμης.

Θετική είναι η στάση της απέναντι στην ίδρυση περισσότερων Πανεπιστημίων και Ανώτερων Ινστιτούτων διαφόρων κατευθύνσεων ανάλογων με τον εθνικό προγραμματισμό και των πνευματικών και οικονομικών αναγκών τις περιφέρειας στην οποία υπάγονται. Αναμένει ότι τα εργαστήρια, οι βιβλιοθήκες, τα συγγράμματα και οι επιστημονικές έρευνες, η συμμετοχή στην πνευματική και τεχνική ζωή θα συμβάλλουν στην ανύψωση της πνευματικότητας και της εφευρετικότητας του λαού.

Θεωρεί υπερβολικές και παράλογες τις διαμαρτυρίες για τα νέα σχολικά βιβλία γραμμένα στη δημοτική γλώσσα, στα οποία απουσιάζει ο σχολαστικισμός, ο βερμπολισμός, ο αντιεπιστημονικός και αναχρονιστικός τρόπος συγγραφής. Εκφράζει την πίστη ότι το περιεχόμενο των νέα βιβλίων δε θα αγνοήσουν το λαό και την ιστορία του. Η Ρόζα Ιμβριώτη εκφράζει την πίστη ότι τα νέα μέτρα είναι σαφώς υπέρ των νέων και αποτελούν την προϋπόθεση της επιτυχούς Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης. Στο ερώτημα της εξεύρεσης οικονομικών πόρων για τα παραπάνω, πιστεύει ότι η Παιδεία αποτελεί τη μεγαλύτερη επένδυση για το μέλλον μιας χώρας και επιβάλλεται να βρεθούν τα χρήματα, όπως βρέθηκαν και σε οικονομικά ασθενέστερες χώρες από την Ελλάδα, γεγονός που το έχουν κατανοήσει οι Μεταρρυθμιστές.¹⁴¹

Σχετικά με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο δικαιολογεί τους φόβους της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης, γιατί το άρθρο 21 αναφέρεται αόριστα στους σκοπούς και στο έργο του, οι οποίοι καθορίζονται με βασιλικό διάταγμα. Στόχο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου θεωρεί την κατάλυση του παλιού και την οικοδόμηση του σύγχρονου δημοκρατικού σχολείου. Ένα σχολείο μέσα στο οποίο κάθε άνθρωπος θα καλλιεργήσει τις ικανότητες και τις δεξιότητες, ώστε καθένας να βρει μια θέση στην κοινωνία αφενός εξυπηρετώντας το δικό του και το κοινωνικό

¹⁴⁰ Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 44

¹⁴¹ Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 45

συμφέρον και αφετέρου απολαμβάνοντας τη μεγαλύτερη ανθρώπινη ικανοποίηση. Έτσι θα ανυψωθεί η πνευματική και η τεχνική στάθμη ολόκληρου του λαού.¹⁴²

Προτείνει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο να απαλλαγεί από τις παραδοσιακές παιδαγωγικές θεωρίες του 19^{ου} αιώνα και να τις ανανεώσει δείχνοντας τις οδούς για τη μόρφωση των Ελληνόπουλων. Μια μόρφωση που θα τους προσδώσει το εφόδιο της «ετοιμότητας», να μπορεί, δηλαδή, να προσαρμόζεται και να ανταποκρίνεται στις δυσκολίες που παρουσιάζονται με την τεχνική επανάσταση. Κριτήριο της μόρφωσης ορίζει την ικανότητα των νέων να δικαιώνονται στη ζωή ενεργώντας συνειδητά και συμμετέχοντας στη διαμόρφωσή της.¹⁴³

Υποστηρίζει ότι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο θα πρέπει να συντάξει ένα πρόγραμμα προοπτικών για την εκπαίδευση, γιατί ολοένα αλλάζουν τα δεδομένα με την εμφάνιση νέων προβλημάτων της οικονομικής, τεχνικής, επαγγελματικής, κλασσικής και ουμανιστικής μόρφωσης και του εκδημοκρατισμού της παιδείας. Η επιστημονική και τεχνική επανάσταση επηρεάζει την εκπαίδευση και αυτές τις επιρροές πρέπει να αναζητήσει και να μελετήσει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Η εντατική αυτοματοποίηση της παραγωγής, οι εργασιακές αλλαγές, η εκμετάλλευση νέων μορφών ενέργειας δημιουργούν ανακατατάξεις, όπως η εξαφάνιση παλιών επαγγελμάτων και η εμφάνιση νέων, η είσοδος των μηχανών στην παραγωγή και η αντικατάσταση του ανθρώπινου εργατικού προσωπικού από τις μηχανές. Όλα αυτά απαιτούν νέες ψυχικές, πνευματικές και φυσικές ικανότητες και με βάση αυτές πρέπει να σχεδιαστούν τα προγράμματα, η διδασκαλία και η μέθοδος στο σχολείο, το οποίο αποκτά νέα καθήκοντα από τη σύνδεση οικονομίας και παιδαγωγικής.¹⁴⁴

Το έργο της εκπαίδευσης θα πρέπει να στηριχτεί στον οικονομικό προγραμματισμό για την επόμενη δεκαετία, του 80 ώστε να ρυθμιστεί το είδος της μόρφωσης του λαού που θα αποτελέσει το μελλοντικό εργατικό δυναμικό. Βεβαίως η χρήση επιστημονικών μεθόδων είναι απαραίτητη για την επίτευξη των παραπάνω στόχων. Η ανάκαμψη της οικονομίας είναι δυνατή με την παραγωγή μέσα από την εκπαίδευση ικανών στελεχών με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, το οποίο με τη σειρά του τελειοποιεί σε ποιότητα και ποσότητα την παραγωγική διαδικασία.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συνεκτιμώντας τα παραπάνω, θα πρέπει να καθορίσει τη διάρκεια της φοίτησης σε σχέση με τις οικονομικοκοινωνικές

¹⁴² Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 53

¹⁴³ Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 45

¹⁴⁴ Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 56

απαιτήσεις της εποχής. η χρήση της ψυχολογίας και της στατιστικής μπορεί να δώσει χρήσιμα συμπεράσματα για τις κλίσεις, τις επιδόσεις, τον αριθμό, τη συχνότητα και αποτελεσματικότητα ορισμένων παραδοσιακών και προοδευτικών μεθόδων διδασκαλίας και ασκήσεων και να κάνουμε σωστή επιλογή. Θεωρεί καταλυτικό παράγοντα υλοποίησης της Μεταρρύθμισης την επιτυχία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου η οποία εξαρτάται από όλους και κυρίως τους εκπαιδευτικούς.¹⁴⁵

Η Ρόζα Ιμβριώτη έκρινε θετική την μεταρρύθμιση παρομοιάζοντάς την με «πεντελικό μάρμαρο ακατέργαστο που περιμένει τη σμίλη του δημιουργού να γίνει έργο τέχνης». Χαρακτήρισε γόνιμα στοιχεία την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας, αν και έγινε παράλληλα με την καθαρεύουσα, την επέκταση της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης εφόσον ανταποκρινόταν στις σύγχρονες τεχνολογικές και επιστημονικές ανάγκες, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αν και θα εκφράσει επιφυλάξεις για τη σύνθεση του, την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στα νέα σχολικά βιβλία, τη δωρεάν εκπαίδευση και τα αυξημένα κονδύλια της κυβέρνησης για την εκπαίδευση.¹⁴⁶

Τέλος ζητά από όλους, γονείς, διανοούμενους, πανεπιστήμια, συνδικάτα, οργανώσεις νεολαίας και γυναικών, δημάρχους και λοιπούς τοπικούς άρχοντες, με επικεφαλής της Ομοσπονδίες των Εκπαιδευτικών να συνεργαστούν, ώστε να προχωρήσει και να αποκτήσει τη σωστή μορφή η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση.¹⁴⁷

3.4.2. Η θέση του Ευάγγελου Παπανούτσου για το Ν.Δ. 4379/64

Ο Ευάγγελος Παπανούτσος σε άρθρο στο «Βήμα» στις 16 Ιουλίου 1964 καλεί όλες τις πνευματικές επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις, πνευματικά ιδρύματα, πολιτικά κόμματα και όλους τους ενδιαφερόμενους για τον τόπο και την παιδεία του να πάρουν θέση, να κρίνουν, να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν, να διορθώσουν και να κάνουν προτάσεις για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών μέτρων. Παρακαλεί όλους να κρατήσουν σεμνή στάση απέναντι σε τέτοια μέτρα εθνικής σημασίας, τα οποία δεν πρέπει να γίνουν αντικείμενο πολιτικών και κομματικών επιδιώξεων και προσωπικών διενέξεων. Ακόμα επισημαίνει ότι τα μέτρα είναι προϊόν συμφωνίας των σημαντικότερων και εγκυρότερων πνευματικών και επαγγελματικών κύκλων του τόπου, αποβλέπουν στην ανακαίνιση του εκπαιδευτικού συστήματος, την

¹⁴⁵ Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 57

¹⁴⁶ Χρύσα Χρονοπούλου- Πανταζή, *ό. π.*, σ. 117

¹⁴⁷ Ρόζα Ιμβριώτη, *ό. π.*, σ. 49

οικονομική, κοινωνική και πνευματική ανάπτυξη της χώρας, και δεν έχουν κομματικό και προσωπικό χαρακτήρα.¹⁴⁸

Χαρακτηρίζει πρωτόγνωρη την αποδοχή του Νομοσχεδίου από τους υπουργούς της κυβέρνησης, το οποίο πέρασε με ιδιαίτερη ευκολία όλους τους συνηθισμένους ελέγχους που υποβάλλονται τα νομοσχέδια. Τώρα καλεί την κοινή γνώμη και τα όργανά της να το κρίνουν παρακαλώντας όλους να κρατηθεί η συζήτηση σε υψηλό επιστημονικό και ηθικό επίπεδο δίχως την εμπλοκή πολιτικών διαφωνιών και προσωπικών διαφορών στο εθνικό αυτό θέμα. Ζητά ο Παπανούτσος να κρατηθεί μια «εκεχειρία» όπως συνέβαινε στην αρχαιότητα κατά την τέλεση των Ολυμπιακών αγώνων.¹⁴⁹

Σε νέο άρθρο στο «Βήμα» στις 13 Αυγούστου 1964 επανέρχεται εκφράζοντας τη λύπη του και τη δυσφορία για τη μορφή και το ύφος των αντιδράσεων του αντιπολιτευόμενου τύπου και κυρίως των διακεκριμένων προσώπων που βρίσκονταν ή και βρίσκονται ακόμα σε υψηλές θέσεις στην ιεραρχία της εκπαίδευσης και της δημοσιογραφίας της χώρας. Το χειρότερο είναι ότι δε χρησιμοποιούν και δεν επικαλούνται επιστημονικές αντικειμενικά τεκμήρια αλλά καταφεύγουν στη συκοφαντία.¹⁵⁰

Η μεταρρύθμιση δέχθηκε αρνητική κριτική και αντιδράσεις προτού ακόμα δημοσιευθεί. Η βιαιότητα, η εμπάθεια και η κακοπιστία που αντιμετωπίστηκε από την αντιπολίτευση ήταν πρωτόγνωρη, κατά τον Παπανούτσο. Όταν μετά τη δημοσίευση των κειμένων στον τύπο, φαίνεται ότι η κοινή γνώμη αποδέχεται τα προτεινόμενα μέτρα με χαρά και ελπίδα, τότε ξεσπά η οργή όχι μόνο των εντεταλμένων δημοσιογράφων αλλά και αρκετών πανεπιστημιακών δασκάλων και κυρίως κληρικών. Οι αντιπολιτευόμενες εφημερίδες «Καθημερινή», «Βραδυνή», «Εστία», «Ακρόπολη», «Ημέρα», «Ελληνικός Βορράς» κ.α. με δημοσιεύματα χαρακτηρίζουν ως ανίερη και αντεθνική τη μεταρρύθμιση και αρκετοί κληρικοί και πιστοί υπέβαλλαν καταγγελίες στην Ιερά Σύνοδο ζητώντας τον αφορισμό και την απαγόρευση της κυκλοφορίας των συγγραμμάτων του Παπανούτσου, τον οποίο θεωρούν βασικό υπεύθυνο. Μάλιστα από την Ιερά Σύνοδο συστάθηκε και αρμόδια επιτροπή με σκοπό τον έλεγχο των συγγραμμάτων του χωρίς να είναι γνωστό αν έγινε έλεγχος και αν διατυπώθηκαν πορίσματα. Πάντως ο ίδιος ο Παπανούτσος στα απομνημονεύματά του

¹⁴⁸ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, Αθήνα 1996, σ. 233, στο εξής βλ.

Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*

¹⁴⁹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 235

¹⁵⁰ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 237

αναφέρει ότι δεν επικαλέστηκε για την αντιμετώπιση των κατηγοριών, το γεγονός ότι ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας του είχε ζητήσει τα βιβλία του και τον ευχαρίστησε θερμά, όταν τα έλαβε και τα ταξινόμησε στην Πατριαρχική Βιβλιοθήκη. Έπραξε έτσι γιατί φοβήθηκε ότι ίσως κατηγορηθεί και ο Πατριάρχης για την συμπάθεια στο συγγραφικό του έργο.¹⁵¹

Όταν ξεκίνησε η συζήτηση στη βουλή παρά τις υποσχέσεις του Κωνσταντίνου Τσάτσου, το κλίμα δεν ήταν ευπρεπές και οι «εθνικόφρονες» αντιπολιτευόμενοι βουλευτές επιτέθηκαν στην εκπαιδευτική πολιτική της κυβέρνησης διακηρύσσοντας πως, εάν εφαρμοστούν τα μέτρα, «το Έθνος θα αποκοπεί από την Ελληνοχριστιανική του παράδοση και θα εκβαρβαρωθεί». Ο Παπανούτσος χαρακτηρίστηκε «σατανικός άνθρωπος που θα τινάζει στον αέρα τα θεμέλια της πατρίδας, της θρησκείας και της οικογένειας».¹⁵²

Ο Παπανούτσος στα «Απομνημονεύματα» αναφέρεται στις δυσκολίες του έργου του λόγω των συκοφαντιών από τους επικριτές του, τονίζοντας ότι απελπιζόταν πιο πολύ γιατί είχε και επικριτές μέσα στους κόλπους της κυβέρνησης. Αναφέρει ότι τον πίεζαν οι βουλευτές του κόμματός του να ευνοήσει προαγωγές και μεταθέσεις «δικών τους προσώπων» και συχνά επενέβαιναν στο νομοθετικό έργο της κυβέρνησης με τρόπο που ερχόταν σε αντίθεση με το κυβερνητικό πρόγραμμα.¹⁵³

Αναφέρει ότι σε μια συζήτηση στη βουλή κι ενώ η αντιπολίτευση προσπαθούσε να πλήξει τη μεταρρύθμιση με κάθε μέσο, ο κυβερνητικός βουλευτής Σταύρος Νικολαΐδης πρότεινε μια τροπολογία που την είχε συντάξει φίλος του εκπαιδευτικός, με την οποία πρότεινε ένα οργανωτικό σχήμα άσχετο με τη φιλοσοφία του προγράμματος της κυβέρνησης. Σε άλλη περίπτωση ο κυβερνητικός βουλευτής Αθανάσιος Ρουσόπουλος αντιτάχθηκε σε ένα νέο σχέδιο νόμου για την Τεχνική και Επαγγελματική εκπαίδευση τασσόμενος αλληλέγγυος μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης που είχε συμφέρον να ματαιωθεί το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου. Τέλος κατά τη διάρκεια της τελικής ψηφοφορίας του Νομοθετικού Διατάγματος της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, ο κυβερνητικός βουλευτής Νικόλαος Αλαβάνος απέσπασε την υπογραφή του υφυπουργού Λουκή Άκριτα, που ήταν απορροφημένος από τη διαδικασία, προάγοντας προσφιλές πρόσωπο σε ανώτερη βαθμίδα της

¹⁵¹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 108

¹⁵² Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 109

¹⁵³ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 111

εκπαίδευσης και συγχρόνως διαπράττοντας αδικία απέναντι σε άλλους συναδέλφους του.¹⁵⁴

Στο σημείο αυτό ο Ευάγγελος Παπανούτσος σημειώνει ότι έπρεπε η κυβέρνηση να κάνει μια ειδική σύσκεψη με τους βουλευτές της, ώστε να ακούγονται οι γνώμες όλων και να ενημερώνονται για το κάθε νομοσχέδιο για να μη βρίσκεται ο ίδιος στη δυσμενή θέση να αντιμετωπίσει όχι μόνο την αντιπολίτευση αλλά και τη συμπολίτευση, όταν το νομοσχέδιο κατατίθετο για ψήφιση στη βουλή. Μάλιστα ο ίδιος ζήτησε ακρόαση από το βασιλιά Κωνσταντίνο για να του εκθέσει τις θέσεις της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης κι ο τελευταίος συμφώνησε σε όλα εκτός από την ισοτιμία καθαρεύουσας και δημοτικής γλώσσας στην εκπαίδευση. Υποστήριξε ότι την δημοτική τη μαθαίνουν οι μαθητές από το σπίτι τους και στο σχολείο πρέπει να διδαχθούν τη «σωστή» ελληνική γλώσσα. Στο επιχείρημα του Παπανούτσου ότι η Επιστήμη, η Φιλοσοφία και η Λογοτεχνία γράφονται περισσότερο σε δημοτική, απάντησε ότι αν οι λογοτέχνες έγραφαν στην «καθαρή γλώσσα» το πρόβλημα ευθύς θα λυνόταν.¹⁵⁵

Ο Παπανούτσος βλέποντας ότι το πολιτικό κλίμα έτεινε προς μεταβολή δεν περίμενε να ψηφιστεί ο Νόμος από τη Βουλή. Αμέσως μετά την κατάθεση και ανακοίνωση του Νομοσχεδίου ξεκίνησε την προετοιμασία της εφαρμογής. Κάποιοι κυβερνητικοί τον κατηγόρησαν για βιασύνη, όμως αυτός από το καλοκαίρι φρόντισε για το χωρισμό σε Γυμνάσια και Λύκεια, για τις μεταθέσεις και τους διορισμούς εκπαιδευτικών και προσπάθησε να κερδίσει και να πάρει τη συγκατάθεση του εκπαιδευτικού κόσμου. Για το σκοπό αυτό έγραψε άρθρα στον τύπο, πραγματοποίησε ραδιοφωνικές ομιλίες, υλοποίησε ετήσιες συνελεύσεις των Λειτουργών Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Αθήνα και Εκπαιδευτικά Συνέδρια.¹⁵⁶

Στο Εκπαιδευτικό Συνέδριο της Θεσσαλονίκης, τέλη Αυγούστου - αρχές Σεπτεμβρίου 1964, με πρόσκληση και έξοδα του κράτους συγκεντρώθηκαν όλοι οι Γενικοί Επιθεωρητές και Γυμνασιάρχες Μέσης Εκπαίδευσης και υπό την προεδρεία του Ευάγγελου Παπανούτσου συζήτησαν τα διοικητικά και μεθοδολογικά προβλήματα της Μέσης Παιδείας. Κατά γενική ομολογία πέτυχε τους σκοπούς του

¹⁵⁴ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 112

¹⁵⁵ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 113

¹⁵⁶ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 115

όπως και το «Συμπόσιο για τη δημοτική γλώσσα» που οργανώθηκε το Μάρτιο του 1964 από τον Αθηναϊκό Τεχνολογικό Όμιλο.¹⁵⁷

Κάνοντας μια αποτίμηση του έργου του ο Ευάγγελος Παπανούτσος εκφράζει την ικανοποίησή του για της πρόοδο και τα έργα που επιτεύχθηκαν το 1964. Τα συνέδρια που διοργανώθηκαν, οι εισαγωγικές εξετάσεις και το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο, η ίδρυση τρίτης πανεπιστημιακής μονάδας, της Φιλοσοφικής Σχολής Ιωαννίνων, τα σχέδια για ίδρυση Πανεπιστημίου και στην Πάτρα, η έκδοση από τον Ο.Ε.Δ.Β. των σχολικών βιβλίων και η γραμματική της δημοτικής του Μανόλη Τριανταφυλλίδη, που διανεμήθηκαν δωρεάν σε χιλιάδες μαθητές των Δημοτικών Σχολείων, αποτελούν απόδειξη της θετικής αποτίμησης. Επίσης η δωρεάν φοίτηση έγινε εννιάχρονη υποχρεωτική και σε συνδυασμό με την κατάργηση των εισαγωγικών εξετάσεων από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, χιλιάδες μαθητές βρήκαν πρόσβαση στη Μέση Εκπαίδευση. Η τεράστια ζήτηση Γυμνασίων υποχρέωσε την κυβέρνηση να προχωρήσει στην άμεση ίδρυση, στελέχωση και εξοπλισμό περισσότερων γυμνασίων. Επίσης το υπουργείο φρόντισε στην σωστή οργάνωση των νέων σχολείων με την αποστολή επίλεκτων ανώτερων εκπαιδευτικών που καθοδηγούσαν το εκπαιδευτικό προσωπικό τις διατάξεις του νέου νόμου.¹⁵⁸

Όλα τα παραπάνω απαιτήσαν αύξηση των δαπανών από το 7% στο 15% περίπου, γεγονός που συνέβη για πρώτη φορά στην Ελληνική Εκπαίδευση και αποδεικνύει ότι η χώρα μας άλλαζε προσανατολισμό προς τον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο διαθέτοντας χρήματα για τη μόρφωση του λαού της.¹⁵⁹

Όμως ο Παπανούτσος και το υπουργείο Παιδείας δεν έμενε εκεί, αλλά εργαζόταν πυρετωδώς προετοιμάζοντας το σχέδιο νόμου για την οργάνωση και ανάπτυξη της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Όσον αφορά την Ανώτατη Εκπαίδευση τα πανεπιστημιακά τμήματα και οι σχολές είχαν απαντήσει στην πρόσκληση του υπουργείου, με υπομνήματα, στα οποία ανέπτυσαν τις προτάσεις τους σχετικά με την Ανώτατη Εκπαίδευση.¹⁶⁰

Στις 6 Οκτωβρίου 1965 σε μια συζήτηση που διοργανώθηκε από το περιοδικό «Άλφα» με τη συμμετοχή των: Κ. Τσάτσο, Ε. Π. Παπανούτσο, Κ. Κολλία, Ι. Κακριδή και με συντονιστή τον Κ. Μπαστιά, ο Τσάτσο θα υποστηρίξει ότι είναι περιττή η διδασκαλία των στοιχείων του Δημοκρατικού Πολιτεύματος, διότι όλοι

¹⁵⁷ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 116

¹⁵⁸ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 117

¹⁵⁹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 118

¹⁶⁰ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 119

συμφωνούν με τις αρχές της δημοκρατίας.¹⁶¹ Όμως διαψεύστηκε στις 5 Μαΐου 1967, όταν από το Υπουργείο Παιδείας δόθηκε τηλεγραφική διαταγή προς τα Γυμνάσια όλης της χώρας να διακόψουν τη διδασκαλία του μαθήματος αυτού και να το αντικαταστήσουν με «νοήματα και σκοπούς επαναστάσεως».¹⁶²

Η μεταρρύθμιση του 1964 δέχεται αρνητική κριτική, γιατί εισάγεται η δημοτική γλώσσα, καταργούνται τα λατινικά, υπονομεύεται ο ελληνοχριστιανικός πολιτισμός, ιδρύεται το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, διδάσκονται τα αρχαία Ελληνικά από μετάφραση κ.α. Ο Παπανούτσος απαντά με επιχειρηματολογία για τον ιδανικό άνθρωπο, τον φωτισμένο, τον δημοκράτη, τον ανδρείο, τον υπερήφανο, το γενναίο, τον δραστήριο, τον υψηλόφρονα όχι τον παθητικό ουραγό αλλά τον πρωτοπόρο στην κίνηση του πολιτισμού. Στην ίδια λογική απαντά και ο Σ. Γεδεών, που θα υποστηρίζει ότι υλοποιείται το αίτημα για κοινωνική δικαιοσύνη και αξιοκρατία στην εκπαίδευση. Ο ιερέας Πηρουνάκης υποστηρίζει τη χρήση της δημοτικής, ώστε όλα τα κείμενα και τα εκκλησιαστικά να γίνονται κατανοητά από το λαό. Υποστηρίζει ότι η μεταρρύθμιση έπρεπε να είναι πιο ριζοσπαστική και θεωρεί αδόκιμο τον όρο «ελληνοχριστιανικός πολιτισμός», γιατί πιστεύει ότι ο χριστιανισμός δεν είναι καθεστώς αλλά αγώνας και δεν πρέπει στους νέους να δίνονται σύμβολα «αμφίβολα, ανύπαρκτα και συμβατικά».¹⁶³

3.4.3. Η θέση της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών για το ΝΔ 4379/64

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών αρχικά χαιρετίζει με ενθουσιασμό και χαρά τα κυβερνητικά μέτρα και κρίνει επαναστατική τη διάθεση σημαντικού ποσοστού του κρατικού προϋπολογισμού για την εκπαίδευση. Είχαν προηγηθεί τον Δεκέμβριο του 1962 διαδηλώσεις για αύξηση του ποσοστού για την εκπαίδευση διεκδικώντας 15%, ενώ ο Υπουργός Παιδείας Γ. Κασιμάτης ανακοίνωνε 10%. Σαν πρώτη παρατήρηση σημειώνει ότι η συγκεκριμένη μεταρρυθμιστική προσπάθεια κινείται στο πλαίσιο όλων των προσπαθειών μετά τον πόλεμο και δεν φροντίζει να ικανοποιήσει το γενικό αίτημα, που αφορά τη συμπλήρωση των τεράστιων υπαρχουσών ελλείψεων σε όλο τον εκπαιδευτικό οργανισμό. Συνεχίζοντας την κριτική υποστηρίζει ότι αντιθέτως τα μέτρα που λαμβάνονται κάθε φορά

¹⁶¹ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 287

¹⁶² Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 292

¹⁶³ Σήφης Μπουζάκης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, σ. 107

στοχεύουν στην αλλαγή του υπάρχοντος συστήματος, θεωρώντας ότι το πρόβλημα της εκπαίδευσης είναι το επικρατές σύστημα κι όχι οι ελλείψεις του.¹⁶⁴

Υποστηρίζει ακόμα, ότι η εκπαίδευση στη χώρα μας και σε όλες τις βαθμίδες παρουσιάζει τεράστιες ελλείψεις, για τις οποίες καθημερινά διατυπώνονται δικαιολογημένες διαμαρτυρίες. Πρόκειται για ελλείψεις σε δασκάλους, καθηγητές, σε κτιριακές υποδομές και μέσα διδασκαλίας, δηλαδή για αδυναμία άρτιας διδασκαλίας στο σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα και ειδικότερα στο Γυμνάσιο. Επομένως η προσοχή των υπευθύνων πρέπει να στραφεί στην ανόρθωση της εκπαίδευσης και η διάθεση ενός τόσο σημαντικού ποσοστού από τον προϋπολογισμό του κράτους συντελεί σε αυτό τον στόχο. Η Σχολή ελπίζει ότι η οικονομική ενίσχυση της εκπαίδευσης θα είναι κατάλληλη για την επίτευξη των πραγματικών αναγκών, όπως η ενίσχυση των απόρων μαθητών. Συνεχίζοντας εκφράζει κάποιες επιφυλάξεις και φόβους ότι με τα νέα μέτρα θα δοθεί βαρύτητα στη μεταρρύθμιση, που παρουσιάζεται σαν ένα πείραμα, που εφαρμόζεται σε έναν εξασθενημένο οργανισμό, ο οποίος διαλύεται για να ανασυντεθεί από την αρχή. Επομένως είναι φανερή η επικινδυνότητα αυτού του πειράματος.¹⁶⁵

Τονίζει την προσοχή που πρέπει να δοθεί στην παροχή άρτιας εκπαίδευσης κι όχι στην μεταρρύθμιση, την αλλαγή στις Στοιχειώδους και Μέσης Εκπαίδευσης με τρόπο που προκαλεί περιορισμό της Κλασσικής Παιδείας. Η μεταρρύθμιση αυτή αποτελεί εδώ και χρόνια αίτημα μιας μικρής μερίδας ανθρώπων κι όχι του συνόλου του Έθνους και οι ελλείψεις της Παιδείας δημιουργούνται λόγω της ανάγκης για διάδοση της εκπαίδευσης στα ευρύτερα λαϊκά στρώματα. Όμως τα τελευταία χρόνια ιδρύονται σχολεία με τόσο γρήγορο ρυθμό, που υπερβαίνει τον αντίστοιχο ρυθμό ανέγερσης σχολικών κτιρίων και στελεχώσεως με διδακτικό προσωπικό. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η διάθεση πολύ μεγάλων ποσών.

Με την τωρινή αλλαγή δίνεται η ψευδής εντύπωση ότι το πρόβλημα στην εκπαίδευση οφείλεται, όχι στις πραγματικές ελλείψεις αλλά στο ανύπαρκτο εκπαιδευτικό σύστημα, που κατέστη ανύπαρκτο λόγω αυτών των ελλείψεων.

Η Σχολή θεωρώντας τα περισσότερα από τα εξαγγελθέντα μέτρα αντίθετα κι επικίνδυνα προς το συμφέρον της ελληνικής εκπαιδευσεως θα πάρει θέση όπως έκανε

¹⁶⁴ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 275

¹⁶⁵ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», περίοδος β', τομ. 14 (1963-1964), σ. 588, στο εξής βλ. Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας»

και στο παρελθόν στα μέτρα των προηγούμενων κυβερνήσεων. Θεωρεί ότι η Μέση Εκπαίδευση είναι αυτή που θεμελιώνει την Παιδεία, γιατί κατά τη διάρκειά της σταματάει η δογματική παροχή των στοιχειωδών γνώσεων, που είναι απαραίτητες στην καθημερινή ζωή.¹⁶⁶

Στη Μέση Εκπαίδευση πρέπει να θεμελιώνονται τα Ιδεώδη του ανθρώπου. Όμως, όσο χρήσιμες κι απαραίτητες κι αν είναι η τεχνική και η επαγγελματική εκπαίδευση, δεν μπορούν εκπληρώσουν αυτό το στόχο. Το Γυμνάσιο χαρακτηρίζει το βαθμό της πνευματικής αναπτύξεως του Έθνους.¹⁶⁷

Η Σχολή θεωρεί ότι πολλά από τα εξαγγελθέντα μέτρα είναι άκρως αντίθετα με το συμφέρον της ελληνικής εκπαίδευσης.

Διαφωνεί με το χωρισμό του δτάξιου Γυμνασίου σε δυο κύκλους. Ο δεύτερος με μόνο τρεις τάξεις είναι ανεπαρκής να επιτελέσει τον προορισμό του και ο πρώτος αποτελεί ένα ανώτερο δημοτικό σχολείο της καθημερινής ζωής με την κατάργηση των εισαγωγικών εξετάσεων και τη μετάθεσή τους στο Λύκειο, από όπου στο εξής θα αρχίζει η δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Υποστηρίζει ότι η κατάργηση των Λατινικών και η διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών από μετάφραση στερεί από το Γυμνάσιο τον ανθρωπιστικό του χαρακτήρα. Επίσης ο περιορισμός της μέσης εκπαίδευσης στο μισό αποτελεί οπισθοδρόμηση και περιορισμό του πνευματικού ορίζοντα των Ελλήνων.¹⁶⁸

Η Σχολή σημειώνει ότι ο τριετής γυμνασιακός κύκλος προϋποθέτει περιορισμό της διδακτέας ύλης, τη στιγμή που και με τη σημερινή της μορφή κρίνεται ανεπαρκής και δεν διδάσκεται ολόκληρη, αν και το Γυμνάσιο είναι εξαετές. Αυτή την ανεπάρκεια την έχουν εντοπίσει και οι νομοθέτες κάνοντας λόγο για «εντατική διδασκαλία», η οποία αποτελεί μέθοδο διδασκαλίας μόνο σε έκτακτες περιστάσεις,¹⁶⁹

Μάλιστα η ανεπάρκεια αυτή γίνεται εντονότερη, διότι ο τριετής γυμνασιακός κύκλος δεν αποτελεί βαθμίδα πριν το Γυμνάσιο αλλά ανώτερο Δημοτικό Σχολείο, της καθημερινής ζωής, όπως έχει χαρακτηριστεί, από το οποίο

¹⁶⁶ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 590

¹⁶⁷ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 590

¹⁶⁸ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 276

¹⁶⁹ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 590

απουσιάζει ο χαρακτήρας της κλασικής παιδείας. Αυτό διαπιστώνεται από την απουσία του μαθήματος των Λατινικών και τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση.¹⁷⁰

Χαρακτηρίζει το σχολείο αυτό ως προέκταση του Δημοτικού, «Προγυμνάσιον», κι από το γεγονός της κατάργησης των εισαγωγικών εξετάσεων για την εγγραφή και φοίτηση σε αυτό, ύστερα από την εξαετή φοίτηση στο δημοτικό. Σε αυτό το συμπέρασμα οδηγεί, σύμφωνα με το σκεπτικό της Σχολής, και η μετάθεση των εισαγωγικών εξετάσεων από την πρώτη γυμνασίου στην Τετάρτη τάξη του εξαταξίου γυμνασίου, οπότε και θα αρχίζει η μέση εκπαίδευση. Με την αφαίρεση του μισού της Μέσης Εκπαίδευσης και την πρόσθεσή του στη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, η τελευταία αναπτύσσεται εις βάρος της πρώτης, η οποία περιορίζεται και υποβαθμίζεται. Εκφράζονται φόβοι από τη Φιλοσοφική Σχολή ότι το κενό που δημιουργείται στην Εθνική Εκπαίδευση, πιθανόν να καλυφθεί από την ιδιωτική και την εκπαίδευση σε σχολεία του εξωτερικού, που δεν θα παρέχεται δωρεάν.¹⁷¹

Η Σχολή εκφράζει το φόβο ότι στόχος των νέων μεταρρυθμιστικών μέτρων είναι να γίνουν οι σκοποί της Στοιχειώδους Εκπαίδευσης οι βασικοί και ίσως οι μοναδικοί σκοποί της Εθνικής Εκπαίδευσης. Το Προγυμνάσιο θα επιβληθεί σε όλη την επικράτεια και θα υποβαθμίσει την εκπαίδευση, γιατί η φοίτηση θα είναι χαλαρή και τα έτη φοιτήσεως και ο αριθμός των Γυμνασίων θα είναι περιορισμένα. Οι υπεύθυνοι θα πρέπει να προσέξουν ιδιαίτερα, γιατί ο περιορισμός της Μέσης Εκπαίδευσης αποτελεί περιορισμό του πνευματικού ορίζοντα των Ελλήνων.¹⁷²

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών αντιτίθεται και στην ίδρυση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, το οποίο σε πανεπιστημιακό επίπεδο θα αναλάβει τη θεωρητική και πρακτική διεύθυνση της Εθνικής Παιδείας. Αυτό θεωρείται σφοδρότατο πλήγμα για τη Σχολή και γενικότερα για την Ανωτάτη Εκπαίδευση, γιατί αποσπάται από αυτήν η καθοδήγηση των καθηγητών μέσης εκπαίδευσης. Όλη η διεύθυνση της εθνικής εκπαίδευσης ανατίθεται στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο που

¹⁷⁰ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 590

¹⁷¹ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 591

¹⁷² Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 591

αποτελεί, κατά την κρίση της Σχολής, μιας ανώτερης βαθμίδας Παιδαγωγική Ακαδημία.¹⁷³

Αναλυτικότερα θεωρεί ότι περιορίζει τις αρμοδιότητες της Φιλοσοφικής Σχολής όσον αφορά την παιδαγωγική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης και αποτελεί μια ανώτερη Παιδαγωγική Ακαδημία που θα κατευθύνει την εκπαίδευση. Η έννοια του Πανεπιστημίου προσβάλλεται, όταν συνενώνεται η Θεωρία και η Διοίκηση σε ένα ίδρυμα και περιορίζεται την ελευθερία της επιστήμης και μειώνει την αξία και τις απαιτήσεις των συγγραμμάτων που διεθνώς υλοποιούνται υπό την πανεπιστημιακή επίβλεψη. Τέλος, προβλέπει μια διαφανόμενη προσπάθεια επέκτασης της Στοιχειώδους εις βάρος της Μέσης Εκπαίδευσης και θεωρεί εξαναγκασμό την παρακολούθηση επιπλέον τριών ανώτερων τάξεων στοιχειώδους εκπαίδευσης για τους μαθητές που προορίζονται στη μέση εκπαίδευση. Προτείνει την ίδρυση ανώτερων σχολείων λαϊκής εκπαίδευσης με πρακτική κατεύθυνση στην οποία θα εισέρχονται μετά την Πέμπτη δημοτικού όσοι επιθυμούν.¹⁷⁴

Ακόμα θεωρεί άδικο και προσβολή να απομακρυνθεί η Παιδεία από την δικαιοδοσία του Πανεπιστημίου και να συμπτυχθεί η θεωρία και διοίκηση σε έναν φορέα, γιατί περιορίζει την ελευθερία της επιστήμης και μειώνει τα απαιτήσεις σχετικά με τις σπουδές και τα συγγράμματα. Επίσης υπάρχει κίνδυνος αλλαγής της εκπαιδευτικής κατεύθυνσης ανά πάσα στιγμή σύμφωνα με τη βούληση της μειοψηφίας.¹⁷⁵

Επιπλέον, η Σχολή θεωρεί ότι κακώς η επιμόρφωση των στελεχών της Μέσης Εκπαίδευσης ανατίθεται στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, γιατί έτσι περιορίζεται μόνο στην παιδαγωγική κατάρτιση κι όχι, όπως είναι το σωστό, στην επιστημονική επάρκεια των καθηγητών.¹⁷⁶

Είναι απαραίτητη η παιδαγωγική ικανότητα του εκπαιδευτικού αλλά λόγω της ταχείας εξέλιξης της επιστήμης πρέπει να εστιαστεί το ενδιαφέρον περισσότερο

¹⁷³ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 592

¹⁷⁴ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 277

¹⁷⁵ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 592

¹⁷⁶ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 592

στο επιστημονικό κομμάτι από ό,τι στο παιδαγωγικό. Οι καθηγητές των Γυμνασίων πρέπει να επιμορφώνονται σε θέματα αποκλειστικά του επιστημονικού τους ορίζοντα για τα σημαντικότερα βήματα προόδου της επιστήμης μετά την πολυετή απομόνωση στα σχολεία της επαρχίας. Το έργο αυτό είναι δυνατόν να παραχθεί μόνο στις δυο Πανεπιστημιακές Σχολές, που καλό θα ήταν να αυξηθούν. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ασχολούμενο με τις τεχνικές μετάδοσης των γνώσεων, είναι πολύ πιθανόν να απομακρύνει τους καθηγητές από την επιστήμη τους.¹⁷⁷

Στο υπόμνημα της Σχολής εκτιμάται ότι η εκπαίδευση θα χάσει το χαρακτήρα του ελεύθερου και ελεύθερα σκεπτόμενου ανθρώπου και η πανεπιστημιακές σχολές θα καταργηθούν ως μέσον επιμόρφωσης των καθηγητών. Επίσης πανελλαδικά θα υποβαθμιστεί το επίπεδο των Γυμνασίων και η εκπαίδευση γενικότερα.¹⁷⁸

Συνεχίζοντας τις αντιρρήσεις της η Σχολή, διερωτάται πώς είναι δυνατόν να αναφερόμαστε σε ανόρθωση της Εκπαίδευσης, όταν αφιερώνεται λίγος χρόνος για την επιμόρφωση η οποία έτσι είναι ατελής και συνεπώς τροφοδοτεί τα γυμνάσια με ημιμαθείς καθηγητές. Επίσης εκφράζει την αμφιβολία για το εάν η πρόοδος και η άνοδος της στάθμης της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, θα επιτευχθεί με την κατάργηση των Λατινικών, του περιορισμού των Αρχαίων Ελληνικών στις τρεις ανώτερες τάξεις του Γυμνασίου, τη διδασκαλία τους από μετάφραση στις τρεις πρώτες τάξεις και την εξίσωση της δημοτικής με την καθαρεύουσα.¹⁷⁹

Επισημαίνει ότι το Ελληνικό Έθνος πάντοτε και το ελληνικό κράτος τότε που ιδρύθηκε αισθάνεται την ενότητα του ως μια πραγματικότητα και πάνω σε αυτή θεμελίωσε την ύπαρξή του. Ο ελληνικός πολιτισμός που έχει ως βάση την εθνική συνείδηση, αντιλαμβάνεται την ιστορία του ως μια αδιάσπαστη συνέχεια από αρχαιοτάτων χρόνων. Το νέο εκπαιδευτικό σύστημα διακόπτει αυτή τη συνέχεια εισάγοντας εννιάχρονη υποχρεωτική φοίτηση αποκλειστικά για τις λαϊκές ρίζες του

¹⁷⁷ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 593

¹⁷⁸ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 593

¹⁷⁹ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 593

Νεοελληνικού πολιτισμού, που αναφέρεται στους τελευταίους αιώνες κι όχι στα αρχαία χρόνια.¹⁸⁰

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών υποστηρίζει πως έχει αναδείξει και τιμήσει τις Νεοελληνικές Σπουδές γεγονός που είναι αποδεκτό από όλους, όμως ο Ελληνικός πολιτισμός στο σύνολό του καλύπτει τα ιδεώδη του σημερινού ελεύθερου ανθρώπου κι όχι μόνο ο Νεοελληνικός. Επίσης το θέμα των Αρχαίων Ελληνικών δεν τίθεται με τον ίδιο τρόπο που τίθεται σε άλλες χώρες η μελέτη των δικών τους κλασικών συγγραφέων.¹⁸¹

Τα Αρχαία Ελληνικά και τα Λατινικά δεν παρέχουν γνώσεις της πρακτικής ζωής, όπως και όλες οι ανθρωπιστικές επιστήμες τις οποίες αποκαλούμε ελληνοχριστιανικές και αποτελούν τη βάση του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού. Η διδασκαλία των μαθημάτων αυτών από μετάφραση διαγράφει την αρχαία ελληνική γλώσσα στο μισό, γιατί μορφή και περιεχόμενο δεν είναι δυνατόν να διασπαστούν για εκπαιδευτικούς λόγους, παρά μόνο σε περίπτωση ανάγκης χρησιμοποιείται η μετάφραση. Οι μεταφράσεις εκφράζουν τη γλώσσα και την εποχή στην οποία ανήκουν κι όχι την οικουμενικότητα και τη διαχρονικότητα που εκφράζουν τα πρωτότυπα κείμενα των αρχαίων ελληνικών.¹⁸²

Παρομοιάζει η Σχολή τη διδασκαλία από μετάφραση σαν την μελέτη της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής με βάση την Εθνική Βιβλιοθήκη, το Πανεπιστήμιο, κτίρια που μιμούνται δηλαδή την αρχαιοελληνική αρχιτεκτονική κι όχι αυθεντικά μνημεία όπως η Ακρόπολη. Επίσης αναρωτιέται γιατί προκειμένου να μελετήσουμε τον αγγλικό, τον γαλλικό πολιτισμό ή οποιονδήποτε σύγχρονο πολιτισμό δε χρησιμοποιείται η μετάφραση αλλά κοπιάζουμε μαθαίνοντας την ξένη γλώσσα.¹⁸³

Η Σχολή δεν μπορεί να θεωρήσει ανθρωπιστικό το σχολείο στο οποίο τα Αρχαία Ελληνικά διδάσκονται από μετάφραση και τα Λατινικά καταργούνται τη

¹⁸⁰ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 594

¹⁸¹ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 594

¹⁸² Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 595

¹⁸³ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 596

στιγμή που η χώρα επιζητεί τον εξευρωπαϊσμό της. Επικαλείται μια ερμηνεία του Σωκράτη σύμφωνα με την οποία από τη μετάφραση απουσιάζει η «θεία μοίρα», που προσδίνει στο πρωτότυπο κείμενο την παιδευτική του αξία. Ο αναγνώστης μελετώντας τα Ομηρικά Έπη δεν μαθαίνει καμία τέχνη, ούτε τη μαντική, ούτε την αλιευτική αλλά έλκεται από τη «θεία μοίρα» που ενυπάρχει σε αυτά. Αυτή η «θεία μοίρα», δε μεταφράζεται, γιατί η μετάφραση είναι τρίτη κι πολλοστή μίμηση.¹⁸⁴

Όσον αφορά τη διδασκαλία των Λατινικών θεωρεί άμεσα συνδεδεμένη τη γλώσσα αυτή με την Ελληνοχριστιανική Παιδεία. Ακόμα κι αν οργανωθεί η ελληνική εκπαίδευση χωρίς την κλασική παιδεία αλλά μόνο με την ελληνική, τα Λατινικά σχετίζονται για αιώνες, όπως και ο Ρωμαϊκός κόσμος, με τον Ελληνισμό. Η Ελλάδα ανήκει στην Ευρώπη η οποία στηρίζεται στο ρωμαϊκό κόσμο που αποτελεί την πολιτιστική της πηγή, από την οποία δεν μπορούμε να αποκλείσουμε τους Έλληνες μαθητές.¹⁸⁵

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών εκφράζει αντιρρήσεις και για το γλωσσικό ζήτημα διαφωνώντας για την εξίσωση της καθαρεύουσας με την δημοτική. Ο συντάκτης υποθέτει πως, επειδή στη μέση εκπαίδευση επιτρέπεται η χρήση της δημοτικής και η καθαρεύουσα είναι υποχρεωτική, αν εξισωθούν οι δυο γλώσσες, οι μαθητές θα παραμελήσουν την καθαρεύουσα, θεωρώντας την άχρηστη, απαρνούμενοι έτσι την πνευματική τους κληρονομιά.

Ακόμα υποστηρίζει ότι η υπάρχουσα σύγχυση που παρατηρείται στους αποφοίτους του γυμνασίου, αναφορικά με τη χρήση λόγιων και δημοτικών τύπων θα οξυνθεί περισσότερο, εάν επέλθει ισοτιμία μεταξύ καθαρεύουσας και δημοτικής. Η αναγκαιότητα της καθαρεύουσας γλώσσας έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί τη βάση της ελληνικής γλώσσας και χωρίς αυτή δε θα υπήρχε η δημοτική.¹⁸⁶

Επισημαίνει ότι η Φιλοσοφική Σχολή δεν εχθρεύεται τη δημοτική γλώσσα αντιθέτως αποκατέστησε τη δημόδη παράδοση ως ισότιμο τμήμα της καθολικής πνευματικής παράδοσης του Ελληνισμού. Μπορεί στη Νεοελληνική Φιλολογία να διδάσκεται η νεοελληνική γλώσσα αλλά ως γλωσσική βάση πρέπει να παραμείνει η

¹⁸⁴ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 596

¹⁸⁵ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 597

¹⁸⁶ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 597

καθαρεύουσα με την οποία συνδέεται ο θρησκευτικός, ο πολιτικός και ο επιστημονικός βίος του Έθνους.¹⁸⁷

Διακρίνει μια τάση απόσχισης του ελληνικού κράτους από το ένδοξο παρελθόν, γιατί με τη δημοτική γλώσσα και τα υπόλοιπα μέτρα στηρίζεται μόνο στα στις λαϊκές ρίζες του πρόσφατου παρελθόντος περιφρονώντας τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό.¹⁸⁸

Εάν τα ιδανικά του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού είναι ιδανικά της ελληνικής εκπαίδευσης, τότε δεν μπορεί να υπάρξει εγκύκλιος παιδεία χωρίς τα αρχαία ελληνικά και τα λατινικά.¹⁸⁹

Η Μέση Εκπαίδευση που διδάσκει τα ιδανικά και τις αξίες του ανθρώπου στηρίζεται στην κλασική παιδεία, γεγονός που δεν αποτελεί οπισθοδρόμηση. Μελετώντας την αρχαιότητα δημιουργούμε το σημερινό πολιτισμό, ο οποίος για την Ελλάδα έχει μέγιστη αξία, διότι αποδεικνύει ότι αποτελούμε ένα ενιαίο έθνος με την αρχαία Ελλάδα κι όχι ένα νέο έθνος όπως τα σημερινά ευρωπαϊκά κράτη.

Συμπληρώνει ακόμα ότι η επέκταση της Στοιχειώδους Εκπαίδευσης θα είναι ωφέλιμη για τους μαθητές μόνο εάν δε γίνει εις βάρος της Μέσης.¹⁹⁰ Επίσης προτείνει ως μέτρο εκσυγχρονισμού της παιδείας την ανάπτυξη των «δυνατοτήτων μορφώσεως» των μαθητών στη μέση εκπαίδευση, κατά τα πρότυπα ευρωπαϊκών σχολείων «παιδείας» όχι επαγγελματικών σχολών, στα οποία οι μαθητές επιλέγουν τον κύκλο που επιθυμούν. Οι μαθητές δεν επιτρέπεται αναγκαστικά να ακολουθούν το β' κύκλο της Στοιχειώδους εκπαίδευσης. Το κράτος μπορεί να ιδρύσει σχολεία λαϊκής εκπαίδευσης με πρακτική κατεύθυνση, στα οποία θα φοιτούν όσοι δεν επιθυμούν τη μέση εκπαίδευση. Σε αυτήν θα φοιτούν οι απόφοιτοι της Ε' δημοτικού που θα εισέρχονται σε ένα καλό και πλήρες Γυμνάσιο. Πέρα από αυτά επιβάλλεται,

¹⁸⁷ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 598

¹⁸⁸ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 278

¹⁸⁹ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 598

¹⁹⁰ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 598

για τη χώρα που μετέδωσε τα φώτα του πολιτισμού στους άλλους λαούς, η ίδρυση ενός τουλάχιστον κλασσικού γυμνασίου στην πρωτεύουσα κάθε νομού.¹⁹¹

Ολοκληρώνοντας τονίζει ότι είναι υποχρέωση του κράτους να ορίσει πού και πόσα σχολεία θα ιδρύσει και δεν μπορεί να τυποποιήσει την εκπαίδευση αποκλείοντας την παροχή θεμελιωδών στοιχείων του πολιτισμού γιατί περιορίζει τον πνευματικό ορίζοντα των μαθητών. Δεν διακρίνει το λόγο της κατάργησης των κλασσικών σχολείων στην Ελλάδα όταν σήμερα παντού υπάρχουν διάφοροι τύποι κλασσικού γυμνασίου περισσότερο ή λιγότερο αμιγείς.

3.4.4. Οι απαντήσεις του Ε. Παπανούτσου στους επικριτές

Στο σημείο αυτό ο Παπανούτσος αναφέρει ότι από την Πέμπτη τάξη ο νόμος ορίζει ότι τα χριστιανικά κείμενα θα διαβάζονται από το πρωτότυπο και η χρήση των αρχαίων ελληνικών και των Λατινικών δεν καταργείται αλλά εμπλουτίζεται περισσότερο με τη διδασκαλία περισσότερων έργων στις τρεις πρώτες τάξεις του Γυμνασίου, όπου μέχρι τότε διδάσκονταν λίγες σελίδες από κάθε έργο διαφόρων συγγραφέων ενώ τώρα θα διδάσκονται ολόκληρα τα έργα. Βέβαια αν και διδάσκονται περισσότερα κείμενα η γλώσσα είναι η δημοτική κι όχι η αρχαία ελληνική αλλά αυτό δε σημαίνει κατάργηση. Δια στόματος του υφυπουργού παιδείας Λουκή Ακρίτα αυξήθηκαν οι ώρες των αρχαίων ελληνικών στο Λύκειο και το μάθημα αυτό περιλαμβάνεται σε όλους τους τύπους Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου, ακόμα και στο Πολυτεχνείο.¹⁹² Στις κατηγορίες του Κωνσταντίνου Γεωργούλη, ότι στην Ελλάδα αποτελεί «εφεύρημα» η διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών από μετάφραση, ο Παπανούτσος απαντά ότι σε όλες τις δυτικές ευρωπαϊκές χώρες τα έργα των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων διδάσκονται από μετάφραση, γεγονός που αποδεικνύεται από τη μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων των χωρών αυτών.¹⁹³

Σχετικά με το θέμα αυτό, ο Παπανούτσος επικαλείται μια συνέλευση στο Αμβούργο το 1960 των υπουργών παιδείας των ευρωπαϊκών κρατών, όταν και είχε προταθεί από τον υπουργό παιδείας Γεώργιο Βογιατζή, και είχε γίνει αποδεκτή η διδασκαλία των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων στα ευρωπαϊκά κράτη. Σε νέα συνέλευση στη Ρώμη τον Οκτώβριο του 1962 η Ελληνική Αντιπροσωπεία είχε την πρόθεση να προτείνει την καθιέρωση της διδασκαλίας των αρχαιοελληνικών

¹⁹¹ Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», σ. 599

¹⁹² Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 243

¹⁹³ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 244

κειμένων από το πρωτότυπο. Κατόπιν όμως εντόνων αντιδράσεων ο Γρηγόριος Κασσιμάτης, υπουργός Παιδείας, τροποποίησε την πρότασή του, που καταχωρήθηκε στα πρακτικά, και όριζε ότι δεν είναι υποχρεωτική η διδασκαλία ενός κλασσικού κειμένου στα αρχαία ελληνικά ή στα λατινικά, προκειμένου να επιτευχθεί η κατάκτηση ενός κλασσικού πολιτισμού. Ο Παπανούτσος ολοκληρώνοντας την απάντησή του τονίζει ότι δεν είναι «ελληνικό εφεύρημα» η διδασκαλία των αρχαίων συγγραφέων από μετάφραση και δεν τίθεται ζήτημα για το εάν πρέπει να γίνεται ή όχι. Το σημαντικότερο και πιο ευαίσθητο ζήτημα αποτελεί το είδος της μετάφρασης το οποίο θεωρεί ότι σκόπιμα αποσιωπάται από τους επικριτές του.¹⁹⁴

Επίσης συμπληρώνει ότι ο Κωνσταντίνος Γεωργούλης το 1944, στη μνήμη του Δημήτρη Γληνού, είχε ταχθεί υπέρ τα μετάφρασης των αρχαίων κειμένων αποδίδοντας προηγούμενες εθνικές συμφορές όπως του 1897, στο αρχαιολατρικό εκπαιδευτικό σύστημα, που στηριζόταν στη λόγια παράδοση, στην προγονοπληξία και που δίδασκε στο λαό να περιφρονεί τα ζωντανά παραδοσιακά στοιχεία, θεωρώντας τη γλώσσα του χυδαίο ιδίωμα.¹⁹⁵

Ακόμα αναφέρει ότι τόσο ο Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος όσο κι ο Κωνσταντίνος Γεωργούλης, αν και τάσσονται εναντίον της μελέτης των μεταφρασμένων αρχαίων κειμένων, ωστόσο και οι δύο έχουν εκδώσει μεταφράσεις αρχαίων κειμένων στη δημοτική γλώσσα. Αναρωτιέται ακόμα πόσοι Νεοέλληνες έχουν γνωρίσει τους αρχαίους συγγραφείς από τα πρωτότυπα κείμενα και συμπληρώνει ότι το συντριπτικό ποσοστό των Ελλήνων γνωρίζει τα αρχαία κείμενα από μεταφράσεις, δίχως τις οποίες οι τραγωδίες αι οι κωμωδίες θα ήταν για το σύνολο του λαού ένας άδειος λόγος.¹⁹⁶

Για την κατηγορία ότι καταργούνται τα Λατινικά αναφέρει ότι δεν καταργήθηκαν αλλά έγιναν προαιρετικό μάθημα, το οποίο επιλέγουν όσοι θα ακολουθήσουν θεωρητικές σπουδές, φιλολογίας, νομική, αρχαιολογίας κ.λ.π. άλλωστε το ίδιο μέτρο είχε το 1931 εισηγηθεί ο Νικόλαο Εξαρχόπουλος, κατεξοχήν συντηρητικός παιδαγωγός μέλος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών.

Αναφορικά με την κατηγορία ότι αφαιρεί τις εξετάσεις από τα Πανεπιστήμια, ο Παπανούτσος απαντά ότι μέχρι τότε, ποτέ τα πανεπιστήμια δεν επέλεγαν τους εισακτέους. Η επιλογή γινόταν από τα γυμνάσια με βάση το βαθμό

¹⁹⁴ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 246

¹⁹⁵ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 247

¹⁹⁶ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 248

απολυτηρίου. Για την ίδρυση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κατηγορήθηκε ότι γίνεται αντιγραφή και μεταφορά από την Ανατολική Γερμανία ενός Γερμανικού Παιδαγωγικού Κεντρικού Ινστιτούτου που ιδρύθηκε για συγκεκριμένο σκοπό από το κομμουνιστικό κόμμα του Τσάισερ. Ο Ευάγγελος Παπανούτσος απάντησε χρησιμοποιώντας στοιχεία από τα ευρωπαϊκά κράτη, σε πάρα πολλά από τα οποία λειτουργούν με μεγάλη επιτυχία Παιδαγωγικά Ινστιτούτα υπαγόμενα στο υπουργείο παιδείας και ανεξάρτητα από το πανεπιστήμιο. Για μια ακόμη φορά επικαλείται και την «Επιτροπή Παιδείας» η οποία είχε συσταθεί το 1957, και είχε προτείνει τη σύστασή τους για να καλυφθεί το κενό που είχε διαπιστωθεί στα πανεπιστήμια λόγω της έλλειψης ενδιαφέροντος και επαρκών δυνάμεων για ερευνητική και διδακτική παιδαγωγική εργασία.¹⁹⁷

Σε κριτική του ο Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος, καθηγητής στη Φιλοσοφική Αθηνών, αναφέρει ότι αν και συνέβησαν δυο συγκλονιστικοί παγκόσμιοι πόλεμοι, στη Δυτική Ευρώπη δεν επηρέασαν την εκπαίδευση και δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στα κράτη αυτά. Σε αυτά ο Παπανούτσος απαντά ότι πρόκειται για ανακρίβειες, γιατί σύμφωνα με σχετικό τόμο που έχει εκδώσει η Ουνέσκο, τα τελευταία 20 χρόνια όλες οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης έχουν αλλάξει ριζικά το εκπαιδευτικό τους σύστημα. Μάλιστα επικαλείται την περίπτωση της Γαλλίας η οποία έχει οχτώ τύπους Μπακαλορέα από τους οποίους οι 4 δεν περιλαμβάνουν αρχαίες γλώσσες, Αρχαία Ελληνικά και Λατινικά.¹⁹⁸

Ο Ευάγγελος Παπανούτσος απορεί γιατί ίδιος ο Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος εξαιρεί την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος της προηγούμενης γενιάς αλλά στην Επιτροπή Παιδείας, στην οποία συμμετείχε το 1957, δεν το υποστήριξε και δεν συμφώνησε με τον Δημοσθένη Πίππα που το πρότεινε.

Στην απορία του πώς θα προσφερθεί σωστή εκπαίδευση στο εννιάχρονο σχολείο, όταν δεν είναι δυνατή στο εξαετές, ο Παπανούτσος απαντά ότι, όταν υπάρχει πίστη και γίνονται θυσίες και αγώνες, οι στόχοι επιτυγχάνονται κι έτσι πρέπει να γίνει προκειμένου τα Ελληνόπουλα να ζήσουν ως οικονομικά και κοινωνικά αυθύπαρκτοι άνθρωποι στην Ευρώπη.¹⁹⁹

Στις κατηγορίες ότι το νομοσχέδιο έχει καθοδική ροπή ενώ αναφέρεται σε απαιτήσεις που έχουν ανοδική φορά, η απάντηση του Παπανούτσου είναι πως

¹⁹⁷ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 251

¹⁹⁸ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 239

¹⁹⁹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 240

θεωρείται ροπή προς τα κάτω για τους κατέχοντες την εξουσία, ενώ για τον απλό λαό του οποίου τα παιδιά θα μορφωθούν επί τρία ακόμη χρόνια, αποτελεί πνευματική άνοδο και ροπή προς τα πάνω. Εξαρτάται δηλαδή από την οπτική γωνία που παρατηρεί κάποιος κι εξετάζει τα μέτρα.²⁰⁰

Τέλος, είναι άξιο απορίας για τον Ε. Παπανούτσο το γεγονός ότι στο νομοθετικό διάταγμα του 1951 αλλά και του 1957 δεν υπήρξαν αντιδράσεις από τη Φιλοσοφική Σχολή, για ένα νομοσχέδιο που σήμερα κατηγορείται ότι καταργεί το Γυμνάσιο με το χωρισμό σε δυο σχολεία. Συγκεκριμένα ο Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος ως μέλος της Επιτροπής Παιδείας του 1957 πρότεινε το χωρισμό του Γυμνασίου σε δυο κύκλους, έναν τριετή και έναν τετραετή.

Ο Ευάγγελος Παπανούτσος ζητάει πίστωση χρόνου για να φανεί η αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών μέτρων, υποστηρίζοντας ότι πρέπει να περάσει ένα εύλογο χρονικό διάστημα, αρκετών ετών, ώστε να φανούν τα αποτελέσματα, για τα οποία εκφράζει τη βεβαιότητα ότι θα νιώσουν περήφανοι που αξιώθηκαν να τη ζήσουν, όλοι οι εμπλεκόμενοι, είτε εισηγητές που εργάστηκαν είτε απλοί πολίτες που επιδοκίμασαν τη μεταρρύθμιση.²⁰¹

Στο ερώτημα των επικριτών γιατί πρέπει να γίνει η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, απαντά ότι η εκπαίδευση είναι κάτι που από τη φύση του αλλάζει και δεν μπορεί να μείνει αναλλοίωτο. Με την εκπαίδευση κάθε γενιά προετοιμάζεται να εισέλθει στην κοινωνία, να αναλάβει τα ηνία της χώρας και να την οδηγήσει στο μέλλον με επιτυχία. Όμως οι όροι και τρόπος ζωής μεταβάλλονται με αποτέλεσμα οι μαθητές με την ενηλικίωσή τους καλούνται να αντιμετωπίσουν διαφορετικά προβλήματα από τα σημερινά. Αυτό συνέβαινε πάντοτε και θα συμβαίνει, συμπέρασμα στο οποίο εύκολα καταλήγουμε, εάν συγκρίνουμε διαφορετικές εποχές. Επομένως το σημερινό σχολείο ετοιμάζει ανθρώπους που θα ζήσουν τα επόμενα δεκαπέντε περίπου χρόνια, όταν θα πάρουν στα χέρια τους την σκυτάλη της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής.²⁰²

Συνεχίζοντας τις σκέψεις του, Παπανούτσος προσθέτει ότι, εφόσον η ζωή προχωράει εξελισσόμενη, το σχολείο δεν μπορεί να μείνει στάσιμο, γεγονός που, δυστυχώς, συμβαίνει στην Ελλάδα, αφού το πρόγραμμα σπουδών στο Δημοτικό Σχολείο παραμένει το ίδιο από το 1913 ενώ στη Μέση Εκπαίδευση από το 1931, με

²⁰⁰ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 240

²⁰¹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 252

²⁰² Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 253

ελάχιστες κι ασήμαντες αλλαγές. Η Μεταρρύθμιση επιβάλλεται να γίνει τάχιστα, γιατί λόγω των πολέμων αλλά και της ασταθούς εικοσαετίας που ακολούθησε, χάθηκε πολύτιμος χρόνος. Προκειμένου η Ελλάδα να έχει επιτυχή πορεία στην Ευρώπη και στον κόσμο θα χρειαστεί να συνεργαστεί με άλλες χώρες, γεγονός που επιβάλλει τον εκσυγχρονισμό της Εκπαίδευσης. Μέσα από την εκπαίδευση ο Έλληνας θα αποκτήσει τα εφόδια να αντιμετωπίσει νέα προβλήματα και ανάγκες και να προσαρμοστεί όχι μόνο σε τοπικές συνθήκες αλλά σε παγκόσμιες.²⁰³

Κατά τον ίδιο είναι λογικό το γεγονός ότι πάντοτε οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις προκαλούν αντιδράσεις, γιατί οι μεταβολές αυτές είναι πολύ βαθιές. Για την μεταρρύθμιση του 1964 πράγματι γράφτηκαν πολλά αλλά δεν αναφέρθηκε ιδιαίτερα ότι στόχος της είναι η δημιουργία ενός νέου τύπου Έλληνα, του πολίτη της ελληνικής δημοκρατίας. Αυτό κατά τον Παπανούτσο προκαλεί τις αντιδράσεις, γιατί οι επικριτές μπορεί να διαφωνούν με τη δημοτική γλώσσα ή με το πρόγραμμα μαθημάτων αλλά κατά βάθος δεν επιθυμούν τη διάπλαση του ηθικά αυθύπαρκτου ανθρώπου, του αποδεδουλευμένου ηθικά από τις προλήψεις, τις πλάνες και την αμάθεια. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από ένα εκπαιδευτικό σύστημα απαλλαγμένο από τα ψεύδη της δήθεν ανθρωπιστικής παιδείας, της λανθασμένης αντίληψης ότι μαθαίνουμε τη εθνική γλώσσα κι ότι προσφέρουμε δωρεάν εκπαίδευση.²⁰⁴

Σχετικά με την ανθρωπιστική παιδεία τονίζει ότι ο πολίτης της Ελληνικής Δημοκρατίας θα πρέπει, ανεξάρτητα από το επάγγελμά του, να διαθέτει φρόνημα, να γνωρίζει την ιστορία του. Επίσης να αντιμετωπίζει τον άνθρωπο με τις προθέσεις και τις πράξεις του σαν σκοπό κι όχι σαν μέσο, γιατί δεν υπάρχει υψηλότερος σκοπός για τον άνθρωπο από τον ίδιο τον άνθρωπο. Η εθνική γλώσσα είναι αυτή που μιλά και καταλαβαίνει ο λαός, η γλώσσα της ποίησης και της λογοτεχνίας, η γλώσσα της ψυχής μας. Η δωρεάν εκπαίδευση είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορούν όλα τα κοινωνικά στρώματα να μορφωθούν και να γίνουν αυθύπαρκτοι, ελεύθεροι Έλληνες πολίτες της Ελληνικής Δημοκρατίας.²⁰⁵

Στη συνέχεια προτρέπει τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, από το Δημοτικό μέχρι το Πανεπιστήμιο να θέσουν σαν στόχο την αρετή της «ορθοφροσύνης», δηλαδή την ικανότητα των μαθητών να σκέπτονται και να

²⁰³ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 255

²⁰⁴ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 256

²⁰⁵ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 257

αποφασίζουν σωστά. Η αρετή αυτή διαθέτει την θεωρητική πλευρά που αναφέρεται στη διάνοια και την πρακτική πλευρά που αναφέρεται στο ήθος του ανθρώπου. Σύμφωνα με την πρώτη, ο άνθρωπος από τις μικρές τάξεις του σχολείου, θα πρέπει να αποκτήσει την ικανότητα να αντιλαμβάνεται με ακρίβεια τα πράγματα και να διατυπώνει με σαφήνεια τις παρατηρήσεις και τις κρίσεις του. Στην ηθική πλευρά της ορθοφροσύνης έργο του δασκάλου και του σχολείου γενικότερα είναι να καθοδηγήσει τους μαθητές από μικρή ηλικία να γίνουν ελεύθεροι και έντιμοι άνθρωποι, αδούλωτοι από πάθη, προλήψεις και συμφέροντα, ώστε να αποκτήσουν την υπευθυνότητα των προθέσεων και των πράξεών τους. Η εντιμότητα δεν αναφέρεται στις οικονομικές συναλλαγές του ανθρώπου αλλά στον τρόπο ζωής του, σύμφωνα με τον οποίο θα πρέπει πάνω από όλα να βάζει την τιμή, την υπόληψή του απέναντι στον εαυτό του και στους άλλους.²⁰⁶

Από τις απαντήσεις του Ευάγγελου Παπανούτσου φαίνεται ότι οι κατηγορίες στηρίζονταν όχι σε εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά αλλά, κυρίως, σε πολιτικά και κομματικά κριτήρια.²⁰⁷

3.4.5. Η θέση της Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων

Στα ίδια ανιστόρητα και αντιεπιστημονικά πλαίσια κινείται και η επικριτική επιχειρηματολογία της «Ένωσης Ελλήνων Φιλολόγων», που αντιτίθεται στο τριετές Γυμνάσιο, θεωρώντας ως μέση εκπαίδευση μόνο το δεύτερο κύκλο του Γυμνασίου, δηλαδή το Λύκειο. Οι τρεις πρώτες τάξεις θεωρούνται επέκταση του Δημοτικού, ονομάζονται «Προγυμνάσιο» και πρόκειται να το καταστήσουν χαμηλότερης μορφωτικής στάθμης, διότι λειτουργούν με χαλαρότητα και δεν μπορούν να παράσχουν εθνικό φρονηματισμό και προσανατολισμό προς τα μορφωτικά αγαθά.

Αντιτίθεται και στην ίδρυση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου γιατί τη θεωρεί μεταφύτευση από ξένα εκπαιδευτικά συστήματα, προκαλεί σύγχυση στην διοίκηση, στην εποπτεία, στη διδασκαλία, στην επιστημονική έρευνα και στοχεύει στην ικανοποίηση προσωπικών φιλοδοξιών.

Σε μια ανακοίνωση η Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων αντιτίθεται στα μεταρρυθμιστικά μέτρα υποστηρίζοντας ότι θα επιφέρουν μορφωτική οπισθοδρόμηση και ανεπιθύμητη πτώση του εθνικού φρονήματος. Υποστηρίζει ότι η Μέση Εκπαίδευση περιορίζεται στον τριετή ανώτερο γυμνασιακό κύκλο, ο οποίος είναι αδύνατον να ανταποκριθεί στους στόχους οι οποίοι του έχουν ανατεθεί. Με τις

²⁰⁶ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 270

²⁰⁷ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, σ. 241

συνθήκες που επικρατούν η είσοδος στην ευρωπαϊκή κοινή αγορά θα δημιουργήσει καθυστέρηση στις τέχνες και στις επιστήμες και θα συνοδευτεί από δυσάρεστα επακόλουθα. Για την Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων η διδασκαλία στο «Προγυμνάσιο» των Αρχαίων από μετάφραση, θεωρείται εντελώς παράλογη και ανάξια σχολιασμού.²⁰⁸

3.4.6. Η θέση της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης

Θέση για το νομοσχέδιο πήρε και η Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης υποστηρίζοντας ότι το Γυμνάσιο ενιαίου τύπου, δυο βαθμίδων τριετούς φοίτησης δεν ενδείκνυται, γιατί δεν συντρέχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις και δεν είναι δυνατόν να ανταποκριθεί στις σύγχρονες πνευματικές απαιτήσεις, και ότι σύντομα θα αποδειχθεί ότι οι στόχοι είναι ανέφικτοι. Τονίζει την αναγκαιότητα διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών παράλληλα από το πρωτότυπο και τη μετάφραση από την Α΄ Γυμνασίου, επειδή θα έχει περισσότερο χρόνο να μελετήσει και να διεισδύσει στο πνεύμα των Αρχαίων Ελληνικών και θα δεχθεί τεράστια μορφωτική επίδραση, που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη των ψυχοπνευματικών του δεξιοτήτων. Ακόμα διαφωνεί με τη διδασκαλία γραμματικής και συντακτικού της καθαρεύουσας, γιατί καλύπτεται από την αντίστοιχη διδασκαλία των Αρχαίων και των νέων Ελληνικών. Δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις για τη διδασκαλία μαθημάτων επιλογής ανεξάρτητα από το σκοπό της διδασκαλίας. Και οι τρεις τάξεις του Γυμνασίου θα υποστούν διαφοροποίηση φροντιστηρίου.²⁰⁹

Θεωρεί ανεπαρκή την διδασκαλία της αττικής Διαλέκτου με φραστικές ασκήσεις στην Τρίτη τάξη του Γυμνασίου. Τέλος διαπιστώνει ότι πολλοί και πολλά φτάνει αλλά το μάθημα είναι «αθώο».²¹⁰

3.4.7. Η θέση της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας

Το Γ΄ Συνέδριο της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας συμφωνεί πως η παιδεία πρέπει πρωτίστως να είναι ανθρωπιστική, στηριζόμενη στον ελληνοχριστιανικό πολιτισμό και συγχρόνως να προετοιμάζει τους μαθητές πνευματικά και πρακτικά, ώστε να εξελιχθούν επαγγελματικά με επιτυχία. Η μαθηματική εταιρεία στο γ΄ συνέδριο ανακοινώνει ότι η Στοιχειώδης εκπαίδευση πρέπει να είναι εξαετής. Το ίδιο και η Μέση, η οποία θα πρέπει να αποτελείται από δυο τριετείς κύκλους, τον Προγυμνασιακό και το Γυμνάσιο ή Λύκειο. Ο πρώτος

²⁰⁸ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 279

²⁰⁹ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 280

²¹⁰ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 280

κύκλος πρέπει να καλύπτει ολόκληρη την ύλη, ώστε οι μαθητές που τον ολοκληρώνουν να έχουν αποκτήσει τα εφόδια της επιτυχούς παρακολούθησης μεταγυμνασιακών σπουδών και τεχνικών και επαγγελματικών σχολών. Για την καλύτερη επίτευξη των στόχων του Α΄ κύκλου προτείνει τη διδασκαλία των μαθηματικών 6 ώρες την εβδομάδα στις τρεις τάξεις και την διδασκαλία της άλγεβρας από την Α΄ τάξη. Ο δεύτερος κύκλος προτείνεται να είναι ενιαίου τύπου αλλά με την προσθήκη μιας επιπλέον τάξης στην οποία οι μαθητές θα επιλέγουν φιλοσοφική ή φυσικομαθηματική κατεύθυνση, ανάλογα με τις σχολές Πανεπιστημίου που επιθυμούν να φοιτήσουν. Σε αυτές τις κατευθύνσεις θα διδάσκονται τα σχετικά μαθήματα αφιερώνοντας πολύ χρόνο, 8 ώρες για το κάθε μάθημα, όπως 8 ώρες για τα μαθηματικά, 6 για τα Φυσικά, τα Νέα Ελληνικά, το σχέδιο, την ξένη γλώσσα και τη φιλοσοφική.²¹¹

Μέχρι να δημιουργηθεί αυτή τάξη, προτείνεται η διδασκαλία των μαθηματικών να είναι έξι ώρες. Εκτιμά τέλος ότι η προπαρασκευαστική τάξη και το απολυτήριό της θα λύσει το πρόβλημα του ακαδημαϊκού απολυτηρίου, διότι το τελευταίο θα επιφέρει τη δημιουργία φροντιστηρίων, διότι δεν υπάρχει ομοιομορφία στη λειτουργία των λυκείων της Χώρας. Επιπλέον τα φροντιστήρια θα απορροφήσουν καθηγητές σε μια δύσκολη για το κράτος χρονική συγκυρία, όπου τους έχει ανάγκη η Εκπαίδευση. Για τους λόγους αυτούς η προτεινόμενη προπαρασκευαστική τάξη και το απολυτήριο της θεωρούνται ως ακαδημαϊκά.²¹²

3.4.8. Η θέση του Δ. Ν. Μαρωνίτη στο περιοδικό «Φιλολόγος».

Ο Δ. Ν. Μαρωνίτης σε άρθρο στο περιοδικό «Φιλολόγος», αναφέρεται στη διαμάχη που ξέσπασε ανάμεσα σε υποστηρικτές και μη των νέων μεταρρυθμιστικών μέτρων στην εκπαίδευση. Χαρακτηρίζει τη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών «θεματοφύλακα της παράδοσης», λόγω του υπομνήματος και αναφέρεται στα απαξιοτικά άρθρα των εφημερίδων «Καθημερινή» και «Μεσημβρινή». Κάνει λόγο όμως και για μια μεγάλη μερίδα λειτουργών Μέσης εκπαίδευσης και πανεπιστημιακών που είδαν να πραγματοποιούνται τα παλιά τους όνειρα και να αλλάζουν τα εκπαιδευτικά πράγματα προς τη σωστή, «τη σωτήρια» κατεύθυνση.²¹³

²¹¹ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 281

²¹² Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 281

²¹³ Δημήτρη Ν. Μαρωνίτη, «Οι αρχαίοι από μεταφράσεις», στο: Φιλολόγος, τχ. 2 (Σεπτέμβριος 1964), σ. 61

Θεωρεί ότι μέσα από τις συζητήσεις στη Βουλή, στον Τύπο, στα Συνέδρια και αλλού, αποκάλυψαν τους πραγματικούς λόγους που κάποιοι αντιτίθενται στο νομοσχέδιο και πιστεύει ότι είναι περιττό να συνεχιστεί η συζήτηση. Αν καλοπροαίρετα παρατηρήσει κάποιος το νομοσχέδιο θα διαπιστώσει ξεκάθαρα ότι δεν απαξιώνουν και καταργούν την κλασική παιδεία αλλά αντιθέτως την στηρίζουν και την αναδεικνύουν όπως της αρμόζει. Η στόχοι της ελληνικής παιδείας και η ελληνοχριστιανική αγωγή μπορούν να πραγματοποιηθούν, γιατί τώρα μπορούν να γίνουν προσιτοί σε μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών.²¹⁴

Επομένως δε θα ασχοληθεί με τη διαμάχη αυτή, γιατί τη θεωρεί κερδισμένη, αλλά με τους τρόπους που μπορούν να επιλυθούν κάποια προβλήματα σχετικά με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου και συγκεκριμένα στη μετάφραση των κειμένων των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων.²¹⁵

Σαν πρώτη παρατήρηση ο Δ. Ν. Μαρωνίτης αναφέρει ότι στόχος της διδασκαλίας από μετάφραση είναι να παραμεριστούν τα εμπόδια του παλιού συστήματος που δεν επέτρεπαν στο μαθητή να προσεγγίσει το περιεχόμενο των αρχαιοελληνικών κειμένων, εγκλωβίζοντάς τον σε γραμματικές και συντακτικές αναλύσεις, που αποτελούν ελλιπή τρόπο διδασκαλίας. Η βαρύτητα μετατίθεται από τη μορφή των αρχαιοελληνικών κειμένων στο περιεχόμενο, αφήνοντας την προσπέλαση της πρωταρχικής μορφής για το λύκειο. Το μέτρο κρίνεται δημοκρατικό συνδυαζόμενο με την κατάργηση των εξετάσεων και την υποχρεωτική εννιάχρονη φοίτηση. Η διδασκαλία των αρχαιοελληνικών κειμένων από μετάφραση κρίνεται εύστοχη γιατί μέσα σε τρία χρόνια ο νεοεισελθών μαθητής του γυμνασίου, αδυνατούσε να προσεγγίσει και να κερδίσει τελικά τα οφέλη των κειμένων και από τη διδασκαλία της μορφής και του περιεχομένου.²¹⁶

Με τις αλλαγές αυτές το μάθημα διαφοροποιείται αναφορικά με τους στόχους του και, ενώ στο προηγούμενο αναλυτικό πρόγραμμα ήταν ένα γλωσσικό με γραμματικό και συντακτικό προσανατολισμό, τώρα γίνεται ένα ιστορικό με αρχαιογνωστικό και μορφωτικό χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα ο μαθητής μελετώντας τα κείμενα από μετάφραση προσεγγίζει τις σταθερές αξίες του

²¹⁴ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 61

²¹⁵ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 62

²¹⁶ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 62

αρχαιοελληνικού πολιτισμού, διαπλάθει ένα ορισμένο ήθος, καλλιεργείται η ευαισθησία του και επιτυγχάνει τη λογική του συγκρότηση.²¹⁷

Ο συντάκτης του άρθρου κρίνει ότι το νέο νομοσχέδιο δίνει βαρύτητα στη μορφωτική σκοπιμότητα κι όχι στην αρχαιογνωσία των κειμένων και για αυτό θα πρέπει να προσαρμοστούν τα σχολικά εγχειρίδια και οι εκπαιδευτικοί σε αυτό τον τρόπο διδασκαλίας. Επίσης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη εκτός από τους θεωρητικούς σκοπούς της αγωγής του μαθήματος των αρχαίων Ελληνικών και οι ψυχολογικές και νοητικές ικανότητες του παιδιού της ηλικίας δεκατριών έως δεκαπέντε ετών. Συγκεκριμένα θα πρέπει να επιλεγεί το υλικό το οποίο θα γίνει αποδεκτό με μεγαλύτερη προθυμία από τους μαθητές αυτής της ηλικίας.²¹⁸

Κρίνοντας την διδακτέα υλη των Αρχαίων Ελληνικών, όπως την παρουσίασε ο Ε. Παπανούτσος την θεωρεί υπερβολική, γιατί διδάσκονται πολλοί συγγραφείς σε μικρό χρονικό διάστημα. Συγκεκριμένα για την Α΄ Γυμνασίου προβλέπονται τα «Μηδικά» του Ηροδότου, η «Οδύσσεια» του Ομήρου, οι «Βίοι Παράλληλοι» του Πλούταρχου και η «Κύρου Ανάβασις» του Ξενοφώντα. Για τη Β΄ Γυμνασίου προβλέπονται η «Ηλιάδα» του Ομήρου, οι «Φιλιππικοί» του Δημοσθένη και τα «Λεσβιακά» του Θουκυδίδη. Για τη Γ΄ Γυμνασίου προβλέπονται ο «Επιτάφιος» του Θουκυδίδη, ο «Κρίτων» και «Απολογία του Σωκράτους» του Πλάτωνα, οι Πέρσες» του Αισχύλου και η «Ιφιγένεια εν Αυλίδι» του Ευριπίδη. Θεωρεί λοιπόν πολύ βεβαρυμμένο το πρόγραμμα και εκφράζει την επιφύλαξη ότι κάθε τάξη θα διδάσκεται σωστά τον ένα συγγραφέα, ενώ στα έργα των υπολοίπων απλά θα γίνεται μια ανάγνωση.²¹⁹

Αναρωτιέται ο Δημήτρης Μαρωνίτης με ποια εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά κριτήρια, κάποιοι συγγραφείς, που διδάσκονταν προηγουμένως στις ανώτερες τάξεις του Γυμνασίου, τώρα μετατέθηκαν σε μικρότερες. Αν ο λόγος είναι ότι πριν διδάσκονταν στις ανώτερες τάξεις λόγω γλωσσικής δυσκολίας, που τώρα εξαλείφεται λόγω της μετάφρασής τους, μήπως μπορούμε να προβούμε σε μια ριζική ανακατάταξή τους. Θέλοντας να εξηγήσει τις παρεμβάσεις αυτές του Υπουργείου παραθέτει τους λόγους που πιστεύει ότι οδήγησαν το Υπουργείο σε αυτές τις προτάσεις.²²⁰

²¹⁷ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 62

²¹⁸ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 63

²¹⁹ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 63

²²⁰ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

1. Θεωρεί ότι ο ενθουσιασμός και η υπερβολική τάση του Υπουργείου για αρχαιομάθεια, να διδαχθεί δηλαδή ο μαθητής όσα περισσότερα έργα αρχαίων συγγραφέων στο Γυμνάσιο, οδήγησε σε αυτή την υπερβολική εισαγωγή έργων. Σαν λύση προτείνει την εισαγωγή αντιπροσωπευτικών αποσπασμάτων από το έργο κάθε συγγραφέα, ώστε να μειωθεί ο όγκος των κειμένων.²²¹

2. Πιστεύει πως υπερβαίνει κάποια όρια, διότι παραγνωρίζεται ένας βασικός νόμος της βιολογικής και πνευματικής ανάπτυξης του ανθρώπου, σύμφωνα με τον οποίο δεν επιτρέπεται ένα νήπιο να τρέφεται με κρέας και ένα δεκαπεντάχρονο παιδί να διδάσκεται τον Επιτάφιο το Περικλή.²²²

3. Θεωρεί υπερβολικά αισιόδοξη τη θέση ότι ένα μεταφρασμένο κείμενο ερμηνεύεται ευκολότερα από το πρωτότυπο, διότι οι δυσκολίες εξακολουθούν να παραμένουν και ας έχουν παραμεριστεί οι γλωσσικές ανωμαλίες. Συχνά μάλιστα αυξάνονται γιατί όσο πιστή κι αν είναι η μετάφραση, οι λογικές σχέσεις έχουν αλλάξει και έτσι δυσκολεύουν και συχνά δεν επιτρέπουν να προσεγγίσουμε τις εσωτερικές νοηματικές σχέσεις.²²³

4. Θεωρεί ότι το Υπουργείο σχεδίασε το πρόγραμμα πάνω στη σωστή αντίληψη ότι στο Γυμνάσιο δε χρειάζεται εμβάθυνση στο αντικείμενο, διότι δεν έχουμε επιστημονικό στόχο. Όμως τα αρχαιοελληνικά κείμενα δεν έχουν γραφεί για μαθητές γυμνασίου και αρκετά από αυτά δεν δέχονται πιο απλή ερμηνεία. Στα σημεία που μπορεί να ερμηνευτούν, ώστε να γίνουν προσιτά στους μαθητές, απαιτείται από το δάσκαλο βαθιά επιστημονική γνώση του αντικειμένου από το δάσκαλο, το οποίο δεν είναι δεδομένο.²²⁴

Ο συντάκτης προειδοποιεί πως αν δεν ληφθούν υπόψη οι παραπάνω επισημάνσεις και δεν αντιμετωπιστούν έγκαιρα, το νέο σύστημα διδασκαλίας από μετάφραση κινδυνεύει να αποτύχει. Επίσης δηλώνει αναρμόδιος να προτείνει διδακτέα ύλη και προτείνει κάποιες αρχές που κατά την κρίση του μπορούν να βοηθήσουν στην ορθότερη επιλογή συγγραφέων και κειμένων για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στο Γυμνάσιο.²²⁵

²²¹ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

²²² Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

²²³ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

²²⁴ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

²²⁵ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

A). Δεν είναι δυνατόν στο Γυμνάσιο να διδάσκονται πολλοί συγγραφείς και πολλά έργα, γιατί διδασκαλία αποσπασμάτων αρχαίων έργων ποίησης και πεζογραφίας πρέπει να σταματήσει, γιατί προφανώς δεν αποδίδει.²²⁶

B). Επισημαίνει ότι τα κείμενα του Επιταφίου και οι πλατωνικοί διάλογοι δεν ενδείκνυται για το Γυμνάσιο, διότι δεν μπορούν να ερμηνευτούν σε απλούστερη μορφή ώστε να γίνει εύκολη και ευχάριστο η πρόσληψή τους από τους μαθητές. Τα κείμενα του Ομήρου και του Ηροδότου τα θεωρεί καταλληλότερα.²²⁷

Γ). Επειδή οι λογοτεχνικές μεταφράσεις που διατίθενται δεν είναι κατάλληλες συντακτικά και λεξιλογικά για το επίπεδο του μαθητή της Α' και Β' Γυμνασίου, ίσως είναι καταλληλότερη μια πιο πεζή μετάφραση των έργων αυτών. Όμως για να μη χάσουν την ποιητική τους αξία χρειάζεται εμπειρία και φυσικά γνώση του αντικειμένου. Επίσης επειδή σε κάποια σημεία η αποσπασματική διδασκαλία είναι αναπόφευκτη θα χρειαστούν σε πεζό λόγο λογοτεχνικές περιλήψεις των έργων.²²⁸

Δ). Ο συντάκτης κρίνει ότι είναι ακατάλληλα τα κείμενα του Ηροδότου για την πρώτη τάξη εκτός από μερικές παραμυθικές νουβέλες και οι «Παράλληλοι Βίοι» του Πλουτάρχου προσφέρονται μόνο για την Γ' Γυμνασίου.²²⁹

Ε). Προτείνει τα έργα και οι συγγραφείς που θα διδαχθούν στο Γυμνάσιο να συμπληρώνουν έναν κύκλο και παραθέτει ως παράδειγμα ένα σχέδιο σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές της Πρώτης Γυμνασίου να διδάσκονται κείμενα από τα Ομηρικά έπη και μυθιστορήματα από την «Κύρου Ανάβασις» ή Κύρου Παιδεία». Στη Δευτέρα Γυμνασίου προτείνει τη διδασκαλία ιστορικών κειμένων, π.χ. του Ηροδότου, ώστε οι μαθητές να καλλιεργήσουν την ιστορική τους συνείδηση. Στην Τρίτη Γυμνασίου προτείνει τη διδασκαλία κειμένων που σχετίζονται με την πολιτική ιστορία, δημόσια και ιδιωτική, όπως του Λυσία, ο «Πανηγυρικός» του Ισοκράτη και ενδεχομένως τα «Κερκυραϊκά» του Θουκυδίδη.²³⁰

Ο Δ. Μαρωνίτης κατανοεί ότι, επειδή για πρώτη φορά εφαρμόζεται το σύστημα των μεταφράσεων στα Αρχαία Ελληνικά, είναι πιθανόν και δικαιολογημένο να γίνουν κάποια λάθη και κάποιες προχειρότητες. Το σημαντικό όμως είναι να δούμε τα λάθη μας και να τα διορθώσουμε, ώστε να μην μεταφερθούν τις επόμενες

²²⁶ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

²²⁷ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 64

²²⁸ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 65

²²⁹ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2 σ. 65

²³⁰ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2, σ. 65

χρονιές και τελικά μονιμοποιηθούν. Ανεξάρτητα από τα κείμενα και τους συγγραφείς που θα διδαχθούν, ο συντάκτης προτείνει, τη σύνταξη για τον καθηγητή αναλυτικών οδηγιών, που θα αναφέρονται σε μια περιληπτική εισαγωγή στο συγγραφέα και στο έργο του από ειδικό επιστήμονα και σε οδηγίες σχετικές με το χωρισμό της διδακτέας ύλης σε διδακτικές ενότητες, οι οποίες θα συνοδεύονται από παρατηρήσεις σχετικές με τη δομή της και τα απαραίτητα στοιχεία. Αυτή η βοήθεια προς τους καθηγητές πρέπει να δοθεί πριν την έναρξη των μαθημάτων και όπου δεν είναι εφικτό να μην καθυστερήσει πέρα τις διακοπές των Χριστουγέννων.²³¹

Αν δεν είναι έτοιμο το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, προτείνει τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ως το καταλληλότερο όργανο, να συγκροτήσει ομάδα με έμπειρους επιστήμονες που θα ξεκινήσουν τις μεταφράσεις και τις οδηγίες για τα κείμενα που θα διδαχθούν στο Γυμνάσιο. Προτείνει την έκδοση βιβλίου μαθητή και δασκάλου με εισαγωγές και σχόλια με την σύσταση το δεύτερο να μη χρησιμοποιείται από τους μαθητές. Το βιβλίο του μαθητή θα πρέπει σύμφωνα με το συντάκτη, να διαθέτει ελκυστική εμφάνιση, καλή εκτύπωση και να είναι εμπλουτισμένο με παραστάσεις σχετικές με το κείμενο.²³²

Κλείνοντας εκτιμά πως το προτεινόμενο σχέδιο μπορεί να ολοκληρωθεί εντός τριετίας, εάν χρησιμοποιηθούν οι κατάλληλοι επιστήμονες, οι λογοτέχνες, οι εκπαιδευτικοί που θα συνεργαστούν μεταξύ τους αλλά και με τους ακαδημαϊκούς δασκάλους, που θα τους εποπτεύουν. Τέλος εύχεται να βρεθούν οι «αεραπόστολοι» του νέου εκπαιδευτικού συστήματος γιατί αλλιώς θα αποτύχει.²³³

3.4.9. Άποψη για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο περιοδικό «Φιλολόγος»

Πρόκειται για ένα ανυπόγραφο άρθρο το οποίο ξεκινά με την έκφραση ικανοποίησης του εκπαιδευτικού κόσμου για το διορισμό του Ιωάννη Θ. Κακριδή στη θέση του προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Τον χαρακτηρίζει «ζωντανό δάσκαλο» και «Έλληνα επιστήμονα», ο οποίος μπορεί να ανιχνεύσει τις σχέσεις της ομηρικής ποίησης με το δημοτικό τραγούδι και τους νόμους του Σωκράτη με το Μακρυγιάννη. Ο Κακριδής διαθέτει «παιδαγωγική πνοή» την οποία αρετή μπορεί να μεταδώσει. Συνεχίζοντας αναφέρεται στον Ν. Κρητικό, καθηγητή του Πολυτεχνείου, που διορίστηκε αντιπρόεδρος στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Τον χαρακτηρίζει, σύμφωνα με την κοινή γνώμη ως έναν σοφό και ιδιαίτερα σεμνό άνθρωπο, του

²³¹ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2, σ. 66

²³² Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2, σ. 66

²³³ Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, ό. π., τχ. 2, σ. 66

οποίου το θετικό πνεύμα ελπίζει ότι θα αποδειχθεί αντίδοτο για τη «φθνή ρητορεία», που χαρακτηρίζει την ελληνική εκπαίδευση.²³⁴

Εκτιμά πως στην κορυφή της πυραμίδας έχει τοποθετηθεί ό,τι καλύτερο υπήρχε αλλά είναι απαραίτητη και βάση να είναι ανάλογη της κορυφής, ώστε η προσπάθεια να καταλήξει σε θετικό αποτέλεσμα και να μην καταλήξει σε αποτυχία. Προτείνει, εφόσον όλοι πιστεύουν ότι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι βιώσιμος οργανισμός, να ξεκινήσει η προεργασία για την επιλογή των μελλοντικών σε δυο φάσεις: Στην πρώτη φάση να εντοπιστούν τα άξια στελέχη της εκπαίδευσης κάνοντας αναζήτηση σε όλη την επικράτεια, γιατί συνήθως «οι άξιοι είναι καταποντισμένοι σε κάποια άκρη της Ελλάδας» και σπανίως βρίσκονται σε υπουργικές θέσεις. Στη δεύτερη φάση τα επιλεγμένα στελέχη να ακολουθήσουν διετή ειδική κατάρτιση σε παρεμφερή ιδρύματα του εξωτερικού, γιατί στην Ελλάδα λόγω κακών χειρισμών δεν υπάρχει παιδαγωγική παράδοση.²³⁵

Στο ίδιο τεύχος του περιοδικού «Φιλολόγος» ακολουθεί ένα σχετικό άρθρο με την αναφορά στις τρεις εμβληματικές μορφές της Ελληνικής Εκπαίδευσης, τον Μανόλη Τριανταφυλλίδη, τον Αλέξανδρο Δελμούζο και το Δημήτριο Γληνό, οι οποίοι εργάστηκαν για την εκπαίδευση δίχως να αναγνωριστεί η προσφορά τους όσο θα έπρεπε. Γράφει ο συντάκτης ότι ο Τριανταφυλλίδης είναι πιο γνωστός ως συγγραφέας της γραμματικής για τη δημοτική, ενώ έχει κι άλλα πολλά που παραβλέπονται. Κρίνει την ανατύπωση των «Απάντων» από το Ίδρυμα που φέρει το όνομά του, περιθωριακή και σε αυτό ίσως συντελεί και η πολύ υψηλή τιμή αγοράς τους για τον εκπαιδευτικό. Όσον αφορά τον Αλέξανδρο Δελμούζο, γύρω από το όνομά του αναφέρει πως επικρατεί ένας φόβος ακόμα και από τους πιο προοδευτικούς ανθρώπους του πνεύματος. Ο Δημήτριος Γληνός τιμήθηκε περισσότερο ως πολιτικό πρόσωπο, όντας κομμουνιστής, και παραβλέφθηκαν και αλλοιώθηκαν οι ουσιαστικές του αρετές, όπως ο καθαρός νους, η εκφραστική λιτότητα και η ερευνητική αμφιβολία.²³⁶

Ο συντάκτης αγανακτεί, διότι σε κανένα σύγχρονο, πολιτισμένο κράτος, τρεις τόσο σπουδαίοι άνθρωποι του πνεύματος, με κοινές ανησυχίες και όραμα για την εκπαίδευση, δε θα είχαν τέτοια τύχη. Το γεγονός ότι μετά από κάποιο σημείο χωρίστηκαν λόγω πολιτικών πεποιθήσεων, δε δικαιολογεί την ετικέτα, τους

²³⁴ Ανυπόγραφο άρθρο, «Σημειώματα. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο», στο *Φιλολόγος*, τχ. 3, 3/1965, σ. 98

²³⁵ Ανυπόγραφο άρθρο, *ό. π.*, σ. 98

²³⁶ Ανυπόγραφο άρθρο, *ό. π.*, σ. 99

αφορισμούς και την καταδίκη, διότι υποκαθιστούν το περιεχόμενο, τη συζήτηση και τη γνώση αντίστοιχα. Κλείνοντας επικαλείται το Μέγα Βασίλειο που αναζητούσε την αλήθεια μέσα από κάθε φύσης κείμενο, προτρέποντας τους νέους να επιλέγουν μόνο τα χρήσιμα στοιχεία από τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς.²³⁷

3.5. Η πτώση της κυβέρνησης Παπανδρέου και το τέλος της μεταρρύθμισης

Η πολιτική κρίση της 15^{ης} Ιουλίου 1965 διέκοψε απότομα και εντελώς ξαφνικά τη ουσιαστική και δημιουργική εργασία για την ανόρθωση της ελληνικής παιδείας. Όπως γράφει ο Ευάγγελος Παπανούτσος στα «Απομνημονεύματα», έχοντας πρόσφατα επιστρέψει από τη Σκωτία και έχοντας ανακηρυχτεί επίτιμος διδάκτορας του Δικαίου από το Πανεπιστήμιο του Σεντ Άντριους, βρισκόταν στην αίθουσα της βουλής μαζί με τον υφυπουργό Γεώργιο Μυλωνά, προετοιμασμένος για τη συζήτηση ενός εκπαιδευτικού νομοσχεδίου. Η σχετική συζήτηση δεν πραγματοποιήθηκε, γιατί ανακοινώθηκε ότι η κυβέρνηση Παπανδρέου αναγκάστηκε να παραιτηθεί.²³⁸

Την ίδια μέρα σχηματίστηκε νέα κυβέρνηση με ανεξαρτητοποιημένους βουλευτές του κέντρου η οποία είχε διάρκεια μερικών εβδομάδων και αντικαταστάθηκε από την επόμενη που κι αυτή είχε την ίδια τύχη. Μετά την καταψήφισή της ορκίστηκε τρίτη κυβέρνηση με επικεφαλής τον Στέφανο Στεφανόπουλο, η οποία κυβέρνηση για ένα χρόνο περίπου. Μέσα σε ένα κλίμα γενικής σύγχυσης και δυσφορίας η κυβέρνηση αυτή εκδιώχθηκε και στην εξουσία επανήλθε το κόμμα της «Εθνικής Ριζοσπαστικής Ένωσης», το οποίο είχε χάσει τις εκλογές με συντριπτική διαφορά το 1964, από την «Ένωση Κέντρου». Όμως η πολιτική και κοινωνική κατάσταση ήταν τόσο οξυμμένη, ώστε να καταλυθεί κι αυτή η κυβέρνηση από το στρατιωτικό πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967.²³⁹

Μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Παπανδρέου στη θέση του Παπανούτσου αναλαμβάνει ο Γ. Αθανασιάδης – Νόβας. Τον διαδέχονται ανεπαρκείς υπουργοί παιδείας μέχρι που αναλαμβάνει ο Στυλιανός Αλαμανής ο οποίος ήταν μέλος της ομάδας των βουλευτών που συνεργάστηκε με το παλάτι και ανέτρεψε τον πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου με την αποστασία του 1965. Χρημάτισε υπουργός Οικονομικών, από τις 16 Ιουλίου 1965 έως τις 17 Σεπτεμβρίου 1965 και υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, από τις 17 Σεπτεμβρίου 1965 έως τις 22 Δεκεμβρίου 1966.

²³⁷ Ανυπόγραφο άρθρο, ό. π., σ. 99

²³⁸ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 121

²³⁹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 121

Ενώ θα ήταν λογικό και αναμενόμενο από έναν βουλευτή προερχόμενο από την παράταξη της «Ένωσης Κέντρου» να στηρίζει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση την οποία είχε στο παρελθόν εγκωμιάσει με άριστα λόγια, ανέλαβε το ρόλο του «θύτη», κατά τον χαρακτηρισμό του Παπανούτσου, για να ικανοποιήσει την αντιπολίτευση που τον στήριξε στην αποστασία της 15ης Ιουλίου. Ο τότε πρόεδρος της κυβέρνησης Στέφανος Στεφανόπουλος, ο οποίος είχε διατελέσει αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Παπανδρέου, και ο υπουργός παιδείας Στυλιανός Αλλαμανής δήλωναν ότι η κυβέρνησή τους θα συνεχίσει κανονικά το πρόγραμμα της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης. Όμως μια σειρά από δικές τους ενέργειες έδειχναν ότι στόχος τους ήταν να αναιρέσουν τα τελευταία προοδευτικά διατάγματα και να επαναφέρουν την εκπαίδευση προ του 1964.²⁴⁰

Πρώτα αναφέρουμε τα νέα βιβλία για το Γυμνάσιο που ήταν γραμμένα στη δημοτική γλώσσα και είχαν διανεμηθεί στα σχολεία. Όχι μόνο οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί αλλά και πλήθος αναγνωστών δέχθηκαν με ενθουσιασμό τις μεταφράσεις των αρχαίων έργων των κλασσικών συγγραφέων. Η απλή και κατανοητή γλώσσα, η άριστη εμφάνιση και το χαμηλό κόστος τα έκαναν προσιτά σε όλους. Η αντιπολίτευση θέλοντας να αντιταχθεί σε οποιοδήποτε επίτευγμα της κυβέρνησης άρχισε μέσω ραδιοφώνου περιοδικών και εφημερίδων έναν αδυσώπητο αγώνα για να τα καταργήσει. Συμμέτοχους βρήκαν την εκκλησία και άλλους πολιτικούς και πανεπιστημιακούς συντηρητικούς κύκλους, οι οποίοι ζητούσαν επιτακτικά την απόσυρση και πολτοποίηση των «αντεθνικών» και «αντιχριστιανικών» βιβλίων.²⁴¹

Ο Ευάγγελος Παπανούτσος, ο Γεώργιος Παπανδρέου και ο Γεώργιος Μυλωνάς αντέδρασαν καταγγέλλοντας με δηλώσεις στο ραδιόφωνο, στον τύπο και με άρθρα την υποκρισία της κυβέρνησης. Στην αίθουσα του «Αθηναϊκού Τεχνολογικού Ομίλου» τον Νοέμβριο του 1965, διοργανώθηκε με συντονιστή τον Κ.Α. Δοξιάδη δημόσια συζήτηση για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση στην οποία ο Παπανούτσος και άλλοι επιστήμονες ανέλυσαν τις βασικές θέσεις της Μεταρρύθμισης και έδωσαν απαντήσεις στους επικριτές της.

Η Ρόζα Ιμβριώτη αρχικά είχε κρατήσει μια επιφυλακτική στάση στα μέτρα της κυβέρνησης Παπανδρέου, περιμένοντας να κρίνει την εφαρμογή τους. Μετά την πτώση της κυβέρνησης Παπανδρέου, εξαπέλυσε κατά μέτωπο επίθεση στην

²⁴⁰ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 122

²⁴¹ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 123

κυβέρνηση των αποστατών, Μέσα από διαλέξεις και άρθρα κατακρίνει την κυβέρνηση των αποστατών για οπισθοδρόμηση και αποστέρηση της χώρας από κάθε ελπίδα πνευματικής και οικονομικής αναβάθμισης που διαφαίνονταν από τα άρθρα του νομοσχεδίου 4379/64²⁴².

Ο κόσμος που είχε αποδεχτεί και αγκαλιάσει τα νέα εκπαιδευτικά μέτρα αντέδρασε και η οργή της κοινής γνώμης απέτρεψε την καταστροφή των βιβλίων αλλά τα νέα που εκδόθηκαν κινούνταν στο ίδιο κλίμα και δεν είχαν την ίδια πνοή με τα καταργηθέντα.²⁴³

Η κυβέρνηση των αποστατών στράφηκε και εναντίον του «Παιδαγωγικού Ινστιτούτου», με τον υπουργός παιδείας Στυλιανό Αλλαμανή να μην προωθεί τους διορισμούς των υπόλοιπων μελών του Ινστιτούτου ώστε να συμπληρωθεί το προσωπικό και να λειτουργήσει ομαλά και να επιτελέσει το έργο για το οποίο συστάθηκε. Αντιθέτως διαρκώς κωλυσιεργούσε επιστρέφοντας τις προτάσεις για νέα διαβούλευση δημιουργώντας έτσι ακαταστασία και δυσλειτουργία στην εκπαίδευση. Όλα αυτά τα προβλήματα, που εσκεμμένα προκαλούσε η ηγεσία του υπουργείου παιδείας, τα απέδιδαν στην Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και δυστυχώς έφτασαν στο σημείο να θεωρήσουν υπεύθυνο τον πρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Ιωάννη Θ. Κακριδή για αδράνεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Τελικά ο Στυλιανός Αλλαμανής τιμώρησε τον Ι. Θ. Κακριδή διότι υπέδειξε αυτόν και τους συνεργάτες του ως υπεύθυνους για την καθυστέρηση. Ακολούθησαν μέσω των εφημερίδων αντεγκλήσεις ανάμεσα στους μεταρρυθμιστές και τα μέλη της κυβέρνησης των αποστατών.²⁴⁴

Το έτος 1966 ανέτειλε με ιδιαίτερα δυσμενείς προοπτικές για τη χώρα και όσον αφορά την Εκπαίδευση ήταν ολοφάνερη η οπισθοδρόμηση στο σκοτεινό παρελθόν. Από το υπουργείο Παιδείας είχε απομακρυνθεί ένα σύνολο εξαιρετικών παιδαγωγών, μεταξύ αυτών και ο Ι. Θ. Κακριδής και ο Ευάγγελος Παπανούτσος, με τον τελευταίο να λαμβάνει σπουδαίες διακρίσεις στο εξωτερικό. Είναι ιδιαίτερα λυπηρό να αναγνωρίζεται το έργο ενός επιστήμονα στο εξωτερικό και η χώρα του να τον παραβλέπει. Συγκεκριμένα το Πολιτειακό Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης στις 7 Μαρτίου 1966 κάλεσε τον Παπανούτσο να διδάξει φιλοσοφία στη Φιλοσοφική Σχολή. Αν και αποδέχθηκε την πρόσκληση δεν μετέβη στην Αμερική ελπίζοντας να

²⁴² Χρύσα Χρονοπούλου- Πανταζή, *ό. π.*, σ. 117

²⁴³ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 123

²⁴⁴ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 124

εξομαλυνθεί η πολιτική κατάσταση και να αναλάβει το υπουργείο Παιδείας στις επόμενες εκλογές, εφόσον τις κέρδιζε το κόμμα του. Βέβαια, αν και εκλογές δεν έγιναν ποτέ, έμεινε στην Ελλάδα από αγάπη για τον τόπο του αν και ο Όριν Κλαπ, μορφωτικός σύμβουλος της Αμερικανικής Πρεσβείας στην Αθήνα του προσέφερε όλες τις διευκολύνσεις.²⁴⁵

Ακόμα το Ιούνιο του 1966 μετέβη στις Η.Π.Α προσκεκλημένος της Αμερικανικής Πρεσβείας και πραγματοποίησε διαλέξεις στο Πανεπιστήμιο της Φιλαδέλφειας, στο Φισκ και στην ελληνική παροικία στο Σικάγο. Επίσης σε συνέδριο στο Παρίσι παρουσίασε σε ξένους συναδέλφους τις βασικές ιδέες που ενσάρκωσε η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση του 1964.

Το δυστύχημα ήταν ότι αυτό το μεγάλο κακό στην εκπαίδευση γινόταν και με τη συμμετοχή παλιών μελών της «Ένωσης Κέντρου» η οποία την είχε ξεκινήσει. Ο Γρηγόριος Κασιμάτης, που άνηκε στη δημοκρατική παράταξη ως μέλος της κυβέρνησης Κανελλόπουλου, είχε δηλώσει τον Ιανουάριο του 1967 πως θα γκρέμιζε το οικοδόμημα που μόλις θεμελιωνόταν. Βέβαια δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει το καταστροφικό έργο, γιατί η το τελειωτικό χτύπημα δόθηκε από την κυβέρνηση των πραξικοπηματιών της 21^{ης} Απριλίου,

Η μεταρρύθμιση του 1964 αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη και ριζοσπαστική πρόταση αστικού εκσυγχρονισμού της Ελληνικής εκπαίδευσης, γιατί προσπαθεί να συνδέσει την εκπαίδευση με την κοινωνία και την οικονομία και να επαναπροσανατολίσει τη σχολική γνώση συσχετίζοντας παρόν και παρελθόν. Όμως θα εφαρμοστεί τμηματικά για μικρό χρονικό διάστημα, διότι τα πιο συντηρητικά τμήματα της αστικής τάξης θα δημιουργήσουν ένα αντιμεταρρυθμιστικό μέτωπο που θα αναστείλει τις προσπάθειες αυτές. Μεταξύ αυτών και η σύσταση επιτροπής από τον αρμόδιο υπουργό Ε. Σαββόπουλο, που πρότεινε τη δημιουργία επιτροπής κρίσης των νέων βιβλίων, ώστε ανάλογα με το αποτέλεσμα της κρίσης ή να χρησιμοποιηθούν ή να αποσταλούν προς πολτοποίηση. Μάλιστα γράφει ότι τυπώθηκαν χωρίς την απαραίτητη έγκριση και λόγω του υψηλού κόστους θα ζητηθεί η συνδρομή της ποινικής δικαιοσύνης σε περίπτωση απόρριψής τους.²⁴⁶

Μετά την παραίτηση του πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου θα έλθει στην εξουσία η δικτατορία των συνταγματαρχών που θα την καταργήσει τελείως. Στις 5 Μαΐου 1967 έχουμε την τηλεγραφική κατάργηση του μαθήματος των

²⁴⁵ Ευάγγελος Παπανούτσος, *Απομνημονεύματα*, σ. 125

²⁴⁶ Αλέξης Δημαράς, *ό. π.*, σ. 290

Στοιχείων Δημοκρατικού Πολιτεύματος και στις 19 Ιουνίου του ίδιου έτους τον αναγκαστικό νόμο «δια τους έχοντας υψηλό φρόνημα, άμεμπτο ήθος και χαρακτήρα». Σύμφωνα με το νόμο αυτό προκειμένου να εισαχθούν στις εξετάσεις λαμβάνεται υπόψη και η διαγωγή των υποψηφίων. Επίσης καταργείται το ακαδημαϊκό απολυτήριο. Με αναγκαστικό νόμο στις 24 Ιουνίου καταργείται και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το προσωπικό επανέρχεται στις αρχικές του θέσεις στην εκπαίδευση. Μάλιστα δημοσιεύεται και ανακοίνωση στις εφημερίδες για τους λόγους κατάργησής του. Μεταξύ άλλων υποστηρίζεται ότι είχε πολιτικό ρόλο που υπαγορευόταν από μέλη μιας κομματικής παράταξης με σκοπό να υποτάξουν την Παιδεία του Έθνους. αναφέρεται και στο διαβλητό ήθος των μελών που είχε διαβρωτική επίδραση στους εκπαιδευτικούς και οι λύσεις στα εκπαιδευτικά προβλήματα ήταν αντίθετη με τις παραδόσεις και την ιστορία του Έθνους.²⁴⁷

²⁴⁷ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις*, τ. 2, σ. 66

Επίλογος

Με τη μεταρρύθμιση του 1964:

α). Καθιερώνεται η δωρεάν εκπαίδευση για μαθητές 6-15 ετών, Δημοτικό και Γενικό ή Τεχνικό Γυμνάσιο.

β). Καθιερώνεται η δημοτική γλώσσα σε όλες τις βαθμίδες και προβλέπεται η εξοικείωση των μαθητών με την καθαρεύουσα.

γ). Αυξάνονται τα έτη φοίτησης στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες από δυο σε τρία με αναπροσαρμογή του προγράμματός τους.

δ). Τροποποιείται το πρόγραμμα των Γυμνασίων με την κατάργηση των Λατινικών ως υποχρεωτικό μάθημα και τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών από πιο δόκιμες μεταφράσεις. Επίσης θεσμοθετούνται νέα μαθήματα, όπως τα Στοιχεία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος, οι πρακτικές γνώσεις γύρω από τα κύρια επαγγέλματα και για τις μαθήτριες Νοσηλευτική και Παιδοκομία. Στο Λύκειο εισάγονται νέα μαθήματα όπως στοιχεία Φιλοσοφίας, και Ψυχολογίας, εισαγωγή στην Κοινωνιολογία, Στοιχεία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και Στοιχεία Οικονομικής Επιστήμης.

ε). Ιδρύεται το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με σκοπό την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την μετεκπαίδευση, την καθοδήγηση του εποπτικού προσωπικού και γενικά τον επιστημονικό τρόπο αντιμετώπισης των εκπαιδευτικών προβλημάτων.

στ). Καθιερώνονται τα μαθητικά συσσίτια.

Φυσικά προβλεπόταν γενναία αύξηση στις δαπάνες για την παιδεία προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι.

Η περίοδος που εξετάζουμε χαρακτηρίζεται από την πληθώρα εκπαιδευτικών νομοσχεδίων που άλλα μένουν στο στάδιο τη προετοιμασίας, άλλα προχωρούν στο στάδιο της υποβολής στη Βουλή άλλα στο στάδιο της συζήτησης και άλλα τελικά ψηφίζονται αλλά εφαρμόζονται μερικώς ή καθόλου, όπως το Νομοθετικό Διάταγμα 4379/64. Ένας πολύ σημαντικός λόγος που η Μεταρρύθμιση του 1964 δεν ολοκληρώθηκε είναι τα πολιτικά αίτια και συγκεκριμένα το πολιτικό κόστος που αναλογίστηκαν κάποιοι βουλευτές και αποστάτησαν υποστηρίζοντας τα αναχρονιστικά πολιτικά σχήματα για να οδηγηθούμε τελικά στο πραξικόπημα του 1967 που τα ανέστειλε όλα τα προοδευτικά μέτρα. Το σχολείο ήταν και φαίνεται πως εξακολουθεί να είναι χώρος πολιτικών αντιπαραθέσεων και συγκρούσεων, στις οποίες εμπλέκονται εκτός από τα πολιτικά κόμματα, θρησκευτικοί φορείς, όπως η

εκκλησία, κοινωνικοί και συνδικαλιστικοί, όπως οι σύλλογοι γονέων και οι μαθητές και επιστημονικοί φορείς, όπως τα Πανεπιστήμια.²⁴⁸

Εάν γίνει αντιπαραβολή των νομοσχεδίων με τα ψηφισμένα κείμενα θα παρατηρήσουμε κάποιες αποκλίσεις, όπως επίσης και σε αυτά που γίνονται πράξη και δε μένουν ανενεργές διατάξεις. Αυτό συμβαίνει, γιατί κατά τις παραπάνω φάσεις που διανύει κάθε νομοσχέδιο, δέχεται την κριτική, τις πιέσεις, τις αντιδράσεις διαφόρων κοινωνικών ομάδων, οι οποίες μέσα από διαδικασίες συναλλαγής και διαπραγματεύσεως κατορθώνουν να αλλάξουν τον αρχικό σχεδιασμό ή την εφαρμογή ενός νόμου. Σύμφωνα με το Weller, όταν πραγματοποιείται ο σχεδιασμός μιας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, η κυβερνήσεις στοχεύουν στο μέγιστο πολιτικό όφελος, ενώ όταν φτάσει στο στάδιο της εφαρμογής στοχεύουν στο ελάχιστο πολιτικό κόστος.²⁴⁹

Γίνεται αντιληπτό ότι το πολιτικό πεδίο δύναμης παίζει καθοριστικό ρόλο στην υλοποίηση μιας μεταρρυθμιστικής προσπάθειας σε μια χώρα που βγήκε από έναν πόλεμο, είτε το 1821, είτε ο Β΄ Παγκόσμιος και ο εμφύλιος αναζητώντας την αστική της ταυτότητα και την δημιουργία ενός φιλελεύθερου αστικού κράτους δικαίου. Η Ελλάδα από την απελευθέρωσή της κι έπειτα μέχρι το 1993 άλλαξε 187 κυβερνήσεις με 184 υπουργούς Παιδείας, ποσοστά που φανερώνουν την αστάθεια στο πολιτικό πεδίο, που μεταφραζόταν σε ζημιά στην εκπαίδευση. Η μεταρρύθμιση του 1964 πιστώνεται στο αστικό - φιλελεύθερο ρεύμα εκπαιδευτικής πολιτικής, στο οποίο βέβαια πιστώνονται και οι περισσότερες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες.²⁵⁰

²⁴⁸ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις*, τ. 2, σ. 66

²⁴⁹ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις*, τ. 2, σ. 66

²⁵⁰ Σήφης Μπουζάκης, *Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις*, τ. 2, σ. 67

Πηγές και Βιβλιογραφία

A. Πηγές

1. Εφημερίδες

Νομοθετικό Διάταγμα 3970/59 «Περί αυξήσεως του Διδακτικού και εποπτικού προσωπικού, της Στοιχειώδους, Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης», στην *Εφημερίς της Κυβερνήσεως* φ. 187, 7.9.1959, άρθρο 1, σελ. 1637

Νομοθετικό Διάταγμα 3971/59 «Περί Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Οργανώσεως της Μέσης Εκπαιδεύσεως και Διοικήσεως της Παιδείας», στην *Εφημερίς της Κυβερνήσεως* φ. 187, 7.9.1959, άρθρο 1, σελ. 1639

Νομοθετικό Διάταγμα 3972/59 «Περί των αποδοχών του Βοηθητικού Διδακτικού Προσωπικού των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και του Βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού του Εθνικού Αστεροσκοπείου», στην *Εφημερίς της Κυβερνήσεως* τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, άρθρο 1, σελ. 1648

Νομοθετικό Διάταγμα 3973/59 «Περί ενοποιήσεως και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης», στην *Εφημερίς της Κυβερνήσεως* τχ. Α', αρ. φ. 187, 7.9.1959, άρθρο 1, σελ. 1649

Νομοθετικό Διάταγμα 4379/64 «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως», στην *Εφημερίς της Κυβερνήσεως*, τχ. Α', αρ. φ. 182, 24.10.1964, άρθρο 1, σελ. 895

2. Περιοδικά

Ανυπόγραφο άρθρο, «Σημειώματα. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο», *Φιλολόγος*, τχ. 3, (Μάρτιος 1965), σ. 98-99

Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Ανακοίνωσις της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών επί της Εκπαιδευτικής Μεταρρυθμίσεως», Περίοδος Β', τ. 9 (1958-1959), 24 Μαρτίου 1959, 3 & 4 Απριλίου 1959

Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «Υπόμνημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών επί των κυβερνητικών μέτρων περί της παιδείας», περίοδος β', τ. 14 (1963-1964), σ. 588-599

Μαρωνίτης Ν. Δημήτρης, «Οι αρχαίοι από μεταφράσεις», στο: *Φιλολόγος*, τχ. 2 (Σεπτέμβριος 1964), σ. 61-66

Χρήστου Θανάσης, «Αλέξανδρος Παπαναστασίου. Πάθος για τη Δημοκρατία», στα: *Ιστορικά – Ελευθεροτυπία*, τχ. 22 (16.3.2000), σ. 6-9

Χρήστου Θανάσης, «Πανεπιστήμιο Αθηνών: "Το Πανεπιστήμιο της Ανατολής"» στην: *Πεμπτούσια*, αρ. τχ. 6 (2001), σ. 103-107

Χρήστου Θανάσης, «Ο Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή (1873-1950) και οι "Αυτοβιογραφικές Σημειώσεις" του», στην: *Επιστημονική Επετηρίς της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Νέδα*, τ. 2 (2017-2018) – Αθήνα 2020, σ. 283-335

3. Εγκυκλοπαίδειες

Χρήστου Θανάσης, «Το εκπαιδευτικό σύστημα (1881-1910). Αιτήματα, μεταρρυθμίσεις και ελλείμματα», στην: *Ιστορία των Ελλήνων*, τ. 11 (2006), σ. 484-525

B. Βιβλιογραφία

Αργύρης Θανάσης, *Θεωρία υπανάπτυξης*, Αθήνα 1984

Γληνός Δημήτρης, *Ένας άταφος νεκρός*, Αθήνα 1925

Δελμούζος Αλέξανδρος, *Παιδεία και κόμμα*, Αθήνα 1947

Δελμούζος Αλέξανδρος, *Το κρυφό σχολειό*, Αθήνα 1950

Δημαράς Αλέξης, *Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε*, τ. 2, 1895-1867, Αθήνα 1990

Ζάχαρης Ευάγγελος, *Εισαγωγή εις την Επαγγελματικήν Εκπαίδευσιν*, Αθήνα 1973

Ζολώτας Ξενοφών, *Οικονομική Ανάπτυξις και Τεχνική Εκπαίδευσις*, Αθήνα 1959

Ιμβριώτη Ρόζα, *Ανθρωπιστική Παιδεία*, Αθήνα 1955

Ιμβριώτη Ρόζα, *Παιδεία και κοινωνία*, Αθήνα 1980

Κορδάτος Γιάννης, *Η Ιστορία του γλωσσικού μας ζητήματος*, Αθήνα 1973

Λέφας Χρήστος, *Ιστορία της εκπαιδύσεως*, Αθήνα 1942

Μηλιός Γιάννης, *Εκπαίδευση και εξουσία*, Αθήνα 1984

Μητρόπουλος Αλέξιος, *Εργασιακές σχέσεις και κοινωνικός μετασχηματισμός*, Αθήνα 1984

Μπαλάσκας Κώστας, *Κοινωνική θεώρηση της παιδείας*, Αθήνα 1976

Μπαρμπανάσης Στέργιος – Σούλας Κώστας, *Η Ελλάδα στην περιφέρεια των αναπτυγμένων χωρών*, Αθήνα 1976

- Μπουζάκης Σήφης, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1895*, Αθήνα 1987
- Μπουζάκης Σήφης, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τ. 2, Αθήνα 2002
- Μυλωνάς Θεόδωρος, *Η αναπαραγωγή των κοινωνικών τάξεων μέσα από τους σχολικούς μηχανισμούς*, Αθήνα 1982
- Νικολινάκος Μάριος, *Μελέτες πάνω στον ελληνικό καπιταλισμό*, Αθήνα 1976
- Νικολινάκος Μάριος, *Εξάρτηση και οικονομική ανάπτυξη*, Αθήνα 1977
- Παπακωνσταντίνου Παναγιώτης, *Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο*, Αθήνα 1993
- Παπανδρέου Ανδρέας, *Ιμπεριαλισμός και οικονομική ανάπτυξη*, Αθήνα 1975
- Παπανούτσος Ευάγγελος, *Αλέξανδρος Δελμούζος*, Αθήνα 1978
- Παπανούτσος Ευάγγελος, *Απομνημονεύματα*, Αθήνα 1982
- Παπανούτσος Ευάγγελος, *Αγώνες και αγωνία για την Παιδεία*, Αθήνα 1996
- Πολυχρονόπουλος Πάνος, *Παιδεία και πολιτική στην Ελλάδα*, Αθήνα 1980
- Πουλαντζάς Νίκος, *Η κρίση των δικτατοριών*, Αθήνα 1975
- Σακελλαρίου Χάρης, *Η παιδεία στην αντίσταση*, Αθήνα 1979
- Σβορώνος Νίκος, *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*, Αθήνα 1976
- Συλλογικό, «Η παιδεία και το Πανεπιστήμιο από την εκδήλωση της Επανάστασης του 1821 έως την έναρξη του αστικού εκσυγχρονισμού του ελληνικού κράτους (1909)», στο: 1821 Από την Επανάσταση στο Κράτος (Κ. Ε. Μπότσιου-Σ. Ριζάς Επιμ.), Αθήνα 2021, σ. 319-347
- Τερζής Νίκος, *Εκπαιδευτική πολιτική και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση*, Θεσσαλονίκη 1988
- Τσουκαλάς Κωνσταντίνος, *Εξάρτηση και αναπαραγωγή – ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα*, Αθήνα 1977
- Φλουρής Γιώργος, *Το αυτοσυναίσθημα και η παιδαγωγική του αντιμετώπιση*, Αθήνα 1981
- Φραγκουδάκη Άννα, *Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και φιλελεύθεροι διανοούμενοι – Άγνοια αγώνες και ιδεολογικά αδιέξοδα στο μεσοπόλεμο*, Αθήνα 1978
- Φραγκουδάκη Άννα, *Τα αναγνωστικά βιβλία του Δημοτικού σχολείου – Ιδεολογικός πειθαναγκασμός και παιδαγωγική βία*, Αθήνα 1978
- Χαραλαμπίδης Ιωάννης, *Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*, Αθήνα 1980
- Χαραλαμπίδης Κώστας, *Το πρόβλημα της παιδείας στο φως της πάλης των ιδεών*, Αθήνα 1985

Χρήστου Θανάσης, *Από την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (1821) έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου (1947)*, Αθήνα 1999

Χρήστου Θανάσης, *Τα σύνορα του ελληνικού κράτους και οι διεθνείς συνθήκες, (1830-1947)*, Αθήνα 1999

Χρήστου Θανάσης, *Προσεγγίσεις στη νεότερη ελληνική ιστορία :από τον Ρήγα Βελεστινλή (1757-1798) έως την εμπλοκή της Ελλάδας στο Β' Παγκόσμιο πόλεμο (1940-1941)*, Αθήνα 2001

Χρήστου Θανάσης, *Πέτρος Σωκρ. Κόκκαλης (1896 – 1962). Ο αστός επαναστάτης ιατρός από τον αντιβενιζελισμό στο λενινισμό*, Αθήνα 2019

Χρήστου Θανάσης, «Απόψεις σχετικά με την οργάνωση της εκπαίδευσης στις απαρχές της ίδρυσης του νεοελληνικού κράτους», στα: Πρακτικά του ΙΑ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 105-120

Χρήστου Θανάσης, «Ο καινοτόμος ιατρός Νικόλαος Κ. Λούρος (1898-1986) και η συμβολή του στη γλωσσική διαμάχη», στα: Πρακτικά του ΚΓ΄ Πανελληνίου Ιστορικού Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη 2003, σ. 649-661

Χρήστου Θανάσης, «Οι επιστημονικές και πολιτισμικές σχέσεις του Πέτρου Σωκρ. Κόκκαλη (1896-1962) με τη Σοβιετική Ένωση στα κρίσιμα χρόνια της πολιτικής υπερορίας του (1949-1962)», στα: Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου Χίλια χρόνια Ελληνορωσικές σχέσεις: Ιστορία και πολιτισμός (13-14 Ιανουαρίου 2017), Αθήνα 2017, σ. 439-452

Χρονοπούλου Χρύσα – Πανταζή, *Ρόζα Ιμβριώτη Της ζωής και του σχολείου*, Αθήνα 2011

Παράρτημα

1637

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1959

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
187

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

- Ν. Δ. 3970. Περί αλλαγής του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού της Στοιχειώδους, Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. 1
- Ν. Δ. 3971. Περί Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Οργάνωσής της Μέσης Εκπαίδευσης και Διοικήσεως της Παιδείας. 2
- Ν. Δ. 3972. Περί των αποσπών του Βοηθητικού διδακτικού προσωπικού των Ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του Βοηθητικού εποπτικού προσωπικού του Έθν. Αστεροσκοπείου. 3
- Ν. Δ. 3973. Περί άνοσησής και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. 4

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ υπ' αριθ. 3970.

Περί αλλαγής του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού της Στοιχειώδους, Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπ' όψει τις διατάξεις του άρθρου 35 του Συντάγματος και την από 12 Αυγούστου 1959 σύμφωνη γνώμη της κατά την παράγραφο 2 του αυτού άρθρου 35 Εθνικής Επιτροπής εκ Βουλευτών, προτάσει του Ημετέρου Έγκυρτου Συμβουλίου, άπερασίσαμεν και διατάξαμεν:

Άρθρον 1.

1. Διά την άναμετάσσειν των εκ της άφρασησής του Ν. Δ. υπ' αριθ. Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Οργάνωσής της Μέσης Εκπαίδευσης και Διοικήσεως της Παιδείας δημοσιογραφώμενων άναγκών διδακτικού προσωπικού, ως και των οργανώμενων άναγκών εις το διατεταμένον εις τήσ διατάξεις του Ν. Δ. 3379)1955 διδακτικών προσωπικών έθρών: 360 θέσεις, εκ άν 140 έρίζονται επί καθέμ έθνικού Γνωστούργου και Επισθεωρητού Σωματικής Άγωγής:

2. Διά Β. Διαταγμάτων εκλιδομένων προτάσει των Έγκυρων Παιδείας και Οίκοσικιών μετά γνώμη του Άνωτάτου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, ρυθισθόνται:

α) τά των κλάδων, ειδικότητων, βαθμών και μισθών του διδακτικού προσωπικού τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και του ειδικού προσωπικού των Γνωστικών τμημάτων νέων κατεθίνσεων και

β) τά της κατανομής των διά του παρόντος άρθρου ίδρυομένων θέσεων εις τούς κατά τήσ διατάξεις του προηγουμένου άρθρου καθιερωσθώμενους κλάδους και βαθμούς ως και εις τούς υπό του Ν. Δ)τος 3379)1955 προβλεπώμενους, έκφυλοσθώμενους των διατάξεων τής προηγουμένησ παραγράφου.

3. Κατά τήν αλήτην ως άνω διαδικασίαν δύναται να γινή και ή άνακατανομή κατά ειδικότητας των πρόδωσόμενων διά του Ν. Δ)τος 3379)1955 θέσεων εν έκάστω κλάδω και βαθμώ.

Άρθρον 2.

Αι διατάξεις τής παραγράφου 6 του άρθρου 9 του Ν. Δ. 3379)1955 άραμίζονται κατ' αναλογίαν και εις τήν περίπτωσιν ήρώσως Σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης, αλλενομένων άναστοίχως εις τήν περίπτωσιν τήσ των οργανικών θέσεων επί τούς ένιασίς βαθμούς των κλάδων 3, 4, 5, 6 και 7 των άρθρων 4, 5, 6, 7 και 8 του Ν. Δ)τος τούτου.

Άρθρον 3.

1. Αι θέσεις επί βαθμώ Γενικού Επισθεωρητού του κλάδου 3 του άρθρου 4 του Ν. Δ. 3379)1955 αλλενοούνται κατ' έντα.

2. Η κατά ειδικότητας κατανομή των Γενικών Επισθεωρητών τούτων, ή Περιφέρειας, ή έθρα και ή άρροδίτης αυτών, έρίζεται διά Β. Διατάγματος προκαλομένου υπό του Έγκυρου Έθνικής Παιδείας μετά γνώμη του Άνωτάτου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου.

Κατά τήν αλήτην διαδικασίαν δύναται να ίδρυθώσι και νέα ειδικότητες Γενικών Επισθεωρητών Μέσης Εκπαίδευσης.

Άρθρον 4.

1. Αι υπό του άρθρου 7 του Α. Ν. 2180)1940 και του άρθρου μένου του Α. Ν. 1920)1951 προβλεπώμεναι 123 εκπαιδευτικά περιφέρειαι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης αλλενοούνται κατ' έντασ έκτα (28), αι δε υπό του άρθρου 27 του Α. Ν. 2180)1940 προβλεπώμεναι 9 Περιφέρειαι Άνωτέρων εποπτικών Συμβουλίων Στοιχειώδους Εκπαίδευσης, μετασμοσώμεναι έρεξής εις περιφέρειας Γενικών Επισθεωρητών Στοιχειώδους Εκπαίδευσης, αλλενοούνται κατ' έντα (2).

2. Διά Β. Διατάγματος, προκαλομένου κατ' έντα διατάξεις του προηγουμένου άρθρου, θέλωσι καθιερωθώ τά έθρα και αι έθρα των διά του παρόντος άρθρου ίδρυομένων νέων Εκπαιδευτικών Περιφερειών και Περιφερειών Γενικών Επισθεωρητών Στοιχειώδους Εκπαίδευσης.

3. Αι θέσεις του κλάδου 9 του Ν. Διατάγματος 3379) 1955 επί βαθμῆς Γενικού Ἐπιθεωρητοῦ ἀξιώνονται κατά τὸν (2).

4. Αἱ θέσεις τοῦ Κλάδου 8 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Ν. Διατάγματος 3379) 1955 ὀρίζονται ὡς κατωθί:

- 1) Ἐπί βαθμῆς 3ῃ 351
- 2) Ἐπί βαθμῆς 4ῃ 3.330
- 3) Ἐπί βαθμῆς 5ῃ 8.000

4) Αἱ λοιπαὶ θέσεις ἐπὶ τοῖς ἑντασίαις βαθμοῖς 3ῃ ἢ 4ῃ ἢ 6ῃ.

Ἐκ τῶν ἐπὶ 3ῃ βαθμῆς θέσεων αἱ κατὰ τὴν παράγραφον 3 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Ν. Διατάγματος 3379) 1955 θέσεις Ἐπιθεωρητῶν Στοιχειώδους Ἐκπαίδευσης ὀρίζονται εἰς 151, αἱ δὲ ἐκ τούτων ἑντασίαι καὶ εἰς τὸν 2ον βαθμὸν ὀρίζονται εἰς 60.

Αἱ ὑπόλοιποι τῶν ἐπὶ 3ῃ βαθμῆς 200 θέσεις, εἶναι θέσεις Διευθυντῶν Πρωτῶν Δημοτικῶν Σχολείων ἢ Διευθυντῶν παντατοξίων καὶ ἐξατοξίων Δημοτικῶν Σχολείων.

5. Αἱ ἐπὶ τῶν ἄρθρων 13 καὶ 15 τοῦ Ν. Διατάγματος 3379) 1955 προβλεπόμεναι θέσεις τῶν κλάδων 12 ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ 11ῃ ἕως 7ῃ καὶ 14 ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ 13ῃ ἕως 9ῃ, ἀξιώνονται, κατὰ 35 δὲ ἕκαστον τῶν κλάδων τούτων.

Κατὰ τὴν πρῶτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Β. Δ) τος καὶ μέχρι τοῦ ἔτους 1960 αἱ δὲ τῶν ἄρθρων 3 παρ. 5 δημοσιογόμεναι εἶναι θέσεις προσωπικοῦ τῆς Β' Κατηγορίας, πληροῦνται κατὰ πρότασιν διὰ διορισμοῦ εἰς τὸν εἰσπραχτικὸν βαθμὸν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου εἰς ὑπερτερίαν τοῦ Ἰπουργ. Συγκοινωνιῶν—Δημ. Ἔργων, ἢ ἑτέρων Ἰπουργιῶν ἑκτικτοῦ ἐν γένει προσωπικοῦ τοῦ κεντρικοῦ τῶ νόμου προσόντα καὶ διωχὴν προϋποθέτων, δὲ ἑποφάσεις τῶν Ἰπουργιῶν Οἰκονομικῶν καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Δημ. Ἔργων ἢ τοῦ ἀρμοδίου κατὰ περιπτώσιν Ἰπουργοῦ καὶ τοῦ Ἰπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας μετὰ γνώμην τοῦ ἀρμοδίου Ἰπτασιακοῦ Σουλταίου.

Οἱ ὅτιοι διοριζόμενοι εἶναι ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἀνθρώπων μὴ ἑαρημαζομένων τῶν περὶ ἀσκήσεως καὶ δοκιμαστικῆς ὑπερτερίας διατάξεως.

Ἄρθρον 5.

1. Ἡ παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν. 4397) 1929 καταργεῖται. Τὰ ἐν τῇ κεντρικῇ νομοθεσίᾳ ἀναγερόμενα ὡς μονοτάξια, διωχῆν κλπ. δημοτικὰ σχολεῖα χαρακτηρίζονται ἐφεξῆς ὡς σχολεῖα μετὰ θέσεως δημοδιδασκάλου, δὲ θέσεων δη(α)λων κ.α.κ. Ἐπίσης εἰ ὄροι κεντρικοῦ καὶ κεντροδιδασκῶν δημοτικῶν σχολείων ἀντικαθίστανται ἀντιστοιχῶς διὰ τῶν ὄρων κεντρικῶν καὶ κεντροδιδασκῶν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θέσεων τοῦ προσωπικοῦ.

2. Εἰς Δημοτικὰ Σχολεῖα, ἔχοντα ἀριθμὸν ὑπερβαίνοντα τοὺς 250 μαθητῶν θένεται νὰ ἰσθῶνται ὀργανικαὶ θέσεις διδασκάλων πλείονες τῶν 25, κατ' ἀναλογίαν εἰς διδασκάλου πρὸς 40 κατ' ἀνώτατον ὄρον μαθητῶν, εὐχὴ ὅμως πλείονες τῶν 2000.

3. Διὰ τὴν κατανομήν κατὰ ἑξῆς τῶν θέσεων διδασκάλων εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα τὰ ἔχοντα πλείονες τῶν 25 ὀργανικῶν θέσεων, ἑαρημζονται κατ' ἀναλογίαν αἱ ἰσθῶνται διὰ τὸ μέχρι τοῦδε πολυτάξια Δημοτικὰ Σχολεῖα διατάξεως.

Ἄρθρον 6.

Κυριῶτα, ἔχοντα ἰσθῶν Νόμου ἢ ἐπ' ἀριθ. 1003 τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1958 πρῆξις τοῦ Ἰπουργοῦ Σουλταίου ἀπὸ τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1958 ὡς ἢ ἀναμοιβῆ εἰς τὸ ἐπ' ἀριθ. 155 νόμος Α' ἑλλῶν τῆς Ἐπιμεριῶς τῆς Κυβερνήσεως, ἔχοντα ὅτιο:

Πρῆξις ἐπ' ἀριθ. 1003 τῆς 30ης Σεπτεμβρίου 1958. Περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν ἀπῶρων μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν σχολείων ποσοστὸν ἐκ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς εἰσφοράς.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Λαβὸν ἐπ' ὄφει:

- 1) Ὅτι τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπιμεριῶς διὰ τῆς ἐπ' ἀριθ. 1607) 1957 ἀποφάσεως τοῦ ἔλαρωσε τὴν ἐπ' ἀριθ. 46984) 4, 3. 1957 κοινῆ ἀπόφασιν τῶν Ἰπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰ-

κονομικῶν, δὲ ἢς ἰδεοποιήσαν ἀπαλλαγῆν ὑπὲρ τῶν ἀπῶρων καὶ ἄλλων τῶν κεντρικῶν μαθητῶν τῶν σχολείων Μέσης Ἐκπαίδευσεως ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ Ν. Δ. 3558) 56 προβλεπόμενης ἑκπαιδευτικῆς εἰσφοράς, εἰς τὴν καταβολὴν τῆς ὅκλειας πρέπει νὰ ὑποβληθῶν ἤδη ὅλοι οἱ μαθηταὶ ἀνευ διακρίσεως.

2) Ὅτι, ὀρίσεται ἀδυναμία πληρωμῆς τῆς ἐν λόγω εἰσφοράς ὑπὸ τῶν ἀπῶρων μαθητῶν καὶ

3) Τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκπαίδευσεως, ἀποφασίζῃ:

Ἐγκρίνει: α) τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀπῶρων μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων κατὰ ποσὸν 75 ο) ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ Ν. Δ. 3558) 1956 ἐπιβληθείσης εἰς τοὺς μαθητῶν τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαίδευσεως ἑκπαιδευτικῆς εἰσφοράς τῆς ἀντιστοιχούσης εἰς τὴν οἰκίαν σχολικὴν τάξιν. Ἡ ἀπορία διαπορεύεται διὰ βεβαίωσης τῶν οἰκίων Κέντρων Κοινωνικῆς Προνοίας, ἐκδιδόμενης κατ' ἐφαρμογὴν τῆς ἐπ' ἀριθ. 58085 ἀπὸ 2 Ἀυγούστου 1951 κοινῆ ἀποφάσεως τῶν Ἰπουργῶν Κοινωνικῆς Προνοίας, Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν.

β) Τὴν ἐπέθεσιν ὀλοκλήρου τοῦ εἰσπραχτικῶν ποσῶν ὑπὲρ Ἐκπαιδευτικῶν σκοπῶν ὡς ἐξῆς:

α) Ποσοστὸν 10 ο) καὶ μέχρι ποσῶν δραχμῶν 6.000.000 ἑτησίως διὰ τὴν χρηρήσιν 2.000 ὑποτροφίῶν εἰς ἀπῶρους διακρινόμενους καὶ ἑπιμελίαις μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαίδευσεως, κατὰ πρότασιν δὲ εἰς τοὺς τῆς ὑπεκίθρου.

β) Ποσοστὸν 10 ο) καὶ μέχρι ποσῶν δραχμῶν 6.000.000 διὰ τὸν ἐπιμερισμὸν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαίδευσεως δὲ ἑπιμετικῶν ὀργάνων διδασκαλίας.

γ) Τὸ ὑπόλοιπον 80 ο) διὰ τὴν ἀνταμειψίαν διδασκῶν, κατασκευῶν, ἐπιμελῶν καὶ συντηρήσεως διδασκῶν.

Ὁ τρόπος τῆς διαθέσεως τῶν ἐπὶ στοιχεῖα α, β καὶ γ, καθορίζεται ὡς καὶ ἢ ῥόθμισις τῶν λεπτομερειῶν χρηρηήσεως τῶν ἐπὶ τῆς παρούσης προβλεπομένων ὑποτροφίῶν, ὅλοι ἀνεργεῖται διὰ τριμερῶν κοινῶν ἀποφάσεων τῶν Ἰπουργῶν Συναπομομῶν, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἰπτασιακῶν, ἐγγραφόμενων σχετικῶν πιστώσεων κατ' ἕκαστον οἰκονομικῶν ἔτος εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξῆδων τοῦ Ἰπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας.

Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης ἀρχεται ἐπὶ τοῦ σχολ. ἔτους 1958—1959.

Ἐκδόσα πρὸς τοῦτο τὴν ἐπ' ἀριθ. 1003 παρούσα πρῆξις τῶν, κυρωθεσμένων διὰ νόμου μετρίων τοῦ Ἰπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἰπτασιακῶν.

Ὁ Πρίεδρος Τὸ Μέλο

Ἄρθρον 7.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῶν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Β. Προνοίᾳ Κοινηγῆγης τῆ 2 Σεπτεμβρίου 1959

ΠΑΥΛΟΣ

Β.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ο ΠΡΕΣΒΕΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

- Π. ΚΑΝΕΛΑΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΜΑΚΡΗΣ, Γ. ΒΟΥΓΙΑΤΖΗΣ, Α. ΔΕΡΤΙΑΝΗΣ, Ν. ΜΑΡΤΗΣ, Σ. ΓΚΙΚΑΣ, Κ. ΑΣΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΣΤΡΑΤΟΣ, Ε. ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ, Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ, Α. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΦΑΡΦΑΣ, ΤΡ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΟΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐπέθη ἢ μεγάλη τοῦ Κράτους σερπίτι.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 4 Σεπτεμβρίου 1959.

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΝ. ΚΑΛΑΙΔΑΣ

(2)
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ υπ' αριθ. 3971.

Περὶ Τεχνικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσεως, Ὄργανώσεως τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσεως καὶ Διοικήσεως τῆς Παιδείας.

ΠΑΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 35 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 11 Ἀυγούστου 1959 τήρησον γνώμην τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ αὐτοῦ άρθρου 35 Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ Βουλευτῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ἵπουργοῦ Συναγωγῶν, ἀπερσιτισμένη καὶ διατεταμένη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Τεχνικὴ καὶ Ἐπαγγελματικὴ Ἐκπαίδευσις.

Ἄρθρον 1.

1. Ἐπίστανται εἰς Ἀθήνας καὶ Θεσσαλονίκην Δημόσια Τεχνικὰ Σχολαὶ Ἵπουργικῶν ἱκανοτήτων εἰς τὸ Ἵπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, τῆς ἐπιτελείας αὐτῶν ἀποσπῶνται ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Μετασίου Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.) κατὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι Ν. Δ. καὶ ἐπ' ἀποσπῶνται τοῦ Ἵπουργοῦ Παιδείας ἐκστῆται ὀριζόμενα διαρκουσομένου τῶν διατάξεων τοῦ άρθρου 15.

2. Ἐκστῆται τῶν σχολῶν τούτων δύναται νὰ περιλαμβάνῃ ἢς ἡ περιεχομένη ἐκ τῶν κλάσιν παρακάτω: α) Δοκίμων ἔργων, β) Συγκοινωνιακῶν καὶ ὀδρακλικῶν ἔργων, γ) Θερμικῶν καὶ ὀδρακλικῶν μηχανῶν καὶ ἐγκαταστάσεων, δ) Βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ε) Τεχνῶν ραμμάτων, στ) Πλακτονομικῶν καὶ τελεπικοινωνιακῶν, ζ) Ναυτικῶν Μηχανῶν, η) Μεταλλουργικῶν, θ) Μεταλλουργικῶν, ι) Ὑφαντουργικῶν καὶ ια) Τυπογραμῶν.

3. Τὰ ρηθέντα ταῦτα ἱδρύονται διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ἵπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν δημοσιονομικῆς διὰ τῆς Ἐπιμεριῆδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 2.

1. Δεκτοὶ πρὸς ἔγγραφον εἰς τὰς Σχολὰς Ἵπουργικῶν γυμνασίων, κατόπιν ἐπιτροπῆς ἑξειτάσεως, οἱ κακτεμένοι ἀπολυτήρων Γυμνασίου ἢ Μέσης Ἐπαγωγικῆς Σχολῆς ἢ τῶν σχολῶν τοῦ άρθρου 16 τοῦ παρόντος Ν. Δ. ἢ ἄλλης πρὸς αὐτὸς ἰσότητος Σχολῆς.

2. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσκατέων εἰς ἕκαστον Τμήμα τῶν Σχολῶν τούτων καθορίζεται ἐπ' ἰσορροπικῆς ἀποφάσεως ἐπ' ἀπαξ κατ' ἔτος ἐκδιδομένης ἐντὸς τοῦ μηνὸς Μαΐου μετὰ γνώμην τῆς Συνλήξεως τοῦ Ε.Μ.Π. ἐκπερσιτισμένη κατόπιν γνώμης τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν τῆς οἰκείας Σχολῆς, καὶ δημοσιονομικῆς διὰ τῆς Ἐπιμεριῆδος τῆς Κυβερνήσεως.

3. Ἡ εἰσθήσις εἰς ἕνα τὸ τμήματα εἶναι τετραετής. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τετραετίας φοιτήσεως οἱ μαθηταὶ τῶν Σχολῶν ὑποχρεοῦνται εἰς πρακτικῶν ἄσκησιν 12 ἕως 18 μηνῶν κατὰ τὰ διὰ Β. Διατάγματος ὀριζόμενα. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Β. Διατάγματος ὀρίζονται οἱ περιπτώσεις ἀλλαγῆς ἐν ἑαυτῷ ἢ ἐν μέρει ἀπὸ τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως.

Ἄρθρον 3.

1. Εἰς τὴν εἰσκατέω ἀπορσιτῶνται ἐκ τῶν Σχολῶν τούτων πρῶτον πτυχίον τῆς ἀνωτατοῦ εἰδικότητος τοῦ εἰς ἡ ἑρῶνται τμήματος.

2. Οἱ πτυχιοῦχοι τῶν Σχολῶν Ἵπουργικῶν γίνονται δεκτοὶ εἰς τοὺς κανονισμένους εἰσθησίους διαγωνισμοὺς διὰ τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς τοῦ Ε.Μ.Π. ὡς καὶ διὰ τὴν Πολυτεχνικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Οἱ τρεῖς

πρῶτοι κατὰ σειράν ἐπιτυχίας εἰς τὰς ἐπὶ πτυχίῳ ἑξειτάσει εἰς ἑκάστην τῶν Σχολῶν Ἵπουργικῶν Ἀθῶν καὶ Θεσσαλονίκης, εἰσθῶνται κατ' ἔτος ἀνωτατοῦ εἰς τὸ Πολυτεχνικὸν Ἀθῶν καὶ τὴν Πολυτεχνικὴν Σχολὴν Θεσσαλονίκης, ὡς ἑξειτάσων.

3. Οἱ πτυχιοῦχοι τῶν αὐτῶν Σχολῶν κατόπιν καταλλήλου ἐπιμερσιτιστικῆς καὶ παιδαγωγικῆς κατερσιτιστικῆς, πραγματοποιήσεως κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 24 τοῦ παρόντος ὀριζόμενα, ἀποκτεῖσι πρῶτον διαρισμῶ ὡς διδακτικῆς προσωπικῆς Τεχνικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσεως.

Ἄρθρον 4.

1. Ἀνωτάτους Τεχνικῶν Σχολῶν τῆς ἑξειτάσει ἢ τῆς ἀλλοδαπῆς ὡς ἰσότητος πρὸς τὰς Σχολὰς Ἵπουργικῶν γίνονται ἐπ' ἰσορροπικῆς ἀποφάσεως, ἐκδιδομένης μετὰ γνώμην τῆς Συνλήξεως τοῦ Ε.Μ.Π.

2. Πτυχιοῦχοι ἢ απολυτήρι Τεχνικῶν Σχολῶν τῆς ἑξειτάσει ἢ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἀνωτατοῦ εἰς ἰσότητος πρὸς τὰς Σχολὰς Ἵπουργικῶν, ἐπιμερσιτιστικῆς νὰ ἀποκτεῖσων πτυχίον μετὰ τῶν εἰσκατέων τῶν Σχολῶν τούτων, δύναται νὰ καταπέσωνται εἰς αὐτὸς κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Συνλήξεως τοῦ Ε.Μ.Π. ἐκδιδομένης μετὰ γνώμην τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τῶν ἀπορσιτῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν ἢ Στρατιωτικῶν Σχολῶν.

Ἄρθρον 5.

1. Αἱ θέσεις καθηγητῶν τῶν Σχολῶν Ἵπουργικῶν ὀρίζονται ἐν συνόλῳ εἰς πρῶτοντα κλίμα (35). Ἐκ τούτων δέκα θέσεις (14) ὀρίζονται ὡς θέσεις μονίμων ἢ ἐπὶ θητείας καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπὶ ἐπιθέματι: οὗχ μείζων τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ συνόλου τῆς θέσεως.

2. Ἡ κατανομή τῶν θέσεων τούτων μετὰ τῶν Σχολῶν Ἀθῶν καὶ Θεσσαλονίκης ὡς καὶ ἡ καθορισμὸς τούτων ὡς θέσεων μονίμων ἢ ἐπὶ θητείας καθηγητῶν ἢ ἐπὶ ἐπιθέματι, γίνονται ἐπ' ἀποφάσεως τοῦ Ἵπουργοῦ Παιδείας δημοσιονομικῶν εἰς τὴν Ἐπιμεριῆδα τῆς Κυβερνήσεως μετὰ γνώμην τῆς Συνλήξεως τοῦ Ε.Μ.Π.

3. Καθηγητῆς τῶν Σχολῶν Ἵπουργικῶν διορίζεται ὁ ἔχων δίπλωμα τοῦ Ἐθνικοῦ Μετασίου Πολυτεχνείου ἢ πτυχίον Πανεπιστημίου ἢ ἀπορσιτιστικῆς ἰσοτιμίας τῆς ἑξειτάσει ἢ ἀλλοδαπῆς καὶ κεντητῆ ἑπαγγελματικῆς πείρας τῆς ἀνωτατοῦ εἰδικότητος. Ὁ διορισμὸς τῶν ἐπὶ θητείας ἢ ἐπιθέματι γίνονται διὰ μίαν πρσιτίαν διὰ Β. Διατάγματος ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ἵπουργοῦ Παιδείας μετὰ γνώμην τῆς Συνλήξεως τοῦ Ε.Μ.Π. ἐκπερσιτισμένη κατόπιν γνώμης τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν τῆς οἰκείας Σχολῆς.

4. Οἱ καθηγηταὶ αὐτοὶ μετὰ τὴν λήθην τῆς πρώτης πρσιτίης δύναται νὰ διεπιθεθῶν, κατὰ τὰ ἐν παραγράφῳ 3 τοῦ παρόντος άρθρου ὀριζόμενα, μόνιμοι καθηγηταὶ ἢ ἐκ νέου διὰ μίαν πρσιτίαν δυναμένην ν' ἀνεκτεῖσωνται.

5. Οἱ ἐπὶ μισθῷ καθηγηταὶ, μόνιμοι ἢ ἐπὶ θητείας, λαμβάνουσι τὰς ἀποδοχὰς καθηγητοῦ Σχολῆς Ἵπουργικῶν τοῦ Ε.Μ.Π.

6. Ἐλλείποντες, ἀπόντες ἢ κολομαίου καθηγητοῦ πινος, ἢ ἀνεπιμερσιτιστικῶν του ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.

7. Οἱ καθηγηταὶ δύναται νὰ κατέχων διὰ διαρισμῶ καὶ ἑτέρων ἐπαγγελματικῶν θέσιν δημοσίων ἢ κεντρικῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, κοινοβελιαῖ ὀργανισμῶ ἢ ἄλλοι νομικῶ πρόσωπα δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἢ θέσιν εἰς παραχωρηθεῖσων δημοσίων ὀργανισμῶ ἢ ὀργανισμῶν, λαμβάνοντες ὡς προσθέτους ἀποδοχὰς τὸ 1/3 τῆς ἀνωτατοῦ ἀμειβομένης θέσεως.

Ἄρθρον 6.

Οἱ κατὰ τὴν πρώτῃν ἀραρισμῆ τῶ παρόντος Ν.Δ. ὀρητινῶν καθηγηταὶ εἰς τὰς διὰ τοῦ άρθρου 12 τοῦ Ν. Δ.

3422/1955 καταρτιζόμενες Σχολές Υπομηχανικών Αθηνών και Θεσσαλονίκης θέσπται υπό διατίμησιν δι' Β. Διατάγματος εκδομένου πρότερον του Υπουργού Παιδείας, μετά γνώμην της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π., ως μέμνη καθοριζοίται εις τας Σχολάς Υπομηχανικών, κατ' εξαίρεσιν των εν παραγράφοις 3 και 4 του άρθρου 5 του παρόντος Ν. Δ. εκδομένου.

Άρθρον 7.

Ο Διευθυντής εκάστης Σχολής και ο Διευθυντής εκάστου τμήματος όρίζονται δι' απόφασιν του Υπουργού Παιδείας μετά γνώμην της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π. έκπερσομένην κατόπιν γνώμης του Συλλόγου των καθηγητών της οικείας Σχολής. Ο όρισμός γίνεται έντός του Ιουνίου εκάστου τρίτου έτους, ή δι όστία τούτων όρχεται από της Σεπτεμβρίου.

Άρθρον 8.

1. Τά βοηθητικά διδακτικά προσωπικά εκάστης Σχολής αποτελείται εκ βοηθών διευθυντών επί καθημ όσησθ του Ε.Μ.Π. Ούτοι όρίζονται εις τίςτασιν δι' τήν Σχολήν Αθηνών και εις τίςτασιν δι' τήν Σχολήν Θεσσαλονίκης.

2. Παρ' εκάστη Σχολή συνστήται μίν όκτις Γραμματίσιν επί βαθμύ 9οι έως 4οι της Α' κατηγορίας, ένός Λογιστού επί βαθμύ 11οι έως 9οι της Β' κατηγορίας και ένός νοσηράς ή ενός τακτολογόσου επί βαθμύ 11οι έως 7οι της Β' κατηγορίας.

3. Παρ' εκάστη Σχολή συνστήονται δύο θέσεις τεχνικών έργων όρισσοίται δι' έκαστον τμήμα αύτης επί βαθμύ 9οι έως 6οι της Β' κατηγορίας του κλάδου των Διπλοσών Έργων, όρισσοίται επί τριτάτι θέσει νοσηράν ή άνοσηράν, και μία θέση κλητήρος επί βαθμύ 13οι έως 9οι της Γ' κατηγορίας και 2 θέσεις καθαρισσοίτων όρισσοίται υπό των διατάξεων του Νόμου 2314/1953.

4. Τά των προόντων, του διακομύ, της προαγωγής και της εν γένει καταστάσεως του προσωπικού του παρόντος άρθρου καθορίζονται δι' Β. Διατάγματος εκδομένου πρότερον των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μετά γνώμην της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π.

5. Οι άπορσοίται εις τας καταρτιζόμενας όνόμει του Ν. Δ. 3422/1955 Σχολάς Υπομηχανικών διδακτικά όπόλλοι καταλαμβάνουσιν τας εν παραγρ. 2 του παρόντος θέσεις, ήρ' έσον κίςτηνται τά δι' τήν διακομύν όρισσοίται προόντα, κατόπιν άπορσοίσεως του Υπουργού Παιδείας, μετά γνώμην της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π.

Άρθρον 9.

1. Παρ' εκάστη Σχολή Υπομηχανικών όρίζονται Τεχνικά Έργαστήρια, Έργαστήρια Διδακτικών Όργάνων και Βιβλιοθήκη μετ' Αναρτιστηρία.

2. Τά Έργαστήρια όρισσοίται υπό των όρισσοίτων καθηγητών, Υποχόντων ελαίσων όρισσοίτων καθηγητών, ή Διευθυντής όρίζεται υπό του Συλλόγου των Καθηγητών.

Άρθρον 10.

1. Έν τή προέπολογομύ του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας άναγράφονται δι' δι' τήν λειτουργίαν των ως άνω Σχολών άπορσοίται ποσότητες.

2. Οι μαθηταί τούτων όπορσοίται ε', καταβολήν τούτων έγγραφών, έν ή καθορισσοίται δι' άπορσοίσεως του Υπουργού Έθνικής Παιδείας μετά γνώμην της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π.

Δι' της αύτης άπορσοίσεως όρίζονται άπαλλαγαι εκ των τούτων εν όλω ή εν μέρει άπορσοίται όστία εν άπορσοίται.

3. Τά υπό των μαθησοίτων κατατάλλόμενα τέλη έγγραφοίτων υπό όσον καθόλου και άρθρον εις τήν προέπολογομύν του Κράτους και διατίθενται άπορσοίταις δι' τας άνόμει, των Σχολών.

Άρθρον 11.

Αι άποδοχαί του προσωπικού των σχολών, τά μεμώματα των ελαίστων, εις ή όά παρασσοίται, ως και οι έκταται του τεχνικού έξοπλοισμού όρισσοίται υπό τον Κρατικό Προέπολογομύ.

Άρθρον 12.

Η άπορσοίσεως των Σχολών Υπομηχανικών άπορσοίται εις τήν καθηγητάσιν του Ε.Μ.Π., όρισσοίται υπό του Υπουργού Παιδείας, μετά γνώμην της Συγκλήτου αύτου. Οι άπορσοίται όστία όρίζονται κατόπιν γνώμης των Σχολών έτος. Εις τούτους κατατάλλονται έξοδα κινήσεως όρισσοίται υπό κοινήν άπορσοίσεως των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών.

Άρθρον 13.

1. Δι' Β. Δ. εκδομένου προτέρον του Υπουργού Παιδείας, μετά πρότερον της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π., και γνώμην του Συλλόγου των καθηγητών των Σχολών, κωνοίται οι λειτουργίαι της άπορσοίσεως των Σχολών Υπομηχανικών και των τμήματων αύτων, τά της διαχειρομύτης των ελαίστων, προσηγομύτων, καταστακτοίτων και επί προμύ έξορσοίται τά της φοιτήσεως των μαθησοίτων του άνομεικού και άνομεικού προγράμματος των διδακτικών μαθημάτων και της πρακτικής άσκήσεως των καθηκότων των Έπιδοκομύτων, Διευθυνσοί των Σχολών και των τμήματων της προσηγομύτης, της άπορσοίσεως και των όρισσοίται του Συλλόγου, ως και τά των τούτων των προμύτων και της προμύτης. Δι' τήν καθορισσοίται της διδακτικής όλης και των τούτων των προμύτων καθόρσοίται υπό της Συγκλήτου ή γνώμην του Τεχνικού Υπομειτηρίου της Ελλάδος, άπορσοίται να παράσχη τούτων έντός 15 όρισσοίται έρ' ήρ' έξοδα έκτατόθι. Παραρσοίται της προσηγομύτης τούτων τά Διατάγματα εκδοίται νομύως άνω της γνώμης του Έπιμειτηρίου.

2. Δι' της άσκήσεως των μαθησοίτων των Σχολών όύονται να χρητισσοίται και έγκαταστάσεως άλλων σχολών ή έπιμειτηρίων, ή παρασσοίται τούτων, εις ήρ' κατατάλλονται άπορσοίταις όρισσοίται δι' άπορσοίσεως των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μετά γνώμην της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π.

Άρθρον 14.

1. Κωνοίται έρ' ήρ' έγκαταστάσεως εις τήν έρ' έρ' 2 (τύπος Α') της 3.1.1959 όλλων της Ένομησοίτης της Κοκονόσεως ή έρ' έρ' 1025 της 20ης Δεκεμβρίου 1958 πρότερον του Υπουργικού Συμβουλίου υπερί έγκαταστάσεως όρισσοίταις Αθήνας και Θεσσαλονίκης Τεχνικών Σχολών προσηγομύτων εις τή Έθνικήν Μεταίτην Πολυτεχνείου και τούτων ίσχύουσιν οι διατάξεις αύτης από της έναρξήσεως της ίσχύος του παρόντος Ν. Διατάγματος.

2. Τά όνόμει της ως άνω έκαταστάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου όρισσοίται τμήματα παρά τούς Σχολάς Υπομηχανικών Αθηνών και Θεσσαλονίκης συνήκοον έρεξής τήν λειτουργίαν αύτων κωνοίταις προς τας διατάξεις του παρόντος Ν. Διατάγματος.

3. Έξορσοίταις δι' τή σχολικών έτος 1959—60 τά των ελαίστων έξορσοίται εις τας Σχολάς Υπομηχανικών (έξορσοίταις μαθήματα, έξορσοίταις άπορσοίταις, χροίνας διαχειρομύτης και τούτων άλλη λειτουργίαι) καθορισσοίταιται δι' άπορσοίται του Υπουργού Παιδείας.

4. Δι' όμοίων άπορσοίται καθορισσοίταιται τά των προσηγομύτων έξορσοίται των έγγραφοίτων εις τας Σχολάς κατά τή σχολικών έτος 1958—59.

Άρθρον 15.

Η έκταται ίσορσοίται επί της Σχολής Υπομηχανικών Θεσσαλονίκης παραρσοίται εις τήν Πολυτεχνικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης όμα τή έκταται παρ' αύτης

σε τμήματα Μηχανολόγων — Ηλεκτρολόγων, Συναρμολογίας καὶ καθήκοντα τοῦ Υπουργείου τῆς Δημοσίας Τεχνικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης ἀνατίθενται εἰς καθήκοντα τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 12 καὶ 13 τοῦ παρόντος ἔχουσι ἀναλόγως καὶ ἐν πρακτικῶν. Ἀπὸ τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἐν τῷ πρώτῳ ἑξαῖο προϋποθέσεων, ἔτσι ἐν τῷ παρόντι Ν.Δ. ἔρχεται γινῆαι, σύμφωνα γινῆαι ἢ πρόκειται τῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Μ.Π., ἀνατίθεται ἐπὶ τῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης ἕως τοῦ Σπυρίδου τῶν καθήκοντων τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἄρθρον 16.

1. Ἐπίκειται εἰς Ἰωάννινα, Κοζάνη, Καθίκαι, Ἀλεξανδρούπολιν, Χαλκίδα καὶ Καβάλας δημοσίαι Τεχνικαὶ Σχολαὶ Τεχνικῶν Βοηθῶν—Ἐργαστηρίων ἀναρτῶνται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας.

2. Ἐκδίη τῶν σχολῶν τούτων δύναται νὰ περιλαμβάνῃ ἐν ἡ περισσοτέρῃ τῶν ἀναλοῦσθαι πραγμάτων: α) Ἐργαστηρίου Δημοτικῶν Ἔργων, β) Μηχανουργικῶν Ἐγκαταστάσεων καὶ γ) Ἡλεκτρικῶν Ἐγκαταστάσεων. Διὰ κοινῶν ἀπορρίτων τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Ἀνωτάτου Σχολικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Προγράμματος (Α.Σ.Ε.Π.) Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσης, δύναται τὸ ἀπορρίπτον εἰς ἑκάστην Σχολὴν τμήματα καὶ ἄλλων εἰδικήσεων.

3. Διὰ Βασ. Διαταγμάτων ἐκδίδονται προτάσεις τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν, μετὰ γνώμην τοῦ Α.Σ.Ε.Π. Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσης δύναται νὰ ἰσχύουν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρόμοιαι σχολαί, τεχνικαὶ ἢ ἄλλαι ἐπαγγελματικῆς εἰδικήσεως.

4. Δι' ἀπορρίτων τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας ἐκδίδονται κατὰν γνώμην τοῦ Α. Σ. Ε. Π. Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσης καὶ Δημοσιότητας διὰ τῆς Κομητείας τῆς Κοζανίτιδος, δύναται νὰ χορηγηθῶν εἰς φοιτῆς ἢ νεκρὰ πρόσωπα ἢ ἄλλα ἰδιώταις καὶ λειτουργίας ὁμοίων πρὸς τὰς δημοσίας ἢ ἄλλαις εἰδικήσεως καὶ καθήκοντα ἐπαγγελματικῶν σχολῶν, τῶν ὅρων ἰδιώταις, ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας αὐτῶν, τοῦ χρόνου σπουδῶν, τῶν προγραμμάτων καὶ τῶν προϋποθέσεων ἰσοτιμίας αὐτῶν πρὸς τὰς δημοσίας ἐπαγγελματικὰς σχολὰς καθορίζονται διὰ Β. Δέτων. Κατὰ τὴν αὐτὴν διαδικασία καὶ τὰς προϋποθέσεις ἀναρτῶνται ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τῆ αἰτήσεως τῶν ἰσχυόμενων ἰδιωτικῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν.

5. Αἱ διὰ τὴν λειτουργίαν καὶ ἰσοτιμίαν τῶν διὰ τῶν ἀρθρῶν 16 καὶ 20 ἰσχυόμενων δημοσίων Τεχνικῶν καὶ Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν καὶ τῶν ἰσχυομένων αὐτῶν ἀναρτῶνται ἑκπαιδευτικὰ καταβάλλονται ἐπὶ τοῦ Δημοσίου, ἰσχυομένων τῶν σχετικῶν προτάσεων εἰς τὴν προϋποθέσει τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

6. Αἱ διατάξεις τῆς παρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 13 τοῦ παρόντος Ν.Δ. ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν καὶ διὰ τὰ ἰσχυομένα τῶν τεχνικῶν καὶ λοιπῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν, τῆς σχετικῆς ἀπορριμῶσεως ἰσχυόμενης διὰ κοινῆς ἀπορριμῶσεως τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 17.

1. Διὰ τὴν ἐγγραφήν εἰς τὰς ἐν ἀρθρῶ 16 τοῦ παρόντος Ν.Δ. Σχολὰς γίνονται οἱ κάτωθι ἐπιδικτικοὶ Ε' τάξεως διαταγῆς Γυμνασίου ἢ Γ' τάξεως Ἐξαταξίου Γυμνασίου, Ἐπιτελικῆς Σχολῆς ἢ ἀπολυτηρίου σχολείου κατωτέρας ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσεως τριτοῦς τοῦλάχιστον σπουδῆς.

2. Ἡ σπουδὴ εἰς τὰς σχολὰς τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ παρόντος Ν. Δ. εἶναι τριετής ἢ τετραετής, ἀνάλογως τῆς εἰδικήσεως τῶν λειτουργομένων πραγμάτων.

3. Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα περιλαμβάνει μεθόδους γενικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαίδευσεως καὶ πρακτικῶν ἔργων ἐπὶ ἢ ἢ ἄλλ' ἐντὶ κατὰ τὸ διὰ Β. Διαταγῶν ὁρίζονται.

4. Μεταγραφαὶ ἢ κατάστιχοι εἰς τὰς τῶν σχολῶν τοῦ ἀρθροῦ 16 ἐν τῆσιν ἄλλοις σχολαῖς ἀναρτῶνται κατὰ τὸ διὰ Β. Δέτων ὁρίζονται.

5. Οἱ φοιτῆται τῶν δημοσίων τεχνικῶν σχολῶν τοῦ ἀρθροῦ 16 καταβάλλουν τέλη κατὰ τὰ διὰ κοινῶν ἀπορριμῶν τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν ἑκάστητος καθορίζονται. Τὰ τέλη ταῦτα δὲ διατίθενται διὰ τῆς ἀνάγκης ἑκάστητος σχολῆς. Διὰ τῶν αὐτῶν ἀπορριμῶν καθορίζονται οἱ ἐν ἄλλοι ἢ ἐν κέρει ἀπολλογαὶ ἐκ τῶν τελῶν ἐπιτηδῶν καὶ ἀπορριμῶν μεθῶν, ὡς καὶ τῶν ἀπορριμῶν εἰς τὸ Ι.Κ.Α. ἰσχυομένων.

Ἄρθρον 18.

1. Τὰ διδακτικὰ προσωπικὰ ἑκάστητος τῶν ἐν ἀρθρῶ 16 ἰσχυόμενων Σχολῶν ἀπορριμῶνται ἐκ τοῦ Διαβιβῶντος καὶ δι' ἑκάστητος τμήμα ἑκάστητος Ὑποδιευθυντοῦ, πρώτου καθήκοντος καὶ τῶν τεχνικῶν ἐπιτηδῶν. ἰσχυόμενων νέων Σχολῶν ἢ παρῶντων εἰσάγονται ἀπορριμῶνται οἱ ἰσχυόμενοι δέονται.

2. Τὰ τῶν ἀπορριμῶν καὶ τῆς καταστάσεως ἐν γίνονται τοῦ ἐπιτηδῶν καὶ διδακτικῶν προσωπικῶν τῶν ἐν ἀρθρῶ 16 καὶ 21 Σχολῶν καθορίζονται διὰ Β. Δέτων, ἐκδίδονται προτάσεις τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν μετὰ γνώμην τοῦ Α.Σ.Ε.Π.

3. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὅρων διδακτικῆς τῶν κατὰ τὸ πρόγραμμα μεθῶντων δύναται νὰ προσλαμβάνονται, δι' ἀπορριμῶν τῆς κατωτέρας ὁρίζοντες Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς ἑκάστητος Σχολῆς, ὡς καθορηθῶνται, διδακτικοὶ καὶ τεχνικοὶ ἐπιτηδῶν ἐπὶ ὁμοίῃ ἀναρτῶνται, ἰσχυόμενης δι' ἀπορριμῶν τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν ἑκάστητος ἐπιτηδῶν ἢ στρατιωτικῶν ἢ ἰδιώταις ἑκπαιδῶν τὰ πρὸς τοῦτο ἐπιτηδῶν ἀπορριμῶνται κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρ. 2 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ.

4. Ἀπὸ τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἑκάστητος Σχολῆς ἀπορριμῶνται τῶν Σπυρίδου τῆς Σχολῆς, τοῦ ἰσχυόμενου πρῶτου δ' ἀπορριμῶνται. Πρὸς ἑκάστη Σχολὴν συνιστῶνται ἰσχυόμενης Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ ἐκπαιδῶν, ἢ ἑκάστητος ἑκάστητος, τὰ καθορίζονται καὶ ἡ καταστάσεως εἰς τὴν ἰσχυόμενης διὰ Β. Δέτων. Καθῶνται Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς δύναται νὰ ἀναρτῶνται δι' Ὑπουργικῆς ἀπορριμῶν εἰς τὴν ἰσχυόμενης νομοτικῆς προτάσεως ἰσχυόμενης διὰ τὴν Σχολὴν.

5. Πρὸς ἑκάστη Σχολὴν ἰσχυόμενης Σχολικῶν Τμημάτων ἰσχυόμενης τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὰ τῶν ὅρων, τῆς ἰσχυόμενης καὶ λειτουργίας τούτων ἰσχυόμενης διὰ Β. Δέτων ἐκδίδονται προτάσεις τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν.

6. Πρὸς ἑκάστη Σχολὴν συνιστῶνται μίξις θέσεις ἐπιτηδῶν ἐπὶ καθῶν ἴσως ἑκάστητος Γ' κατηγορίας καὶ ἑκάστητος καθῶντων διατηρῶνται ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου 2014/1953.

Ἄρθρον 19.

1. Κορρῶνται ὡς ἢ ἐκδίδονται οἱ ἐπὶ ἀριθ. 130638) 20.10.1958, 129577)31.10.1958, 129575)17.10.1958, 129576)24.10.1958 καὶ 120265)1.10.1958 ἀπορριμῶν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐπιστημονικῶν καὶ Ἐθν. Παιδείας, δι' ὅν ἰσχυόμενης Τεχνικῶν Σχολῶν τῆς κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ παρόντος εἰς Ἀλεξανδρούπολιν, Ἰωάννινα, Καθίκαι, Χαλκίδα, Κοζάνη καὶ Χαλκίδα καὶ ὁμοίως διὰ τῆς ἀναρτῶνται ἐπὶ αἰτήσεως, ὡς καὶ ἢ ἐπὶ ἀριθ. 11720)13. 12.1958 ἀπορριμῶν τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ, δι' ἢς αἱ Σχολαὶ αἰσχυόμενης ἀναρτῶνται.

2. Μέχρι συμπλήρωσεως τοῦ κατὰ τὸ ἀρθρῶ 18 τοῦ παρόντος ἰσχυόμενης προσωπικῶν τῶν ἐπὶ ἑκάστη Σχολῶν, ἢ Ὑπουργοῦ Παιδείας ἢ κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτοῦ ἢ Νομοκράτης, προτάσεις τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς ἑκάστητος Σχολῆς, ἢ αἰτήσεως τῶν Διαβιβῶντων τῶν Σχολῶν καὶ τῶν διδακτικῶν τῶν μεθῶντων εἰς προσωπικῶν Μίσης Ἐκπαιδῶν.

σως ή άλλους δημοσίως διατεθειμένους ή στρατιωτικούς ή υψίστης έχοντες τά προς τούτοις εκπαιδευτικά προσόντα, επί όριστο όποιοδήποτε έγκριμένον υπό των Ύπουργών Παιδείας και Οικονομικών.

3. Μέχρι συγκροτήσεως της κατά τάς διατάξεις του άρθρου 18 Ύπουργικής Έπιτροπής, τά καθήκοντα αυτής ασκούνται υπό έκτακτους Έπιτροπής διορισμένους υπό του οικείου Νομάρχη μετά γνώμην του Έπιθεωρητού Μέσης Έκπαίδευσως.

Άρθρον 20.

1. Δίδονται υπό ίδριούνται δημοσία τεχνικά ή άλλα Έπαγγελματικά σχολεία Κατωτέρας Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως διαφόρων ειδικοτήτων, ποσοτός μέχρι τετραποσής εσχίσεως, εις ός γίνονται δεκτοί άπόφοιτοι του Δημοτικού Σχολείου. Τά σχολεία ταύτα περιλαμβάνουν έν ή περισσότερα τμήματα άναλόγως της ειδικότητος αυτών. Τά της ίδρύσεως, οργάνωσις και λειτουργίας, τά της οργάνωσις συνδίστασις του προσωπικού, των προσόντων και της έν ένειν καταστάσεως αυτών, καθορίζονται διά Β. Διαταγμάτων έκδοθημένων προόσει των Ύπουργών Παιδείας και Οικονομικών, μετά γνώμην του Α.Σ.Ε.Π. Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως.

2. Δι' Ύπουργικής άποφάσεως έκδοθημένης μετά γνώμην του Τμήματος Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως του Α.Σ.Ε.Π. δύνανται τά ίδρύσονται ή ίδρυσθήσονται λειτουργία δημοτικών σχολείων, όρισών προς τά της προκηραμένης παραγράφου.

Άρθρον 21.

1. Αι διατάξεις του άρθρου 11 και των παραγράφων 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 18 του παρόντος Ν. Δ. ισχύουν και διά τά διά του άρθρου 20 ίδρυόμενα επαγγελματικά σχολεία. Όπου άπάρεχον σχολεία του άρθρου 16 και σχολεία του άρθρου 20 δύνανται ν' άποτελέσω έν συγκρότημα επαγγελματικών σχολίων κατά τά διά Β. Διατάγματος έκδοθημένων.

2. Διά Β. Διαταγμάτων έκδοθημένων προόσει του Ύπουργού Παιδείας και μετά γνώμην του Α.Σ.Ε.Π. Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως καθορίζονται τά των άναλυτικών και ώρολογίων προγραμμάτων, του όρισμού των εισακτικών, του τρόπου εισαγωγής, των προαγωγικών, κατατακτικών και άπολυτηρίων εξετάσεων, της έγγραφής και κατατάξεως μαθητών έξ άλλων σχολίων εις τάς σχολάς ταύτας, του τύπου του άπολυτηρίου, της πρακτικής άσκήσεως, της έκδοσεως και της λήξεως του διδακτικού έτους, τά των όργάνων και διακοπών, ός και πάσα άλλα λεπτομέρεια άφορικά εις την λειτουργίαν των σχολίων των άρθρων 16 και 20 του παρόντος Ν. Δ.

Μέχρις έκδόσεως των Β. Διαταγμάτων, τά άνωτέρω άξματα ρυθίζονται άντιστοιχώς δι' Ύπουργικών άποφάσεων.

Άρθρον 22.

1. Αι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. Δ. 3789/57 όπερι τροποποιήσεως και συμπληρώσεως ένών διατάξεων της Έργατικής Νομοθεσίας εφαρμόζονται και διά τους μαθητάς των πάσης φύσεως Τεχνικών και Έπαγγελματικών Σχολίων τους έκτελούντας εις έργοστάσια, βιοτεχνίας, έργοστάσια και πάσης φύσεως τεχνικάς και επαγγελματικάς επιχειρήσεις έκτός των Σχολίων αυτών, την υπό των οικείων διατάξεων προβλεπόμενην πρακτικήν άσκησην.

Προκειμένης εφαρμηγής της ός άνω διατάξεως της παρ. 1 του άρθρου 11 του ός άνω Ν. Δ. 3789/57 συμμετέχει εις την σύνθεσιν του τμήματος άποθέτης του κατά την διάταξιν ταύτης Σαμβουλίου ή Γεν. Διευθυντής Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως του Ύπουργείου Παιδείας ή ό νόμιμος άνακληρωτής αυτού.

2. Διά την άσκησην των υποδησών και μαθητών των Τεχνικών και Έπαγγελματικών Σχολίων την προβλεπόμενην υπό του παρόντος, αι δημοσίαι υπηρεσίαι και έργοστασια, τά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αι υπό του Κράτους άναλαμβάνουσι επιχειρήσεις άποθέτου τύπου (Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε. κλπ.) άποφασίζονται νά προσλαμβάνουν εις τά έργοστάσια, έργοστάσια ή τά έργοστάσια αυτών, επί της καθοριζομένης άποθέτης διά τους μαθητάς των Έπαγγελματικών Σχολίων τους έκτελούντας την κακωσπρήγην πρακτικήν άσκησην αυτών, τους μαθητάς ταύτους κατ' άναλογίαν του άρθρου 10 α) επί του εις την ίδρυσιν της παρ' ή ρυθίσει Σχολής άποφασισμένου έργοστασιακού ένομαίου αυτών.

3. Οι αούτοι μαθηταί κατά την διάρκεια της άσκήσεως ταύτης και έντός της αύτης διάρκειας απαλλάσσονται παρά τω Έθνικω Κοινωνικώ Αποφασιστώ μόνον διά τάς περιπτώσεις άποχρήματος και άβουλίαις έναντι άποφασιστού όρξασίμου εις τά έν έλάττω (1/10) του τετραποσού ήμισυόσμου του άποφασισμένου έργασίμου, ός τούτο προβλέπεται κατά τούτο, υπό των έκδόσεως έγκριμένον συλλογικών συμβάσεων, και βαρύνοντας έξ έκαστέρου την έργοστάσιον αυτών.

Άρθρον 23.

1. Οι παραγράφοι τών διά του παρόντος Ν. Δ. ίδρυομένων Τεχνικών και Έπαγγελματικών Σχολίων δύνανται νά καταλαμβάνουν θέσεις εις δημοσίαις υπηρεσίαις, έργοστασιοίς ή επιχειρήσεσι και νά ίδρυομένην τά έκδοθησαν απόφοιτοι της έν τού ποσώ των άναγκασομένης ειδικότητος επί δημοσίαις και δημοτικώ κατασκευώ ή εγκαταστάσεσι, έν ή περιπτώσει δι' ταύτης άνω έκαστώσμου άποθέτου άποφασιστού μελέτης ή άποθέτου άποθέσεως έκδοθημένης.

2. Διευκολυνόμενοι των διατάξεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου ή ός άνω άποφασιστής άποθέτου άποφασιστής μελέτης ή άποθέτου άποθέσεως έκδοθημένης έν ίσχυει προκειμένου περί άποφασιστων των Σχολίων του άρθρου 1 του παρόντος εις πόλεις ή κομποπόλεις κάτω των έκατ χιλιάδων κατοίκων και έξ' όσον πρόκειται περί μικρών και άλλων έργων έκτελουμένων εις την περιοχήν ταύτων.

Αι διατάξεις του Νόμου 6422/1934 όπερι άσκήσεως των επαγγελματικών του μηχανολόγων, του ηλεκτρολόγων και του μηχανολόγων—ηλεκτρολόγων μηχανικών ός και του κωπη γού' ός μεταγενεστέρως έτροποποιήθησαν, και των έκτελεστικών αυτών Διαταγμάτων έκτελουμένου ίσχύουσι άναίρητώς όπου άσκήσεως των έν αύτω επαγγελματικών ειδικότητων.

3. Διά Β. Διατάγματος έκδοθημένου προόσει του Ύπουργού Παιδείας μετά γνώμην του Συναρτητικού Σαμβουλίου Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως του προβλεπομένου έν τού νόμω όπερι άνοσησεως και συντονισμού της Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως και του κατωτέρω έκδοθημένου Α.Σ.Ε.Π. Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως καθορίζονται : ή ειδική άνακτάσι των διά του παρόντος Νόμου ίδρυομένων τεχνικών και επαγγελματικών σχολίων, ή κατάταξις αυτών εις βαθμούς έκπαίδευσως, τά της άσκήσεως των μαθητών, ό τύπος των χρησιμοποιώτων τίτλων σπουδών και τά τα τούτων άποφασίζονται άποφασιστάρι επαγγελματικά προσόντα.

4. Οι άπόφοιτοι των Σχολίων Ύπομηχανικών των καταργηθέντων διά του Νόμου 3422/1955 εξομοιοούνται γενικώς προς τους άποφασιστας των διά του άρθρου 1 του παρόντος Ν. Δ. ίδρυομένων Τεχνικών Σχολίων Αδύτων και Θεσσαλονίκης διατηρηθέντων και των υπό των κατωτέρω διατάξεων άναγκασομένων υπό αούτοις έκαστώσμων.

Άρθρον 24.

1. Ίδρύεται έν Αθήναις Σχολή Έκπαυδοτικών Λειτουργών Έπαγγελματικής και Τεχνικής Έκπαίδευσως δι' έπι

μέγιστον και παιδαγωγικόν κατόρθον εκπαιδευτικόν λειτουργίας προσδιορίσων δια τής Σχολής Τεχνικής και εν γένει Έπαγγελματικής Εκπαίδευσης και καθηγητών των σχοληλατικών και των ειδικών μαθημάτων των γυμνασίων, περί όν ή παράγραφος 7 του άρθρου 27 του παρόντος.

2. Η διάρκεια σπουδών ήρίζεται δια Β. Δ) της διατάξεως μέχρι δύο ετών κατά κατηγορίας και ειδικότητας εκπαιδευτικών λειτουργιών.

3. Τα της οργανώσεως της Σχολής και της άσκησης επί αυτής, ως και της επί των προσδιορίσων εις τούτην Έπαγγελματικόν Σχολών, επί σκοπώ πρακτικής άσκησης των εκπαιδευτικών, της άσκησης άσκούνται εις τή ειδική της οργανώσεως και διαρκείας της εκπαιδευτικής μέσης του Α.Σ.Ε.Π. επί των προβλεπόντων των εισηγητικών και των άποφαινομένων, επί περι χειριστέως όθεν εις εκπαιδευτικούς λειτουργούς πρής τούτων εις όλην τή των προγραμμάτων και της εν γένει λειτουργίας της Σχολής, της διαρκείας αυτής εις τμήματα, του τύπου των σπουδών των χειριστέων εις τής άποφαινομένης της Σχολής τούτης και της άποφαινομένης άποφαινομένης των όποιων των κοινών άποφαινομένων των Υπουργών Παιδείας και Εθνικής Παιδείας ήρθέσαν διατάξων Σχολών άποφαινομένης διατάξων προσωπικού Έπαγγελματικών και Τεχνικών Σχολών, ως και των λειτουργιών άποφαινομένης των άποφαινομένων του παρόντος άρθρου ρυθίζονται δια Β. Διατάξεως εκθέτουσαν πρότερον του Υπουργού Παιδείας μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π.

4. Τή διδακτικήν προσωπικήν της Σχολής άποτελείται δια δύο Διαδιδασκόντων και δύο Γνωστικόν, άρτίων άποφαινομένης διαδιδασκόντων και μεθών Γνωστικόν Διαδιδασκόντων Παιδαγωγικής Άκαδημίας, και δια (6) καθηγητών επί θεωρητικού και μεθών καθηγητών ή Γνωστικόν Παιδαγωγικής Άκαδημίας, ήρθέσαν επί της άποφαινομένης άποφαινομένης των Υπουργών Παιδείας και Εθνικής Παιδείας δια κοινής άποφαινομένης των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Οικονομικών.

5. Πρής διδακτικόν των ειδικών μαθημάτων όνται να προσλαμβάνονται παρά τή συνταχθέντι δια του παρόντος άρθρου Σχολή, άποφαινομένη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας, ειδικών προσωπικών άποφαινομένων ή άποφαινομένων άποφαινομένης δια κοινής άποφαινομένης των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Οικονομικών.

6. Παρά τή Σχολή διατίθεται εις Γραμματείας επί βαθμωτά ως και επί Α' Κατηγορίας και εις κλητήρ Γ' Κατηγορίας.

7. Αί ειδικότητες και τή πρότερον του προσωπικού της Σχολής και ή τρίτης της άποφαινομένης των όποιων ήρίζονται δια Β. Διατάξεως εκθέτουσαν πρότερον του Υπουργού Παιδείας μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π.

8. Από της ισχύος του παρόντος ή Β' Παιδαγωγική Άκαδημία Άθήνας και άποφαινομένη πρής της εν παραγρ. 4 του παρόντος άρθρου όποιων καταρτίζονται.

Άρθρον 25.

1. Οί έπαγγελματί Γνωστικοί του Νόμου 4397/1931 οι άποφαινομένης εις τή διδακτικήν προσωπικήν του Υπουργού Παιδείας μέχρι της ισχύος του Ν. Δ) της 3379/1955 παραμένουν εν άποφαινομένης ήθηλακοδομητικής και δια τή κράτης του Νομοθετικού τούτου Διατάξεως και χρησιμοποιούνται εις όποιων σχολεία του παρόντος Νόμου.

2. Αί διδακτικόν οικονομικών οι άποφαινομένης κατά την άποφαινομένη του δια 25/28 Σεπτεμβρίου 1951 Β. Διατάξεως εις τή προαναχθέντι εις την εν Χανίοις Άνωττην Σχολήν Οικονομικής Οικονομίας Πρώτων Σχολείων διατίθεται εις διδακτικόν οικονομικών, ήρθέσαν δια όποιων της άποφαινομένης τούτης επί τούτου.

3. Τή της άποφαινομένης καταστάσεως και ήθηλακοδομητικής των ως όποιων εκπαιδευτικών των μη άποφαινομένων εις της διατάξεως του Ν. Δ. 3379/1955 ήρίζονται δια Β. Διατάξεως.

4. Αί πτυχίοι των Άνωττων Σχολών Οικονομικής Οικονομίας διατίθεται εις τή γυμνάσια όποιων και τή μετὰ γυμνάσια, εις ή ή άποφαινομένης των μαθητηρίων είναι άποφαινομένης άποφαινομένης. Αί άποφαινομένης εις τή όποιων σχολεία διατίθεται πρής συμπληρώσει των άποφαινομένων όποιων διατίθεται να ήθηλακοδομητική τή όποιων μαθημάτων εις μαθητηρίων άλλων όποιων σχολείων της όποιων του γυμνασίου.

5. Η επί μετὰ τή άποφαινομένης ως καθηγητών ή όποφαινομένων παρά της καταρτίζομενης διατάξεως του Ν.Δ. 3422/1955 Σχολείων Έπαγγελματικών λογίζονται ως πραγματική άποφαινομένη άποφαινομένης.

Άρθρον 26.

1. Αί Έθνηκα Σχολή Έπαγγελματικής Εκπαίδευσης και Ξένων Γλωσσών καταβάλλονται πρής όποιων ήρθέσαν και λειτουργίας ως και άποφαινομένης αυτής κατά τή δια τή Έθνηκα Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης ήθηλακοδομητικής.

2. Τή εις τούτων όποιων εις τή των κρατικών πρόφαινομένων, διατίθεται ή άποφαινομένης άποφαινομένων των Σχολών και μεταποφαινομένων του διδακτικόν προσωπικού, κατά τή δια Β. Διατάξεως ήθηλακοδομητικής.

3. Η έκδοσις διδακτικών και θεωρητικών βιβλίων των έπαγγελματικών και τεχνικών σχολών διατίθεται επί του εν Άθήναις ήρθέσαντος Ίερωμένου Εθνικής και άποφαινομένης αυτού κατά τή ή άποφαινομένης του Υπουργού Παιδείας καθορίζομενα μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π.

Δι' όποιων άποφαινομένων καθορίζεται και ή διατίθεται των βιβλίων τούτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Όργάνωσις της Μέσης Εκπαίδευσης.

Άρθρον 27.

1. Τή άποφαινομένης Γυμνάσια μετανομοδομητικόν από της ισχύος του παρόντος εις ήθηλακοδομητικής, άποφαινομένων άποφαινομένων των τούτων αυτών από της Α' έως της ΣΤ'.

2. Τή πρόγραμμα των τριών πρώτων τάξεων του Γυμνασίου, άποφαινομένων την πρώτην βαθμίδα του Γυμνασίου, είναι κοινών εις όποιων τή Γυμνάσια και διατίθεται επί της γενικής άποφαινομένης παιδείας.

Την όποιων του άποφαινομένων προγράμματος άποφαινομένων τή εις ήθηλακοδομητικής: 1) Θεωρητικής, 2) Άρχαία (Ελληνική, 3) Νέα (Ελληνική, 4) Μαθηματικά, 5) Φυσική, 6) Ιστορία, 7) Γεωγραφία, 8) Ξένη γλώσσα, 9) Τεχνική, 10) Ωδική, 11) Γνωστικόν και 12) Άγωγή του πολιτού. Δια της μαθητηρίων προστίθεται τή μεθών της οικιακής οικονομίας. Κατά την διαρκείαν της εις τής τριών πρώτων τάξεων σπουδών λαμβάνεται πρότερον έπαγγελματικού προσηλακοδομητικού των μαθητηρίων.

3. Δια Β. Διατάξεως εκθέτουσαν επί τή πρότερον του Υπουργού Παιδείας, μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π., όνται να ήθηλακοδομητικής παρά τής Γυμνασίου από της Α' έως της ΣΤ' τάξεως αυτών, εις των άποφαινομένων εν παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 1468/1944 ως προσποφαινομένης όποιων του παρόντος, τμήματων κλασικής και πρακτικής καταδιδασκόμεως, εν ή περισσότερα τμήματα των άποφαινομένων νών καταδιδασκόμεως:

- α) Τεχνικής, β) ήθηλακοδομητικής, γ) οικονομικής, δ) κλασικής ε) Ξένων γλωσσών, στ) οικιακής οικονομίας.

4. Δια Β. Διατάξεως εκθέτουσαν κατά την εν παρ. 3 διδακτικόν όνται να μετανομοδομητικής Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης εις Γυμνάσια μεθ' όποιων ή ήθηλακοδομητικής των εν παρ. 3 καταδιδασκόμεως ή να ήθηλακοδομητικής μεθ' όποιων ή ήθηλακοδομητικής των καταδιδασκόμεως τούτων. Εν περιπτώσει ήθηλακοδομητικής, τή Β. Διατάξεως εκθέτουσαν επί τή πρότερον και του Υπουργού των Οικονομικών.

5. Τή άποφαινομένων των Γυμνασίων κοινών των εν παρ. 3 του παρόντος καταδιδασκόμεως είναι κατά πάντα ίσώτερα.

6. Δια Β. Διατάξεως εκθέτουσαν επί τή πρότερον του

Υπουργού Παιδείας μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. καθορίζονται τα προγράμματα των εν παρ. 3 του παρόντος παραγράφων, οι ειδικότητες των καθηγητών κατά τμήματα, ρυθμίζονται τα των μεταγγραφών και καταστάσεις των μαθητών εις άλλα τμήματα ή σχολεία, τα των ειδικότερων προτύπων αυτών ως και πύλα λειτουργίας άφορτά εις την άρχαιότητα και λειτουργίαν των Γυμνασίων.

7. Δι' έκαστον των εν παρ. 3 του παρόντος παραγράφων νέων καταστάσεων διαρίζονται, επί πλέον των οργανικών θέσεων, έξι καθηγηταί τεχνολογικών ή άλλων ειδικών μαθημάτων αναλόγως της καταστάσεως του τμήματος. Τα της εν γένει καταστάσεως του προσωπικού τούτου όρίζονται δι' Β. Διαταγμάτων μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π.

Προς συμπλήρωσιν των όρων δι'ακαδημίας και της πρακτικής άσκήσεως των μαθητών ή προς ανακλήρωσιν των εν τω πρώτῳ άρθρῳ της παρούσης παραγράφου προληλυθάνων καθηγητών προκηρύσσονται ειδικαί καθήκοντα κατά προτεραιον θέματα (ισοβάλλοι και τεχνικά έπιπέδου) επί όριστάς άνωμηνότας όρισμένης διά κείων άποφάσεως των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών.

8. Αι έκείνη λειτουργίας των ως άνω Γυμνασίων και των έργαστηρίων αυτών καταβάλλονται επί του Δραχμίου, των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 16 εφαρμοζομένων αναλόγως και διά τῶν σχολείων ταύτα.

9. Δίνονται τό θροῦδοις ή μετατρέψουσι θιαστικά σχολεία Μέσης Έκπαίδευσος εις σχολεία των τύπων της παρ. 3 του παρόντος τῆ σίτησις των θιαστικῶν αυτών, (ισοβάλλοι) κατά τῆς κεντρίας διατάξεως, κείων άποφάσεως του Υπουργού Παιδείας και μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π.

10. Διά Β. Διαταγμάτων επί τῆ προτάσει του Υπουργού Παιδείας, μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. δίνονται τό καθορίζονται παρεκκλίσεις εις τό αναλυτικά προγράμματα των Σχολείων Στοιχειώδους, Μέσης και Έπαγγελματικῆς Έκπαίδευσος των Έλληνικῶν Κοινοτήτων της αλλοδαπῆς, επιβαλλόμενα υπό των τοπικών συνδέσμων.

Άρθρον 28.

1. Αι έμαρτήρια και νυκτερινά Έμπορικά Σχολεία μετατρέπονται εις Γυμνάσια οικονομικής καταστάσεως ή Γυμνάσια Είρων γλωσσίας, έμαρτήρια ή έμαρτηνά άντιπολιτείας.

2. Διά Β. Διαταγμάτων έκδηλοῦνται προτίται του Υπουργού Παιδείας και μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. θέλουν καθορισθῆ τό τῶν πρώτων οργανώσεως και λειτουργίας, τό της μεταγραφῆς των τάξεων των εν λειτουργίῳ Έμπορικῶν Σχολείων εις τάξεις Γυμνασίων, ως και πῶν συναφῆς ζήτημα λειτουργίας των Γυμνασίων ταύτων.

3. Άδεια θρήσεως και λειτουργίας θιαστικῶν έμπορικῶν Σχολείων προκηρύσσεται μέχρι της εσθῆσεως της άρχῆς του παρόντος μετατρέπονται αίτησις των ενδιαφερομένων εις τοιαύτα Γυμνασίου Οικονομικῆς καταστάσεως ή Είρων σχολείων, ταθρομένων εν λειτουργίῳ από της εφαρμογῆς των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

4. Τά λειτουργούντα ατοικά σχολεία μετατρέπονται εις Έπαγγελματικῶν Σχολεία δι' Υπουργικῆς άποφάσεως, έκδηλοῦνται μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. και δημοσιονομικῆς διά της Έκτακτῆς της Κυβερνήσεως. Τῶ προσωπικῶν των ατοικών σχολείων τοποθετεῖται δι' άποφαστικῆς άποφάσεως εις τῆς εις ἄς μετατρέπονται ταῦτα επαγγελματικῶν σχολεία ή εις θέματα γυμνασίων της θύρας αυτών.

Άρθρον 29.

1. Π σίτησις εις τό έμαρτηνά Γυμνάσια καθίσταται δυνατή. Τῶ αναλυτικῶν και άποφάσεων προγράμματα ταύτων, ή τῆς τῆς των τάξεων αυτών τῆς τῆς των έμαρτηρίων λειτουργίας και οι λοιπαί λειτουργίαι της άποφαστικῆς των διατάξεων της παρούσης παραγράφου όρίζονται δι' Β. Διαταγμάτων μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π.

2. Διά Β. Διαταγμάτων, έκδηλοῦνται προτίται των επί της Παιδείας και Οικονομικῶν Υπουργῶν θρήσεως: ἄκα κεντρική θέματα έμαρτηνά Γυμνάσια, επί τῆ προβλεπομένη κατά νόμον οργανική συνθήκη προσωπικού έμαρτηρίων Γυμνασίου σύμφωνα μεν άντιπολιτείας των οργανικῶν θέσεων

του προσωπικού της Μέσης Έκπαίδευσος. Τά νυκτερινά προγράμματα των έμαρτηρίων Γυμνασίων καταγράφονται σύμφωνα δι' άποφάσεως του Υπουργού Παιδείας.

Άρθρον 30.

1. Εἰς τῆς άποφάσεως της 1^{ης} τάξεως των έμαρτηρίων και έμαρτηρίων Γυμνασίων γράφονται άπολυτήριον της πρώτης βαθμίδος του Γυμνασίου κείων έκτάσεως εις' όλης της κατά τό έτος ταῦτα διαγραφείσης θύρας. Τῶ άπολυτήριον τούτου παρέχεται δικαιοῦμα έγγραφῆς εις τῆν έπιπέδον Γεωμετρικῆν τάξιν ή αίστησι τῆς Τεχνικῆς ή άλλας Έπαγγελματικῆς σχολῆς κατά τῆς κεντρίας διατάξεως και εις έμαρτηνά εις έμαρτηνά θέματα ή όποτε νομικῶν προτύπων θέματος δικαιοῦς άντιπολιτείας προτύπων.

2. Τά λειτουργούντα προγράμματα Γυμνασίων μετατρέπονται, αναλόγως του άρθρου των μαθητῶν αυτών της τελευταίας τριτίας και των τοπικών συνδέσμων, διά κείων άποφάσεως των Υπουργῶν Παιδείας και Οικονομικῶν έκδηλοῦνται μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. και δημοσιονομικῆς διά της Έκτακτῆς της Κυβερνήσεως εις Γυμνάσια της πρώτης βαθμίδος ή άλλης Γυμνάσια μίαν των νέων καταστάσεων.

3. Εἰς πόλεις ή κωμοπόλεις εις ἄς διῆ λειτουργοῦ κείων γυμνασίων, δίνονται τό θροῦδοις γυμνασίου της πρώτης βαθμίδος μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. διά κείων άποφάσεως των Υπουργῶν Παιδείας και Οικονομικῶν, δημοσιονομικῆς διά της Έκτακτῆς της Κυβερνήσεως.

4. Έκαστον Γυμνάσιον της πρώτης βαθμίδος αποτελεί τάξιν πλήρους Γυμνασίου. Διά της θροῦδοις Υπουργικῆς άποφάσεως του Γυμνασίου πρώτης βαθμίδος καθορίζεται τό πλήρες Γυμνάσιον εις ἄς άναγεται ταῦτα και όποτε ατοικά τμήματα.

5. Έμαρτήρια ή θροῦσι παραρτημάτων Γυμνασίων άποφαστικῶν.

Άρθρον 31.

1. Παρά τό Ζανναῖον Οργανισμοῦ Άρρίων Παιδείας θρήσεως θέματα Παραρτηρικῶν έκτάξεων Γυμνασίων Άρρίων τεχνικῆς καταστάσεως υπό των τίτων εζώνων Τεχνικῶν Γυμνασίων.

2. Τῶ Ζανναῖον Τεχνικῶν Γυμνασίων θέματα επί των διατάξεων του άρθρου 27 του παρόντος και των κατ' έξουσιοδοτησιν της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου έκδηλοῦνται Β. Διαταγμάτων.

3. Τῶ παρῶ τῶ Ζανναῖο Οργανισμοῦ λειτουργοῦν θέματα θεματικῶν σχολείων προσαρτησῆς εις τό Ζανναῖον Τεχνικῶν Γυμνασίων ἀπολυτῶν μετ' αἰσῆς το εζώνων Έκτακτικῶν Ἱδρυματων.

4. Διά Β. Διαταγμάτων έκδηλοῦνται επί τῆ προτάσει του Υπουργού Παιδείας, μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. καθορίζονται τό της οργανώσεως και λειτουργίας του Ζανναῖου Εκτακτικῶν Ἱδρυματων, ἄς άναγεται υπό του μέλους του Α.Σ.Ε.Π. του αἰσῆς της οργανώσεως και λειτουργίας της έκπαίδευσος, τό των προτύπων και τῶ τῶν τοποθετήσεως εις τότά έκτακτικῶν λειτουργῶν και της μεταστάσεως ταύτων επί αἰσῆς, τό τῶ αναλυτικῶν προγράμματος αἰσῆς τῶς και πῶν λειτουργίας λειτουργίας του Ἱδρυματος ταύτων.

5. Τῶ έμαρτηνά Γυμνάσιον του Παρισιακοῦ Συνδέσμου μετατρέπονται μετά προτίται του Διοικητικῶν Σωβητικῶν του Συνδέσμου κείων άποφάσεως του Υπουργού Παιδείας εις Γυμνάσια οικονομικῆς καταστάσεως.

6. Ὁ καθορισμός των προτύπων των εις τό Γυμνάσια ταῦτα μετατρέπονται καθηγητῶν των αἰσῆς μαθημάτων των άντιπολιτείας εις τῆν αἰσῆς οικονομικῶν αἰσῆς καταστάσεων ως και τῶ Διοικητικῶν αἰσῆς γίνεται κατά της παρῶ Τεχνικῆς Έκπαίδευσος διατάξεως δι' άποφάσεως του Υπουργού Παιδείας μετά γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. δημοσιονομικῆς παρεκκλίσεως εἰς αἰσῆς.

7. Μέσης έκτάσεως των Β. Διαταγμάτων των προβλεπομένων εν παρ. 4 του παρόντος άρθρου, κατ' έτος άρθρο εις τό Ζανναῖον Εκτακτικῶν Ἱδρυματων και εν παρ. 6 του άρθρου 27 του παρόντος, κατ' έτος άρθρο εις τό Γυμνάσιον του Παρισιακοῦ Συνδέσμου, τό προγράμματα αυτών και τό της τῶν

θέσεως εν αυτοίς του προσωπικού καθορίζονται δι' απόφαση του Υπουργού Παιδείας.

8. Αι περί διδασκαλίας ρυθμίσεις εις Ισπανικά Γυμνάσια καταθέσει το Α.Ν. 250/1936 καταργούνται.

Άρθρον 32.

1. Η επί της παρ. 6 του άρθρ. 1 του Νόμου 3272/1955 προβλεπόμενη τριετής προθεσμία διά τον διαρκών των προγράφων του γυμνασίου πελάσσει της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και Θεσσαλονίκης, ως καθοριζών εις Γυμνάσια παρατίθενται επί μίας εσέτι τριετίαν από της δημοσίευσως του παρόντος. Η προθεσμία είνε δυνατή να παρατείνεται διά Β. Διατάγματα επί τη προτάσει του Υπουργού Παιδείας.

2. Η επί της παρ. 2' του άρθρου 1 του Ν. Δ. 2982/54 περί καθορισμού άνωτάτου όριου διαρκείας 'Εκπαιδευτών εν γένει λειτουργών και 'Ιεροκλήσιων, παρατίθενται επί μίας εσέτι τριετίαν διά τους καθηγητάς Μέσης 'Εκπαίδεως των ειδικότητων Φυσικών και Σένων Γλωσσών.

3. 'Εκπαιδευτικοί λειτουργοί του κατά το άρθρ. 4 του Ν. Δ. 3379/55 κλάδου, υπηρετούντες εις σχολεία Μέσης 'Εκπαίδεως και έχοντες και δεύτερον πτυχίον μιας των ειδικότητων του ως άνω κλάδου δύνανται να μεταπέσωσιν τη αίτησι των και μετά πρότασιν του οικείου Τυχευατικού Συμβουλίου εις την έτεραν ειδικότητα, έφ' η κίχηνται εν τη υπηρεσίη βαθμιά μέχρι και του βαθμού του πρωτοβάθμιου Καθηγητού.

4. 'Επιτρέπεται ή αναδιορισμός εις κανόν οργανικής θέσεως λειτουργών σταθιμαίου και μέσης εκπαιδεύσεως, έξιελθόντων της υπηρεσίης διά παρατήσεως ή δι' άπολύσεως λόγω έγκαταλείψεως θέσεως και δι' έχουν άπερδή τη πρὸς διαρκών όριον ηλικίας έφ' όσον κίχηνται δικαίω πρακτικῆν υπηρεσίαν εις θέσιν εκπαιδευτικού λειτουργού, υποβάλλων γυμνασίου αίτησιν έντός τριμήνου άνατορετικῆς προθεσμίας από της δημοσίευσως του παρόντος, γραμματεία ύπερ του άναδιορισμού των το ΑΣΔΕΠ και πληροῖν άπίσως της προπεσούσεως και έχουν άπαντα τά λοιπά πρὸς διαρκών τη πρώτον προτίνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Διοίκησις της Παιδείας

Άρθρον 33.

1. Συνατίθεται παρά τη Κεντρική Υπηρεσίη του Υπουργείου Παιδείας Γενική Διεύθυνσις 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως, θρημαίνης μιας θέσεως Γενικού Διευθυντού επί βαθμῷ Ισ, οι τά καθήκοντα έρίζονται διά Β. Διατάγματα.

2. Εις την θέσιν του Γενικού Διευθυντού 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως προάγεται ή διορίζεται πρότασι του Υπουργού Παιδείας και μετ' άπόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου πτυχούσης Άνωτάτης Σχολῆς της έμαδατης ή άλλοδατης έτων διατίς πολλαχῶσιν ποσῶς μετακταπέσεως εις την επαγγελματικῆν εκπαιδεύσιν εν Άνωτάτη Σχολῇ της άλλοδατης ή άλλολογον συγγραμικῆν έθελον επί δεματων της επαγγελματικῆς εκπαιδεύσεως και υπερέκαστη εν τη εκπαιδεύσει και τη διοικήσει της εκπαιδεύσεως θρησίαν υπηρεσίαν με υπερέας δι το 60ον έτος της ηλικίας.

3. Καθήκοντα Γενικού Διευθυντού 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως δύνανται ν' ανατίθενται άπορασι του Υπουργού Παιδείας, δημοσιουμένην διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, εις καθηγητήν Άνωτάτης Σχολῆς ή μέλος του Άνωτάτου 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου.

4. Παρά τη Γενική Διεύθυνσι 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως συνατίθεται ένω Διεύθυνσις, θρημαίνης δύο θέσεων Διευθυντών επί βαθμῷ Βσ ή Βω, έξ όν ή μία μεταπέραται εις το Υπουργεῖον Βιομηχανίας, εις τῶ άποῖν καταργείται. Εις την Γενικήν Διεύθυνσιν 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως ύπαρχει άπίσως ή Διεύθυνσις 'Εθνικῶν Οργάνων.

5. Εις την Κεντρικήν Υπηρεσίαν του Υπουργείου Παιδείας προτίθενται τέσσαρες θέσεις επί βαθμῷ Βσ ή Βω, δύο

θέσεις επί βαθμῷ Βω και τρεις θέσεις επί βαθμῷ Βω ένω τῶ άποῖν της Α' κατηγορίας, δύο θέσεις διακτολογητών και μία θέση κλητήρος. Αι θέσεις αὐται προσυλλέγονται κατό τάς διατάξεις των διατίθεν τον νῦμα περί υποπεσεύσεως και συνταξιακού της Διοικήσεως της 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως μεταπεραμένως θέσεις εν των Υπουργείων Βιομηχανίας και Γεωργίας, εις τῶ άποῖν καταργούνται.

6. Μία εν των θέσεων των επί βαθμῷ Βσ ή Βω Διακτολογητών και δύο εν των θέσεων των επί βαθμῷ Βσ ή Βω Τεχνατοργῶν της Α' Κατηγορίας είναι ειδικαί, συνταξιακού κλάδου υπαλλήλων Διοικήσεως 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως, οι τά προτίνα έρίζονται διά Β. Διατ. Εις τῶν αὐτών κλάδων ύπαρχει και ή θέση του Γενικού Διευθυντού 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως.

7. Διά την ύποταξιν και έπιθεώρησιν των Διευθόνων και 'Εθνικῶν Τεχνατών και λοιπῶν 'Επαγγελματικῶν Σχολῶν των υπηρεσίων εις το Υπουργεῖον Παιδείας, συνατίθεται μία θέση Γενικού 'Επιθεωρητού Τεχνικῆς 'Εκπαίδευσως επί βαθμῷ και μεθῶ Ιαν, 'Επιθεωρητού Μέσης 'Εκπαίδευσως. Τά καθήκοντα του Γενικού 'Επιθεωρητού Τεχνικῆς 'Εκπαίδευσως ως και του Γενικού 'Επιθεωρητού 'Επαγγελματικῆς 'Εκπαίδευσως, όστις έθελούσι κατό τάς διατάξεις και μεθῶν πρὸς Γενικό 'Επιθεωρητήν Μέσης 'Εκπαίδευσως και όστιος ή θέση μεταπέραται εν του Υπουργείου Βιομηχανίας εις το Υπουργεῖον Παιδείας, καθορίζονται διά Β. Διατ. προτίνα του Υπουργού Παιδείας.

8. Καθήκοντα Γενικού 'Επιθεωρητού Τεχνικῆς 'Εκπαίδευσως δύνανται να ανατίθενται Υπουργικῆς άπορασι εις καθηγητήν του Ε. Μ. Η. ή της Πολυτεχνικῆς Σχολῆς του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Καθήκοντα 'Επιθεωρητών των 'Επαγγελματικῶν και Τεχνικῶν Σχολῶν δύνανται ν' ανατίθενται δι' άπορασεως του Υπουργού Παιδείας μετά γνώμη του Α.Ε.Σ. εις ειδικούς παρ την επαγγελματικῆν εκπαιδεύσιν επί θεματις δύο ένω είναι τῶν δυνατῶν ν' ανατίθενται. Ο όριμός τοῦτων δεν δύναται να υπερέη τους πέντε (5).

9. Τά προτίνα του εν παρ. 4-6 και 8, έλλογον δεύτερον προσωπικού ως και ή τρίτος θρημαίν καθορίζονται διά Β. Διατάγματα επί τη προτάσει του Υπουργού Παιδείας μετά γνώμη του Α.Ε.Σ.

10. Τῶ ύποταξιν και διδακτικῶν προσωπικῶν των Σχολῶν των άρθρων 16 και 20 του παρόντος Ν. Δ. ύπαρχει επί την δικαιοσύνην του Άνωτάτου Συμβουλίου Διοικήσεως 'Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Α.Σ.Δ.Ε.Π.).

Άρθρον 34.

1. Συνατίθεται παρά τη Κεντρική Υπηρεσίη του Υπουργείου Παιδείας Γενική Διεύθυνσις Γενικῆς 'Εκπαίδευσως, θρημαίνης μιας θέσεως επί βαθμῷ Ισ της Α' Κατηγορίας.

2. Εις την θέσιν του ως άνω Γενικού Διευθυντού προάγεται εν της θέσεως του Διευθυντού του Υπουργείου Παιδείας ή διορίζεται πρότασι του επί της Παιδείας Υπουργού και μετ' άπορασιν του Υπουργικού Συμβουλίου πτυχούσης Άνωτάτης Σχολῆς έτων άλλοδατων ύποταξιακῆν συγγραμικῆν έθελον και υπερέκαστη εν τη εκπαιδεύσει ή εν τη διοικήσει και διοικήσει της εκπαιδεύσεως θρησίαν ύπερ είνε με υπερέας δι το 60ον έτος της ηλικίας.

3. Καθήκοντα Γενικού Διευθυντού Γενικῆς 'Εκπαίδευσως δύνανται ν' ανατίθενται δι' άπορασεως του Υπουργού Παιδείας εις μέλος του Άνωτάτου 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου. Καθ' όμοιον τρόπον γίνεται ή ανατίθρησις τῶσιν άποῖντος έλλείποντος ή κωλυμένου.

4. Εις την δικαιοσύνην της ως άνω Γενικῆς Διεύθυνσεως ύπαρχει αι Διεύθυνσις Στοιχειώσεως, Μέσης και 'Εθνικῆς 'Εκπαίδευσως, Σωματικῆς Άγωγῆς, Διδακτικῶν εθελων, Σχολικῆς Γυμνασίας και το τμήμα Διαικῆς Επισπεύσεως.

Άρθρον 35.

1. 'Επίτασι Τμήμα Διευθόνων δημοτικῶν σχολείων, όστιος δι ειδικώταται άποροδότητες θέσεις καθοροδῆ διά Β. Διατ., ύπαρχει επί τη προτάσει του Υπουργού Παιδείας, προπεθεσίαν εις τῶς οργανικῆς θέσεις του Υπουργείου Παιδείας μιας θέσεως Τεχνατοργῶν επί Βσ ή Βω βαθμῷ της

Α' κατηγορίας και μίας θέσεως διευθυντήρων είναι γίνοντων επί θεσ. 8α ή 7α της Β' κατηγορίας. Διά την θέσιν της Α' κατηγορίας απαιτείται πτυχίον 'Ανωτάτης Σχολής, ήλικία όχι άνωτέρα των 50 ετών και γνώσις του έθνικου γλωσσών και σπουδή εις την άλλοδαση.

Διά την πλήρωσιν των θέσεων τούτων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του Ν.Δ. 3439/1955.

2. Παρά τη διαθεσίμου Στοιχειώδους 'Εκπαίδευσης ίδρύεται Δ' Τμήμα Προσωπικού ειδικευμένων άνταποχρώς κατά μίαν των επί διατάξ. 4 ή 5 οργανικών θέσεων Τμηματάρχου της Β' κατηγορίας της Κεντρικής 'Υπηρεσίας του 'Υπουργείου.

Η ως άνω θέσις κατά την πρώτην εφαρμογήν του παρόντος πληροίται διά προαγωγής κατ' άπόλυτον έλεγχον εκ των επί θεσ. διατάξ. Εισαγγεχών της αυτής κατηγορίας, των έχοντων άπαρασπαστάτην άθροισιν άμεινιστών, ή ή άπαρασπαστάτη εις τον τον διατάξ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Κεντρικά Σώματα

Γενικής και 'Επαγγελματικής 'Εκπαίδευσης.

Άρθρον 36.

1. Προς γνωμοδότησιν επί του γενικού προγραμματισμού της εκπαίδευσης και την προσαρμογήν αυτής προς της έκάστοτε έθνικής και οικονομικής συνθήκας της Χώρας, συνιστάται υπό την Προεδρίαν του 'Υπουργού 'Εθνικής Παιδείας, άνεπιχειρησίου υπό του Γενικού Γραμματέως, 'Εθνικών Σωμάτων 'Εκπαίδευσης (Ε.Σ.Ε.), αποτελούμενον εξ άντιπροσώπων 'Υπουργείων, των 'Ανωτάτων 'Εκπαιδευτικών 'Ημεσίων, του Τεχνικού 'Επιμελητηρίου της 'Ελλάδος, της Γενικής Συντονιστικής 'Εργασίας 'Ελλάδος, του 'Εθνικου Εργασιού, της Παιδαγωγικής 'Ομοσπονδίας Σωζήτρου Γαλαίων 'Ελλάδος και οργανώσεων των παραγωγικών τάξεων, των 'Εθνικών 'Εκπαιδευτικών Γενικής και 'Επαγγελματικής 'Εκπαίδευσης, των εκπαιδευτικών και των γονέων. Εις τούτο μάτχον ή προϊστάμενος της 'Υπηρεσίας Μελετών και Συντονισμού, οι πρόεδροι του Α. Σ. Ε. Π. και Α.Σ.Δ.Ε.Π. και οι Γενικοί Διευθυνταί του 'Υπουργείου Παιδείας. Τα μέλη του Ε.Σ.Ε. ίρίζονται καθ' έκάστην δεκάτην διά κοινήν άποφάσιν του Προέδρου της Κυβερνήσεως και του 'Υπουργού 'Εθνικής Παιδείας και 'Αθλητισμού. Το Ε.Σ.Ε. συνέρχεται εις ταύλαχιστον του έτους μετά πρόσκλησιν του 'Υπουργού.

2. Καθήκοντα γραμματέως του Ε.Σ.Ε. όσκει υπάλληλος του 'Υπουργείου όρίζομενος υπό του 'Υπουργού.

Άρθρον 37.

1. 'Επίκειται παρά τη Κεντρική 'Υπηρεσίη του 'Υπουργείου Παιδείας 'Ανώτατον 'Εκπαιδευτικόν Σώμαillon (Α.Ε.Σ.) άποτελούμενον εκ δύο ειδικών Σωμάτων, του 'Ανωτάτου Σωματος 'Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού (Α.Σ.Ε.Π.) και του 'Ανωτάτου Σωματος Διοικήσεως 'Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Α.Σ.Δ.Ε.Π.).

2. 'Ο αριθμός των μελών του Α.Ε.Σ. ίρίζεται εις είκοσι τρία (23) ή άνω ήκα ήκα τρία (13) μέληα μέλη, ής (2) αμετά, πέντε (5) επί θετείς και τρία (3) κατ' άπόλυτον.

3. Τα μέληα μέληα του Α.Ε.Σ. ίρίζονται επί διατάξ Β', των ειδικών θέσεων διά Β. Δίτος μετ' άπόφασιν του 'Υπουργικού Σωματος και προτάσει του 'Υπουργού Παιδείας.

4. Οι ές είκοσι Σώματα άναδεικνύονται και ίρίζονται κατά της κοινής διατάξης και επί τή αύτη διατάξ και άποδοχής προς τή μέληα μέληα.

5. Τα επί θετείς μέληα ίρίζονται διά μίαν ερισίαν, διαμερίμενην ν' άνωμωθή, διά Β. Δίτος προτάσει του 'Υπουργού Παιδείας. 'Η άρισίη τούτου καθόρίζεται διά κοινήν άποφάσιν των 'Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών.

6. Τα κατ' άπόλυτον μέληα ίρίζονται διά μίαν ερισίαν, διαμερίμενην ν' άνωμωθή, διά Β. Διατάξματος προτάσει του 'Υπουργού Παιδείας. Κατά την διάρκειαν της ές μέληα του Α.Ε.Σ. άπρετίας των όσκει λαμβάνουν της άποδοχής των με-

λών μελών τούτου, τάχ. ή της κοινής θέσεως αύτων, Άρθρον 38.

1. Τα μέληα μέληα του Α.Ε.Σ. άφίχονται εις της άποδοχής ειδικότητας:

- α) Εις ειδικότητας εις τή παιδαγωγική της Στοιχειώδους 'Εκπαίδευσης.
- β) Εις φιλόλογος ειδικής της 'Οργανώσεως και Διοικήσεως της 'Εκπαίδευσης.
- γ) Τρία φιλόλογα.
- δ) Δύο φυσικοί.
- ε) Δύο μαθηματικοί.
- στ) Δύο Θεολόγοι.
- ζ) Εις οικονομολόγος.
- η) Εις τεχνικός παραγωγός του Ε.Μ.Π. ή της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης ή έπιτετατών σχολών της άλλοδασης.

2. Τα επί θετείς μέληα του Α.Ε.Σ. άφίχονται εις της άποδοχής ειδικότητας:

- α) Δύο τεχνικοί παραγωγός του Ε.Μ.Π. ή της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης.
- β) Εις ειδικής της ναυτικής εκπαίδευσης.
- γ) Εις γεωπόνος και
- δ) Εις ειδικής της βοσκήσεως και οικονομίας.

3. Τα κατ' άπόλυτον μέληα άφίχονται εις της άποδοχής ειδικότητας: α) Εις της ναυτικής άρισίης εκ των έχοντων τον βαθμό Γενικού 'Επιμελητηριού ή 'Επιμελητηριού, β) ής εκ της στοιχειώδους εκπαίδευσης εκ των έχοντων τον βαθμό Γενικού 'Επιμελητηριού ή 'Επιμελητηριού.

Άρθρον 39.

1. Μέληα μέληα του Α.Ε.Σ. ίρίζονται στοιχειώδη Πανεπιστημικών Σχολών έχοντες άξιόλογον άποσημαντικήν επαγγελματικήν άρισίαν, ήλικίαν όχι άνωτέρα των ήχοντων (60) έτών και ή άπαρασπαστή εκπαιδευτικήν άθροισιν και έδα κριτικήν έπίθεσιν μετά διατίον τουλάχιστον σπουδών μετα εκπαίδευσης εν Πανεπιστημιακή Σχολή του έσωτερικού, ή ύπερπαιδαγωγική εκπαιδευτικήν άθροισιν ή ή ύπερπαιδαγωγική εις όσκει Γενικού Διευθυντηριού ή Διευθυντηριού Παιδαγωγικής 'Ακαδημίας ή Γενικού 'Επιμελητηριού ή 'Επιμελητηριού 'Εκπαίδευσης ή Γραμματέως ή Καθηγητη 'Ανωτάτης Σχολής. Διά τή κατά τή άνωτέρα άρισίαν τριτίπασιν και προτιμότερον καταπόνησιν θέσεως μέληα του Α.Ε.Σ. ειδική εις τή της στοιχειώδους εκπαίδευσης, ή στοιχειώδους Παιδαγωγικής Σχολής ήναται ν' άνακληρωθή υπό στοιχείο μετα εκπαίδευσης ήμεροδραστηρίων εις Πανεπιστημιακήν ήμεροδραστηρίαν. Κατά την πρώτην εφαρμογήν της παρούσης διά της ειδικότητας οικονομολόγος και τεχνικός οικονομίας νή ίρίζονται και οι έχοντες τή προτάσει του πρώτου άθροισ της παρ. 3 του παρόντος άρθρου.

2. Την θέσιν του φιλόλογος ειδικής της οργανώσεως και διοικήσεως της εκπαίδευσης, ή ή άπαιτείται τή προτάσει του άρθρου 2 του Ν. Δ. 3439/1955, καταλαμβάνει άπαιτούμενος ένας προβάτου άποσημαντικώς ή έκάστοτε προτιμότερος της 'Υπηρεσίας Μελετών και Συντονισμού.

3. Επί θετείς μέληα του Α.Ε.Σ. ίρίζονται παραγωγός 'Ανωτάτου Σχολών έχοντες έπιτή τουλάχιστον μεταεκπαίδευσιν εις τή έσωτερικόν και ύπερπαιδαγωγικήν άθροισιν ή ύπερπαιδαγωγική άθροισιν του επαγγέλματος της ειδικότητας των. Προτιμότερος του εν περιπτώσει 3 της παρ. 2 του άρθρου 38 ειδικής, ή στοιχείο της Σχολής Ναυτικού Δοκίμου ή ειδικής Ναυτικής Σχολής ήμεροδραστηρίαν ή άλλοδασης.

Άρθρον 40.

1. Το Α.Σ.Δ.Ε.Π. άποτελείται εκ πέντε (5) μελών μελών ή προτιμότερον και κατ' άπόλυτον.

2. Το Α.Σ.Ε.Π. άποτελείται εκ πάντων των υπολοίπων μελών του Α.Ε.Σ.

3. 'Η καταπονή των μελών του Α. Ε. Σ. μεταξύ του Α.Σ.Ε.Π. και Α.Σ.Δ.Ε.Π. γίνεται ή άποφάσιν του 'Υπουργού Παιδείας διαμερίμενης διά της 'Εκμετίσεως της Κυβερνήσεως.

4. Από τριτίαν και δε ένός τοις μίσις Δεκτέμβριος, άρ-
τα γινώσκον από το έτος 1962, δε' άπορίσεως τοις Υ-
πουργοίς Παιδείας δημοσιεύονται δε' της Εγκυρίσεως της
Κυβερνήσεως μεταβίβονται τρία τελλόχιστον μέλη τοις Α.Σ.
Δ.Ε.Π. έν όντα τριτίη άπορίσειν παρ' αύτώ εις το Α.Σ.Ε.
Π., άποκαθιστάμενα δε' ίσπαρίθμων μελών.

Άρθρον 41.

1. Το Α.Σ.Ε.Π. κατατίθεται εις δύο ειδικότερα Σωβέ-
λια, ή άνωτατον Σωβέλιον Εκπαιδευτικού Προγράμμα-
τος Γενικής Εκπαίδευσως και το άνωτατον Σωβέλιον
Εκπαιδευτικού Προγράμματος Επαγγελματικής Εκπαίδε-
σεως, έκάτερον συνθεμένου δε' ένός (9) μελών. Τά ένι
θεσπίη μέλη τοις Α.Ε.Σ. μετέχον τοις Α.Σ.Ε.Π. Επαγγέλ-
ματικής Εκπαίδευσως.

2. Διά Β. Δέτος ένι ή πρότασις τοις Υπουργοίς Παιδείας
καθορίζονται τά των ει'κοσίων των μεταχόντων έκάτερον
των δύο ειδικότερων Σωβελίων τοις Α.Σ.Ε.Π. αύτών.

Άρθρον 42.

1. Κατά την πρώτην τριτίαν από της δημοσίευσως τοις
παρόντος Ν. Δ. ένόνται ν' άποσπώνται παρ' τοις Α.Σ.Ε.Π. δε'
ί' άπορίσεως τοις Υπουργοίς Παιδείας έως δε' καθόχηται
άνωτατον Σωβέλιον ή εκπαιδευτική λειτουργία ένόντα πε-
ντατί τελλόχιστε εκπαιδευτική άπορίσειν και έξιόλογον
ί'σπαρικόν συγγραμμάτι ένός ή σπουδής εις το έξωτε-
ριόν και ως έως τριτίη θεσπίση ύπαλλάξει ή λειτουργία
άποσπώμενη δε' κοινής άπορίσεως τοις Προέδρου της Κυ-
βερνήσεως και τοις Υπουργοίς Παιδείας ειδικά δε' την νομο-
ταχικήν κατάρτιση των από τοις παρόντος προβλεπομένων
Β. Διπλόματων. Όσοι λαβόντων ί'σπαρίθμων άριζήσαν δε'
ί'σπαρίθμων τοις Υπουργοίς Παιδείας και Οικονομικών.

2. Τά καθόχηται αύτών άριζήσαν δε' άπορίσεως τοις
Υπουργοίς Παιδείας.

Άρθρον 43.

1. Το Α.Σ.Ε.Π. Γενικής Εκπαίδευσως άρρανόσεται εις
δύο τμήματα:

α) Στοιχειώδους Εκπαίδευσως, β) Μέσης Εκπαίδευσως.

2. Το Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής Εκπαίδευσως άρρα-
νόσεται εις τρία τμήματα:

α) Τεχνικής Εκπαίδευσως, β) Νηυτικής Εκπαίδευσως
και γ) Σχολίων Κοινωνικών Υπηρεσιών.

3. Παρά τοις Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής Εκπαίδευσως
συντάσσεται αντίστοιχοι πρής τά τμήματα αύτω γινώσκοντι
και Έπιτροπή άποκαθιστάμενη έν των άποκαθιστάμενων μελών,
έν δ άρθρος έν ένόνται νά ί'σπαρίθμους δύο καί πέντε (15)
δε' έκάστην αύτών:

α) Αντιπροσώπων των έπιχειρηματιών δε' έκαστην κλάση
της Επαγγελματικής Εκπαίδευσως επαγγελματικών κατε-
χηριών.

β) Προσώπων έχόντων ειδικήν έπιστημονικήν γνώσει ή
πειρήν δε' έκαστην των κλάσεων αύτών και ένώντων νά
συντάσσον εις την άνάπτυξιν της Επαγγελματικής Εκπα-
ίδευσως.

γ) Αντιπροσώπων των έπιχειρηματιών Υπουργείων ή δη-
μοσίων στρατιωτικών και πολιτικών υπηρεσιών ή άρρα-
νοσών ή έπιχειρηματιών δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, ως και
ένός αντιπροσώπου τοις έν Αθήναις έδρευόντος έπιχειρημα-
τιών ένός.

δ) Υπηρεσιακών όργάνων της Γενικής Διευθύνσεως Επαγ-
ματικής Εκπαίδευσως τοις Υπουργοίς Παιδείας. Αί
Έπιτροπές αύται συνίστανται εις κοινές συνεδριάσεις μετά
των αντίστοιχων τμημάτων τοις Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής
Εκπαίδευσως από την προεδρίαν τοις Γενικού Γραμματέως
τοις Υπουργοίς Παιδείας, άνακληρομένου από τοις υπέ-
χοντος εις τούτους ως αντιπροέδρου Γενικού Διευθυντού Επαγ-
ματικής Εκπαίδευσως.

Άρθρον 44.

1. Το Α.Ε.Σ. γινώσκοντι ένι της ί'σπαρίθμους νέων σχολεί-
ων, έξιμήσει των σχολείων Στοιχειώδους Εκπαίδευσως
της μεταρτηκής σχολείων Γενικής Εκπαίδευσως εις

Επαγγελματικά και άπορίσεως, και περί των κοινών δε'
ί'σπαρίθμους έπιχειρηματιών σχολείων άπορίσεως κλάσεων προγραμμά-
των, ως και κοινών θέματος δε' δ ήθελε καταστή ένός έν
δέ των έν παρ. 3 τοις παρόντος άρθρου Π. Διευθημάτων ή
ήθελε παραμεινεί εις αύτώ από τοις Υπουργοίς Παιδείας.

2. Αί άρρανόσονται τοις Α.Ε.Σ., τοις Α.Σ.Ε.Π. και Α.Σ.
Δ.Ε.Π. και των τμημάτων αύτών, τά των κοινών συνεδριών
τμημάτων τοις Α.Σ.Ε.Π. Γενικής Εκπαίδευσως και τοις
Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής Εκπαίδευσως, οι λαμπού-
μαι της άρρανόσεως και της λειτουργίας αύτών, καθορίζον-
ται δε' Β.Δ. πρότασις τοις Υπουργοίς Παιδείας. Διά κληρονομίαν
καταρτιζόμενων από τοις Α.Ε.Σ. και άρρανοσών δε' άπο-
ρίσεως τοις Υπουργοίς Παιδείας καθορίζονται τά της έπι-
χειρηματικής άρρανόσεως και λειτουργίας τοις Α.Ε.Σ., τοις Α.
Σ.Ε.Π. και των τμημάτων αύτω, τοις Α.Σ.Ε.Π., ως και τά
της συγροτήσεως της Γραμματείας και των Υπηρεσιών
αύτών.

3. Δε' όριση Β. Διπλόματος καθορίζονται τά της συν-
θέσεως, άρρανόσεως, λειτουργίας και άρρανοσότητας των έν
παρ. 3 τοις άρθροις 43 Έπιτροπών Επαγγελματικής Εκπα-
ίδευσως και τά των κοινών συνεδριών αύτών μετά των τμη-
μάτων τοις Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής Εκπαίδευσως.

Άρθρον 45.

1. Πρής κλάσην των εις δημοκήτιον προσωπικών άναγκών
των ως άνω Σωβελίων προστίθενται εις τας άρρανοσές θέ-
σεις της Κεντρικής Υπηρεσίας τοις Υπουργοίς Παιδείας
τρία (3) θέσεις ένι έπιχειρηματιών ή 7ης ή 7ης της Α' κατηγο-
ρίας ή 11ης έως 7ης της Β' κατηγορίας και δύο θέσεις δη-
μοσίων ένι έπιχειρηματιών ή 7ης της Β' κατηγορίας.

2. Διά Β. Διπλόματος έκδομένου πρότασις τοις Υ-
πουργοίς Παιδείας θέλων καθορισθεί τά της άρρανοσές και
κατανομής μεταξύ τοις Α.Σ.Ε.Π. Επαγγελματικής Εκπα-
ίδευσως των τμημάτων αύτω ως και των έν παρ. 3 τοις άρ-
θροις 43 Έπιτροπών Επαγγελματικής Εκπαίδευσως των
ί'σπαρίθμων των άρρανοσών κατά την δημοσίευσιν τοις πα-
ρόντος από των παρ' τοις Υπουργοίς Βιομηχανίας και
Έμπορικής Ναυτιλίας Σωβελίων Επαγγελματικής
και Ναυτικής Εκπαίδευσως έν σχέσει πρής τας Σχολί-
ων και των άνω άρρανοσές μεταρτιζονται εις τά Υπουργεί-
ον Παιδείας ένόνται τοις Ν. Δ. περί άπορίσεως και συν-
ταχισμού της άρρανοσές της Επαγγελματικής Εκπαίδε-
σεως.

Άρθρον 46.

1. Τά έν άναργή ένός κατά την ένάρτην της ίσχύος
τοις παρόντος κλάση μέλη τοις Κεντρικού Διοικητικού και
Γνωμοδοτικού Σωβελίου Εκπαίδευσως άρρανοσονται ως έ-
χοντα τά παρόντα και ειδικότητα των άρθρων 38 και 39
τοις παρόντος και καταλαμβάνον ί'σπαρίθμους θέσεις και ει-
δικότητας μόνιμων μελών τοις Α.Ε.Σ. κατανομήσαν δε' άπο-
ρίσεως τοις Υπουργοίς Παιδείας εις τας δε' από τοις παρόντος
Ν.Δ. προβλεπομένης ειδικότητας. Τά έν άναργή ένός άρρα-
νοσές μέλη καθίστανται άρρανοσές μέλη τοις Α.Ε.Σ. μέχρι λή-
ξεως τοις χρόνου δε' έν άρρανοσότητας.

2. Τά έν τοις άρθροις 37 και ί'σπαρίθμους τοις παρόντος Σω-
βελίων και τά τμήματα αύτών συντάσσονται νημέως έν έ-
σον δ άρθρος των συμπληρομένων θέσεων των μελών αυ-
τών έν σχέσει πρής τας ί'σπαρίθμους κοινές είναι μεγαλύτερας
τοις θέσεις τοις έν ένός ένός της από των ί'σπαρίθμων τοις
παρόντος προβλεπομένης κλάσεως συνθέσεως αύτών.

3. Άπορίσεις και γινώσκοντι τοις Κεντρικού Διοικητι-
κού και Γνωμοδοτικού Σωβελίου Εκπαίδευσως έκδοθεύ-
σαι μέχρι της ίσχύος τοις παρόντος είναι κατά ένός άρρα-
νοσές και έν ένός ένός με άρθρον μελών ύπακαθιστάμενων της
κλάσεως συνθέσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Άρρανοσονται άρρανοσές.

Άρθρον 47.

Άρρανοσές: οι κατά τό παρδν Ν. Δ. (άρθροις 5, 6, 8 παρ. 1,

13, 16, 18, 20, 26—29 και 31) συνεστήσαντο και συνεθερίσαντο όστις κοινός διδακτικό προσωπικό των Ιθρυμάτων και Ιθρυσημάτων εν γίνει Ιθρυσιών Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών και Γωνιστίων με παρρησία καθυπόθετων νέου τύπου, περιλαμβανόντων εντός του άρθρου των δύο του Ν. Δ. υπέρ αθήσεως του διδακτικού και έπιστημικού προσωπικού της Στοιχειώδους, Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσως προπαιθώνων πανταχούθεν έθνησιν νέου θέσεως διδακτικού προσωπικού.

Άρθρον 48.

Αι δύο του παρόντος Ν. Δ. Ιθρυσιαι Υπηρεσίαι και έθεις θέσεσιν από του διατάξεωσ του Ν. 3925(1959).

Άρθρον 49.

1. Από Β. Διαταγμάτων καθυπόθεσιν από του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων έθειςσιν ρηθισθή : ή σύστασις και σύστασις των πάσης φύσεωσ και άρροθόητος υπηρεσιακών συμβουλίων κεντρικών και περιφερειακών και ή διαδικασία των προσηγοιών, υποθέσεσιν, μεταθέσεσιν και αποπέθεσιν, ώσ και ή παιδαγωγική διακρίθεσις και διαδικασία ώσ προς το έπιστημικό, διδακτικό και βοηθητικό προσωπικό της Δευτερίας Εκπαίδευσως, γωνικής και επαγγελματικής Μέσης Εκπαίδευσως των ένωτέρων Β. Διαταγμάτων παραμένον εν ισχύ αι κείμεναι διατάξεσιν περί Κεντρικών και Περιφερειακών Συμβουλίων. Διευθυντικαί ενέργειαι έκκερταις κατά την θεσπίσεσιν των δύο ένω Διαταγμάτων συνεχίζονται εις τή έκδοσιν ενόθεν της διαδικασίας άθιέρως της άλλαγής της σύστασεωσ του αποκαταστάσεωσ άργων ή του μέλλοντος ν. άπορροθού. Καθυπόθετων των δύο ένω Διαταγμάτων άπορροθού : ή έθ' ένωσίν Β. Διατάξεωσ καθυποθέσεσιν ενόθεν.

2. Από Β. Διαταγμάτων από τη προοίσιαι του Υπουργού Παιδείας έθεις ρηθισθή πάσα λειτουργία του παρόντος έθ' έθ' ένω προοίσιαισ άλλωσ έθ' ειδικής διατάξεωσ.

Άρθρον 50.

Καροθούσ έθ' ήσ ισχυον ή έθ' άριθ. 75 από 6ης Μαΐου 1959 πρήξαι του Υπουργικού Συμβουλίου υπέρ καθυπόθεωσ προσωρινών χρηματικών εντάκατων πληρωσής διαταχών των Τεχνικών Σχολών, θεσπισθεσίαι εν Φ.Ε.Κ. 97/23.5.59 τήσας Α'.

Άρθρον 51.

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 του Α. Ν. 1825/1951, ώσ έρροθισθεθή και άποκαταθεθή από του άρθρου 1 του Α. Ν. 1859/1951, άποκαθίσταται ώσ έθής :
α) Σχετίαι του Ι.Κ.Υ. είναι ή παροχή οικονομικήσ ενισχύσεωσ : α) εις μαθητέσ της πέμπτης και έκτης τάξεωσ των Δευτεριών Σχολών, β) εις σπουδαστέσ της Επαγγελματικής Εκπαίδευσως εν Ελλάθι, γ) εις μαθητέσ Έλληνων Σχολίων Μέσης Εκπαίδευσως, δ) εις σπουδαστέσ Άνωτέρων και Άνωτίτων Σχολών εν Ελλάθι, ε) εις πτυχολόγισ Άνωτέρων ή Άνωτίτων Σχολών από μετακαταθέσεωσ εν Ελλάθι ή εις τή έξωτερικόν. Τών ενισχύσεων τούτων διακρίθεσιν ει έθ' ένω ώσ ένω κα καθυπόθεσιν έκκερταισ Πισ οικονομικά μέσα, διακρίθεσιν έθ' εις τήσ σπουδής των, τήσ χρηστέσται και τή έθειςσιν.
2. Εθ' τή άρθρον 13 του Α. Ν. 1825/1951, άριθμωθέν 15 από του άρθρου 9 του Α. Ν. 1859/1951, προπαιθεται δεύτερη παράγραφος έθειςσιν ενόθεν :
«Τα του τρέπον έπιστημώσ των κεννηομένων προς έπιλογήν των άπορροθώνων άπορροθώνων και παροχήν οικονομικήσ ενισχύσεωσ, από της συγκροτήσεωσ άπορροθώνων πάσης φύσεωσ, και από της καθυπόθεωσ εις τούτοσ ή εις άλλασ τήσ εκθέσεωσ ζήτησιν ενόθεν προς τήσ αποπέθεσιν του Πρώτου κεννηοθέντων από Β. Διατάξεωσ καθυπόθεσιν ενόθεν : του Υπουργού Παιδείας κατά γωνισν της Εκπαιδευτικής Έπιτροπής του Πρώτου».

Άρθρον 52.

Καταργούται αι διατάξεσ των άρθρων 3, 12 και 19 του Α. Ν. 1833/1951, ώσ έρροθισθεθήσαν, ώσ και τή έθειςσιν του Ν. 54/1944, ώσ έρροθισθεθή μεταγεννητέρως, καταθέσιν «Κεντρικών Διοικητικών και Γωνισθιστικών Συμβουλίων Εκπαίδευσως» και ή δύο του αούτου νόμου συσταθεσίαι Έπιτροπής Μέσης Εκπαίδευστικών ζήτησιν, ώσ και πάσα εν γωνισ διατάξεσ άποκαταθεθή εις τήσ διατάξεσ του παρόντος κεννηοθέντων διατάξεωσ.

Άρθρον 53.

Η ισχύσ του παρόντος άργων : από της θεσπίσεωσ από του έθ' της Έπιτροπής της Καθιέρωσως.
Έθ' τή Έθειςσιν Β. Προοίσιαι Καταργήσεωσ τή 2 Σεπτεμβρίου 1959

ΠΑΥΛΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

- Η. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. ΜΑΚΡΗΣ, Γ. ΒΟΥΓΙΑΤΖΗΣ, Α. ΔΕΡΤΙΑΝΗΣ, Ν. ΜΑΡΤΗΣ, Σ. ΓΚΙΚΑΣ, Κ. ΑΣΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΣΥΡΑΤΟΣ, Ε. ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ, Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ, Δ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΦΑΡΦΑΣ, ΤΡ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΟΣ.

Έθειςσιν έθ' και έθής ή μεγάλη του Κράτουσ προηγής.
Έθ' Άθήναισ τή 4 Σεπτεμβρίου 1959.

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΣ ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ

ΚΩΝ. ΚΑΛΛΙΑΣ

(3)

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ έθ' άριθ. 3972.

Παρά των άπορροθώνων του Βοηθητικού διδακτικού προσωπικού των Άνωτίτων Εκπαιδευτικών Ιθρυσιν και του Βοηθητικού λειτουργικου προσωπικού του Έθν. Απορροθιστίου.

ΠΑΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντασ έθ' έθεις τήσ διατάξεσ του άρθρου 35 του Συντάγματοσ και τήσ από 11 Δεκεμβρίου 1959 σύστασιν γωνισν τήσ κατά τήσ παράγραφον 2 του αούτου άρθρου 35 Εθικής Έπιτροπής εν Πρωτεύουσιν, προοίσιαι του Πρώτου Υπουργικού Συμβουλίου, άπορροθισθον και διατάξεωσ :

Άρθρον 1.

Επιρροθούται, βοηθεί, παρακαταστάται και διδάσκουσι των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, του Ε. Μ. Πολυτεχνείου, της Άνωτίτης Γωνισθικής Σχολής και της Άνωτίτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Έπιστημών κεννηομένοι πτυχόν των κάτωθι Σχολών τήσ τριταξής ή τεταρτής ή πέμπτης τάξεωσ τής Ελλάθης : α) Φυσικομαθηματικής Παιδαγωγικής, Γωνισθολογικής και Κτηνιατρικής Πανεπιστημίου, β) Ε. Μ. Πολυτεχνείου και γ) Άνωτίτης Γωνισθικής, Κατάστασι τών έπιστων μεθόν των πτυχικών έπιλοθώνων, τή γωνισ καθυπόθεσιν και τήσ άπορροθιστωσ του Ν. Δ. 3601/1954.

Άρθρον 2.

1. Επιρροθούται, βοηθεί, παρακαταστάται και διδάσκουσι των Άνωτίτων Εκπαιδευτικών Πρωτίων κεννηομένοι πτυχόν των κάτωθι Σχολών τής τριταξής ή τεταρτής ή πέμπτης τάξεωσ τής Ελλάθης : α) Φιλοσοφικής και Θεολογικής Πανεπιστημίου ή έθ' τήσ Άνωτίτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Έπιστημών έθειςσιν ενόθεν καθυποθέσεωσ τήσ κεννηομένων πτυχόν των ένωτέρων Σχολών.

Άρθρον 2.

Αι πιστώσεις των Υπουργείων Παιδείας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Γεωργίας, οι προρρυθμιστικαί δια της σχολής και υπηρεσίας της Ιταλικής δια το παρόντος εις το Υπουργείον Παιδείας, μεταφέρονται εις το Υπουργείον Παιδείας, δι' ός τα περιπτώσεις δια είναι αλλη ανεργησμένοι εις ίδιον κωδικόν και άρθρον, οι μεταρρυθμιστικαί πιστώσεις άρδίζονται δια κοινής άποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και το κατά περίπτωση Υπουργού.

Άρθρον 3.

1. Η Ανωτάτη Γνωστική Σχολή εξαιρουμένη να ανεργησται παρά το Κεντρικό Ταμείον Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών, Αι κείμενοι περί άποφάσεως και άριστικής ποσοτήσεως προσωπίων του Υπουργείου Γεωργίας εις την Ανωτάτην Γνωστικήν Σχολήν διατάξεις, εξαιρουμένων ίσχυόντων, των άποφάσεων και άριστικών ποσοτήσεων ανεργησμένων δια κοινών άποφάσεων των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Γεωργίας.

2. Αι επί το εθνικό Ταμείον της Ανωτάτης Γνωστικής Σχολής άρμολόγηται το Υπουργείον Γεωργίας περιέρχονται δια της ισχύος του παρόντος εις το Υπουργείον Παιδείας. Το Ταμείον τούτο εξαιρουμένη να διαταχθεί επί της κειμένης περί αλλη νομοθεσίας και διαταχθεί άποστον την κοινήν κα άρίστην αλλη περιουσίαν.

3. Οι άριστικοί, όσοφοί και παρασκευασταί της Ανωτάτης Γνωστικής Σχολής, ός και οι κοινικοί διοικητικοί λογιστικοί και άριστικοί προσωπικοί αλλη εξαιρουμένη να είναι μέμους όμοιοι διατάχεται, διατάχονται δια του παρόντος ισχυόντων κατά την άναρχήν της ισχύος του παρόντος διατάξεων της νομοθεσίας της Σχολής. Οι δια τούτων διαταχθέντες και όσοφοί εξαιρουμένη να λαμβάνουν την έκδοσιν κοινών, άποφάσεως και διατάξεων των άριστήσεων των κοινικών Ιταλλήνων του Υπουργείου Γεωργίας. Οι καθυστερηταί και άποστον οι προσωπικοί της Σχολής παραμένουν εν ανεργησμένη άραχίσει εις το Ταμείον Άρωγής του Υπουργείου Γεωργίας.

4. Αι άποφάσεις του Υπουργείου Γεωργίας και Παιδείας μετ' αλλη της Συναδέσεως των καθυστερητων της Ανωτάτης Γνωστικής Σχολής διαταχθεί να ανεργησται εις την σχολήν, τους καθυστερηταί και οι άριστικοί προσωπικοί αλλη ή έκδοσιν άριστησμένων δια την γεωργίαν άριστήων. Αι άριστικαί άποφάσεις διαταχθεί να ανεργησται ή προσέται της Σχολής έκδοσιν τούτων άριστήων εις Ιταλλήνων της άριστήσεως του Υπουργείου Γεωργίας εις τα άριστικαί και άριστήσται της Σχολής. Εις τους κατά της διατάξεως της παρούσης παραγράφου γεωργησμένων καθυστερηταί και οι άριστικοί προσωπικοί της Σχολής περιέρχονται αι κατά της κειμένης διατάξεως πρόσεται όμοιοι.

Άρθρον 4.

1. Διατάχεται παρά το Υπουργείον Εθνικής Παιδείας και Θεσσαλονίκων (Γενική Διοίκησης Επαγγελματικής Εκπαίδεσεως) Συναρτησμένων (Γνωστικόν) Σχολείων Επαγγελματικής Εκπαίδεσεως (Σ.Σ.Ε.Ε.) αλλη δια την Πραχίαν του Γενικού Γραμματείου του αλλη Υπουργείου, διατελεσμένον δια το Γενικό Διοικηστικόν Επαγγελματικής Εκπαίδεσεως.

2. Όργων του Σχολείου τούτου είναι ή συνταχθεί της

εν τίνος επαγγελματικής εκπαίδεσεως εν τη χώρα, αλλη της έκδοσίνης, δια της γεωργησμένης περί άριστήων, άριστήσεως και άριστησμένης αλλη άριστήσται και διατάχεται επαγγελματικών σχολών περί κατατάξεως των επαγγελματικών σχολών εις διατάχεται εκπαίδεσεως και των προσέται των άριστήων αλλη περί έκδοσίνης εις της διατάχεται τούτων και μεταρρυθμιστικαί των όμοιο άριστησμένων σχολών αριστήσται ή άλλης επαγγελματικής εκπαίδεσεως περί άριστήσεως αλλη έκδοσιν προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδεσεως επί σχολείων όμοιο και Ν.Δ. περί επαγγελματικής εκπαίδεσεως και επί κοινής άλλης σχετικαί με την επαγγελματική εκπαίδεσιν όμοιοι, παραρτησμένων αλλη δια το Πρωτόν της Κυβερνήσεως ή των κατά περίπτωση άριστήων Υπουργών.

3. Το Σχολείον τούτο ανεργησται, επί διαταχθεί, δια άποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θεσσαλονίκων, δημοσιονομική δια της Εξαμηνίας της Κυβερνήσεως, και άποφάσεως αλλη έκδοσιν άριστήσται των Υπουργών Συναρτησμένων Πραχίαν Κυβερνήσεως, Εθνικής Ακαδημίας, Διοικηστικών, Γεωργίας, Συναρτησμένων και Δια, Έργων, Κοιν, Πρωσίας, Έμπορίου, Έργασίας, Βιομηχανίας και Εμπορικής Ναυτιλίας, Ιατρονομών, μετ' αλλη άριστησμένων των, δια των κοινικών Υπουργών, αλλη έκδοσιν άριστήσται του Βασι, Εθνικού Πρωτοκόπου, του Τριτοκού Επαγγελματικής της Ελλάδος, του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επαγγελματικού Αθηνών, του Ελλογικού Κέντρου Παραρτησμένων, του Σχολείου Ελλογικών Βιομηχανιών, της Έκδοσιν Έπιστήσται, της Γενικής Συναρτησμένης Επαγγελματικών και Βιομηχανιών Ελλάδος, της Γενικής Συναρτησμένης Έργασίας Ελλάδος της Γενικής Συναρτησμένης Έκδοσιν Γεωργικών Συναρτησμένων, της Πανελλογίου Ναυτιλίας Όμοιοι, της Πανελλογίου Όμοιοι, της Σχολείων Γενικών Ελλάδος, του Πρωτοκόπου Εθνικής, έκδοσιν άριστήσται δια του μετ' αλλη άριστησμένων των έκδοσιν έκδοσιν άριστήσται άριστησμένης πρόσεται δια της έκδοσίνης της σχετικαί πρόσεται του Υπουργού Εθν. Παιδείας και Θεσσαλονίκων, ός και του Γενικού Διοικηστικού Επαγγελματικής Εκπαίδεσεως και του Πρωτοκόπου της Υπερτερίας Μελιανών και Συναρτησμένων του Υπουργείου Παιδείας.

Καθήκοντα Γραμματείας διαταχθεί εις τον Ταμειάρχον της Γενικής Διοικήσεως Επαγγελματικής Εκπαίδεσεως, έκδοσιν μετ' αλλη έκδοσιν άριστήσται του δια το Υπουργού.

4. Το Σχολείον διαταχθεί εις τμήματα. Β. Α. έκδοσιν προσέται του Υπουργού της Παιδείας όμοιο καθυστερηταί τα τμήματα τούτα και την έκδοσίνης αλλη. Έπίσης Β. Α. όμοιο έκδοσιν άριστήσται όμοιο έκδοσιν της έκδοσιν έκδοσιν και άριστικής Σχολείων και τμήτων και τα του τμήτων έκδοσιν έκδοσιν. Διατάχεται Νόμο παραρτησται εις τη ός δια του Σχολείου τούτου παραρτησται και εις τη ός δια του άριστησμένων έκδοσιν τμήματα αλλη.

Άρθρον 5.

1. Δια Β. Δίον έκδοσιν προσέται του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θεσσαλονίκων μετ' αλλη γνώμη του Συναρτησμένου Σχολείου Επαγγελματικής Εκπαίδεσεως και του Ανωτάτου Σχολείου Επαγγελματικού Προγράμματος Επαγγελματικής Εκπαίδεσεως όμοιο μετ' αλλη της έκδοσίνης των έκδοσίνης και της έκδοσίνης των έκδοσιν έκδοσιν επαγγελματικών σχολών, αλλη των προσέται των έκδοσιν αλλη αλλη έκδοσιν αλλη και τα των προσέται των έκδοσιν.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ)

2. Η ίδρυσις επαγγελματικών σχολείων, πλην των διαγραφέντων εις τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, γίνεται διὰ κινήσεως ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ τοῦ ἄρτιου κατὰ περίπτωσιν Ὑπουργοῦ, μετὰ γνώμην τοῦ ὡς ἄνω Συνταγματικοῦ Συμβουλίου, δι' ἧς ἀποφάσεως καθορίζεται καὶ ἡ βαθμὴ καὶ ἡ εἰδικότης τοῦ ἱερουμένου σχολείου, ἀπεκλειομένης ἐν τῷ μέλλοντι τῆς ἰσότητος ἐπαγγελματικῶν σχολῶν κατ' ἄλλαν διαδικασίαν, πλην τῶν ἱερουμένων ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀγωγῆς διὰ στρατιωτικὰς μονάδας.

3. Η ῥύθμισις θεμάτων ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως ἀφερόντων εἰς περιπτώσει τοῦ ἐνὸς Ὑπουργεῖου γίνεται διὰ κινήσεως ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ τοῦ κατὰ περίπτωσιν συναρμοδίου Ὑπουργοῦ μετὰ γνώμην τοῦ ὡς ἄνω Σ.Σ.Ε.Ε.

*Ἄρθρον 6.

Εἰς τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἁρθροῦ μένου τοῦ Νόμου 6304/1934 ἡ φράσις «Διὰ Διατάγματος ἐκ' ἀποῆς ἐκδιδομένου ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως «διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων ἐκδιδομένων».

*Ἄρθρον 7.

Ἡ ἐσχάτη τοῦ παρόντος ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Β. Πρωσίῳ Κοινοβουλίῳ τῇ 4 Σεπ

ΠΑΥΛΟΣ

Β.

ΤΟ ὙΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ὁ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΜΑΚΡΗΣ, Γ. Β. Α. ΛΕΡΤΙΑΝΗΣ, Ν. ΜΑΡΤΗΣ, Σ. ΓΚΙΚΑΣ, Ι. ΠΟΥΛΟΣ, Α. ΣΤΡΑΤΟΣ, Ε. ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ, Ε. ΘΩΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ, Α. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥΡΕΑΣ, ΤΡ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΟΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐπέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1959.

Ὁ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ὙΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝ. ΚΑΛΛΙΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ, 24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1964

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
182

ΝΟΜΟΣ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4379

Περί οργάνωσης και διοικήσεως της Γενικής (Στοιχειώδους και Μέσης) 'Εκπαιδεύσεως.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

'Εχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 35 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 5 Ὀκτωβρίου 1964 σύμφωνον γνώμη τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ αὐτοῦ άρθρου 35 Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ Βουλευτῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ἵπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσαμεν:

Διάρθρωσις τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 1.

1. Ἡ Γενικὴ Ἐκπαίδευσις περιλαμβάνει τὴν Ἐκπαίδευσιν Πρώτου Βαθμοῦ (Στοιχειώδη) καὶ τὴν Ἐκπαίδευσιν Δευτέρου Βαθμοῦ (Μέσην).

2. Ἐκπαίδευσιν Πρώτου Βαθμοῦ παρέχει τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἐπὶ ἑξ (6) σχολικὰς περιόδους (τάξεις).

3. Ἐκπαίδευσιν Δευτέρου Βαθμοῦ παρέχουν διαδοχικῶς δύο τύποι σχολείων: τὸ Γυμνάσιον καὶ τὸ Λύκειον. Εἰς ἐκάτερον ἡ φοίτησις εἶναι τριετής. Εἰς τὸ νυκτερινὸν Λύκειον ἡ φοίτησις εἶναι τετραετής.

4. Εἰς τὸ Γυμνάσιον ἐγγράφονται ἀνεῦ εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων μαθητὰ ἀποφοίτησαντες τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Εἰς τὸ Λύκειον ἐγγράφονται οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου κατόπιν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων.

5. Δημοτικὸν Σχολεῖον, Γυμνάσιον καὶ Λύκειον ἀποτελοῦν ἀυτοτελεῖς τύπους σχολείων, μὲ ἴδιον διευθυντὴν, ἴδιον διδακτικὸν προσωπικὸν καὶ ἴδιον ἀρχεῖον.

Ἴδρυσις Σχολείων.

Ἄρθρον 2.

1. Δημοτικὰ Σχολεῖα ἱδρύονται ὅπου συγκεντροῦνται 15 τοὐλάχιστον μαθητὰ ἐκ τῶν ἐχόντων τὴν νόμιμον πρὸς φοίτησιν ἡλικίαν.

2. α) Διὰ τὴν ὑπαρξίν Δημοτικοῦ Σχολείου μίᾳς ὀργανικῆς θέσεως ἀπαιτοῦνται 15—40 μαθητὰ, δύο ὀργανικῶν θέσεων 41—80, τριῶν ὀργανικῶν θέσεων 81—120, τεσσάρων ὀργανικῶν θέσεων 121—160, πέντε ὀργανικῶν θέσεων 161—200 καὶ ἑξ ὀργανικῶν θέσεων 201—250.

β) Εἰς Δημοτικὰ Σχολεῖα ἔχοντα ἀριθμὸν μαθητῶν ὑπερβαίνοντα τοὺς 250 ἱδρύονται ὀργανικαὶ θέσεις περισσότεραι τῶν ἑξ, ὅχι ὅμως καὶ περισσότεραι τῶν δώδεκα κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς διδασκάλου πρὸς 40 κατ' ἀνώτατον ὄριον μαθητῶν.

γ) Τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα προάγονται, ὑποβιβάζονται ἢ καταργοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ὄρου τῶν κατὰ τὰ τρία τελευταῖα σχολικὰ ἔτη ἐξετασθέντων μαθητῶν.

3. Ἡ ἱδρυσις, ἡ κατάργησις, ἡ προαγωγή, ὁ υποβιβασμός, ἡ διαίρεσις καὶ ἡ συγχώνευσις τῶν δημοτικῶν σχολείων γίνεται, κατὰ τὰς φερνὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων, διὰ Β. Διατάγματος, ἐκδομένου μετὰ γνώμοσίν τινι τοῦ Περιφερειακοῦ Ἵψηλοῦ Συμβουλίου Πρωτοβάθμιου (Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως), τῇ προτάσει μὲν τῶν Ἵπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων καὶ Οἰκονομικῶν, ὁσάκις πρόκειται περὶ ἱδρύσεως ἢ προαγωγῆς, τῇ προτάσει δὲ μόνον τοῦ Ἵπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων, ὁσάκις πρόκειται περὶ καταργήσεως, υποβιβασμοῦ, συγχώνευσος ἢ διαίρεσεως. Κιῶτ' ἐξαίρεσιν, ἱδρυσις δημοτικοῦ σχολείου δύναται νὰ γίνῃ καὶ εἰς ἄλλην ἐποχὴν τοῦ ἔτους.

4. Γυμνάσια καὶ Λύκεια ἱδρύονται διὰ Β. Διατάγματος ἐκδομένου τῇ προτάσει τῶν Ἵπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων καὶ Οἰκονομικῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐπομένων παραγράφων.

5. Συνιστῶνται κατὰ Νομοῦ Πενταμελεῖς Ἐπιτροπαὶ ἐκ τοῦ Νομάρχου, τοῦ Προέδρου τοῦ Πρωτοδικείου εἰς τὸ ὅποιον ὑπάγεται ἡ ἐδρα τοῦ Νομοῦ, τοῦ ἀρχαίου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως (ἐπὶ περισσότερων τοῦ ἀρχαιότερου), τοῦ Διευθυντοῦ Τεχνικῶν Ἵπηρεσιῶν τοῦ Νομοῦ καὶ τοῦ Διευθυντοῦ Γεωργίας, ἀναπληρωμένων ὑπὸ τῶν νομίμων ἀναπληρωτῶν τῶν μὲ Πρόεδρον τῶν ἐκ τῶν παρισταμένων ἀνωτέρων. Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται, ἀφοῦ σταθμίσουν τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῆς περιοχῆς, ἀναλόγως τῆς πικνότητος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς γεωοικονομικῆς μορφῆς τοῦ τόπου, προτείνουν εἰς ποῖας πόλεις, κομποπόλεις καὶ χωρία εἶναι σκόπιμον νὰ λειτουργοῦν Γυμνάσια καὶ Λύκεια καὶ, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἤδη, κατὰ ποῖαν προτεραιότητα πρέπει προοδευτικῶς νὰ ἱδρυθῶν.

6. Πρώτασις περὶ ἱδρύσεως Γυμνασίου ἢ Λυκείου δύναται νὰ γίνῃ ἐφ' ὅσον προβλέπεται ἐλάχιστος ἀριθμὸς 40 μαθητῶν εἰς τὴν Α' τάξιν αὐτῶν. Ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὸ κατώτερον τοῦτο ὄριον ἐπιτρέπεται προκειμένου περὶ σχολείων μικρῶν νήσων, ἀπομονωμένων συγκοινωνιακῶς περιοχῶν ἢ ἀκρίτικῶν περιοχῶν.

7. Αἱ προτάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν ὑποβάλλονται, ἐντὸς προθεσμίας τασομένης ὑπὸ τοῦ Ἵπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων, εἰς τὸ Ἵπουργεῖον καὶ διπιβάζονται εἰς Ἐπιτροπὴν συγκροτούμενην ἐξ ἐνὸς Συμβούλου τοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Ν.Δ. ἱδρυμένου Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου ὡς Πρόεδρου, δύο Διευθυντῶν τοῦ Ἵπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων, ὀριζομένων μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἵπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων καὶ τοῦ ἐκαστοῦ Προέδρου τοῦ Ὀργανισμοῦ Σχολικῶν Κτιρίων. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη λαμβάνουσα ὑπ' ἑξίν τὰς ὡς ἄνω προτάσεις καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκπαιδεύσεως, καθορίζει τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν σειράν προτεραιότητος τῶν ἱδρυτέων σχολείων, συντάσσουσα τὸν τελικὸν πίνακα. Ὁ πίναξ οὗτος κυρούμενος διὰ πράξεως τοῦ Ἵπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ δημοσιεύμενος εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἰσχύει ἐπὶ μίαν τριετίαν.

8. Ὁ ἀνωτέρω πίναξ λαμβάνεται ὑπ' ἑξίν διὰ τὴν μελέτην καὶ ἐπέλεσιν τοῦ προγράμματος ἔργων τοῦ Ὀργανισμοῦ Σχολικῶν Κτιρίων προκειμένου περὶ διπλατηρίων τῶν σχολείων τῆς Δευτεροβάθμιου Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

9. Τα κατά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος Ν. Δ. λειτουργούντα Γυμνάσια πρώτης βαθμίδας διατηρούνται μετατρεπόμενα από του σχολικού έτους 1964—1965 εις Γυμνάσια κατά την έννοιαν του παρόντος Ν. Δ. Τα εσθιότες καταστάσεις λειτουργούντα πλήρη Γυμνάσια διατηρούνται άλλ' από του σχολικού έτους 1964—1965 οι τρεις πρώται τάξεις αυτών μετατρέπονται εις Γυμνάσιον κατά την έννοιαν του παρόντος Ν.Δ., οι δέ τρεις τελευταίαι τάξεις εις Λύκειον ενίκσιου τύπου, εξαιρέσει των Οικονομικών και Ναυτικών Γυμνασίων, των οποίων αι τρεις τελευταίαι τάξεις διατηρούνται αντίστοιχως ως Οικονομικών και Ναυτικών Λυκείων. Περὶ τῆς μετατροπῆς ἐκδίδεται ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων δημοσιευομένη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

10. Ἀπὸ τῆς ισχύος τοῦ παρόντος Ν.Δ. ἀπαγορεύεται ἡ ἵδρυσις Γυμνασίων καὶ Λυκείων πρὸ τῆς κωλύσεως τοῦ κατὰ τὰ ἄνω Πίνακος σχολείων δευτεροβαθμίου Γενικῆς Ἐκπαίδευσως τῆς Χώρας.

Παροχὴ δωρεάν τῆς Ἐκπαίδευσως.

Ἄρθρον 3.

1. Ἡ ἐκπαίδευσις εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας παρέχεται δωρεάν ὑπὸ των δημοσίων σχολείων καταργουμένων των πάσης φύσεως ὑποχρεωτικῶν οικονομικῶν ἐπιβαρύνσεων των μαθητῶν (ὑπὸ μορφήν τελῶν, ἐσθιῶν, εἰσφορῶν, ἐξετάσεων). Αἱ κείμεναι περὶ πόρων των Σχολικῶν Ταμείων διατάξεις διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ πλὴν ἐκείνων, διὰ των οποίων ἐπιβάλλονται ὑποχρεωτικαὶ εἰσφοραί.

2. Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐγγράφονται κατ' ἔτος πιστώσεις δι' ἐπιχορήγησιν των Σχολικῶν Ἐσθιῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν των ἐν γένει ἀναγκῶν αυτών. Ἡ κατανομή των πιστώσεων τούτων γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατὰ Ἐπιθεωρήσεις πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) καὶ Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεις δευτεροβαθμίου (Μέσης) Ἐκπαίδευσως, ἀναλόγως τοῦ τύπου των σχολείων ἐκάστης περιφέρειας καὶ τοῦ ἀριθμοῦ των τμημάτων αυτών.

3. Ἐπίσης εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐγγράφονται κατ' ἔτος πιστώσεις προοριζόμεναι διὰ τὴν δωρεάν μεταφορὰν εἰς τὰ σχολείων των εἰς μακρὰ ἀπόστασιν ἀπὸ τούτου οἰκόντων μαθητῶν κατὰ τὰ ἔτη τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως καὶ διὰ τὴν παροχὴν εἰς μαθητὰς γέλυκτος καὶ βιβλίων. Ἡ κατανομή των πιστώσεων τούτων γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατὰ Ἐπιθεωρήσεις πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) καὶ Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεις δευτεροβαθμίου (Μέσης) Ἐκπαίδευσως.

Ἡ ὑποχρεωτικὴ Ἐκπαίδευσις.

Ἄρθρον 4.

1. Ἄπαντες οἱ ἐν Ἑλλάδι κατοικοῦντες πῆδες Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ των δύο φύλων ὑπέκνινται εἰς ὑποχρεωτικὴν ἐκπαίδευσιν ἀπὸ τοῦ βου (ἤτοι τοῦλάχιστον ἡλικίας 5 ἐτῶν καὶ 2ῆ μηνῶν κατὰ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους τῆς εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἐγγραφῆς των) μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας των. Ἡ ἡλικία ἀποδεικνύεται μόνον ἐκ τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως γεννήσεως.

Ἡ ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευσις περιλαμβάνει τὴν φοίτησιν εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον καὶ ἐν συνεχείᾳ εἴτε εἰς Γυμνάσιον γενικῆς ἐκπαίδευσως εἴτε εἰς Γυμνάσιον ἐπαγγελματικῆς προσανατολισμοῦ.

2. Ἡ ὑποχρεωτικὴ φοίτησις ἐπὶ μίαν τριετίαν πλὴν τῆς ἤδη ὑποχρεωτικῆς ἑξαετίας ἐπιβάλλεται σταδιακῶς, ἡ δὲ σειρά τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς καθορίζεται ἐκάστοτε διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ἐκδιδόμενου προτάσει των Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν, ὡς ὅς ἐξασφαλίζονται αἱ διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἀναγκαίαι προϋποθέσεις (διδασκτῆρις, σχολικὸς ἐξοπλισμὸς, διδασκτικὸν προσωπικόν, ἐξέρεσις μεταφορᾶς των μαθητῶν).

Ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα εἰς τὰ σχολεῖα.

Ἄρθρον 5.

1. Ἡ συντεταγμένη καὶ ἀνεῦ ἰδιωματισμῶν Δημοτικῆ, ὡς εἶμι διαμορφωθῆ εἰς πανελλήνιον ἐκφραστικὸν ὄργανον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ των δοκίμων συγγραφέων τοῦ Ἐθνους, χρησιμοποιεῖται ἐλευθέρως εἰς τὸν γραπτὸν καὶ τὸν προφορικὸν λόγον ἀπὸ των διδάσκοντας καὶ των διδασκόμενων εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς Ἐκπαίδευσως, ἀπὸ τῆς κατωτάτης μέχρι καὶ τῆς ἀνωτάτης.

2. Ἡ Δημοτικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου, τῆς διδασκαλίας καὶ των βιβλίων του. Οἱ μαθηταὶ των δύο τελευταίων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου ἀναγινώσκουσιν περικοπὰς ἐκ των Εὐαγγελίων καὶ κείμενα τῆς Καθαρευούσης ἁπλῶς διὰ τὴν ἐξοικειώνωνται πρὸς αὐτά.

3. Γραμματικὴ καὶ Σύνταξις τῆς Καθαρευούσης διδάσκονται εἰς τὰ Γυμνάσιον καὶ τὸ Λύκειον, ἐν συνάρτησι πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Δημοτικῆς καὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης εἰς ὅλας τὰς τάξεις ἢ Ἀρχαία γλῶσσα διδάσκαται. Ἐκ παραλλήλου οἱ μαθηταὶ των σχολείων τῆς δευτεροβαθμίου Ἐκπαίδευσως συμπληρώνουσιν καὶ συστηματοποιοῦν τὰς γραμματικὰς καὶ συντακτικὰς γνώσεις των εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δημοτικῆς, ἔχοντες ὡς πρότυπα κείμενα Νεοελληνικῶν συγγραφέων διακρινόμενα διὰ τὴν λογοτεχνικὴν ἀξίαν καὶ τὴν πειθάρχιν τῆς γλώσσης των.

Συγγραφή—Κρίσις Διδακτικῶν Βιβλίων.

Ἄρθρον 6.

1. Ἡ συγγραφή των ἐκδιδόμενων ὑπὸ τοῦ Ὄργανοῦ Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων Ἀναγνωστικῶν καὶ Βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου καθὼς καὶ των Διδακτικῶν βιβλίων τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Λυκείου δύναται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων νὰ ἀνατίθεται ἀνεῦ διαγωνισμοῦ εἰς ἀνεγνωρισμένον κῆρος λογοτέχνας καὶ ἐπιστήμονας, καθὼς καὶ εἰς ἐκπαιδευτικούς λειτουργοὺς διακρινόμενους διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἢ λογοτεχνικὴν των ἀξίαν. Οἱ ἀνωτέρω ἐπιλέγονται ἐκ πίνακος συντασσόμενου ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν παρ. 3 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ ἐπιτροπῆς. Διὰ τὰ Μαθηματικὰ, τὰς Φυσικὰς Ἐπιστήμας καὶ τὴν Γεωγραφίαν ἐπιτρέπεται καὶ ἡ μεταφρασις ἢ διασκευή καταλλήλων ξένων βιβλίων, πρὸς χρῆσιν των μαθητῶν καὶ των διδασκόντων.

2. Ἡ ἐπιλογή των πρὸς μετάφρασιν ἢ διασκευήν ξένων βιβλίων γίνεται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Ν.Δ. ἱδρυμένου Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, ἡ δὲ μετάφρασις ἢ διασκευή τούτων δύναται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ νὰ ἀνατίθεται εἰς κατάλληλα εἰδικὰ πρόσωπα, ἐργαζόμενα ἐπὶ τούτω ὑπὸ τὴν παρακολούθησιν καὶ τὸν ἐλεγχον τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου.

3. Πᾶν βιβλίον προοριζόμενον διὰ σχολικὴν χρῆσιν προηγουμένως πρέπει νὰ τύχη κρίσεως καὶ ἐγκρίσεως ὑπὸ Ἐπιτροπῆς συγκροτούμενης δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐπὶ διατεταθῆται ἐκ Συμβούλων ἢ Παρέδρων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, διακρινόμενοι ἐπιστημονικῶν καὶ λογίων ἀνεγνωρισμένου κῆρος (κατὰ κατηγορίαν βιβλίου).

4. Τὰ τῆς συνθέσεως καὶ λειτουργίας των Ἐπιτροπῶν τούτων, καθὼς καὶ τὰ τῆς διανομῆς των κρίτρων εἰς τὰ μέλη αυτών καθορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

5. Εἰς τὸ ἄρθρον 7 τοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 3215)1951 προστίθεται 4η παράγραφος ἔχουσα ὅτι:

«4. Ὁ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εισαγόμενος χάρτης διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ὄργανοῦ Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων πρὸς ἐκτύπωσιν σχολικῶν βιβλίων καὶ ἐντύπων ἀπαλλάσσεται παντὸς δασμοῦ, εἰσφορᾶς, λοιπῶν φόρων καὶ τελῶν ὡς καὶ τελῶν χαρτοσήμου.

Ἡ ἀνωτέρω διάταξις ἰσχύει ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1964 καὶ ἐνευθεὶν.

Τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον.

Ἄρθρον 7.

1. Τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον προορίζεται:
 - α) Νὰ δέσῃ τὰς βάσεις τῆς ὀρθοπεδατικῆς, ἠθικῆς καὶ ἔθνικῆς ἀγωγῆς τῶν μαθητῶν.
 - β) Νὰ δέσῃ εἰς αὐτοὺς τὰ στοιχεῖα τῆς ἐγκυκλίου μορφώσεως κατὰ τὸν τρόπον προσαρμοζόμενον εἰς τὴν ἡλικίαν, τὴν ἀντίληψιν καὶ τὸν συναίσθηματικὸν κόσμον τῶν καὶ
 - γ) Νὰ ὁλοκληρῇ αὐτοὺς μὲ γνώσεις καὶ δεξιότητας διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.
2. Τὰ εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον διδασκόμενα μαθήματα εἶναι: Ὄρθοπεδατικά, Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος, Ἱστορία, Μαθηματικά, Στοιχεῖα Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, Γεωγραφία, Τεχνικά, Ὡθεϊκὴ, Γυμναστική.
3. Τὸ Ἀναλυτικὸν καὶ Ὁρολόγιον Πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καθορίζεται διὰ Β. Διατάγματος ἐκδιδόμενον προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ὄρθοπεδατικῶν μετὰ προηγουμένη γνωμοδότησιν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, ἐφαρμόζεται δὲ προδευτικῶς ἀπὸ τῆς Α' πρὸς τὴν Στ' τάξιν, τοῦ πρώτου σταθμοῦ περιλαμβανόντος τὴν Α' καὶ Β', τοῦ δευτέρου τὴν Γ' καὶ Δ' καὶ τοῦ τρίτου τὰς ὑπολοίπους τάξεις.

Τὸ Γυμνάσιον.

Ἄρθρον 8.

1. Τὸ Γυμνάσιον προορίζεται νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐγκυκλίαν μόρφωσιν τὴν παρεχόμενὴν ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ νὰ ὁφήσῃ τὴν στάθμην τῶν βασικῶν διὰ κάθε ἀνδρῶνον γνώσεων, συμφώνως πρὸς τὰς πρῆξιμὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς μας. Τὸ παιδευτικὸν ἔργον τοῦ πρέπει νὰ εἶναι:
 - α) Ἡ ὀρθοπεδατικὴ ἀγωγή τῶν μαθητῶν κατὰ τὰ δόγματα καὶ τὰ διδάγματα τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ὄρθοπεδατικῆς καὶ ἡ ἔθνικὴ καὶ ἠθικὴ διαπαιδαγώγησις αὐτῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος τῆς χώρας.
 - β) Ἡ καθοδήγησις τῶν μαθητῶν μὲ σκοπὸν νὰ προσπιλάσων οὗτοι τὸν Ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν Κόσμον, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν τέχνην τοῦ καὶ νὰ γνωρίσων σοβαρὰ ἔργα τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς τῶν νεωτέρων χρόνων.
 - γ) Ἡ παρότρυνσις τῶν μαθητῶν πρὸς τὴν στοιχαστικὴν διερεύνησιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητος, καθὼς καὶ ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς αὐτῶν.
2. Διδασκόμενα εἰς τὸ Γυμνάσιον μαθήματα εἶναι: Ὄρθοπεδατικά, Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία, Νέα Ἑλληνικὰ (Νέα Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ Γραμματεία), Ξένη Γλῶσσα (Ἀγγλικὰ ἢ Γαλλικὰ), Ἱστορία, Μαθηματικά, Φυσικὰ Ἐπιστήμη, Γεωγραφία, Ὑγιεινὴ, Στοιχεῖα τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος, Καλλιτεχνικῶν Σχεδίων, Μουσικὴ (μετὰ ἀκροάσεως ἀξιολόγων μουσικῶν ἔργων), Γυμναστικὴ καὶ ἔθνικὸι χοροί, Πρακτικαὶ Γνώσεις περὶ τὰ κύρια ἐπαγγέλματα. Στοιχεῖα Οἰκτικῆς Οἰκονομίας, Νοσηλευτικῆς καὶ Παιδοκομίας διὰ τὰς μαθητέρας. Βασικὰ μαθήματα θεωροῦνται: Τὰ Ἀρχαία Ἑλληνικὰ, τὰ Νέα Ἑλληνικὰ, τὰ Μαθηματικά, τὰ Φυσικὰ, ἡ Ἱστορία καὶ ἡ Ξένη Γλῶσσα.
3. Εἰς τὸ Γυμνάσιον ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς γίνεται ἐκ δοκίμων μεταφράσεων κλασσικῶν ἔργων εἰς τὴν Νεοελληνικὴν. Εἰς τὰς εἰδικὰς διὰ σχολικὴν χρῆσιν ἐκδόσεις τῶν ἔργων τούτων ἔσταν εἶναι περὶ, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τυπωμένον τὸ ἀρχαῖον κείμενον ἀπέναντι τῆς μεταφράσεως, ὥστε νὰ δύναται ὁ μαθητὴς νὰ λάβῃ στοιχειώδη γνώσιν τοῦ Ἀττικῶς Λόγου.
4. Ἡ πρώτη προσπέλασις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν γίνεται εἰς τὴν τρίτην τοῦ Γυμνασίου διὰ τριῶρον καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίαν τῆς γραμματικῆς τοῦ Ἀττικῶς Λόγου μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων ἐκ περικοσίων ἀρχαίων κειμένων.
4. Τὸ Ἀναλυτικὸν καὶ Ὁρολόγιον Πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ Γυμνασίου καθορίζεται διὰ Βασ. Διατάγματος ἐκδιδόμενον προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ὄρθοπεδατικῶν μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου,

ἐφαρμόζεται δὲ προδευτικῶς κατὰ ἐνιαύσια στάδια ἀπὸ τῆς κατωτέρας πρὸς τὴν ἀνωτέραν τάξιν.

Ἄρθρον 9.

1. Ὅπου τῆς κειμένης Νομοθεσίας διὰ τὴν ἔγγραφον εἰς σχολὰς ἢ διὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν ἢ τὴν πρόληψιν εἰς Ὄργανισμὸς Δημοσίου Δικαίου ἀπαιτεῖται ἀπολυτήριον καλαίου Ἑλληνικοῦ Σχολείου, ἢ ἰνδικτικῶν τῶν δύο ἢ τριῶν τάξεων τοῦ πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Ν.Δ. λειτουργούντος Γυμνασίου, γίνεται δεκτὸν καὶ τὸ ἀπολυτήριον τοῦ διὰ τοῦ παρόντος Ν. Δ. Ἰσορρομένου Γυμνασίου.
2. Ὅπου τῆς κειμένης Νομοθεσίας ὡς τυπικὸν προσὸν ἀπαιτεῖται ἀπὸ τῆς Δημοτικοῦ Σχολείου, δύναται διὰ Βασ. Διατάγματος ἐκδιδόμενον τῆ προτάσει τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν νὰ ἐπιβληθῇ ὡς τυπικὸν προσὸν τὸ ἀπολυτήριον τοῦ διὰ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Ν. Δ. Ἰσορρομένου Γυμνασίου.

Τὸ Λύκειον.

Ἄρθρον 10.

1. Τὸ Λύκειον προορίζεται νὰ προσφέρῃ πλουσιώτερον ἐγκυκλίαν μόρφωσιν εἰς τοὺς νέους, οἱ ὅποιοι θὰ προωθηθοῦν εἰς ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα ἢ εἰς θέσεις (δημοσίαν ἢ ἰδιωτικῶν ὑπηρεσιῶν) ἀπαιτούσας προσόντα ἀνωτέρου ἐπέκειου, καθὼς καὶ νὰ προπαρασκευάσων τοὺς μέλλοντας νὰ φοιτήσων εἰς ἀνωτάτας Σχολὰς. Εἰς τὸ Λύκειον οἱ μαθηταὶ πρέπει:
 - α) Νὰ ἐμβαδύνων εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ νὰ κατανοήσων τὸν ρόλον τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνος.
 - β) Νὰ ἐξευγενίσων τὴν προσωπικότητά των διὰ τῆς μελέτης τῶν ἔργων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίας (κατὰ κύριον λόγον εἰς τὸ πρωτότυπον) καὶ νὰ ἐπιμήσουν τὴν ἀξίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ Χριστιανικῆς γραμματικῆς καὶ Τέχνης.
 - γ) Νὰ μελετήσων ἱστορικῶς τὴν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν τῶν μέσων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων καὶ τοῦ κοινωνικοῦ κόσμου τῆς πνευματικῆς ἱστορίας τῆς περιόδου ταύτης.
 - δ) Νὰ γνωρίσων πληρέστερον καὶ εὐκρινέστερον τὴν δομὴν καὶ τοὺς νόμους τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ κόσμου καὶ νὰ ἐπιδιώξων τὴν καλλιτέραν πρὸς αὐτὸν προσαρμογὴν.
2. Τὰ διδασκόμενα εἰς τὸ Λύκειον μαθήματα εἶναι: Ὄρθοπεδατικά, Ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ γραμματεία, Νέα Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ γραμματεία, Ξένη γλῶσσα (Ἀγγλικὰ ἢ Γαλλικὰ), Γενικὴ Ἱστορία καὶ Ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ, Μαθηματικά καὶ Κοσμογραφία, Φυσικὰ Ἐπιστήμη, Στοιχεῖα Φιλοσοφίας (εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, λογικὴ καὶ μεθοδολογία τῶν ἐπιστημῶν) καὶ Ψυχολογίας, Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Κοινωνιολογίαν, Στοιχεῖα τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος καὶ τοῦ Δικαίου, Στοιχεῖα Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης, Ὑγιεινὴ καὶ Γυμναστικὴ. Ὡσεύτως Νοσηλευτικὴ, Παιδοκομία καὶ Οἰκτικὴ Οἰκονομία διὰ τὰς μαθητέρας. Βασικὰ μαθήματα θεωροῦνται τὰ Ἀρχαία Ἑλληνικὰ, τὰ Νέα Ἑλληνικὰ, τὰ Μαθηματικά, τὰ Φυσικὰ, ἡ Ἱστορία καὶ ἡ Ξένη γλῶσσα.
3. Ὁ τύπος τοῦ Λυκείου εἶναι κατὰ τοὺς παιδευτικὸς σκοποὺς καὶ τὸ πρόγραμμα μαθημάτων, ἐνιαύσιος, καταργουμένης τῆς διακρίσεως μεταξὺ Γυμνασίου θεωρητικῆς κατευθύνσεως (κλασσικῶν) καὶ Γυμνασίου πρακτικῆς κατευθύνσεως (Πρακτικῶν Λυκείων).

4. Τὸ ἀναλυτικὸν καὶ ὀρολόγιον πρόγραμμα τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Λυκείου περιέχει ὥρας διδασκαλίας κοινὰς δι' ἄλλους τοὺς μαθητὰς τῆς αὐτῆς τάξεως καὶ ὥρας διδασκαλίας ἢ μαθήματα κατ' ἐπιλογὴν τῶν μαθητῶν. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης διακρίσονται δύο κύκλοι σπουδῶν, τοῦ πρώτου μὲ ἐνισχυμένα τὰ φιλολογικὰ καὶ ἱστορικὰ, τοῦ δευτέρου μὲ ἐνισχυμένα τὰ μαθηματικά καὶ φυσικὰ μαθήματα. Οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τῆς Β' τάξεως τοῦ Λυκείου παρεκκλιθεὶς ὑποχρεωτικῶς τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο κύκλον μαθημάτων, κατόπιν ἐπιλογῆς ἐπιτροπῆς τῆς κατὰ τὴν ἑσπερὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους μετατάξεως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον κύκλον εἰς τὴν Γ' τάξιν τοῦ Λυκείου ἢ καὶ εἰς τὴν Β' διὰ τοὺς ἀνο-

ριτωμένους κατά τὰς προαγωγικάς εξετάσεις ἀπὸ τῆς Β' πρὸς τὴν Γ' τάξιν. Διὰ Βασ. Διατάγματος ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων δύνανται νὰ δημιουργηθοῦν καὶ ἕτεροι κύκλοι σπουδῶν διὰ καθορισμοῦ ἄλλων μαθημάτων ἐπιλογῆς.

5. Εἰς τὰ κατ' ἐπιλογὴν μαθήματα ἀνήκουν, πλὴν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν παράγραφον 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου, τὰ Λατινικά, τὸ Γραμμικὸν Σχῆδιον καὶ τὸ Ἐλεύθερον Σχῆδιον. Τὰ μαθήματα ταῦτα εἶναι προαιρετικά.

6. Ἡ κατὰ τὴν παράγραφον 4 τοῦ παρόντος ἄρθρου διαμόρφωσις κύκλων σπουδῶν δι' ἕκαστον Λύκειον γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀνανομιένης κατ' ἔτος, κατόπιν προτάσεως τοῦ ἀρμοδίου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει αὐτὴν ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτῶντων μαθητῶν, ἡ ἀριθμητικὴ ἐπάρκεια τοῦ διδασκτικῆς προσωπικοῦ καὶ ἡ ὑπερξείς ἐπαρκῶν χώρων. Μὴ καθιστάμενος δυνατὴ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὡς ἄνω ὑποοργικῆς ἀποφάσεως ἐφαρμόζεται ἐνιαυτὸς τύπος προγράμματος.

7. Τὸ ἀναλυτικὸν καὶ ὁρολόγιον πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ Λυκείου καθορίζεται διὰ Βασ. Διατάγματος ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, ἐφαρμόζεται δὲ προδεδειχέναι κατὰ ἐνιαυτὸν στάθια ἀπὸ τῆς κατωτέρας πρὸς τὴν ἄνωτέραν τάξιν.

8. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ν.Δ. εἰς τὴν Α' τάξιν τῶν δι' αὐτοῦ ἱερομένων Λυκείων ἐγγράφονται οἱ κεικτιμένοι ἰνδικαιτικὸν προαγωγῆς ἐκ τῆς τρίτης καθὼς καὶ οἱ ἀπορριφθέντες ἢ ἀποριπτόμενοι ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως, εἰς τὴν δευτέραν τάξιν οἱ κεικτιμένοι ἰνδικαιτικὸν προαγωγῆς ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως καὶ οἱ ἀπορριφθέντες ἢ οἱ ἀποριπτόμενοι ἐκ τῆς πέμπτης τάξεως, καὶ εἰς τὴν τρίτην τάξιν οἱ κεικτιμένοι ἰνδικαιτικὸν προαγωγῆς ἐκ τῆς πέμπτης τάξεως ἢ οἱ ἀπορριφθέντες ἢ οἱ ἀποριπτόμενοι ἐκ τῆς ἑκτης τάξεως τῶν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Ν. Δ. λειτουργούντων Γυμνασίων.

9. Τὰ μαθήματα τῆς εἰσγωγῆς εἰς τὴν Κοινωνολογίαν, τῶν Στοιχείων τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος καὶ τοῦ Δικαίου, καὶ τῶν Στοιχείων Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης διδάσκονται κατόπιν ἐιδικῆς μετακταδεύσεως ὑπὸ πτυχιούχων τῶν Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων, τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, καὶ τῆς Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Διὰ Β.Δ. ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων θέλωσι ρυθμισθῆ ἢ λοιπομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης παραγράφου.

Ἄρθρον 11.

1. Εἰς ὅσας πόλεις ἰδρῶσιν πλεῖονα τοῦ ἐνὸς σχολεῖα Δευτεροβαθμίου Γενικῆς Ἐκπαίδευσως, οἱ εἰς αὐτὰ ὁργανικῶς ἀνήκοντες καθηγηταὶ τῶν διαφόρων εἰδικότητων συμπληροῦν τὰς ὑποχρεωτικὰς ὥρας διδασκαλίας εἰς ἕτερα σχολεῖα τῆς αὐτῆς πόλεως πλὴν ἐκείνου εἰς τὸ ὅποιον ὁργανικῶς ἀνήκουν.

2. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς προηγουμένης παραγράφου συνέρχονται εἰς σύμφωνιν οἱ Διευθυνταὶ τῶν σχολείων τῆς πόλεως τῆ εἰρήσεως ἐνὸς τοῦλάχιστον ἑξ αὐτῶν, ὡσάκις περίσταται ἀνάγκη, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀνωτέρου κατὰ βαθμὸν καὶ ἐπὶ ἑμοιοβάθμῳ τοῦ ἀρχαιότερου, καὶ ἀπορροῦν σχετικῶς.

3. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἀπορροῦνται ἐπὶ τοῦ θέματος ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς περιφερείας, εἰς τὴν ὅποιαν ὑκάνονται τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως.

Ἄρθρον 12.

1. Τὰ τῆς ἐνάρξεως καὶ λήξεως τοῦ σχολικοῦ καὶ διδασκτικοῦ ἔτους, τῶν ἐγγραφῶν, μεταγγραφῶν, ποινῶν, φοιτήσεως, τῶν πάσης φύσεως ἐξετάσεων, τῆς βαθμολογίας κλπ. τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς Πρωτοβαθμίου καὶ τῆς Δευτεροβαθμίου Ἐκπαίδευσως καθορίζονται διὰ Βασ. Διατάγματος, ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

2. Τὰ κατὰ τὴν ὁργανικὴν σύνθεσιν τῶν Γυμνασίων καὶ Λυκείων εἰς διδασκτικὸν καὶ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν ρυθμί-

ζονται διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων, ἐκδιδόμενου προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν. Τὰ δὲ ἀφορῶντα εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῶν Γυμνασίων καὶ Λυκείων, τὴν διαδικασίαν καταργήσεως ἢ συμπύψεως αὐτῶν, τὴν διαίρεσιν τῶν τάξεων αὐτῶν εἰς τμήματα, τὴν εἰς αὐτὰ συμφοιτήσιν ἀρρένων καὶ θηλέων, τὰς ὥρας ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας τοῦ διδασκτικῆς προσωπικοῦ αὐτῶν, τὰς ἀρμοδιότητας τῶν Διευθυντῶν, Ὑποδιευθυντῶν καὶ τοῦ λοιποῦ διδασκτικοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν, τὴν λειτουργίαν, τὴν διάρκειαν σπουδῶν καὶ τὸ πρόγραμμα μαθημάτων τῶν νυκτερινῶν Γυμνασίων, Λυκείων καὶ Παραρτημάτων, τὴν ἀντιστοιχίαν τῶν τάξεων αὐτῶν πρὸς τὰς τάξεις τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς αὐτῆς κατηγορίας, ὡς καὶ τὴν ρύθμισιν παντὸς ζητήματος τὸ ὅποιον ἀνεχομένου θὰ παρουσιασθῆ λόγῳ τῆς μεταβάσεως ἐκ τοῦ σήμερον ἰσχύοντος σχολικοῦ καθεστώτος εἰς τὸ νέον, κανονίζονται διὰ Βασ. Διατάγματος, ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Τὸ Ἀκαδημαϊκὸν Ἀπολυτήριον.

Ἄρθρον 13.

1. Ὁ τίτλος, ὁ δίδόμενος εἰς τοὺς μαθητὰς τοὺς εὐδοκίμως περαίνοντας τὰς σπουδὰς τῶν εἰς τὸ Λύκειον, ἰνδικαίεται Ἀπολυτήριον Λυκείου. Τοῦτο πιστοποιεῖ τὴν ἐπιτυχὴ ἀπόληξιν τῆς Δευτεροβαθμίου Γενικῆς Ἐκπαίδευσως καὶ ἀποτελεῖ ἀπορροῦν ἐκεί ὅπου κατὰ τὴν μέγιστην νομοθεσίαν ἀπαιτεῖται ἀπολυτήριον Γυμνασίου. Δὲν παρέχει ὅμως εἰς τὸν κάτοχόν του δικαίωμα ἐγγραφῆς εἰς τὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἱδρύματα, τὴν Ἑθνικὴν Ἀκαδημίαν Σωματικῆς Ἀγωγῆς, τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας, τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς Οἰκονομικῆς Οἰκονομίας καὶ τὰς Σχολὰς Νηπιγωγῶν.

2. Οἱ ἐπιβουόμενοι νὰ ἀποκτήσουν τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀπόφοιτοι Λυκείου ἢ ἄλλων Σχολῶν, τῶν ὁποίων τὰ πτυχία κατὰ τὴν κειμένην νομοθεσίαν δίδουν δικαίωμα φοιτήσεως εἰς Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἱδρύματα, ὄφειλον νὰ τύχουν Εἰδικὸν Τίτλον, τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου, προερχόμενοι εἰς ἐξετάσεις ἐπὶ ὁρισμένων μαθημάτων, αἱ ὅποιαι εἰς τακτὸν χρόνον διενεργοῦνται εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Χώρας ἐνώπιον Ἐπιτροπῶν ἢ λειτουργῶν τῆς Δευτεροβαθμίου Ἐκπαίδευσως, προεδρευομένων ὑπὸ Καθηγητῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων. Κληρικοί, Σπουδασταὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν καὶ προερχόμενοι Μίσων Ἐμπορικῶν Σχολῶν δύνανται ἐπίσης νὰ προσέρχωνται εἰς τὰς ἐξετάσεις διὰ νὰ τύχουν τὸ εἰδικὸν Ἀκαδημαϊκὸν Ἀπολυτήριον πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν.

3. Τὸ Ἀκαδημαϊκὸν Ἀπολυτήριον εἶναι δύο τύπων. Ὁ πρῶτος δίδει τὸ δικαίωμα ἐγγραφῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν, τὴν Φιλοσοφικὴν καὶ τὴν Νομικὴν Σχολὴν τῶν Πανεπιστημίων, ὁ δεύτερος εἰς τὴν Φοιτικομαθηματικὴν, τὴν Ἱατρικὴν, τὴν Ὄθονιατρικὴν, τὴν Κτηνιατρικὴν, τὴν Γεωπονικὴν καὶ Δοσολογικὴν καὶ τὰς Σχολὰς τοῦ Πολυτεχνείου. Ἀμφότεροι θεωροῦνται ἰσότητοι διὰ τὴν ἐγγραφὴν εἰς ἕκαστὴν τῶν λοιπῶν Σχολῶν.

4. Διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου συνυπολογίζονται, ἐφ' ὅσον ὁ ὑποψήριος ἐπιτυγχάνει εἰς τὰς πρὸς ἀπόκτησιν τούτου ἐξετάσεις, καὶ οἱ κατὰ συντελεστὴν γενικοὶ βαθμοὶ ἐτησίως πρὸβου, οἱ ἀναγραφόμενοι εἰς τὸ ἰνδικαιτικὸν προαγωγῆς τοῦ ἐκ τῆς Β' πρὸς τὴν Γ' τάξιν τοῦ Λυκείου καὶ εἰς τὸ Ἀπολυτήριον τοῦ Λυκείου τοῦ μέσου ὅρου τῶν δύο τούτων βαθμῶν ἀποτελοῦντος ἑνα βαθμῶν. Διὰ τοὺς ἀποφοιτῶντας ἐξ Ἰδιωτικῶν Λυκείων συνυπολογίζεται μόνον ὁ βαθμὸς τοῦ Ἀπολυτηρίου τοῦ Λυκείου.

5. Μὲ βάσιν τὸν γενικὸν βαθμὸν ἐγγράφονται κατὰ σιρὰν ἐπιτυχίας οἱ ὑποψήριοι εἰς τὰς Σχολὰς τῆς προτιμῆσεως τῶν ἀνευ εἰσγωγικῶν ἐξετάσεων καὶ ἐντὸς τοῦ δι' ἐκάστην Σχολὴν ὁριζομένου ἐκάστοτε ἀριθμοῦ εἰσακτέων. Τῶν ἰσοβαθμοῦντων ὑποψηρίων ἢ πρὸς ἐγγραφὴν προτεραιότης καθορίζεται μὲ βάσιν τοὺς εἰδικούς εἰς τὰ ἐξετασθέντα μαθήματα βαθμούς κατὰ τὰ εἰδικώτερον δι' ἐκάστην Σχολὴν

καθορίζοντα διά του Βασιλικού Διατάγματος του προβλεπομένου υπό της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου.

6. Οι επιθυμώμενες να βελτιωθούν των βαθμών του Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου των δίνονται να υποβληθούν εκ νέου εις ειδικές εξετάσεις κατά τας επόμενας περιόδους. Εις τήν περίπτωση κατά την νέαν εξέτασιν σημειώσουν καλύτερας επιδόσεις, ισχύει δι' αυτούς ο παλαιός τίτλος.

7. Εξεταστέα μαθήματα είναι τα βασικά μαθήματα του Λυκείου ως ταύτα καθορίζονται εις τήν παράγραφο 2 του άρθρου 10 του παρόντος, επί πλέον δέ τα Λατινικά διά τούς υποψηφίους των Σχολών Θεολογικής, Φιλολογικής και Νομικής και Σχέδιον (ελεύθερον και γραμμικόν) διά τούς υποψηφίους των Αρχιτεκτονικών Σχολών. Η διδασκαλία του Σχεδίου (ελεύθερον και γραμμικόν) εις τὸ Λύκειον δίνεται να ἀντιτίθεται ἐπί ὅμοιας ἀντιμεθεσίαις εἰς Ἀρχιτεκτονικὰς ἢ πυροσφύρας τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν. Τὰ μαθήματα τῶν ἑνῶν Γλωσσῶν καὶ τοῦ σχεδίου (ελεύθερον καὶ γραμμικόν) θὰ περιληφθῶν εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου εἰς χρόνον, ὃ ὅποιος θὰ καθιερωθῆ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως ταύτης, διὰ τὸ σχέδιον (ελεύθερον καὶ γραμμικόν) οἱ ἐγγραφεμένοι εἰς τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετροβίου Πολυτεχνείου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ὑποχρεοῦνται κατὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους σπουδῶν νὰ ἐξετασθῶν εἰς τὸ Σχέδιον (τεχνικὸν καὶ εἰλεύθερον) ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν τῆς οἰκίας Σχολῆς καὶ ἰὰν ἐπιτύχουν συγχίζον τὰς σπουδὰς των, ἄλλως ἀπολείονται τῆς περαιτέρω φοιτήσεως δυνάμει ἑνῶν ἐπείρας διατυπώσεως νὰ μεταγεγραφοῦν εἰς τὸ πρῶτον ἔτος σπουδῶν ἄλλης Ἀνωτάτης Σχολῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ἰσχύει ὁ νόμος τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου των. Αἱ ἀνωτέρω ἐξετάσεις διεκτελοῦνται τὸν Ἰούνιον. Οἱ ἀποτυχόντες δικαιοῦνται ἐπιανεξιτάσεως κατὰ τὸν ἐπόμενον Σεπτέμβριον.

8. Τὰ τῶν συγκεντρώσεως τῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ ὅλη τῶν μαθημάτων τῶν ἐξεταζομένων κατὰ τὰς ἐξετάσεις πρὸς ἀποκρίσιν Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου, ὃ συντελεστὴς ἐκάστου, καθὼς καὶ ὃ συντελεστὴς τῶν βαθμῶν τῆς ἰνδικτικῆς προαγωγῆς ἀπὸ τῆς Β' πρὸς τὴν Γ' Λυκείου καὶ τοῦ ἀπολυτηρίου τοῦ Λυκείου, εἰς τὸν ὄπολον τῶν τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ, ὃ χρόνος, ὃ τόπος καὶ ὃ τρόπος διεξαγωγῆς τῶν ἐξετάσεων, ὃ τρόπος τῆς κρίσεως καὶ τῆς βαθμολογίας τῶν γραπτῶν, καθὼς καὶ τὰ τῆς ἐπιλογῆς τῶν υποψηφίων κατὰ τὴν προέλευσίν των πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὰς Πανεπιστημιακὰς καὶ τὰς λοιπὰς Σχολὰς μεταγνησιακῆς ἐκπαίδεσεως, καθορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ἐκδομένου τρεῖς τοῦλάχιστον μηνῶς πρὸ τῶν ἐξετάσεων, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

9. Τὸ Ἀκαδημαϊκὸν Ἀπολυτήριον θὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1965—1966. Ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου καταργοῦνται οἱ ἐπιτήριοι διαγωνισμοὶ εἰς τὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἐθάρματα.

10. Αἱ δαπάναι πρὸς διενέργειαν τῶν ἐξετάσεων διὰ τὴν ἀπόκρίσιν Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου, ὡς καὶ διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἐπιτηρίων διαγωνισμῶν εἰς τὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἐθάρματα διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1964—1965 δι' ἀμοιβὴν τῶν προέδρων, μελῶν, ἐξεταστῶν, κριτῶν, βοηθῶν καὶ γραμματέων τῶν Ἐπιτροπῶν, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν γένει δαπάναι τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐξετάσεων, βαρύνουν τὸν Κρατικὸν Προϋπολογισμὸν, καθορίζονται δὲ κατὰ περίπτωσιν διὰ κοινῶν ἀποφάσεων τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν.

Ἐπιτηριακὴ Ἐργασία Καθηγητῶν.

Ἄρθρον 14.

1. Πρὸς κάλυψιν τῶν ὑπὸ τοῦ ὄρολογίου προγράμματος προβλεπομένων ὀρών διδασκαλίας δύνανται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων νὰ ἀνυψηθῶν εἰς τούς Καθηγητὰς τῶν Δημοσίων Γυμνασίων καὶ Λυ-

κείων ἢ διδασκαλίαι μαθημάτων τῆς εἰδικότητός των εἰς τὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὅποια ὑπηρετοῦν, ἢ εἰς ἄλλα σχολεῖα τῆς αὐτῆς ἢ γειτονικῶν πόλεων, πέραν τῶν ὑποχρεωτικῶν ὀρών διδασκαλίας καὶ μέχρι δώδεκα ὀρών ἰσοβαθμιαίας.

2. Εἰς τούς ὑπερωριακὰς διδασκοντας καθηγητὰς καταβάλλεται ἀποζημίωσις δι' ἐκδόσιν ὄρων διδασκαλίας, ὡς καὶ κατὰ περίπτωσιν ἔξω κινήσεως, τῶν ὁποίων τὸ ὄρος καθορίζεται διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν.

3. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος άρθρου καθορίζονται δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ἐντακτικὴ Ἐκπαίδεσις Καθηγητῶν.

Ἄρθρον 15.

1. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν, ἐν ἔξει τῆς ἐπακρότεως τοῦ χρόνου τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαίδεσεως, προβλέπεται ἑλλείψις καθηγητῶν ὀριζομένης εἰδικότητος εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Δευτεροβάθμιας (Μέσης) Ἐκπαίδεσεως δύνανται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, ἐκδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ γνώμην τῶν ἀντιστοιχῶν Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν νὰ εἰσαχθῆ δι' ὀριζομένου χρόνου εἰς τὰς Σχολὰς ταύτας ὃ θεσμοὶ τῆς ἰντακτικῆς ἐκπαίδεσεως τῶν φοιτητῶν εἰς εἰδικὰ τμήματα διὰ τῆς παρεμβολῆς καὶ τρίτου ἐξαμήνου σπουδῶν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους κατὰ τούς θερινούς μηνῶς Ἰούνιον, Ἰούλιον, Αὐγουστον καὶ Σεπτέμβριον. Οἱ ἀποφοιτῶντες τῶν τμημάτων τούτων ὀφείλουν νὰ ὑπηρετήσουν ὑποχρεωτικῶς εἰς τὴν Δημοσίαν Ἐκπαίδευσιν τοῦλάχιστον ἐπὶ πενταετίαν.

2. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν οἰκείων Σχολῶν καθορίζεται τὸ πρόγραμμα μαθημάτων καὶ ἀσκήσεων, ὃ χρόνος καὶ ὃ τρόπος τῶν ἐξετάσεων, καθὼς καὶ πᾶσα ἐν γένει λεπτομέρεια τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω παράγραφο τμημάτων ἰντακτικῆς πανεπιστημιακῆς ἐκπαίδεσεως.

3. Εἰς τὸ διδασκτικὸν καὶ βοηθητικὸν προσωπικὸν τὸ ἐφαρζόμενον κατὰ τὸ θερινὸν ἔξαμηνον εἰς τὰ Τμήματα ἰντακτικῆς πανεπιστημιακῆς ἐκπαίδεσεως διὰ διδασκαλίαν καὶ ἀσκήσεων τῶν φοιτητῶν καταβάλλεται πρόσθετος ἀποζημιωσις ὀριζομένη κατὰ περίπτωσιν, μετὰ γνώμην τῆς οἰκίας Σχολῆς διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν.

4. Τῶσιν εἰς τὰ τακτικὰ τμήματα ὅσων καὶ εἰς τὰ τμήματα ἰντακτικῆς ἐκπαίδεσεως τῶν καθηγητικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων δύνανται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, μετὰ γνώμην τῆς οἰκίας Σχολῆς, νὰ ἐγγραφοῦνται πέραν τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου ἀριθμοῦ εἰσακτιῶν, ἀριστεύον ἀπόφοιτοι τοῦ Λυκείου ἢ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου. Εἰς τούτους δύνανται νὰ χορηγῶνται ὑπὸ τοῦ Ἐθάρματος Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν, ὑποτροφία ἐπὶ χρόνον διόστημα ἴσον πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς φοιτήσεως. Οἱ τυγχάνοντες ὑποτροφίας ὑποχρεοῦνται νὰ ὑπηρετήσουν εἰς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν τοῦλάχιστον ἐπὶ πενταετίαν.

5. Κατὰ παρέκκλισιν τῶν ἐν ἄρθρῳ 17 περίπτωσις α' τοῦ Νόμου 1811/51 ὀριζομένων οἱ πτυχιόχοι τῶν Καθηγητικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων δύνανται νὰ διορίζονται, ἐπὶ μίαν πενταετίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Ν.Δ. εἰς κενὰς θέσεις δημοσίων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Δευτεροβάθμιας (Μέσης) Ἐκπαίδεσεως καὶ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεών των.

6. Ἐπὶ μίαν τριετίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος ἐπιτρέπεται διορισμὸς πτυχιόχων τῶν Φυσικῶν, Μαθηματικῶν, Χημικῶν καὶ ἑνῶν Γλωσσῶν, ὡς καθηγητῶν τῶν εἰδικότητων τούτων εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαίδεσεως καὶ ἐν ἑπι ἔχουν ὑπερβῆ τὸ πρὸς διορισμὸν ὄρον ἡλικίας ἐφ' ὅσων κείνηται τριετὴ τοῦλάχιστον ἐκπαιδευτικὴ ὑπηρεσίαν, συνολογούμενης καὶ τῆς ὑπὸ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ προσωποῦ καὶ ὄρητου διανυθείσης, προσβάλλων σχετικὴν εἴτησιν καὶ γυμνασίαις ὑπὲρ τοῦ διορισμοῦ των τὸ ἀρμόδιον ὄργανον.

Παιδαγωγικά 'Ακαδημία.

Άρθρον 16.

1. Είς τὰς Παιδαγωγικὰς 'Ακαδημίας καταρτίζεται θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῆς Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως.

2. Τὰ ἔτη φοιτήσεως εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς 'Ακαδημίας αἰχάνονται εἰς τρεῖς (3) ἀνακροσσηζομένους τοῦ προγράμματος μαθημάτων καὶ τῆς κατανομῆς τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Τριτὴ κύκλον σπουδῶν ὑποχρεοῦνται νὰ παρακολουθήσουν οἱ εἰσαγόμενοι εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς 'Ακαδημίας ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1965—1966.

3. Εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς 'Ακαδημίας εἰσάγονται μὲ βάσιν τὸν γενικὸν βαθμὸν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἀπολυτηρίου των, κατὰ σφαιρὸν ἐπιτυχίας καὶ ἐντός τοῦ ὀριζομένου δι' ἑκάστην 'Ακαδημίαν ἀριθμοῦ εἰσακτέων, οἱ ἔχοντες ὑψεῖν καὶ ἀριμάλειαν, ἀφοῦ διαπιστωθῇ δι' εἰδικῆς ἐξετάσεως ὅτι δὲν παρουσιάζουν ἀνωμαλίαν εἰς τὸν προφορικὸν λόγον καὶ ὅτι δὲν εἶναι παράνομοι.

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κενῶν δύνανται νὰ εἰσαχθῶν οἱ ἔχοντες τὸ ἀνωτέρω προσόντα καὶ ἄνω ἀκαδημαϊκὸ ἀπολυτηρίου, ἐφ' ὅσον ἔχουν ἀπολυτήριον λυκείου μὲ γενικὸν βαθμὸν ἀριστα ἢ λίαν καλῶς.

4. Ὁ ἀριθμὸς εἰσακτέων εἰς ἕκαστον Τμήμα Παιδαγωγικῆς 'Ακαδημίας δὲν δύναται νὰ ὑπερῆ τῶν 40, ὀρίζεται δὲ ἐφ' ἅπασι δι' ἕκαστον σχολικὸν ἔτος δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἰπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὰς κειμένης διατάξεις καθ' ὑπέρβασιν εἰσαγομένων εἰς τὴν πρώτην τάξιν σπουδαστῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερῆ δι' ἅλας τὰς κατηγορίας τὸ ἐν τρίτον τοῦ ὡς ἄνω καθορισθέντος ἀριθμοῦ εἰσακτέων. Ἐπὶ πλεόν τούτων καθορίζεται ἐφ' ἅπασι δι' ἕκαστον σχολικὸν ἔτος δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἰπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσακτέων εἰς τὴν πρώτην τάξιν ὁμογενῶν σπουδαστῶν ἐξ ἄλλοδαπῆς.

5. Εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς 'Ακαδημίας διδάσκονται τὰ ἑξῆς μαθήματα (κοινὰ καὶ κατ' ἐπιλογὴν τῶν σπουδαστῶν): Εἰσαγωγή εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας, Γενικὴ καὶ Παιδαγωγικὴ Ψυχολογία (Ψυχολογία τῆς μεθόδου, Ψυχολογία τῆς προσαρμογῆς, ἠθελικτικὴ Ψυχολογία, Ψυχολογία τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν), Θεωρία καὶ Ἱστορία τῆς Ἀγωγῆς, Γενικὴ καὶ εἰδικὴ Διδακτικὴ, Ἐπαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς, Ἑρμηνεία τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ Πατρολογία, Νεοελληνικὴ γλῶσσα, Νεοελληνικὴ Γραμματεία, Ἀγωγή τοῦ Λόγου, Γενικὴ Ἱστορία καὶ Ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ, Σένας γλώσσας, (Ἀγγλικὰ ἢ Γαλλικὰ ἢ Γερμανικὰ), Μαθηματικά, Φυσικὰ Ἐπιστήμια, Στοιχεῖα Γεωμετρίας, Στοιχεῖα τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος καὶ τοῦ δικαίου, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Οἰκονομικὴν, Λογιστικὴν καὶ Κοινωνιολογίαν, Ὑγιεινὴ, Μουσικὴ, Ἐλευθέριον Σχέδιον καὶ Χειροτεχνία, Οἰκιακὴ Οἰκονομία, Γυμναστικὴ. Εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς φοιτήσεως οἱ σπουδασταὶ ὑποχρεοῦνται, πλην τῶν κοινῶν δι' ὅλους μαθημάτων, νὰ διδαχθῶν κατ' ἐπιλογὴν, εἰς εἰδικὰς ὥρας τοῦ προγράμματος, εἴτε Νεοελληνικὴν Γραμματείαν, Σένας γλώσσας, Γενικὴν Ἱστορίαν καὶ Ἱστορίαν τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Λογιστικὴν, εἴτε Μαθηματικὰ καὶ Φυσικὰ Ἐπιστήμια.

6. Τὸ Ἀναλυτικὸν καὶ Ὁρολόγιον πρόγραμμα τῶν μαθημάτων (κοινῶν καὶ κατ' ἐπιλογὴν), καθὼς καὶ τὰ τοῦ σχολικοῦ καὶ διδακτικοῦ ἔτους, τὰ τῶν ἑγγραφοῦν, μεταγεγραφοῦν, ποιῶν, ἑορτολογίον, τὰ τῆς φοιτήσεως καὶ τὰ κατὰ τὰς τεχνικὰς ἐξετάσεις τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν κλπ. καθορίζονται διὰ Βασιλικὸν Διάταγματος ἐκδομένου προτάσει τοῦ Ἰπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου.

7. Διὰ τὸ παιδαγωγικὸν προσωπικὸν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καθήκοντα Ἰγερσιακοῦ Συμβουλίου ἄσκει πενταμελὲς Συμβῆλλον ἐπιτελούμενον ἐξ ἑνὸς Συμβούλου τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου ὡς Πρόεδρου, ἑνὸς Γενικοῦ Διευθυντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ὡς Ἀντιπρόεδρου, δύο

Πανεπιστημιακῶν Καθηγητῶν Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ὀριζομένων μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν των διὰ πρόφασιν τοῦ Ἰπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐπὶ διετεί θητείᾳ καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 26 τοῦ παρόντος Ν. Δ) τοῦ Ἰθρομένης Διευθύνσεως Ἐκπαίδευσως Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ, μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ τοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Ἰπουργοῦ. Τὸ Συμβῆλλον τοῦτο, εἰρεῖν ἐν Ἀθήναις, συγκαλεῖται ἑκάστοτε ὑπὸ τοῦ Ἰπουργοῦ.

8. Διὰ τὸ λοιπὸν διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καθήκοντα Ἰγερσιακοῦ Συμβουλίου ἄσκει τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 27 τοῦ παρόντος Ν. Δ) τοῦ Κεντρικοῦ Ἰγερσιακοῦ Συμβουλίου Μίσης Ἐκπαίδευσως.

9. Εἰς ἕνα τῶν Συμβῶλων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου ἀντιθεται διὰ μίαν διετίαν δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἰπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ τῶν Ἀκαδημιῶν τῶν Φιλοκαθηδευτικῶν Ἐταιρειῶν.

10. Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Ἰπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐπὶ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν ἄσκειται διὰ τῆς παρὰ τῆ Κεντρικῆς Ἰγερσίας τοῦ Ἰπουργοῦ Διευθύνσεως Ἐκπαίδευσως Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ.

Άρθρον 17.

1. Βαθμοὶ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Προσωπικοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν ὀρίζονται ὡς κάτωθι:

α) Γενικοῦ Διευθυντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἀντιστοιχῶν εἰς τὸν βαθμὸν καὶ μισθὸν Συμβούλου τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου.

β) Διευθυντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἀντιστοιχῶν εἰς τὸν βαθμὸν καὶ μισθὸν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μίσης Ἐκπαίδευσως.

γ) Ἰγερσιακοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἀντιστοιχῶν εἰς τὸν βαθμὸν καὶ μισθὸν τοῦ Γνωμοσιάρχου Μίσης Ἐκπαίδευσως.

δ) Πρωτοβαθμίου Καθηγητοῦ Παιδαγωγικῶν ἢ Καθηγητοῦ Παιδαγωγικῶν Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἀντιστοιχοῦντες εἰς τοὺς βαθμοὺς καὶ μισθοὺς τοῦ Βοηθοῦ Γνωμοσιάρχου ἢ Πρωτοβαθμίου Καθηγητοῦ Μίσης Ἐκπαίδευσως.

2. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θέσεων εἰς τοὺς βαθμοὺς Ἰγερσιακοῦ, Πρωτοβαθμίου Καθηγητοῦ Παιδαγωγικῶν καὶ Καθηγητοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἑνὴς.

3. Εἰσαγωγικοὶ βαθμοὶ ὀρίζονται ὁ τοῦ Καθηγητοῦ ἢ Πρωτοβαθμίου Καθηγητοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας.

4. Διὰ τὴν προαγωγήν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἀσπτεῖται τετραετής ὑπηρεσίᾳ ἐν ἑκάστῳ βαθμῷ.

5. Τὸ κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Ν.Δ. ὑπηρετοῦν προσωπικὸν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν διαβαθμίζεται ὡς ἑπεται:

1) Εἰς τὸν βαθμὸν Γενικοῦ Διευθυντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας οἱ ἄχρι τοῦδε ἔχοντες βαθμὸν 1ον.

2) Εἰς τὸν βαθμὸν Διευθυντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, οἱ ἄχρι τοῦδε ἔχοντες βαθμὸν 2ον καὶ οἱ ἐπὶ πλεόν τῆς εἰκοσιετίας ἔχοντες τὸν 3ον βαθμὸν διαβαθμίζονται εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Διευθυντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ἐφ' ἧς κατέλαβον τὸν 2ον βαθμὸν νωτέρω των εἰς τὸν 3ον βαθμὸν.

3) Εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἰγερσιακοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας οἱ ἄχρι τοῦδε ἔχοντες βαθμὸν 3ον.

4) Εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Πρωτοβαθμίου Καθηγητοῦ Παιδαγωγικῶν Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας οἱ ἄχρι τοῦδε ἔχοντες βαθμὸν 4ον.

5) Εἰς τὸν βαθμὸν Καθηγητοῦ Παιδαγωγικῶν Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας οἱ ἄχρι τοῦδε ἔχοντες βαθμὸν 5ον. Ὁ χρόνος ὑπηρεσίας τῶν ὡς ἄνω διαβαθμιζομένων εἰς τὸν βαθμὸν τὸν ὅποιον μέχρι τοῦδε κατέχουν, ὑπολογίζεται ὡς χρόνος ὑπηρεσίας εἰς τὸν βαθμὸν εἰς ὃν διαβαθμίζονται.

6. Αἱ ὀργανικαὶ θέσεις τοῦ Κλάδου Παιδαγωγικῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν αἰχάνονται εἰς τοὺς εἰσαγωγικοὺς βαθμοὺς κατὰ εἴκοσι μίαν (21) ὅσα καὶ τὰ λειτουργοῦντα Τμήματα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν.

7. Διὰ Βασιλικού Διατάγματος εκδομένου προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν καθορίζονται τὰ τῆς συνθέσεως τοῦ διδακτικοῦ, διοικητικοῦ, βοηθητικοῦ καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, τὰ προσόντα καὶ ὁ τρόπος διορισμοῦ, ὁ τρόπος τῆς προαγωγῆς καὶ ἐξελίξεως ἐκείτης κατηγορίας. Μᾶχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὡς ἄνω Βασιλικοῦ Διατάγματος ἰσχύουν αἱ καίμαται περὶ αὐτῶν διατάξεις, ἐφ' ὧν δὲν ρυθμίζονται ἄλλως ὑπὸ τοῦ παρόντος Ν. Δ)τος.

8. Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου καὶ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ παρόντος Ν.Δ. ἔχουν ἰσχύον καὶ ἐπὶ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Θεσsalίας τῆς Φιλελευθεριακῆς Ἐταιρείας.

9. Τὰ ἐποπτικά ὄργανα τῶν Σχολείων τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλελευθεριακῆς Ἐταιρείας διορίζονται μετὰ πρότερον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτῆς καὶ σύμφωνα γινώσκον τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ παρόντος οἰκείου Συμβουλίου Ἐπιλογῆς Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ, ἐν περιπτώσει δὲ ὑπάρξεως ἐνὸς μόνου ἐπίτου ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἐπιλογῆς Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ Μίσης Ἐκπαίδευσως. Ἐπιτρέπεται ἡ μεταστάσις ἐκ τῶν Σχολείων τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλελευθεριακῆς Ἐταιρείας εἰς τὰ Σχολεῖα τοῦ Κράτους μετὰ γνώμην τοῦ κατὰ περίπτωσην ἀρμοδίου Κεντρικοῦ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου.

10. Ἐκπαιδευτικοὶ ἑταίροισι τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κλάδου, ὧν ὁ διορισμὸς ἠκυρώθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, καὶ οἱ ὅποιοι ἐπιναυσιεὶσθαι χωρὶς νὰ κάωσιν ὑπηρετούμενος συναγῶσι ἀπὸ τοῦ πρώτου διορισμοῦ των, θεωροῦνται ἀπεχόμενοι τῶν βαθμῶν των, ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον διορισθῶσαν.

Ἄρθρον 18.

1. Πρὸς ἐπιλογὴν τοῦ ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων συγκροτοῦνται παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων δύο Συμβούλια: Ἐν δὲ τοῖς Ἐπιθεωρητῶν καὶ τοῖς Γενικοῖς Ἐπιθεωρητῶν τῆς Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) καὶ ἑτέρου διὰ τοῖς Γενικοῖς Ἐπιθεωρητῶν τῆς Δευτεροβάθμιας (Μίσης) Ἐκπαίδευσως καὶ τοῖς Νομαρχιακοῖς Ἐπιθεωρητῶν καὶ Γενικοῖς Ἐπιθεωρητῶν Σωματικῆς Ἀγωγῆς. Τὸ πρῶτον ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς Συμβούλου τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, προερχομένου ἐκ τῆς Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως, ὡς Πρόεδρος, τοῦ Προέδρου τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 27 Κεντρικοῦ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως, ἐνὸς Γενικοῦ Διευθυντοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, τοῦ αἰρετοῦ Συμβούλου Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως, ἐνὸς Παρέδρου τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, προερχομένου ἐκ τῆς Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως, καὶ δύο ἀνδρῶν τῶν Γραμμάτων ἀνεγνωρισμένου κήρους, ὡς μελῶν. Τὸ δεύτερον ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Προέδρου τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου ὡς Πρόεδρου, τοῦ αἰρετοῦ Συμβούλου Μίσης Ἐκπαίδευσως, ἐνὸς Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μίσης Ἐκπαίδευσως, δύο Συμβούλων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου προερχομένων ἐκ τῆς Μίσης Ἐκπαίδευσως καὶ δύο ἀνδρῶν τῶν Γραμμάτων ἀνεγνωρισμένου κήρους, ὡς μελῶν. Τὰ μέλη τῶν δύο Συμβουλίων ἐρίζονται μετὰ τῶν ἀνακληρωτῶν των δι' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐπὶ διετεί θητεί.

2. Εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπιλογῆς Ἐπιθεωρητῶν καὶ Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως μετέχει ἄνω φέρου ὁ κατὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Διευθυντῆς τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαίδευσως. Εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπιλογῆς Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς Δευτεροβάθμιας (Μίσης) Ἐκπαίδευσως καὶ Ἐπιθεωρητῶν καὶ Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν Σωματικῆς Ἀγωγῆς μετέχει ἄνω φέρου ὁ κατὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Διευθυντῆς τῆς ἀντιστοίχου κατὰ περιπτώσιν Διεύθυνσεως. Χρῆθ Γραμματικῆς ἐκτελοῦν ὑπεύθυνος τῆς ἀντιστοίχου κατὰ περιπτώσιν Διεύθυνσεως τοῦ Ὑπουργεῖου ἐπιζήμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ.

3. Αἰτήσεις τῶν υποψηφίων μετὰ ἄλλων τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν ὑποβάλλονται μέχρι 31ης Μαΐου ἐκαστοῦ δευτέρου ἔτους ἐπ' εὐθείας πρὸς τὰς ἀρμοδίας Διευθύνσεις τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Τὰ Συμ-

βούλια Ἐπιλογῆς συγκαθίστανται κατὰ τοὺς ἐκόμενους μῆνας Ἰουνίου καὶ Ἰουλίου ἐξετάζουσι τὰς αἰτήσεις τῶν υποψηφίων ἐλέγχουσι τὰ προσόντα αὐτῶν καὶ δι' ἠττολογημένης Ἐκθέσεως συντάσσουσι δι' ἐκείτης κατηγορίας πίνακα περιλαμβανόμενον τῶν ἐπιλεγμένων κατὰ σειράν ἰκανότητος.

4. Διὰ τὴν κρίσιν τῶν Συμβουλίων Ἐπιλογῆς λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν εἰς τὰ ἐξῆς στοιχεία τῶν υποψηφίων: Ὁ χαρακτήρ καὶ τὸ ἦθος, ἡ διδακτικὴ καὶ ἠθικὴ ἰκανότης καὶ ὁρμῆς, οἱ τίτλοι σπουδῶν εἰς τὸ ἰσοσκερικόν καὶ εἰς τὸ ἑξωτερικόν, ἡ συγγραφικὴ ὁρμῆς. Ἐκαστον τούτων ἐλέγχεται καὶ σταθμίζεται εἰς τὴν Αἰτιολογητικὴν Ἐκθεσὶν τὴν συνοδουσαν τὸν πίνακα τῶν προτεινόμενων ἰδιοτέρως.

5. Εἰς τὴν διέθεσιν τῶν Συμβουλίων Ἐπιλογῆς τίθενται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἐκπαιδευτικῶν Ἀρχῶν ἄπαντα τὰ ὑπηρεσιακὰ στοιχεία τῶν υποψηφίων καὶ αἱ ἐκθέσεις τῶν προϊσταμένων αὐτῶν περὶ τῆς ἰργασίας των.

6. Τὰ Συμβούλια Ἐπιλογῆς πρὸ τῆς λήξεως τελικῶν ἀποφάσεων δύναται νὰ καλοῦν τοὺς υποψηφίους ἀπαύτως διὰ τὸ Δημόσιον, διὰ νὰ γνωρίσων καὶ νὰ ἐκτιμήσων τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν συγκρότησιν αὐτῶν.

7. Οἱ κατὰ τὴν παράγρ. 3 τοῦ παρόντος ἄρθρου συντασσόμενοι πίνακες ὑποβάλλονται εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐντός τοῦ ἰσομίου μηνὸς Αὐγούστου καὶ ἀνακοινῶνται ἰσχυρωτικῶς εἰς τοὺς υποψηφίους πρὸς κρίσιν ἐντός 10ῆμέρου ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς των, ἵνα λάβωσιν γνώσιν τούτων.

8. Ἐνστάσις κατὰ τῶν πινάκων τῶν Συμβουλίων Ἐπιλογῆς ὡς πρὸς τὴν σειράν κατατάξεως ἢ τὴν ἐκ τοῦ πίνακος παράληψιν δύναται νὰ γίνῃ ὑπὸ τῶν ἑνδιαφερομένων ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ τὴν εἰς αὐτοὺς ἀνακοίνωσιν τοῦ ἀποκλειστικῶν καὶ μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου. Ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων παραπάνω ἀποφαίνεται, ἐξετάζον ἐκ νέου τὸν πίνακα, τὸ ἀρμοδίον κατὰ περιπτώσιν Συμβούλιον, διευρυνόμενον διὰ τῆς συμμετοχῆς καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἑτέρου Συμβουλίου μελῶν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου. Ἐντός τῆς αὐτῆς προθεσμίας ὁ Ὑπουργὸς δύναται καὶ ἀνεπαγγέλωτος νὰ ἀναπέμψῃ εἰς τὸ ἀρμοδίον Συμβούλιον πρὸς νέαν ἐξέτασιν τοὺς πίνακας.

9. Τὰ Συμβούλια ὀφείλου νὰ ἀπορνηθῇ ἐπὶ τῶν ἐστάσεων καὶ τῆς ἀνεπαγγέλωτος ἀνακομῆς μέχρι τῆς 10ης Νοεμβρίου, ἢ δὲ δευτέρου κρίσει αὐτοῦ εἶναι ὀριστικῆς.

10. Οἱ πίνακες καθιερούμενοι ὀριστικῶς καροῦνται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐντός τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου καὶ δημοσιευόμενοι διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἰσχύουν ἐπὶ δύο ἔτη.

11. Ἐκ τῶν πινάκων τούτων διορίζονται κατὰ σειράν διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ἐκδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἐπιθεωρηταὶ καὶ Γενικοὶ Ἐπιθεωρηταὶ τῶν Σχολείων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν εἰς ἕκαστον κλάδον θέσεων.

12. Διὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ν. Δ. ἐπιτρέπεται ὅπως διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ἐκδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἰρισθῶσιν ἄλλως αἱ προθέσεις τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ ἡ χρονικὴ διάρκεια τῆς ἰσχύος των κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἀνωτέρου Διατάγματος καταρτισθῶσιν πινάκων.

Ἄρθρον 19.

1. Δικαίωμα ὑποβολῆς αἰτήσεως πρὸς κρίσιν διὰ τὴν κατάληψιν θέσεως τοῦ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ τῶν σχολείων ἔχουσι:

α) Διὰ τὴν θέσιν Ἐπιθεωρητοῦ Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως ἡμοδιδάκταλι κεκτημένοι τοῦλάχιστον τὸν πέμπτον (5ον) βαθμὸν, δεδουλευτῆ ὑπηρεσίαν καὶ μαθητικῶν εἰς Ἡλιαντιστήριον ἢ τὸ Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτούτον.

β) Διὰ τὴν θέσιν Ἐπιθεωρητῶν τῶν Μουσουλμανικῶν Σχολείων ἡμοδιδάκταλι κεκτημένοι τοῦλάχιστον τὸν πέμπτον (5ον) βαθμὸν, δεδουλευτῆ ὑπηρεσίαν καὶ γνώσιν τῆς τουρκικῆς γλώσσης.

γ) Διὰ τὴν θέσιν Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσως Ἐπιθεωρηταὶ Πρωτοβάθμιας

(Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος έχοντας διατεί υπηρεσίαν επιθεωρητού.

3) Διά την θέσιν Γενικού Έπιθεωρητού Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Έκπαίδευστος λειτουργία Μέσης Έκπαίδευστος του οικείου κλάδου και ειδικότητας κακιστάς τόν βαθμόν του Γυμνασιάρχου ή του βοηθού Γυμνασιάρχου, εφ' όσον οι τελευταίοι έχουν διδακτορικών πτυχίων ή σπουδών εις τὸ ἐξωτερικόν ἢ δύο πανπιστωσιακά πτυχία συγγενῶν ἐπιστημῶν.

4) Διά την θέσιν Νομαρχιακοῦ Έπιθεωρητοῦ Σωματικῆς Άγωγῆς Πρωτοβαθμίου καθορίζεται τῆς Σωματικῆς Άγωγῆς καὶ ἄνω.

5) Διά την θέσιν Γενικοῦ Έπιθεωρητοῦ Σωματικῆς Άγωγῆς οἱ κακιστάς τόν βαθμόν τοῦ Έπιθεωρητοῦ Σωματικῆς Άγωγῆς καὶ ἄνω.

2. Ἀνώτατον ἔριον ἡλικίας πρὸς διορισμὸν εἰς θέσεις Έπιθεωρητῶν Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος και Νομαρχιακῶν Έπιθεωρητῶν Σωματικῆς Άγωγῆς ὀρίζεται τὸ 50ὸν ἔτος. Εἰς θέσεις δὲ Γενικῶν Έπιθεωρητῶν Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους), Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Έκπαίδευστος και Σωματικῆς Άγωγῆς ὀρίζεται τὸ 55ον ἔτος. Κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος τὰ ἀνωτέρω ἔρια ἡλικίας πῶξῶνται κατὰ πάντα τῆ ἀντιστοιχίως.

3. Οἱ διοριζόμενοι Έπιθεωρηταὶ και Γενικοὶ Έπιθεωρηταὶ Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος και Γενικοὶ Έπιθεωρηταὶ Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Έκπαίδευστος πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων τῶν εκπαιδευτῶν: ἐπιτρέπεται εἰς εἰδικὴν σειράν μαθημάτων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς εκπαιδευτικῆς ταύτης συγχέοντο τριμήνου ἀδείας μετ' ἀποδοχῶν και ὑποτροφίας παρὰ τοῦ Ἰερατοῦς Κρατικῶν Ὑποτροφιών, ἴνα, μετρίαν αὐτοῦ, ἐπισκεφθῶν σχολεῖα και παιδαγωγικά κέντρα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

4. Ἡ ἄρξῶμένη και μὴ ὀλοκληρωθεῖσα διαδικασία τῆς διὰ διαγωνισμοῦ πληρώσεως θέσεων Έπιθεωρητῶν Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος διακόπτεται. Οἱ μετασχόντες εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον δημοδιδάσκαλοι, οἱ ἐπιτυχόντες εἰς προγενετέρους διαγωνισμοὺς και μὴ διορισθέντες δι' οἰονδήποτε λόγον ὡς και οἱ προκριθέντες ἀπὸ τοῦ ἀρμοδίου Σαββατοῦ ἐν ἔτει 1964 θεωροῦνται κατέχοντες τὰ προνότια και τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ἴνα κριθῶν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ παρόντος Ν. Δ. Σαββατοῦ Ἐπιλογῆς διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πρώτου Πίνακος Ἐπιλογῆς προτιμῶμενοι ἐπὶ ἰσοῦ ὅροις.

Ἄρθρον 20.

1. Ἰδρῶνται (5) κόντε θέσεις Έπιθεωρητῶν τοῦ κλάδου 5 τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν. Δ. 3379)1955 ἐπὶ βαθμῶ Γυμνασιάρχου, ἓτοι μία (1) θέσις τῆς Ἄγγλικῆς Γλώσσης, μία (1) τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης, μία (1) τῶν Τεχνικῶν, μία (1) τῆς Μουσικῆς και μία (1) τῶν Οἰκοκορικῶν.

2. Τὰ προνότια και ὁ τρόπος ἐπιλογῆς και διορισμοῦ, ἢ περαιτέρω ἐξέλιξις, ἢ ἔτρα και αἱ ἀρμοδιότητες αὐτῶν και πῶς ἔτρα λειτουργία καθορίζονται διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων ἐκδομένων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιαμάτων.

3. Κατὰ τὴν πρώτην ἔφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ν. Δ. και μέχρι τῆς ὀριστικῆς πληρώσεως τῶν οικείων θέσεων καθορίζονται Έπιθεωρητῶν τῆς Ἄγγλικῆς και Γαλλικῆς Γλώσσης δύνανται νὰ ἀνατίθενται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιαμάτων εἰς ἀποσπασμένους ἐκ τῆς κορίας τῶν θέσεων εκπαιδευτικοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἀνήκοντας εἰς τὸν Παιδαγωγικὸν Κλάδον (ἄρθρον 2 Ν. Δ. 3379) 1955) ἢ εἰς τὸν Κλάδον 3 (ἄρθρον 4 Ν. Δ. 3379)1955), και κατέχοντας ἀπείσεως τὴν ἀντίστοιχον γλώσσαν και ἀπείσεως μετακπαίδευστος εἰς Ἀνώτατα Ἰδρύματα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

4. Ὑπὸ τὰς αὐτὰς προϋποθέσεις προελείσεως ὡς και προνότιων ἔδονται ἐπὶ μίαν πενταετίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νὰ ἀνατίθενται καθήκοντα Έπιθεωρητοῦ κατὰ τὰς περιπτώσεις τῆς προηγουμένης παραγράφου και εἰς

ἐκπαιδευτικοὺς μὴ διατελοῦντας ἐν ἐνεργείᾳ. Τὰ τῆς ἀποξήμωσεως τῶν αὐτῶ προσηλασμένων καθορίζονται διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιαμάτων και Οἰκοκορικῶν.

5. Αἱ ἐκπαιδευτικὰ περιφέρειαι και αἱ ὀργανικὰ θέσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος ὀρίζονται εἰς 200, τῶν δὲ Γενικῶν Έπιθεωρητῶν τῆς Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος εἰς 15.

6. Αἱ θέσεις τῶν Γενικῶν Έπιθεωρητῶν τῆς Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Έκπαίδευστος τοῦ κλάδου 3 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Ν. Δ. 3379)1955 ὀρίζονται εἰς 60.

7. Διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων ἐκδομένων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιαμάτων καθορίζονται τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς περιφέρειαι, τὰς ἔτρας, τὴν κατ' εἰδικότητα κατανομὴν και τὰς ἀρμοδιότητας τῶν Γενικῶν Έπιθεωρητῶν Δευτεροβαθμίου (Μέσης) και Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος και τῶν Έπιθεωρητῶν τῆς Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος.

8. Διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων ἐκδομένων προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιαμάτων και Οἰκοκορικῶν δύνανται νὰ ἀξήνηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν Γενικῶν Έπιθεωρητῶν και Έπιθεωρητῶν Δευτεροβαθμίου (Μέσης) και Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Έκπαίδευστος.

Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτούτον.

Ἄρθρον 21.

1. Ἰδρῶνται Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτούτον ἐν Ἀθήναις. Τὸ Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτούτον εἶναι δημοσία ὑπηρεσία, ὑπαγόμενη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιαμάτων.

2. Ἔργα τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου εἶναι:

α) Ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τῶν εκπαιδευτικῶν προβλημάτων εἰς τὴν θεωρίαν και τὴν πρῆξιν.

β) Ἡ μετακπαίδευστος τῶν διδακτικῶν στελεχῶν τῶν σχολείων παντὸς τύπου, και

γ) Ἡ καθοδήγησις τοῦ ἀποκτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Έκπαίδευστος εἰς τὴν ὀρθρὴν ἀσκῆσιν τῶν καθηκόντων του. Εἰδικώτερον.

Α. Ἡ συγκέντρωσις στοιχείων και κατάρτισις μελετῶν:

α) Πρὸς καθορισμὸν τῆς διδακτικῆς ὕλης εἰς τὰ παντὸς τύπου σχολεῖα.

β) Πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν προσηροτέρας μεθόδων διδακτικῆς ἔργασίας και ἀγωγῆς καθέλου.

γ) Πρὸς ὀρθρολογικὴν ὀργάνωσιν τῆς διοικήσεως και τῆς ἐν γένει λειτουργίας τῶν σχολείων.

Β. Ἡ ὀργάνωσις μαθημάτων, ἀσκήσεων, συζητήσεων και συνεδρίων:

α) Πρὸς ἀνάφωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης τῶν εκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

β) Πρὸς ἐνημέρωσιν αὐτῶν ἐπὶ τῶν νεωτέρων τάσεων και μεθόδων τῆς σχολικῆς ἔργασίας.

γ) Πρὸς καθοδήγησιν αὐτῶν εἰς τὰς μεθόδους τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνῆς τῶν σχολικῶν ζητημάτων.

Γ. Ἡ καθοδήγησις τῶν περιφερειακῶν ὀργάνων τῆς διοικήσεως τῆς εκπαιδευτικῆς πρὸς τὸν σκοπὸν:

α) Νὰ σταθμίζων μὲ ἀκριβείαν τὰς ἀνάγκας τῶν σχολείων και νὰ ἐξερῶσκον τὸν καταλλήλων τρόπον ἱκανοποιήσεως αὐτῶν.

β) Νὰ ἐλέγγων και κρίνον ὀρθῶς τὰς ἱκανότητας και τὰς ἐπιδόσεις διδασκόντων και διδασκόμενων.

γ) Νὰ γίνων ἔχι μόνον ἀξιοῖ Προϊστάμενοι εκπαιδευτικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλὰ και φορεῖς πολιτισμοῦ εἰς τὸν τομέα τῆς δραστηριότητός των.

3. Τὰ τῆς ἀσκήσεως τῶν ἔργων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου καθορίζονται διὰ Βασ. Διατάγματος ἐκδομένου τῆ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιαμάτων.

4. Τὸ ἐπιστημονικὸν και ἐκπαιδευτικὸν προσωπικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ἰνστιτούτου, ἀποτελεῖται ἐκ Σαββατοῦων, Παρέ-

θρον και Εισηγητών. Ο αριθμός των Συμβούλων όριζεται εις 20, κατατάσσεται δὲ ὡς ἑξῆς:

Διὰ τὴν Δευτεροβάθμιον (Μέσην) Ἐκπαίδευσιν δέκα (10), ἐξ ὧν 4 Φιλολόγοι, 2 Μαθηματικοί, 2 Φυσικοί, 1 Θεολόγος καὶ 1 τῆς Σωματικῆς Ἀγωγῆς. Διὰ τὴν Πρωτοβάθμιον (Στοιχειώδη) Ἐκπαίδευσιν ἐξ (6). Καὶ διὰ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Ἐκπαίδευσιν τέσσαρες (4), λαμβανόμενοι ἐκ Πολιτικῶν Μηχανικῶν ἢ Μηχανολόγων ἢ Ἠλεκτρολόγων ἢ Οἰκονομολόγων. Ο ἄριθμός των Παρέδρων ὀρίζεται εἰς 20, κατατάσσεται δὲ ὡς ἑξῆς: Διὰ τὴν Δευτεροβάθμιον (Μέσην) Ἐκπαίδευσιν δέκα (10), ἐξ ὧν 3 Φιλολόγοι, 2 Μαθηματικοί, 2 Φυσικοί, 2 Θεολόγοι καὶ 1 Σωματικῆς Ἀγωγῆς. Διὰ τὴν Πρωτοβάθμιον (Στοιχειώδη) Ἐκπαίδευσιν 7 καὶ διὰ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Ἐκπαίδευσιν 3, λαμβανόμενοι ἐκ Πολιτικῶν Μηχανικῶν ἢ Μηχανολόγων ἢ Ἠλεκτρολόγων ἢ Οἰκονομολόγων, ἢ ἐξ ἑκ τῶν ἀρχολογούμενων μὴ τῆς ἐκπαίδευσιν καὶ ἔχοντων πείραν τῶν προβλημάτων αὐτῆς. Ο ἄριθμός των Εισηγητῶν ὀρίζεται εἰς 12, ἔτσι: 2 Φιλολόγοι, 1 Μαθηματικόν, 1 Φυσικόν, 1 Θεολόγον, 4 τῆς Πρωτοβαθμίου Ἐκπαίδευσος καὶ 3 λαμβανόμενοι ἐκ Πολιτικῶν Μηχανικῶν ἢ Μηχανολόγων ἢ Ἠλεκτρολόγων ἢ Οἰκονομολόγων.

5. Οἱ Σύμβουλοι ἔχουν βαθμὴν Β' τῆς κατηγορίας τῶν Εἰδικῶν θέσεων καὶ μισθὸν τακτικῶν καθηγητῶν Πανεπιστημίου. Οἱ Παρέδροι βαθμὴν καὶ μισθὸν Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Ἐκπαίδευσος. Οἱ Εισηγηταὶ διορίζονται ὡς δέκαροι μὲ βαθμὴν καὶ μισθὸν πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ Μέσης Ἐκπαίδευσος. Μετὰ διετίας, νομομορφούμενοι, λαμβάνουν βαθμὴν καὶ μισθὸν βοηθοῦ γυμνασιάρχου.

6. Εισηγηταὶ διορίζονται διὰ Β. Δ) τος ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατόπιν διαγωνισμοῦ τοῦ ὁποῦ αἱ λειτουργεῖται καθορίζονται διὰ Β. Δ) των ἐκδιδομένων τῆ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

α) Διὰ τὰς θέσεις τῆς Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Ἐκπαίδευσος πτυχιόχοι ἡμετέρου ἢ ξένου Πανεπιστημίου, ἔχοντες πτυχίον τῆς εἰδικότητός των καὶ ἑτή ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν.

β) Διὰ τὰς θέσεις τῆς Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Ἐκπαίδευσος, πτυχιόχοι Ψυχολογίας ἢ Παιδαγωγικῶν ἡμεδαποῦ ἢ ξένου Πανεπιστημίου ἔχοντες ἑτή ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ δημοδιδασκαλοὶ (πτυχιόχοι Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημικῶν ἢ πτυχιόχοι Διδασκαλίου μὲ ἀπολυτήριον γυμνασίου), ἔχοντες πτυχίον μεταεκπαίδευσος ἢ διετείς σπουδὰς Ψυχολογίας ἢ Παιδαγωγικῆς καὶ ἑτή ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν.

γ) Διὰ τὰς θέσεις τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσος: Πολιτικοὶ μηχανικοὶ καὶ μηχανολόγοι - ἠλεκτρολόγοι ἔχοντες πτυχίον ἡμετέρου ἢ ξένου Ἀνωτάτης Τεχνικῆς Σχολῆς καὶ ἑτή ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν (πλήρους ἢ μερικῆς ἀπασχολήσεως) εἰς Τεχνικὰς Δρασιάς ἢ Ἰδιωτικὰς Σχολὰς, ἢ πτυχιόχοι Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν ἡμετέρου ἢ ξένου Πανεπιστημίου ἢ Ἀνωτάτης Σχολῆς, ἔχοντες ἑτή ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν (πλήρους ἢ μερικῆς ἀπασχολήσεως), εἰς ἀντιστοιχίαν πρὸς τὴν εἰδικότητά των δημοσίας σχολὰς.

7. Εἰς θέσεις Παρέδρων διορίζονται ἀνευ διαγωνισμοῦ πτυχιόχοι τῶν κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον Σχολῶν, εἰδικοὶ εἰς ἐπιστήμας ἀντιστοιχοῦς πρὸς τὴν θέσιν, τῆν ὁποῖαν πρόκειται νὰ καταλάβουν, ἔχοντες 10ετὴ τοῦλάχιστον ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διδακτορικὸν δίπλωμα ἢ τίτλους μεταπτυχιακῶν σπουδῶν Πανεπιστημίου εἰς τὴν Ψυχολογίαν ἢ τὴν Παιδαγωγικὴν, ἢ Εισηγηταὶ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου κακτῆρον ἑτή ὑπηρεσίαν εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Διὰ τὴν Παρέδρων τὸν προερχόμενον ἐκ τοῦ Κλάδου τῶν καθηγητῶν τῆς Σωματικῆς Ἀγωγῆς, ἀνευ διδακτορικῶν διπλώματος ἢ ἄλλου πανεπιστημιακοῦ τίτλου ἀπαιτεῖται πτυχίον τῆς Ἐθνικῆς Ἀκαδημίας Σωματικῆς Ἀγωγῆς. Ἐν ἴσῃ μορῇ προτιμῶνται κατ' ἀφερέτερας τὰς περιπτώσεις αἱ ἔχοντες διετείς τοῦλάχιστον σπουδὰς τῆς εἰδικότητός των εἰς τὸ ἐξωτερικὸν βεβαιουόμενας διὰ πανεπιστημιακοῦ τίτλου.

8. Εἰς θέσεις Συμβούλων διορίζονται ἀνευ διαγωνισμοῦ οἱ ἔχοντες: α) διδακτορικὸν δίπλωμα ἐπιστήμης ἀντιστοίχου πρὸς τὰς θέσεις τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ καταλάβουν καὶ σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν βεβαιουόμενας διὰ πανεπιστημιακοῦ τίτλου ἢ τοῦλάχιστον διετείς, ἢ προερχόμενοι περὶ Συμβούλων διὰ τὴν Πρωτοβάθμιον (Στοιχειώδη) Ἐκπαίδευσιν, διδακτορικὸν δίπλωμα ἢ τίτλους μεταπτυχιακῶν σπουδῶν Πανεπιστημίου εἰς τὴν Ψυχολογίαν ἢ Παιδαγωγικὴν, β) δεκαπενταετὴ τοῦλάχιστον δημοσίαν ἐκπαιδευτικὴν ἢ ἐκπαιδευτικὴν καὶ διοικητικὴν ὑπηρεσίαν, εἰς τὴν ὑπολογίζεται καὶ ἡ εἰς ἀνεγνωρομένη ὡς ἰσότιμα σχολεῖα τοῦ Κράτους ἐκπαιδευτικὴ ὑπηρεσία καὶ γ) ἀξιόλογον συγγραφικὴν ἔργον εἰς θέματα τῆς εἰδικότητός των.

Ὁμοίως εἰς θέσιν Συμβούλων διορίζονται καὶ Παρέδροι τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, κακτῆρον πενταετὴ ὑπηρεσίαν εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Διὰ τὸν Συμβούλον τὸν προερχόμενον ἐκ τοῦ Κλάδου τῶν Καθηγητῶν τῆς Σωματικῆς Ἀγωγῆς ἀνευ διδακτορικῶν διπλώματος ἢ ἄλλου πανεπιστημιακοῦ τίτλου ἀπαιτεῖται πτυχίον τῆς Ἐθνικῆς Ἀκαδημίας Σωματικῆς Ἀγωγῆς.

9. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος δύνανται νὰ διορίζονται Σύμβουλοι καὶ Παρέδροι ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ τῆς Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Ἐκπαίδευσος ἢ μεταεκπαιδευθέντες εἰς Πανεπιστήμιον ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ τῆς πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) ἐκπαίδευσος ἀντιστοίχου πρὸς τὰς θέσεις εἰδικότητων, ἔχοντες εἰκοσαετὴ τοῦλάχιστον ἴαν εἰδικὸν δημοσίαν ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν προερχόμενοι περὶ θέσεων Συμβούλου καὶ δεκαπενταετὴ τοῦλάχιστον ἴαν εἰδικὸν δημοσίαν ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν προερχόμενοι περὶ θέσεων Παρέδρου.

10. Ἀνώτατον ἔρον ἡλικίας πρὸς διορ. μὲν εἰς θέσεις Εισηγητῶν εἶναι τὸ 40ὸν ἔτος, εἰς θέσεις Παρέδρων τὸ 45ὸν καὶ εἰς θέσεις Συμβούλων τὸ 50ὸν. Διὰ τοὺς τελούοντας ἐν Δημοσίᾳ Ὑπηρεσίᾳ τὸ ἔρον τοῦτο αὐξάνεται ἀντιστοιχῶς εἰς 45, 50 καὶ 55. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ν. Δ. τὰ κατὰ τὸ προηγουμένον ἰδίῳ καθοριζόμενα ἔρα ἡλικίας αὐξάνονται κατὰ πέντε ἔτη.

11. Ὁ διορισμὸς εἰς τὰς θέσεις τῶν Παρέδρων καὶ Συμβούλων γίνεται διὰ Β. Δ) τος ἐκδιδομένου τῆ προτάσει τοῦ ἐπι τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ μετὰ σύμφωνον ἠτιολογημένην γνώμην τῆς ὁλοκληρίας τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου.

12. Μετὰ τριετὴ ὑπηρεσίαν εἰς τὸ Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτούτον οἱ Παρέδροι δύνανται τῆ αἰτήσιν τῶν νὰ μεταταγῶν, ἀναλόγως τῆς εἰδικότητός των, εἰς θέσεις Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) ἢ Δευτεροβαθμίου (Μέσης) ἢ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσος, διὰ Β. Διὰ τῆς ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατόπιν εἰδικῆς κρίσεως τοῦ Συμβούλου Ἐπιλογῆς Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν Ἐκπαίδευσος καὶ ἐκτὸς πίνακος διοριστίων.

13. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ν. Δ. αἱ θέσεις Συμβούλων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου πληροῦνται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Συμβούλου κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

14. Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ν. Δ. πέντε ἐκ τῶν θέσεων τῶν Συμβούλων καὶ πέντε ἐκ τῶν θέσεων τῶν Παρέδρων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου πληροῦνται ἀριστίῳν ἐξ ἐπιλέκτων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ἢ διπλωμάτων ἐπιστημῶν δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Συμβούλου κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Διὰ τὸν διορισμὸν τούτων ἴαν ἰσχύουν οἱ περιορισμοὶ τῶν παραγράφων 7 καὶ 8 τοῦ παρόντος ἄρθρου ὡς πρὸς τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα, τὴν ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὸ ἔρον ἡλικίας διορισμοῦ εἰς θέσιν συμβούλου ἢ Παρέδρου.

15. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ν. Δ. οἱ Παρέδροι καὶ οἱ Ἀντιπρόδροι τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου δύνανται νὰ ὀρίζονται, καθ' ὑπέρβασην τοῦ διὰ τῆς παραγρ. 4 τοῦ παρόντος ἄρθρου καθοριζομένου ἄριθμοῦ, καθη-

γεται Πανεπιστήμιον ή άλλης Ανωτάτης Σχολής κατ' απόφασιν ή διορισμόν επί θέσει θρητική διακονίης ν' ανακαθή.

16. Αρμόδια τα Υπηρεσιακά και Παιδαγωγικά Συμβουλία δια τους Παράρους και Εισηγητές του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι ή Όλομέλεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Διά δέ τους Συμβούλους τό κατά νόμον υπηρεσιακόν συμβούλιον διά τους υπαλλήλους πρώτου βαθμού και της κατηγορίας ειδικών θέσεων.

Άρθρον 22.

1. Τό Παιδαγωγικόν Ινστιτούτον είναι τό έκτεθειμένον εις αυτό έργον ή Όλομέλεια ή έν Τμήματι ή έν Επιτροπή ή διά των κατ' είν εντός μέλων κατά τό όπό του Έσωτερικού Κανονικού όρισθέντων.

2. Έκ των Συμβούλων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου εις διορίζεται Πρόεδρος και εις Αντιπρόεδρος δι' άπορίσεως του Υπουργικού Συμβουλίου δημοσιευμένης διά της Έγκρισθεις της Κυβερνήσεως, επί τριτάτη θρητική διακονίη νά άνακαθήται.

3. Κατά την πρώτην έφαρμογήν του παρόντος Ν. Α. τό Παιδαγωγικόν Ινστιτούτον συγκαταστήται εις ούκιά εδδός ώς διορισθόν οι δώδεκα (12) εκ των είκοσι (20) Συμβούλων αυτού.

4. Κατόπιν άπορίσεως του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά σύμφωνον γνώμον του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, άνακαθή νά μετέχουν εις τας έρεύσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και εις την έν' αύτού εις διδασκτικά στελέχη παρεχόμενν εκπαιδευση Καθηγηταί ή Γραμματαί Ανωτάτης Σχολών, Λειτουργοί Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους), Δευτεροβαθμίου (Μέσης) και Επαγγελματικής Εκπαιδύσεως, Εκπαιδευτικοί Λειτουργοί υπηρετούντες εις Παιδαγωγικάς Ακαδημαίς, καθώς και δημόσιοι υπάλληλοι άλλων κλάδων και προσωπικότητες εκ του καθόλου πνευματικού κόσμου. Η άνάθεσις έργασίας γίνεται εις αυτούς επί ώρισμένων χρόνων, και ή άποτέ της καθορίζεται διά κοινής άπορίσεως των Υπουργών Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

Άρθρον 23.

1. Είς τό Παιδαγωγικόν Ινστιτούτον ύπόκεινται ή Γενική και Πρώτος Σχολή Αθηνών, ή Γενική και Πρώτος Σχολή Παισιών και τό Παιρηματικόν Ζώνιον Τεχνικόν Γυμνάσιον Παισιών.

2. Διά Βασ. Διατάγματος, έκδομένου υπό προέσι του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, δύ καθορισθόν τό της σχέσεως του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου προς τό ως άνω σχολεία, τό της υπηρεσιακής καταστάσεως του προσωπικού αυτών και πάσα άναγκαία λεπτομέρεια διά την έφαρμογήν της προηγουμένης παραγράφου, δημοσιευμένων ενάλλως των διατάξεων των διατελούν τό Παιρηματικόν Σχολεία των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

3. Από της έναρξσεως της λειτουργίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου περιέρχεται εις αυτό τό εκπαιδευτικόν έργον του Διδακτικού Μέσης Εκπαιδύσεως, της Μετεκπαιδύσεως Δημοδιδασκάλων εις τό Πανεπιστήμιον Αθηνών και Θεσσαλονίκης και της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαιδύσεως (Σ.Ε.Α.Ε.Τ.Ε.), τό δέ οργανικώς υπηρετούν παρ' αύτούς προσωπικόν μετατάσσεται εις όπερόφειον εις την Κεντρικήν Υπηρεσίαν του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρον 24.

1. Από της έναρξσεως της λειτουργίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, λογικωμένως από της δημοσιεύσεως διά της Έγκρισθεις της Κυβερνήσεως της περί όρισμού του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου άπορίσεως, καταργείται τό Ανώτατον Εκπαιδευτικόν Συμβούλιον και διαλύονται τό τμήματα αυτού. Δεκάτος καταργείται ή Υπηρεσία Μελών και Συντονιστού του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και εκ των οργανικών θέσεων της υπηρεσίας ταύτης ή θέσις του Προϊσταμένου αύτης.

2. Τό τακτικόν μέλη του καταργουμένου Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου και ό Προϊσταμένος της Υπηρεσίας

Μελών και Συντονιστού έν' όσον έν διορισθόν ως μέλη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου καταλαμβάνουν αυτόδικαίως, διατηρούντες τον βαθμόν και μισθόν έν έχουν σήμερον, θέσις Γενικών Εκπαιδευτικών Δευτεροβαθμίου (Μέσης) ή Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) Εκπαιδύσεως, πλην εκείνων ούτινες έντός άνακρητικής προέδρασι τρέχοντα άμάρων δά διορίσσει έν έν άπολύονται ήν θέσει ταύτην, όποτε απολύονται λόγω καταργήσεως θέσεως.

3. Από της αύτης ημερομηνίας τό επί θέσει υπηρετούντα μέλη του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου απολύονται, τό δέ κατ' άποφασιν υπηρετούντα άνακρηγγονται εις τας οργανικώς θέσεις των.

4. Ο θρομός των αίρετών Εκπαιδευτικών Συμβούλων Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) και Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Εκπαιδύσεως διακρίνεται διά την συγκρότησιν των Κεντρικών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Πρωτοβαθμίου (Στοιχειώδους) και Δευτεροβαθμίου (Μέσης) Εκπαιδύσεως, καθώς και του Συμβουλίου Επιλογής του έκπαιδευτικού των σχολείων. Η θρητική των αίρετών Εκπαιδευτικών Συμβούλων όρίζεται εις τρία έν. Οι ένν κατέχοντες τας θέσεις ταύτας παραμένουν μέχρι λήξεως της τριτοσύ θρητικής των.

5. Ο μισθός των αίρετών Συμβούλων είναι, κατά τό χρονικόν διάστημα της θρητικής των, ίσος προς τον μισθόν των Συμβούλων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

6. Διά Βασιλικού Διατάγματος, έκδομένου προέσι του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, δύναται νά άνακαθή ή θέσις του αίρετου Εκπαιδευτικού Συμβούλου και επί του διδασκτικού προσωπικού της Δημοσίας Επαγγελματικής Εκπαιδύσεως. Διά του αυτού Βασιλικού Διατάγματος όρίζονται τό των δικαιουμένων ύποθέσις ύποθηρήσεως, τό της άνακρηξσεως των ύποθηρίων και τό του τρόπου ενδότης των. Έξ προς τον τρόπον διορισμού, διάρκειαν της θρητικής κλπ., ίσχύουν οι άντιστοιχοι περί αίρετών Εκπαιδευτικών Συμβούλων διατάξεις.

7. Τό κατά τας επί μέρους υπηρεσίας και την καθόλου λειτουργίαν του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, καθορίζονται δι' Έσωτερικού Κανονικού, ό όποιος συντάσσεται υπό της όλομελείας του Σώματος και κυρούται διά Βασιλικού Διατάγματος, έκδομένου προέσι του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρον 25.

1. Τό προσωπικόν της Γραμματείας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου λαμβάνεται έξ υπαλλήλων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, περιλαμβάνεται έντός του όρισμού των διά του όρισμένου άρθρου του παρόντος Ν. Α. συντασσόμενων θέσεων και αποτελείται έξ :

- α. Ένας Διευθυντής επί έδαφού 3ου ή 2ου της Α' κατηγορίας.
- β. Τεσσάρων Τμηματάρχων επί έδαφού 5ου ή 4ου της Α' κατηγορίας.

Τό λοιπόν βοηθητικόν ύπαλληλικόν προσωπικόν της Γραμματείας καθορίζεται δι' ύποθηρηκής άπορίσεως έκλήσεως των έκάστου υπηρεσιακών άναγκών αύτης.

Άρθρον 26.

1. Συντάσσονται εις την Κεντρικήν Υπηρεσίαν του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων :

- α) Διεύθυνσις Εκπαιδύσεως Διδακτικού Προσωπικού περιλαμβάνουσα δύο Τμήματα, ήτοι Τμήμα Προσωπικού και Τμήμα Διαικρήσεως.
- β) Παρά τη Διεύθυνσιν Μέσης Εκπαιδύσεως Τμήμα Β' Προσωπικού (Διορισμών), Τμήμα Γ' Προσωπικού (Έκπαιδευτικό Προσωπικόν και οργανώσεως των γραφείων αύτου) και Τμήμα Β' Διαικρητικό (Ακαδημαϊκό Απολυτηρίον).

2. Είς της οργανικώς θέσις της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων προτίθενται :

- α) Μία θέσις επί έδαφού 3ου ή 2ου του κλάδου Διαικρητικού της Α' κατηγορίας.

β) Όκτώ θέσεις επί 50 ή 40 εαθμω ή 60 της Α' κατηγορίας, 2 της Β' κατηγορίας.

γ) Δέκα ή θέσεις επί εαθμω 80-90 της Α' κατηγορίας.

δ) Δέκα θέσεις επί εαθμω 110-60 της Β' κατηγορίας και τριών διατυπογέρων επί τῶ αὐτῷ εαθμω.

ε) Τρεῖς θέσεις κλητῶρων επί εαθμω 130-00 της Γ' κατηγορίας.

στ) Ἐξ καθαρτηρίων προσλαμβανόμενων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 2314/1953.

ζ) Τρεῖς θέσεις ἀγγλῶν ἀναλυτικῶρων επί τερμάτιο Ἱστορικῷ Διαικίῳ.

3. Εἰδικὸς ἐαθμὸς τῶν θέσεων διαικητικῶν γραμματικῶν τῆς Α' κατηγορίας τῆς Κεντρικῆς Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι ὁ ὅριστος (8ος) εἰς τὸν ὅποιον ἀνοδοῦνται καὶ αἱ τῆς ἀνωτάτης ἀνοδοῦ θέσεις. Τῶν ἐαθμῶν τούτων ἔχουν αὐτοκτικῶς ἀπὸ τῆς ἰσοτιμίας τοῦ παρόντος Ν. Δ. οἱ διαικητικοὶ Γραμματεῖς τῆς Α' κατηγορίας.

4. Ἐκπαιδευτικὸι λειτουργοὶ ἀποδοθέντες τῆς Ἑκπαίδευσης, διότι δὲν ἰκανοῦν ἀπρόδοτος εἰς ἄλλοδαπῆ, ὅσο μετέβησαν πρὸς μετακατασκευὴν ἢ εἰς ἀπόδοτον, δύνανται νὰ ἀναδοθῶσιν εἰς κενὰς θέσεις τῆς εἰδικῆς τῶν, ἢ' ὅταν ὑποβάλλουν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κτηθέντων τίτλων σπουδῶν εἰς τὴν ἄλλοδαπῆν ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος καὶ γνηματικῆς ἐπὶ τοῦ ἀναδοθῆναι τῶν τῶ ἀρμόδιον Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίου.

5. Ὑπάλληλοι ἐπὶ 60 εαθμῶ Α' Κατηγορίας τῆς Κεντρικῆς Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι πτυχίον Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἢ Διδακτικῆς δύνανται νὰ ἰνοδοῦνται εἰς τοὺς οἰκτικῶς πίνακας προκτικῶν εἰς ἀνώτερος ἐαθμῶς, ἐξελισσόμενοι μέχρι καὶ τοῦ 100 εαθμῶ.

6. Τεχνικὸι ὑπάλληλοι Α' Κατηγορίας τῆς εἰδικῆς Τεχνικῆς Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι δύνανται μετὰ πρόστασιν τοῦ οἰκτικῶ Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίου νὰ καταλάβουν κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τοῦ εαθμῶ τῶν, τῆς εἰδικῆς τῶν ὅποιον κατέχουν καὶ προδύνανται εἰς ὑπάρχουσαν κενὴν θέσιν, ἢ' ὅταν ἔχουν συμπληρώσει τὸν πρὸς προαγωγῆν χρόνον εἰς τὸν εαθμῶ τῶν. Ἐκ τῶν ὀργανικῶν θέσεων τεχνικῶν ὑπαλλήλων Β' Κατηγορίας (Ἑπαγγελματικῶν) ὅσοι εἰς τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος εἰς τοὺς πίνακας προκτικῶν εἰς τὸν 3ον εαθμῶ ὑπαλλήλων τῆς Κεντρικῆς Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι νὰ ἰνοδοῦνται ὑπάλληλοι ἐπὶ 40 εαθμῶ Α' Κατηγορίας πτυχίον Ἀνωτάτων Σχολῶν μεκτικῶν ὑπερδευκαταστη ὑπηρεσίαν, εἰς δὲ τοὺς πίνακας προκτικῶν εἰς τὸν 5ον εαθμῶ ὑπάλληλοι ἐπὶ 60 εαθμῶ Α' Κατηγορίας, μεκτικῶν ὑπερδευκαταστη ὑπηρεσίαν.

7. Ἐπὶ μίαν ἐνιασίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος εἰς τοὺς πίνακας προκτικῶν εἰς τὸν 3ον εαθμῶ ὑπαλλήλων τῆς Κεντρικῆς Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι νὰ ἰνοδοῦνται ὑπάλληλοι ἐπὶ 40 εαθμῶ Α' Κατηγορίας πτυχίον Ἀνωτάτων Σχολῶν μεκτικῶν ὑπερδευκαταστη ὑπηρεσίαν, εἰς δὲ τοὺς πίνακας προκτικῶν εἰς τὸν 5ον εαθμῶ ὑπάλληλοι ἐπὶ 60 εαθμῶ Α' Κατηγορίας, μεκτικῶν ὑπερδευκαταστη ὑπηρεσίαν.

8. Ἡ παράγραφος 4 τοῦ ἀρθροῦ 32 τοῦ Ν.Δ. 3971/1959 ὡς πρὸς τὸ ἔτε πραγματικῆς προδουρασίας, δὲν ἔχει ἐφαρμογῆν προκειμένου περὶ ἀνατήρων καὶ διαικῶν πόλεμου καὶ ἀριστοῦλων. Ὅσοι ἀναδοθῶσιν ἀνεξαρτήτως χρόνου προδουρασίας, ἢ' ὅταν δὲν συμπλήρωσαν τὸ 50όν ἔτος τῆς ηλικίας τῶν, ὑποβάλλουν δὲ σχετικὴν αἴτησιν ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος.

Κεντρικὸ Ἑκπαιδευτικὸν Συμβούλιον Ἑκπαίδευσης.
Ἄρθρον 27.

1. Παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι συντίθενται τρεῖς Κεντρικὰ Ἑκπαιδευτικὰ Συμβουλία Ἑκπαίδευσης, τὰ ὅποια ἰραξῆς δὲ ἀποκτῶν τὸ διαικητικῶν καὶ παιδαγωγικῶν ἔργον τοῦ διὰ τοῦ παρόντος Ν. Δ. καταρτιζόμενου Ἀνωτάτου Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίου καὶ τῶν Τμηματικῶν αὐτοῦ, ὡς θέλει εἰδικώτερον καθορίζει Βασι. Διάταγμα ἐκδοθῶμενον προτῆσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι. Τὸ πρῶτον (Α') Συμβούλιον ἐπιλαμβάνεται τῶν ἑκπαιδευτικῶν ὑπηρεσιατικῆς καταστάσεως τοῦ διαικητικῶ καὶ ἰσοτιμικῶ Προσωπικῶ τῆς Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώ-

δου) Ἑκπαίδευσης. Τὸ δεύτερον (Β) Συμβούλιον ἐπιλαμβάνεται τῶν ἑκπαιδευτικῶν ὑπηρεσιατικῆς καταστάσεως τοῦ διαικητικῶ καὶ ἰσοτιμικῶ Προσωπικῶ τῆς Δευτεροβάθμιας (Μέσης) Ἑκπαίδευσης. Τὸ τρίτον (Γ) Συμβούλιον ἐπιλαμβάνεται τῶν ἑκπαιδευτικῶν ὑπηρεσιατικῆς καταστάσεως τοῦ διαικητικῶ καὶ ἰσοτιμικῶ Προσωπικῶ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἑκπαίδευσης.

2. Τὸ πρῶτον (Α') τὸν κατὰ τὴν προαγομένην παράγραφον Κεντρικῶν Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίων ἀποτελεῖται εἰς ἕνα Συμβούλιον τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ, ὡς Πρόεδρος, εἰς ἕνα Παράδρον τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ, ὡς Ἀντιπρόεδρος, τοῦ αἰρετοῦ Ἑκπαιδευτικῶ Συμβουλίου τῆς Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἑκπαίδευσης καὶ δύο Γενικῶν Ἐπιθεωρητικῶν τῆς Πρωτοβάθμιας (Στοιχειώδους) Ἑκπαίδευσης, ὡς μέλη. Τὸ Συμβούλιον τούτου μετέχει ἑνα ἑξῆς ὁ Διευθυντῆς τῆς παρὰ τῆ Κεντρικῆ Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου Διευθύνσεως Στοιχειώδους Ἑκπαίδευσης, ἀνακληρόμενος ἀπὸ τὸ νομικῶ ἀνακληροῦτο του. Τὸ δεύτερον (Β) ἀποτελεῖται εἰς ἕνα Συμβούλιον τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ, ὡς Πρόεδρος, ἑνα Παράδρον τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ, ὡς Ἀντιπρόεδρος, τοῦ αἰρετοῦ Ἑκπαιδευτικῶ Συμβουλίου τῆς Δευτεροβάθμιας (Μέσης) Ἑκπαίδευσης καὶ δύο Γενικῶν Ἐπιθεωρητικῶν τῆς Δευτεροβάθμιας (Μέσης) Ἑκπαίδευσης, ὡς μέλη. Τὸ Συμβούλιον τούτου μετέχει ἑνα ἑξῆς ὁ Διευθυντῆς τῆς παρὰ τῆ Κεντρικῆ Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου Διευθύνσεως Μέσης Ἑκπαίδευσης, ἀνακληρόμενος ἀπὸ τὸ νομικῶ ἀνακληροῦτο του. Τὸ τρίτον (Γ') εἰς ἕνα Συμβούλιον τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ, ὡς Πρόεδρος, ἑνα Παράδρον τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ, ὡς Ἀντιπρόεδρος, καὶ δύο Γενικῶν Ἐπιθεωρητικῶν Τεχνικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἑκπαίδευσης. Τὸ Συμβούλιον τούτου μετέχει ἑνα ἑξῆς ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἑκπαίδευσης, ἀνακληρόμενος ἀπὸ τὸ νομικῶ ἀνακληροῦτο του.

3. Μετὰ τὸν διορισμῶν αἰρετοῦ Ἑκπαιδευτικῶ Συμβουλίου Ἐπαγγελματικῆς Ἑκπαίδευσης τὴν θέσιν τοῦ ἑνα Παράδρου τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ εἰς τὸ τρίτον (Γ) Συμβούλιον καταλαμβάνει ὁ αἰρετοῦ Συμβούλιος Ἐπαγγελματικῆς Ἑκπαίδευσης.

4. Οἱ Πρόεδροι, Ἀντιπρόεδροι καὶ τὰ μέλη τῶν ἀνωτέρω Κεντρικῶν Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίων (πλὴν τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν Διευθυντῶν τῆς Κεντρικῆς Ἑκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργεῖου) ἔρχονται ἐπὶ μονοτείῃ θητεία ἀρχομένη ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου, ἢ' ἀποστάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι. Τα αὐτὰ πρόσωπα δὲν δύνανται νὰ διορισθῶν ἐπὶ δὲ συνεχεῖς θητεία ἐξαιρέσει τῶν αἰρετῶν Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίων. Τὰ μέλη τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ Συμβουλίου, τὰ μετέχοντα τῶν Κεντρικῶν Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίων, προδύνανται ἀντιστοίχως ἐκ τῶν οἰκτικῶν βαθμῶν καὶ κλάδων τῆς ἑκπαίδευσης.

5. Κατὰ τὴν πρῶτην ἐφαρμογῆν τοῦ παρόντος Ν. Δ. ἡ κατὰ τὰ ἑνα θητεία ὀρίζεται ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἑκπαιδευτικῶ μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου τοῦ ἰσοτιμῶ ἔτους.

6. Ὅσοι εἰς ἑκπαιδευτικῶν ὑπηρεσίαν κατ' ἀναγκασμῆν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι τὰ Κεντρικὰ Ἑκπαιδευτικὰ Συμβουλία Ἑκπαίδευσης συντίθενται ἐκ τῶν μελῶν τοῦ κατὰ περίπτωσην Συμβουλίου καὶ τῶν Παράδρων τῶν δύο ἄλλων Συμβουλίων. Κατὰ τὴν ἑνα σύνθεσιν προδύνει ὁ ἀρχαιότερος τῶν Παράδρων.

7. Τὰ μέλη τῶν Κεντρικῶν Ἑκπαιδευτικῶν Συμβουλίων Ἑκπαίδευσης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θητείας τῶν ἀποσπῶνται παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιτελεστικῶν ὄργανοι καὶ ἐκτελοῦν τὰ ἀναδοθῆν εἰς αὐτὰ ἔργον.

8. Τὰ διαικητικῶν καὶ παιδαγωγικῶν ἔργον τοῦ Ἀνωτάτου Ἑκπαιδευτικῶ Συμβουλίου καὶ τῶν Τμηματικῶν αὐτοῦ περιέρχεται εἰς τὰ κατὰ τὸ παρὸν ἀρθρον Κεντρικὰ Ἑκπαιδευτικὰ Συμβουλία Ἑκπαίδευσης ἀπὸ τῆς ἐναρξῆς τῆς λειτουργίας τοῦ Παιδαγωγικῶ Ἑκπαιδευτικῶ, μέχρι δὲ τῆς ἐπέσεως τοῦ ἑνα τῆς παραγράφου 1 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ προδουρασίας Βασι. Διατάγματος τὸ ἔργον τούτου ἔχει τὴν αὐτὴν ἑκπα-

σιν και άσκήται κατά τόν αὐτόν τρόπον, ώς μέχρι σήμερα.
9. Χρήη Γραμματικόν εἰς τὰ ἀνωτέρω Κεντρικά Ὑπηρεσιακά Συμβούλια Ἐκπαίδεως ἀνατίθενται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασιαμάτων εἰς ὑπαλλήλους τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 28.

Διὰ Βασ. Διαταγμάτων ἐκδιδόμενων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασιαμάτων ρυθμίζονται τὰ κατά τήν σύστασιν καὶ σύνθεσιν τῶν πάσης φύσεως καὶ ἀρμοδιότητος Περιφερειακῶν Ὑπηρεσιακῶν Συμβουλίων, καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς προαγωγάς, τοὺς διορισμούς, τὰς μεταθέσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις, καθὼς καὶ τήν κειραρχικὴν δικαιοδοσίαν καὶ διαδικασίαν, ὡς πρὸς τὸ ἐποπτικόν, διδακτικόν καὶ βοηθητικόν προσωπικόν τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδεως, Ἐθνικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς.

Ἄρθρον 29.

1. Διὰ Βασ. Διαταγμάτων ἐκδιδόμενων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασιαμάτων δύνανται νὰ κωδικοποιηθοῦν εἰς ἓν ἢ πλείονα κείμενα πᾶσαι αἱ ἰσχύουσαι διατάξεις περὶ Πρωτοβάθμιου (Στοιχειώδους) καὶ Δευτεροβάθμιου (Μέσης) Ἐκπαίδεως, περὶ Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ λοιπῶν Σχολῶν Ἐκπαίδεως Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν περὶ Σχολικῶν Βιβλίων καὶ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου.

2. Ἡ σύνταξις τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον κωδικοποιήσεως δύνανται νὰ ἀνατεθῇ εἰς Ἐπιτροπὴν ἐπιζυγμένην δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασια-

μάτων. Ἡ ἀποζημίωσις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καθορίζεται διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασιαμάτων καὶ Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 30.

Ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Ν. Δ. ἀρχομένης ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του καταργεῖται πᾶσα προγενεστέρα διάταξις ἀναφερομένη εἰς θέματα ρυθμιζόμενα ὑπ' αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1964

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Β.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΤΟΤΜΠΑΣ, Κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ, ΣΤ. ΧΟΥΤΑΣ, Ν. ΕΞΑΡΧΟΣ, ΑΝΔΡ. ΚΟΚΚΕΒΗΣ, Γ. ΜΠΑΚΑΤΣΕΛΟΣ, Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΛΟΤΚΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ, ΚΩΝΣΤ. ΜΑΡΗΣ, ΜΙΧ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, Ν. ΚΟΤΝΟΤΡΗΣ, ΑΓΓ. ΑΓΓΕΛΟΥΤΣΗΣ, ΕΥΑΓΓ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, Γ. ΜΤΑΩΝΑΣ.

Ἐδωρῆθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1964

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΙΚ. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1964

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΑΚΟΥ
2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

4417. Περὶ τῶν διὰ Β. Διατάγματος ἱερωμένων Τμημάτων τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν. 1
4420. Περὶ συνολογῆσεως Ἀρχιεπισκόπου Ἐκκλησιαστικοῦ Διαιτητοῦ Οἰκονομικῆς Ἀναστάξεως ἔραχ. 1.500.000.000 καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων. 2

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

ΝΟΜΟΘ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4417

Περὶ τῶν διὰ Β. Διατάγματος ἱερωμένων Τμημάτων τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 35 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 2 Ὀκτωβρίου 1964 σύμφωνον γνώμην τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ 35 Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ Βουλευτῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Εἰς τὴν παράγραφον 3 τοῦ ἀρθροῦ 31 τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 3974)59 Ν. Διατάγματος προτίθεται ἐξάφην τελευταίον ἔχειν οὕτω:

Τὰ κατὰ τὴν παρῶσαν παράγραφον ἱερωμένα Τμήματα δύναται νὰ διδάσκουν τὸν αὐτὸν ἐπιστημονικὸν κλάδον, τὸν ὁποῖον διδάσκει ἡ Σχολὴ εἰς τὴν ἑνίκου, νὰ ἀποθλίβουν εἰς τὴν κατατάξιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σπουδαστῶν εἰς μικρότερὰς ἑμάδας καὶ νὰ ἐβραῖον εἰς τόπον διάφορον τῆς ἑώρας τῆς Σχολῆς ἐντός ἢ καὶ ἐκτός τῆς Ἐπικρατείας.

Εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἐβραῖον εἰς τόπον διάφορον ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Ἐπικρατείας, τὰ ἱερωμένα τμήματα ἀποτελοῦν ἴδιαν Ἀρχήν.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τὴν ἐννοιαν τῶν θέσεων τοῦ κατωτέρου διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἀρθροῦ 31 τοῦ Ν. Διαιτ. 3974)1959 περιλαμβάνονται καὶ τοιαῦται διδασκάλων Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, Λατινικῶν καὶ Νέων Ἑλληνικῶν κατὰ ταῖς Φιλοσοφικαῖς Σχολαῖς τῶν Πανεπιστημίων.

Οἱ ἀνωτέρου διδασκαλοὶ διαρίζονται ἐπὶ καθῆκον Καθηγητῶν τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσως μετ' ἀπόφασιν τῶν οἰκείων Σχο-

λῶν ἐπὶ θετικῆς τριῶν ἐτῶν δυναμένη νὰ ἀνευθύνεται μέχρι καταλήψεως τοῦτων ἐπὶ τοῦ ὅριου ἡλικίας καὶ προάγονται μέχρι καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Γυμνασιάρχου.

Ἐπιτρέπεται μετέπειθερ λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαίδευσως εἰς θέσεις διδασκάλων τῶν ὡς ἄνω μαθημάτων καὶ ἀντιστρόφως, δι' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν οἰκείων Σχολῶν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου.

Ἄρθρον 3.

Κατὰ τὰ δύο πρῶτα Ἀκαδημαϊκὰ ἔτη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος δύναται αἱ Σχολαὶ τῶν οἰκείων Πανεπιστημίων ἢ ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν διὰ τὰ ἐκτὸς ἑώρας ἱερωμένα τμήματα νὰ ἀναθέτουν διὰ συμπάσης διαρκείας ἐνὸς ἐτους, ἰερωμένους δι' ἀπόφασιν τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν εἰς ἐκτέκτους καθηγητὰς ἢ ἰσσηγητὰς, ἑλλοίφει δὲ τοῦτων εἰς ἐπισημότατους κακηνόμενους τὰ κατὰ νόμον προσόντα διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὡς καθηγητῶν, τὴν διδασκαλίαν ὀρισμένου μαθήματος εἰς τμήματα αὐτῶν ἐβραῖοντα ἐξω τῆς ἑώρας τῶν καὶ τὴν διεύρηγιν προαγωγικῶν ἰζητάσεων ἐπὶ τοῦ μαθήματος τοῦτου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν οὕτω ἐπὶ συμπάσει διδασκόντων ἔαν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸ τρίτον τῶν τακτικῶν ἐδρῶν τῆς Σχολῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 4 Νοεμβρίου 1964.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Β.

ΤΟ ὙΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ὁ ΠΡΟΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ὁ ΑΝΤΙΠΡΟΔΡΟΣ

ΣΤΕΦ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΜΗΛΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΤΟΥΜΠΑΣ, Κ. ΜΗΤΣΟΥΤΑΚΗΣ, Γ. ΜΕΛΑΣ, Ι. ΖΙΓΑΝΗΣ, Α. ΜΠΑΛΑΤΖΙΝΗΣ, Ν. ΕΞΑΡΧΟΣ, Γ. ΜΗΚΑΤΣΕΛΟΣ, ΛΟΥΚΗΣ ΑΒΡΙΤΑΣ, ΚΩΝΣΤ. ΜΑΡΗΣ, ΜΙΧ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, Ν. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ, ΑΓΓ. ΑΙΓΕΛΟΥΤΣΗΣ, ΕΥΑΓΓ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, Γ. ΜΥΡΩΝΑΣ.

Ἐξωεργῆ καὶ ἐπέθῃ ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους εργασία.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 5 Νοεμβρίου 1964.

Ὁ ΕΠὶ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ὙΠΟΥΡΓΟΣ
Ν. ΜΗΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4420

(2)

Περί αναμορφώσεως Λογιστηρίου Έσωτερικού Δανείου Οικονομικής Αναπτυξιακής Δραχμών 1.500.000.000 και άλλων τινών διατάξεων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 35 του Συντάγματος και την από 23 Οκτωβρίου 1964 σύμφωνον γνώμη της κατά την παράγραφο 2 του αυτού άρθρου 35 Ειδικής Έπιτροπής εκ Βουλευτών, προέδρου του Ημετέρου Υπουργικού Συμβουλίου, άπεφασίσαμεν και διατάτουμεν.

Άρθρον 1.

1. Εξουσιοδοτείται ο Υπουργός των Οικονομικών έως διά λογαριασμών του Έλληνικού Δημοσίου και διά την χρηματοδότηση παραγωγικών έργων εντός του Προγράμματος των Δημοσίων Έπενδύσεων, συνάψη εν όλω ή τμηματικώς, Έσωτερικών Λογιστηρίων Οικονομικών Δανείων μέχρι ποσού δραχ. 1.500.000.000.

Το αναφερθέν δάνειον θέλει πραγματοποιηθή διά της εις δημοσίαν έγγραφην και εις τό άρτιον εκδόσεως—πωλήσεως των τίτλων αυτού.

2. Ό τόκος του δανείου όρίζεται εις 5,1 (5) ετησίως επί του άναρτητικού Κεφαλαίου, ή δι' εξόφλησιν αυτού συντασσθήσεται διά 15 ετησίων χρονολογικών δόσεων, άρχησ τριμηνίας από του έκτου από της εκδόσεως έτους, κατόπιν κληρώσεως εις τό άρτιον του αναγκαιοτέρας έκαστου έτησίμου τίτλων, αναμόνωσ πρός χρονολογικών πίνακα συντασσόμενον μέ έσπον τό σύστημα της συνθέντου χρονολογίας.

Κατά τό διάστημα των πέντε πρώτων ετών τό όπτι συντάσσει την πρό της έναρξέως της αποδόσεως περίδον θά καταβάλλωνται μόνον οι τόκοι.

3. Έγκρίνεται ή διάθεσις συνολικώς ποσού δραχμών 275.000.000 όπέρ των όμολογιών του δανείου διά λογαρίους ή την όπέρ τό άρτιον εξόφλησιν ή και δι' άρμότερα, Προκειμένου περί τμηματικής εκδόσεως, τό πόνν τόσο θά μερίζεται αναλόγως του Κεφαλαίου έκαστου Τμήματος. Η κατ' έτος και ή εις λογαρίους κατανομή, ό αριθμός των έτησίων μετά λογιού κληρώσεως, οι ήμερομηνία των μετά λογιού, εις τό άρτιον ή όπέρ τό άρτιον κληρώσεων, ως και ό τρόπος διενεργείας και τό έξοδα τούτων, καθορισθήσονται δι' έρ' άπαξ εκδοθησέμενης άποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών δημοσιευμένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εις περίπτωσιν τμηματικής εκδόσεως του δανείου, τολούτη άπόφασις θά εκδίδεται κατά τμήμα του δανείου.

4. Αι διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. Δ. 4117/1960, έχουν εφαρμογήν και επί του αναφερθέντος δανείου.

5. Δι' άποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών δημοσιευμένης διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, ρυθμισθήσεται πών συναφές μέ την έκδοσιν του κατά την παράγραφο 1 του παρόντος αναμορφωθέντος δανείου όόρα.

Δι' όμοίας άποφάσεως έρ' άπαξ εκδοθησέμενης, δύναται να όρίζεται αναλογικώς, εν όλω ή εν μέρει, επί του δανείου εφαρμογή, των σχετικών διατάξεων του Ν. Δ. 4117/1960 και των Ν. 4225/1962 και 4285/1963.

Άρθρον 2.

Η άπόφασις του όπέρ του άρθρου 9 του Ν. Δ. 4368/64 προβλεπομένου δανείου μέχρι ποσού δολλαρίων Η.Π.Α. 40.000.000 δύναται να πραγματοποιηθή και κατά τό σύστημα της άλλης χρονολογίας.

Άρθρον 3.

Τό άρθρον 4 του Ν. 4347/1964 αντικαθίσταται ως εξής:

α' Άρθρον 4.

Τά δυνάμει του παρόντος κατασκευαζόμενα νομίσματα πωλούνται επί τη δι' άποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών καθορισθησέμενη τιμή, τό προϊόν δι' εκ της πωλήσεως τούτων αποτελούν Δημόσιον έσοδον, δύναται, μετά την κάλυψιν των πάσης φύσεως δημοσίων κατασκευής και κυκλοφορίας όόρων, να διατίθεται, εν όλω ή εν μέρει, όπέρ Έθρημάτων, Όργανισμών κλπ. κατά τό δι' άποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών όριζόμενον.

Άρθρον 4.

Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να αναλαμβάνη υποχρεώσεις δι' όρειλές του Έλληνικού Δημοσίου ή, κατ' αίτησιν αυτού, Δημοσίων Έπιχειρήσεων ή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, των όποιων ή έκτασις και τό παρεχόμενον θά προσδιορίζονται εν τη πρόσ αύτην αίτήσει του Έλληνικού Δημοσίου, επί τη παραγή όπ' αύτού, εν πάση περιπτώσει, άντιστοιχού άναγνητίζεως.

Άρθρον 5.

Έπί των λαπίδων μηχανικών ξοραρίων έτοιμών πρός χρήση εφαρμόζεται πάντοτε ό κατ' είδος διαπός των 30 μεταλλικών δραχμών ανά χιλιάδα και όχι ό ελάχιστος κατ' είξιν διαπός.

Άρθρον 6.

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της δημοσίευσως αυτού εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Έν Αθήναις τή 3 Νοεμβρίου 1964.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Β.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΣΤΕΦ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, Ν. ΜΗΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ, ΣΤ. ΚΟΥΤΑΣ, Ν. ΕΞΑΡΧΟΣ, ΑΝΔΡ. ΚΟΚΚΕΒΗΣ, Π. ΒΑΡΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ, Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΘ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΔΗΣ, ΚΩΝΣΤ. ΜΑΡΗΣ, ΜΙΧ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, Ν. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ, ΕΥΑΓΓ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΛΙΑΚΑΣ.

Έθεωρήθη και έπέθε ή μεγάλη του Κράτους σφραγή.

Έν Αθήναις τή 5 Νοεμβρίου 1964.

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ν. ΜΗΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1964

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΑΚΟΥ
2145

ΝΟΜΟΣ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4425

Περί ίδρύσεως Πανεπιστημίου εν Πάτραις.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 35 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 2 Νοεμβρίου 1964 σύμφωνα γνώμη τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ αὐτοῦ άρθρου 35 Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ Βουλευτῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίσασιν καὶ διατάσασιν:

Ἄρθρον 1.

1. Ἐρύθεται Πανεπιστήμιον ἐν τῇ πόλει τῶν Πατρῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Πανεπιστήμιον Πατρῶν».

Τὸ Πανεπιστήμιον εἶναι Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Ἴδρυμα ἐξαιρουμένης ἡλικίᾳ νομικῆν προσωπικότητα καὶ ἀποτελεῖ νομικὸν πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου.

Ἄρθρον 2.

Τὸ Πανεπιστήμιον ὡς Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Ἴδρυμα ἀποθεοικαίεται ἐπιμόνως πρὸς τὸ ἄρθρον 16 παρ. 4 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, ἐνασχολούμενη διὰ τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων καὶ Συντονισμοῦ, κατὰ τὰ καθοριζόμενα εἰδικότερον διὰ Β. Δ' τος ἐκτελούμενου προτάσει τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὡς ἄνω Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 3.

1. Τὸ Πανεπιστήμιον διοικεῖται ὑπὸ τοῦ Πρωτεύοντος αὐτοῦ καὶ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου, ὑπ' αὐτῶν δὲ καὶ τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου προκειμένου περὶ περιουσιακῶν σχέσεων.

2. Τὸ Πανεπιστήμιον εἰς τὴν διοίκησιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς περιουσιακὰς σχέσεις ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ Πρωτεύοντος αὐτοῦ.

Ἄρθρον 4.

Τὸ Πανεπιστήμιον περιλαμβάνει Σχολὰς τεχνικὰς καὶ λοιπῶν θετικῶν Ἐπιστημῶν, Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν καὶ Ὄργανώσεως, Διοικήσεως καὶ διαδόσεως ἐπιχειρηματιῶν καὶ Ἰνστιτούτα Ἐρευνῶν.

Ἄρθρον 5.

Πόροι τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι:

α) Ἐθνικὴ ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους ὀριζομένη διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὑπουργῶν Συντονισμοῦ, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων.

β) Κληρονομίαι, κληροδοτήματα, δωρεαὶ ἐν ζωῇ καὶ αἰτίᾳ θανάτου, ὡς καὶ πάσης φύσεως οἰκονομικαὶ ἐπιχορηγίαι ἡμεδαπῶν ἢ ἀλλοδαπῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, ἰδρυμάτων, ὀργανώσεων ἢ Κυβερνήσεως.

γ) Πρόσοδοι ἐκ τῆς διοικήσεως τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

δ) Πρόσοδοι ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ὑπ' αὐτοῦ πάσης φύσεως μελετῶν ἢ ἔρευνῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου, φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων καὶ ἐν γένει λειτουργίας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 6.

1. Μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῶν Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ συγκροτήσεως τῶν ὀργάνων αὐτοῦ, ἡ διοίκησις καὶ οἰκονομικὴ διαχείρισις τοῦ Πανεπιστημίου ἀσκεῖται ὑπὸ Πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς ὀριζομένης δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ δημοσιοποιούμενης διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Διὰ τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὀρίζεται ἐν τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς Πρόεδρος αὐτῆς καὶ καθορίζονται τὰ τῆς λειτουργίας αὐτῆς.

2. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὀρίζονται πρόσωπα ἐγνωσμένης ἐπιστημονικῆς ἰκανότητος καὶ πείρας εἰς θέματα τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, ὡς καὶ πρόσωπα ἐγνωσμένης ἐπιστημονικῆς ἰκανότητος ἢ πείρας εἰς θέματα τεχνικὰ, διοικήσεως καὶ ὀργανώσεως.

3. Κατὰ τὸ ἐν τῇ παραγράφῳ 1 τοῦ παρόντος άρθρου χρονικὸν διάστημα τὸ Πανεπιστήμιον ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς.

4. Ὡστόσο κατὰ τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους ἐπὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἀσκαεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὅστις δύναται δι' ἀποφάσεώς του νὰ μεταθέσῃ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὰς ἀρμοδιότητας αὐτοῦ εἰς Ὑπουργόν.

Ἄρθρον 7.

1. Ἡ κατὰ τὴν παράγραφον 1 τοῦ άρθρου 6 τοῦ παρόντος Πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἡτις ἀσκαεῖ τὴν ἐν γένει διοίκησιν καὶ οἰκονομικὴν διαχείρισιν τοῦ Πανεπιστημίου δύναται δι' ἀποφάσεώς της νὰ μεταθέσῃ ἀρμοδιότητας αὐτῆς εἰς τὸν Πρόεδρον ἢ καὶ ἕτερον μέλος αὐτῆς.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἐν περιπτώσει μεταθέσεως εἰς αὐτὸν ἀρμοδιότητων τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἢ τοῦ ἀσκούτος κατὰ τὴν παράγραφον 4 τοῦ άρθρου 6 τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ Ὑπουργοῦ.

2. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκπροσωπεῖ τὸ Πανεπιστήμιον εἰς τὴν διοίκησιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς περιουσιακὰς

σχέσεις, εκτός των άλλων υπογράφει και τὰς διὰ λογαριασμῶν τούτου συμβάσεις μετακλήσεις ἑίνων ἐμπειρογνηκόντων, ἀναθέσεως τῆς ἐκτελέσεως μελετῶν καὶ ἐρευνῶν, ἐκτελέσεως ἔργων καὶ προμηθείας ὀλικῶ καὶ συνομολογήσεως θαναίων διὰ τὰ ὅποια τὸ Δημόσιον δύναται νὰ παρέχη ἐγγύτην, προκηρῶσαι τὸς σχετικὸς διαγωνισκοὺς καὶ δημοπρασίας καὶ μερικῶς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς.

3. Οἱ ὅροι τῶν διαγωνισμῶν καὶ δημοπρασιῶν ἐκτελέσεως ἔργων καὶ προμηθειῶν τοῦ Πανεπιστημίου καθορίζονται δι' ἀποφάσεως τῆς Πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, μὴ ἐφαρμοζομένων ἐν προκειμένῳ ἐτέρων διατάξεων ρυθμιζοσῶν ἄλλως τὰ θέματα ταῦτα.

4. Ἐπιτρέπεται ἡ κατ' ἐφαρμογὴν τῶν κεκλιμένων διατάξεων ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτων ἐκτάσεων ἀσκαπῶν καὶ περικυκλωμένων διὰ τὴν ἀνάγειν τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Πανεπιστημίου, δαπάνης τοῦ Δημοσίου ἢ τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ σκοποῦ τούτου ἀναγνωριζομένου ὡς σκοποῦ δημοσίας ὠφελείας.

5. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ Δημόσιον ὅπως παραχωρῆ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, διὰ τὴν ἀνάγειν τῶν κωρίων καὶ βοηθητικῶν ἐγκαταστάσεων αὐτοῦ κτήματα ἀνήκοντα εἰς αὐτὸ, ἢ τελούντα ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας ὡς καὶ ἐστικῆς ἐκτάσεις. Ἡ παραχώρησις ἐνεργεῖται διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ κατὰ περίπτωσιν ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Ἄρθρον 8.

Διὰ Β. Δικταγμάτων ἐκδιδόμενων τῆ προτάσει τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, μετὰ γνώμην τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 6 Πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς καθορισθῶσονται.

Αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ Πανεπιστήμιον Σχολαὶ καὶ τὰ Ἰνστιτοῦτα Ἐρευνῶν τὰ τοῦ τρόπου λειτουργίας αὐτῶν, τὰ τῶν ἐδρῶν τῶν Σχολῶν, τὰ τοῦ τρόπου συγκροτήσεως τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου καὶ τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῆς, τὰ τοῦ τρόπου συγκροτήσεως, ἀρμοδιότητος καὶ λειτουργίας τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Καθηγητῶν καὶ τῶν Συλλόγων τῶν Καθηγητῶν τῶν Σχολῶν, τὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ἀ-

τοῦ, τὰ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ, διοικητικοῦ καὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, τὰ τῆς ἐν γένει διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως αὐτοῦ, ὡς καὶ πᾶσα ἑτέρα ἀναγκαῖα λεπτομέρεια διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 9.

Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς λειτουργίας τῶν Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ συγκροτήσεως τῶν ἔργων αὐτοῦ τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος Ν. Δ. προβλεπόμενα Β. Δικτάγματα ἐκδίδονται μετὰ γνώμην τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τῆ προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Συντονισμοῦ, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασιασμάτων.

Ἄρθρον 10.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσίευσώς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 9 Νοεμβρίου 1964.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Β.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΣΤΕΦ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ν. ΜΗΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΤΟΥΜΠΑΣ, ΣΤ. ΚΟΥΤΑΣ, Α. ΜΗΛΑΤΑΤΖΗΣ, Ν. ΕΒΑΡΧΟΣ, Δ. ΠΑΠΑΣΠΗΤΡΟΣ, Π. ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗΣ, Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΘ. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΙΧ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΛΟΤΚΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ, ΚΩΝΣΤ. ΜΑΡΗΣ, ΜΙΧ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, Ν. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ, ΕΤΑΓΓ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, Γ. ΜΠΑΩΝΑΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 10 Νοεμβρίου 1964.

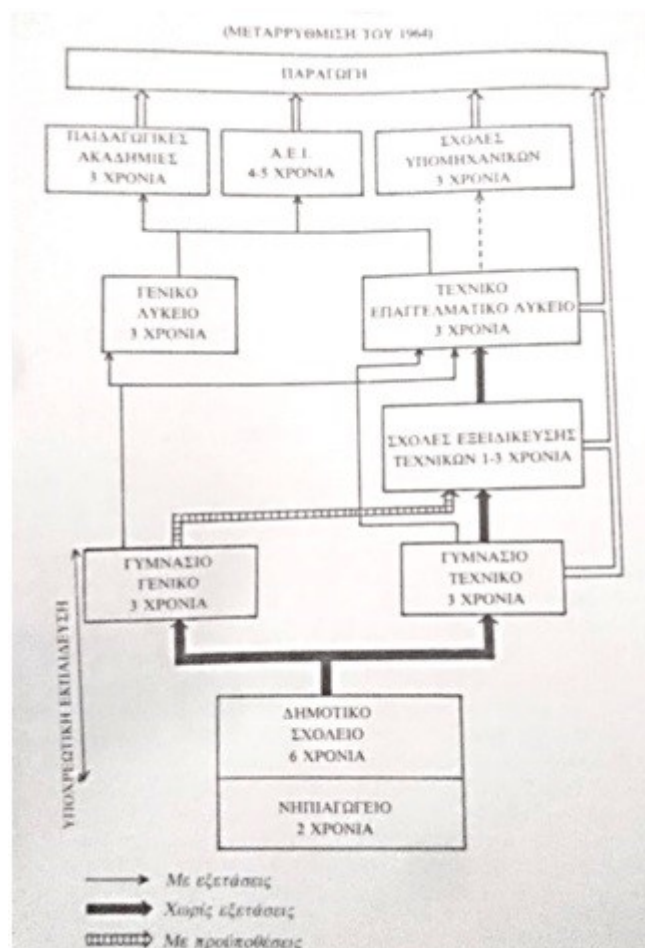
Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ν. ΜΗΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(ΕΛΛΑΔΑ 1961, άλλες χώρες 1959)

ΧΩΡΕΣ	Α	Β	Γ	Δ
ΕΛΛΑΔΑ	46,9	17,6	5,1	45
ΒΕΛΓΙΟ	60,2	11,0	22,8	62
ΓΑΛΛΙΑ	58,6	11,0	12,1	81
ΑΥΣΤΡΙΑ	46,5	10,0	32,2	56
ΙΤΑΛΙΑ	42,5	6,5	19,3	60
Δ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	42,3	5,0	38,3	81
ΙΣΠΑΝΙΑ	39,6	5,0	6,3	50
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	32,6	-	9,0	-
ΤΟΥΡΚΙΑ	25,1	2,0	2,8	-

Πίνακας 1

Διάγραμμα 1

Περίληψη

Στην εργασία επιχειρείται μια προσέγγιση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1964, ξεκινώντας από τα οικονομικοκοινωνικά προβλήματα του Β΄ Παγκοσμίου και του εμφυλίου πολέμου, και την εξάρτηση της Ελλάδας από το ΝΑΤΟ και τους ιμπεριαλιστικούς κύκλους. Παρουσιάζονται οι προηγούμενες, εκπαιδευτικές προσπάθειες της κυβέρνησης Κωνσταντίνου Καραμανλή και το Ν.Δ. 4379/1964 της κυβέρνησης Γεωργίου Παπανδρέου με γενικό γραμματέα τον Ευάγγελο Παπανούτσο, που εισάγει στη Στοιχειώδη και Μέση Εκπαίδευση, τη δωρεάν εκπαίδευση, τα σχολικά βιβλία στη Δημοτική γλώσσα και αυξάνει τις δαπάνες για την παιδεία. Εξετάζεται η αναστολή της μεταρρύθμισης από το αντιμεταρρυθμιστικό μέτωπο της αστικής τάξης και τη δικτατορία που ακολούθησε.